Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Thrane, Carl.; af Carl Thrane ; udg. af Cæciliaforeningen.
Titel | Title:	Cæciliaforeningen og dens Stifter : En Fremstilling i Anledning af Foreningens halvhundredaarige Bestaaen
Alternativ titel | Alternative title:	Cæciliaforeningens Jubilæum 1851 - 29 Oktober - 1901.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C. A. Reitzel, 1901
Fysiske størrelse | Physical extent:	293 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

32, -367, -8°

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021699048

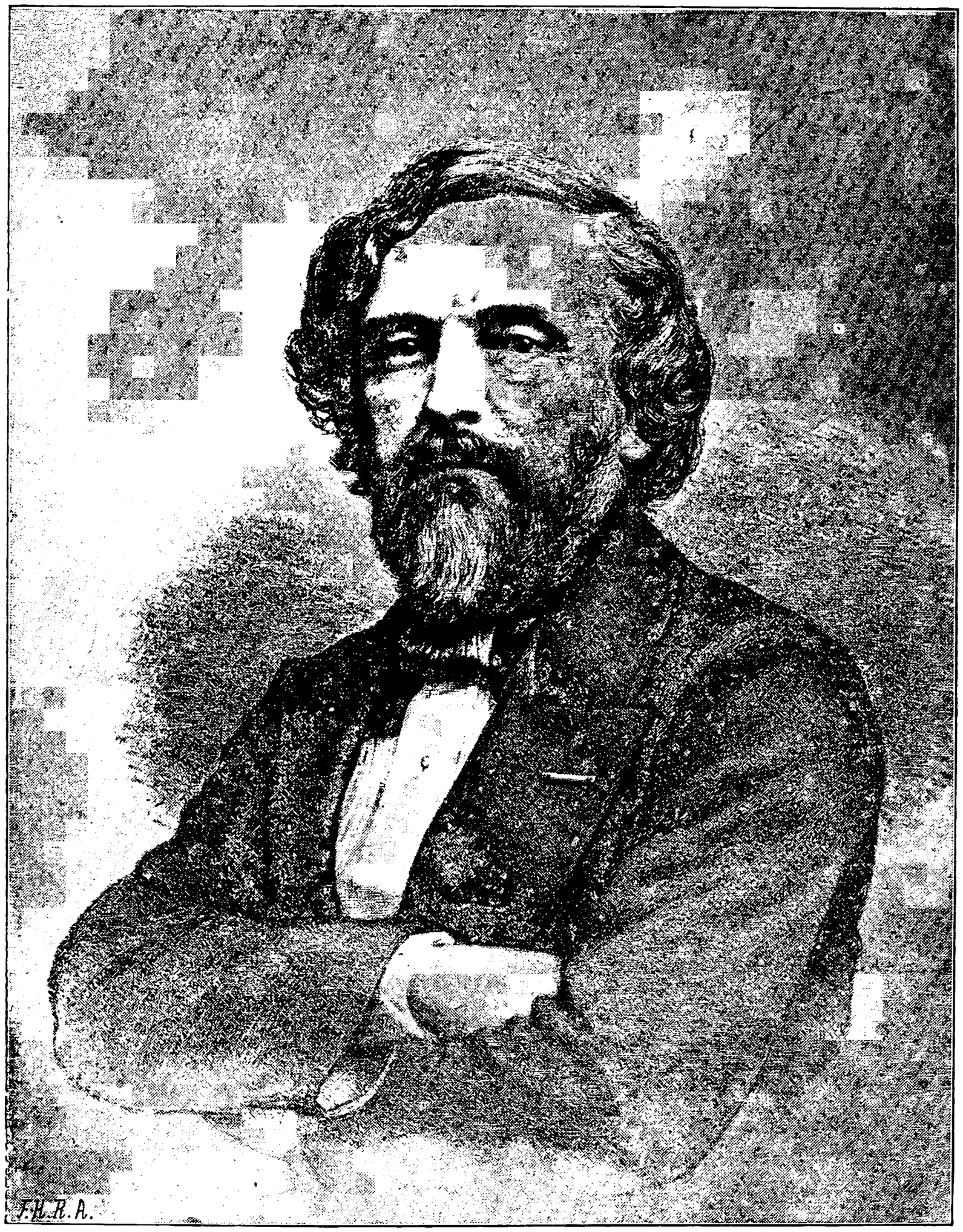
CÆCILIA
FORENINGENS
JUBILÆUM

1851 — 29 OKTOBER — 1901

702 Nr. 1164.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

J. P. Ring

CÆCILIAFORENINGEN

OG DENS STIFTER

CÆCILIAFORENINGEN

OG DENS STIFTER.

EN FREMSTILLING I ANLEDNING AF
FORENINGENS HALVHUNDREDAARIGE BESTAAEN.

AF

CARL THRANE.

UDGIVET AF CÆCILIAFORENINGEN.

KJØBENHAVN.
HOS C. A. REITZEL.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI.

1901.

4233

32-367-8°

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD

I. Opførelser af ældre Kirkemusik i Udlandet 1
II. Kontrabassist og Komponist 17
III. Udenlandsrejsen 39
IV. Den nye Syngemester 59
V. I Fyrrerne 82
VI. »Cæcilia« 99
VII. Weyses Koralbog 121
VIII. Madrigalerne 133
IX. Henrik Rung og Cæciliaforeningen 149
X. Fader og Søn 178
XI. Holger Paulli 195
XII. Frederik Rung og Cæciliaforeningen 209

BILAG

A. Foreningens Koncertprogrammer 229
B. De i Programmerne forekommende Komponister 286
C. Bestyrelsesmedlemmer 289
D. Solister 290
E. Kammermusik 294
F. Deklamation 294

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I.

OPFØRELSER AF ÆLDRE KIRKEMUSIK I UDLANDET.

Da Goethe i sine yngre Dage opholdt sig i Rom, studerede han med Iver Malerkunsten fra den store Tid. For Michel Angelos Skyld gik han saa vidt, at han i Sommertiden spiste til Middag i det sixtinske Kapel og tog sin Middagshvile paa Pavens Trone. Saa havde han Dagen for sig til i Ro at betragte de bibelske Billeder, Profeterne, Sibyllerne og den yderste Dom. Om Hverdagen kunde man gjøre sig det saa bekvemt; da var Kapellet som et Billedgalleri, hvor der herskede fuldkommen Frihed. Men ved Gudstjenesten forvandlede de storartede Billeder sig til Dekoration for en Scene, der lod Musiken træde i Forgrunden, saaledes som det vedblivende sker. Ogsaa da var Goethe til Stede. Tilligemed sin Ven, Musikeren Ph. C. Kayser, satte han sig ind i Musiken, der var noget ganske nyt

for dem, og de vare enige i, at man kun der kunde og skulde høre den, dels fordi Sangere intetsteds vare vante til at udføre en saadan Polyfoni uden Orgel og Instrumenter, dels fordi Musiken ganske passede til det antike Inventar og Billedernes Ensemble[1]). Pavens Sangerkor, af meget gammel Oprindelse og stammende fra Tider, da man i Kirken sang uden Instrumenter, havde — og har — bevaret sig og stod fast, ogsaa med sit Repertoire, medens Kirkemusiken ellers havde forladt det gamle Spor. Det pavelige Kor eller Kapel blev som et rent vokalt Korps den ældste Repræsentant for hvad man kalder Sang a cappella. Ingen Musikart er forherliget af Malerkunsten som denne. Rafael levede længe forinden den havde naaet sin Højde, men den var allerede rig nok til at begejstre ham til Frembringelsen af et Mesterværk, Billedet af den hellige Cæcilia, som led Martyrdøden i Rom og hvem Legenden tilskriver Opfindelsen af Orgelet. Ved Synet af dette Billede udbryder Oehlenschlægers Correggio:

»Der staar hun med sit Orgel i sin Haand,
Adspredt og brudt for hendes Fødder ligger
Verdslige Giger; o, men Orglet selv
Maa synke tavst med Haanden, da fra Himlen
Hun hører Englekoret, løfter Øjet«.

Hun blev Musikens Musa og himmelske Beskytterinde, hvis Navnedag, 22. November, fejredes trindt omkring. I Rom stiftedes 1584 et musikalsk Akademi »sotto la invocazione de S. Cecilia«, Italiens ældste Cæciliaforening.

---

[1]) Goethes italienske Rejse 1786—88.

At overvære Paaskefesten i Rom har altid været Romafarernes store Ønske og at høre Passionsmusiken i det sixtinske Kapel stræber man ligeledes efter. Men blandt de mange i Passionsugen opførte Værker lyste Allegris Miserere — Davids 51de Salme — med en saadan Glans, at det fordunklede alt andet. Dette Miserere, der er komponeret mellem 1626 og 1640, havde afløst forskjellige andre og fandtes saa fortrinligt, at det blev staaende og opførtes Askeonsdag og Langfredag. Skærtorsdag gav man fra 1714 et Miserere af den ellers ubekjendte Baj, dannet efter Allegris Mønster. Allegris Miserere hørte til Roms store Mærkværdigheder; Navnet virkede magisk baade fjærn og nær og forjættede en Koncentration af al den Skjønhed og Mystik, som den katholske Gudstjeneste ejer. Hemmelighedsfuldhedens Nimbus omgav det desuden længe. Originalmanuskriptet skal kun have bestaaet af en Basstemme paa 20 Takter og Værket holdt sig fra Slægt til Slægt ad Traditionens Vej. Vel havde man nedskrevet det, men det var forbudt Sangerne under Straf af Exkommunikation at føre en Stemme deraf bort fra Kapellet, afskrive det eller give det til nogen. Den fjortenaarige Mozart forstod dog under sit romerske Ophold (1770) at fravriste Kapellet dets Skat. Han skrev det ned efter Hukommelsen, da han havde hørt det een Gang, og fik det komplet ved at høre det anden Gang. Den engelske Musikhistoriker Burney, der paa samme Tid rejste i Italien, skaffede sig dog en Afskrift af Misereret og hele Passionsugens Musik, der udkom i London 1771. Tre Afskrifter, hed det sig paa den Tid, havde Paven foræret bort, deraf en til Kejser

Leopold I, som lod Værket opføre i Wien, men blev højlig skuffet. Det gjorde slet ingen Virkning. Kejseren troede fuldt og fast, at man havde narret ham og givet ham en Afskrift af en anden Komposition og da han klagede til Paven, troede denne det samme og afskedigede den maëstro di cappella, der havde staaet for Afskriften, men blev dog senere gjort viis paa, at Forklaringen var den, at kun det sixtinske Kapels Sangere sad inde med den Foredragsmaade, Værket krævede[1]). At det som Led i Gudstjenesten Askeonsdag og Langfredag gjorde en ganske ejendommelig og overordentlig Virkning, erkjendtes af alle. I den Sønderknuselsens og Gravens Stemning, der fremkaldtes ved Sceneriet, den forudgaaende timelange Salmesang paa een Tone, den ved Lysenes Slukning et efter et indtrædende Dunkelhed, brød Misereret frem som en Befrielse, en Anelse om Lysets Boliger. Foredragets traditionelle Nuancer, den høje Sopran, der i skjønttegnede Linier flagrede hen, kom og forsvandt, greb og henrev. En Form var funden, der i det givne Øjeblik viste sig fuldkommen.

Miserérets Ry naaede til Danmark og Weyse. Den 17. April 1818 gav han i Trinitatis Kirke en Koncert af egne Værker: »Salmen Miserere« og Reformationskantaten fra det foregaaende Aar. Dette Miserere var ganske nyt, Manuskriptet er dateret 31. Marts 1818, og danner den betydningsfulde Indledning til Weyses rige Virksomhed som Kirkekomponist. Selv har han omtalt det som »en liden, meget simpel Komposition af

---

[1]) Ch. Burney: the present state of music in France and Italy. London 1773.

syv latinske Vers for to afvexlende Kor, det ene firstemmigt, det andet femstemmigt, i Allegris Stil«[1]).

Foruden Allegri havde en Komponist, der vel ikke vedkom det sixtinske Kapel, men dog det kirkelige, vundet en fast Plads hos det større Publikum, nemlig Venetianeren Benedetto Marcello. Han var ikke saa meget gammel, thi hans berømte Salmer, hvorom Interessen drejede sig, begyndte først at udkomme 1724. At Musiken var skreven til en italiensk Bearbejdelse af Salmerne kunde kun støtte Populariteten, der stadig voxede og lagde sig for Dagen i nye Udgaver. Marcello dannede Broen over en Kløft, hinsides hvilken den gamle Musiks gaadefulde og lidet kjendte Land laa. Goethe var henrykt over disse Salmer, som han lærte at kjende i Rom, og vilde, at man i Weimar skulde anskaffe et Exemplar; at Marcello anvendte jødiske og andre gamle Melodier paa en fin og kunstforstandig Maade, interesserede ham meget. Da Louis Spohr 30 Aar senere kom til Rom (1817), hørte han Marcelloske Salmer synge ved Privatopførelser. Al hans Hu stod dog til Allegris Miserere. »Imorgen! Imorgen!« udbrød han, da han gik til Sengs Aftenen før Opførelsen. Ogsaa for Goethe havde Misereret været det vigtigste. Og dog lød Palestrinas Toner i Fylde hele Passionsugen igjennem.

Palestrinas »Missa papæ Marcelli«, kaldet saa af Komponisten til Erindring om den afdøde Pave Marcellus II, der havde været hans Beskytter, opførtes første Gang af det pavelige Kapel 19. Juni 1565 og fjærnede de Betænkeligheder og Indvendinger, det tri-

[1]) Selvbiografi.

dentinske Koncil havde rejst mod den store Kirkemusik. Pave Pius IV udbrød: »Dette er den nye Sangs Harmonier, som Apostelen Johannes hørte tone fra det himmelske Jerusalem«. For bestandig var Palestrina bleven knyttet til det sixtinske Kapel og den pavelige Musik, hvis Grundstamme hans Værker dannede. Som Malerkunsten ad mange Trin var naaet fremad til Rafael, saaledes gjaldt noget lignende om Musiken og Palestrina. Han kaldtes Musikens Fyrste. Fremfor alt staar han som den hellige Cæcilias udkaarede Sanger. Det aandige, over alt jordisk hævede blev hans Kunst egent. Om ham som Midtpunkt kredsede Kapellets Komponister, nogle ældre (Morales), andre samtidige (Vittoria) eller yngre (Felice Anerio, Giovanelli, Allegri). Alle stod de fast i de skiftende Tider ligesom Michel Angelos Malerier. Trods Allegris Lykke vidnede de mange Værker, der bleve givne af Palestrina, om dennes anerkjendte Betydning. Alene i Passionsugen opførtes hans »Stabat mater«, »Lamentationes« (Jeremias' Begrædelser) og Improperier (den korsfæstede Christi Bebrejdelser til Folket) ligesom Missa papæ Marcelli. Med en Improperia blev Palmen ogsaa vunden af Spanieren Vittoria, der for Mesterens Skyld »aflagde sin spanske Dragt og beflittede sig paa et mere værdigt Væsen efter romersk Maade«. Men hvor mange Værker der opførtes af Palestrina, hvor stort hans Ry var og hvor højt han blev hævet af forskjellige Skribenter, saa var han bunden til det sixtinske Kapel. Man spurgte ikke ret meget efter ham eller hans Kompositioner. Saa fremstod der en Mand, der viede sit Liv til hans Tjeneste.

Giuseppe Baini, født i Rom 1775, blev pavelig

Sanger i en ung Alder og havde saaledes den bedste Lejlighed til at lære Palestrina at kjende. Snart opflammedes han af en Begejstring, der gav ham Kraft til besværlige Undersøgelser og et omfattende Studium. At samle Mesterens Værker og skrive hans Biografi blev hans Hovedopgave. Mange af Værkerne havde været trykte, men stemmevis, mange utrykte laa spredte paa forskjellige Steder og ofte hengik lang Tid inden en eneste manglende Stemme kunde findes. Han satte Værkerne i Partitur og forsynede dem med Taktstreger. Som pavelig Sanger var han tillige Præst (Abate) og i dette Kald viste han ikke mindre Udholdenhed; der var en Tid, da han sad atten Timer om Dagen i Skriftestolen. Og i det stille Hjem, hvor en Søster holdt Hus for ham, fandt han endog Tid til Studier, der laa fjærnt fra hans egentlige. En besøgende saae en Gang Valenciennes-Theatrets Historie opslaaet paa hans Bord og spurgte, om han ogsaa beskæftigede sig med Scenen. Han svarede, at Theatret interesserede ham i højeste Grad og at han ejede en af de største Samlinger af Skrifter om Theatret og havde læst dem alle. »Gaar De da i Theatret?« »Jeg har aldrig sat min Fod der«, lød Svaret[1]). Da han blev Dirigent for Kapellet — o. 1815 — var dette en stor Udmærkelse, thi Sangerne plejede skiftevis at dirigere, ligesom mange af de opførte Værker skyldtes dem. Men al denne Dygtighed var i Tilbagegang, og Sangernes Antal, der egentlig skulde være 32, var, som det synes, reduceret til omtrent det halve. Baini formaaede dog endnu at

---

[1]) F. Hiller: Aus dem Tonleben unserer Zeit. 1868.

holde Kapellet paa en vis Højde. En beslægtet Aand, Præst og Domkapelmester Proske fra Regensburg, glædede sig højlig ved at se ham dirigere i Peterskirken, hvor Sangerne samledes om den af en Fakkel oplyste mægtige Nodebog, som de alle læste i. »Musikens Dybde fandt i Baini et Udtryk, der maatte virke ind paa Sangernes Foredrag; som Cherubernes Fyrste stod han der; naar han foldede og løftede Hænderne med Udtryk af den dybeste Andagt, var det, som om han stod med sit Kor for den højestes Trone«[1]). Et af ham i 1821 komponeret Miserere blev efter Pavens Befaling et fast Nummer i Passionsugen og opførtes Langfredag istedetfor Allegris.

Baini, der var meget tolerant overfor Protestanterne, stod i nøje Forbindelse med den højtansete lærde, preussisk Ministerresident ved den pavelige Stol, Bunsen, hvis Studier og Forarbejder til en ny Liturgi førte ham til Palestrina. I Beundring af denne Mester kappedes han med selve Baini. Ved Hjælp af denne opnaaede han, at et Udvalg af de pavelige Sangere udførte Palestrinamusik i hans Hjem en Gang om Ugen i Vintermaanederne, hvilket tog sin Begyndelse omtrent 1820 og varede ved i en længere Aarrække. Den første af disse Koncerter fandt dog ikke Sted hos Bunsen selv, men hos hans Ven, den danskfødte Historiker Niebuhr, som gav en stor Fest og gik ind paa Bunsens Forslag om at underholde den brogede Forsamling med Musik à la Sixtina[2]). Det gjaldt om at finde de mest »popu-

---

[1]) D. Mettenleiter: Musikgeschichte der Stadt Regensburg. 1866.
[2]) Fr. Nippold: C. C. J. Bunsen. I. 1868.

lære« Ting og efter Bunsens Samraad med Baini valgtes følgende: Palestrinas »Missa papæ Marcelli«, Pitonis udmærkede »Dies iræ«, der hyppig blev givet i Kapellet, og Palestrinas »Tu es Petrus«, der blev sunget første Paaskedag i Peterskirken og ved Pavekroningerne. Da den preussiske Konge Frederik Vilhelm III i 1822 kom til Rom, overværede han hos Kardinal Consalvi en Koncert af de pavelige Sangere, hvorved blandt andet Palestrinas »Stabat mater« blev givet, som henrev Kongen, og det var vistnok kun faa Aar efter, at at det opførtes i Zelters Sangakademi i Berlin. Den indsigtsfulde Simon Mayr, Rossinis Forgænger, studerede det en hel Vinteraften i Rom og erklærede, at hvis denne Maade at modulere paa blev bekjendt og anvendtes i Operaen, vilde den græske Musik i Henseende til dens vidunderlige Virkninger ikke længer have noget forud for den nyere. I en senere Tid har Richard Wagner bragt Værket sin Hyldest ved at udgive det med tilføjet Nuancering. I sit Hjem gav Baini Koncert med de pavelige Sangere for de unge preussiske Prinser og modtog da Kunstmedaillen i Guld. Romerne kaldte ham den preussiske Paves Kardinal.

I 1828 udkom Bainis store Værk om Palestrina. Det var hans inderlige Ønske, at Kompositionerne, som han nu besad og havde ordnet, ogsaa kunde udkomme. Bunsen arbejdede paa at skaffe Penge til en samlet Udgave og arrangerede i Palazzo Caffarelli 3 Koncerter af de pavelige Sangere med Palestrinamusik. De mange fremmede hjalp betydelig til at fylde Salen, men det lykkedes ikke at vinde solide Proselyter; til en Subskription paa Udgaven vare kun de færreste tilbøjelige.

Baini vilde dog have været fuldt trøstet, hvis han havde kunnet forudse, at Aarhundredet vilde bringe den store samlede Udgave i 34 Bind, der er udkommen hos Breitkopf & Härtel. I Biografien havde Baini, hvis Beundring for Palestrinas Musik endog strakte sig til Pavserne, draget det Slør til Side, der havde hvilet over Mesteren og hans Værker. Man kom ham og dem nærmere og maatte lytte til hans Ord: »Kirkemusiken vende tilbage til sin oprindelige Pligt; den adlyde som den skal, og foragte de verdslige Melodier, den overlade Theatret sine Militærorkestre, den lade sig nøje med det, der bevarer Hjertet rent og styrker Gudsfrygten og den vil aldrig komme til at beklage sig over de bitre Bebrejdelser for dens Forfald. Den vil da gjenvinde den Fuldkommenhed, som den naaede, da Palestrinas Genius henviste til den menneskelige Stemmes harmoniske Klange som Maalet for det i Sandhed skjønne og ophøjede«[1]).

Med god Grund udstødte Baini saa høje Veraab over Kirkemusiken. Dens Løsrivelse fra Palestrinastilen, da dennes Tid var omme, kunde i og for sig ikke beklages, thi en Række af herlige Værker fremstod, af hvilke Pergoleses »Stabat mater« indledede en ny Epoke. Verdis »Reqviem« er vel at betragte som Slutstenen. Men i det store Hele sank Kirkemusiken dybere og dybere, den blev til en paa Bravur og Larm beregnet Theatermusik. En grænseløs Musiktrang ledsagedes af den sletteste Smag og Landboerne gav To-

---

[1]) Baini's Palestrina i tysk Bearbejdelse ved F. S. Kandler. Udg. af Kiesewetter. 1834.

nen an; de havde intet Theater, men de vilde have Operaens Glæder i Kirken til Erstatning. Under disse Forhold blev Musiken i det sixtinske Kapel dobbelt forunderlig og dobbelt skjøn. Den virkede som Æventyrets Trylleri. Her var Fred, her kjendtes ikke til Orkestrets »frygtelige Artilleri«, her følte et Pust af den rene og ædle Fortidskunst, der saa ganske opfyldte sin Bestemmelse. Baini stod som Helligdommens værdige Vogter og for de granskende løste han Fortidskunstens Gaader.

Aaret efter, at Bainis Værk viste sig, opførtes Sebastian Bachs Matthæuspassion i Sangakademiet i Berlin. Det var den unge Mendelssohn, som satte det igjennem og dirigerede; Akademiets Forstander, den gamle Zelter, turde ikke ret vove sig til det. Det blev en Begivenhed. Zelter overvældedes af Værkets Storhed og omfavnede Mendelssohn efter Koncerten: Bach-Renaissancen var indviet[1]). Dog var den længe forberedt. Helt havde den Bachske Kunst aldrig været forsvunden fra Verden. Det første, Schulz forlangte af den unge Weyse ved dennes Ankomst til Kjøbenhavn, var, at han skulde spille en Fuga af Bach. Weyse kunde den udenad og var fortrolig med flere af Bachs Kompositioner fra Altona og Hamborg. I Thomasskolen i Leipzig, hvor Bach var Kantor og hvor hans store Billede med Allongeparykken findes, har man vel næppe nogensinde tabt ham af Sigte, især da »Thomanerne« vedblev at dyrke ældre Musik; endnu synge de en Gang ugentlig Motetter for Publikum i Thomas-

---

[1]) E. Naumann: Nachklänge. 1872.

kirken. Uden at man ret vidste af det var Bach kommen i Dagslyset. I 1819 stiftede Schelble i Frankfurt a. M. en Cæciliaforening, hvor Bach dyrkedes; paa samme Tid blev han dragen frem af en lignende Forening i Heidelberg, for hvilken den juridiske Professor Thibaut raadede.

I Efteraaret 1820 opholdt Spohr sig nogen Tid i Heidelberg, hvor han fandt den bedste Lejlighed til at udfylde betydelige Huller i sine Studier. Skjønt han havde været i Rom og hørt Misereret, kjendte han iøvrigt næsten intet til den ældre italienske Kirkemusik. Af denne ejede Thibaut meget, da han havde vidst at skaffe sig Afskrifter, og han samlede sig efterhaanden et stort musikalsk Bibliothek, hvoraf hans Sangforening nød godt. Spohr besøgte Thibaut og efter adskillige Vanskeligheder lykkedes det ham at faa Tilladelse til at gjøre sig bekjendt med Samlingen, men han maatte ikke paa nogen Maade tage Værker hjem med sig. Det var ham navnlig om den ældre italienske Kirkemusik at gjøre. Nu studerede han den hos Thibaut og dens »simpel grandiose Stil« gjorde meget Indtryk paa ham. Han yndede at forsøge sig i forskjellige Retninger, ja vovede sig i Wien, hvor Valsen klingede alle Steder, endog til at skrive en Vals. Det er dog troligt, at Palestrinastilen har ligget bedre for ham. Han kunde naturligvis ikke modstaa og skrev strax en 10stemmig Messe a cappella (op. 54), der blot synes at have haft den Fejl, at den ved sine rige Modulationer var langt sværere at udføre end selve Mønstrene. I Leipzig erklærede man, at den slet ikke var til at udføre, i Berlin gav man dog med Held et Brudstykke,

og endelig naaede han at faa den godt udført i sin egen Cæciliaforening. Denne stiftede han i Marts 1822 i Kassel »efter de fleste større Byers Exempel« og den blomstrede ved hans Talent og store Interesse for Sagen. Den hellige Cæcilias Navnedag blev aarlig fejret ved en stor Koncert. Salen var smykket med hendes legemsstore Billede og i Lighed med de gamle Sange til hendes Pris blev der sunget en af Spohr komponeret »Hymne til den hellige Cæcilia«. Ogsaa Hauptmann skrev en saadan Hymne, der vexlede med Spohrs ved den aarlige Fest. Ses hen til den første Aftens Program, kan det dog ikke siges, at Spohrs Formaal var at hylde de meget gamle eller italienske Mestre. Han gav Mozarts Ave verum, Haydnske Takkesange, Mozarts første Messe og et Salve regina af Hauptmann[1]). Mozart var hans Ideal og det er derfor naturligt, at Foreningen først og fremmest tænkte paa ham.

I 1825 udgav Thibaut en lille Bog »Ueber Reinheit der Tonkunst«. Som Sindbillede paa Renheden kunde ingen bedre tjene end Palestrina, denne »Engel blandt Komponisterne«, som Thibaut sagde, og hans Portræt stod foran i Bogen. Den havde Cæciliaforeningerne for Øje som Arnesteder for den ædle gamle Musik. Men Thibaut vilde ikke indskrænke dem til Kirkemusiken a cappella. Ingen enkelt Retning eller Stil burde herske, heller ikke nogen enkelt Tid. »Lad os sige med Hasse: den himmelske Lotti og med Sebastian Bach: den herlige Caldara«. Men Thibaut maatte indrømme, at ligesaa let det var at sige, hvad der skulde synges, ligesaa

---

[1] L. Spohr: Selbstbiographie.

vanskeligt var det at skaffe Musiken til Veje, naar man da ikke, som han selv, havde et Bibliothek til sin Raadighed. Han tog sig paa at opregne, hvad der var udkommet af den Musik, der kunde være Tale om, og det var alt andet end noget besværligt Arbejde. Det kunde gjøres af i nogle Linier. Det pavelige Kapels Passionsmusik ved Choron, et Miserere af Leo, Pergoleses Stabat mater, en Messe og et Magnificat af Durante var noget af det vigtigste. Dog bragte han den Trøst, at med Hensyn til Sebastian Bach og Händel, især den sidste, var man heldigere stillet. Händel kunde vel let skaffes til Veje paa Grund af den Udmærkelse, som han bestandig nød i England.

De døde stod op af Gravene. Bainis Bestræbelser vise sig som Led af en almindeligere Bevægelse. Palestrinas store samtidige, Nederlænderen Orlando di Lasso (Roland de Lattre) begyndte at fængsle Opmærksomheden. I München, hvor han havde virket sin meste Tid, opførtes nogle enkelte af hans Kompositioner; nu staar hans Statue paa Promenadepladsen. Der opdagedes Manuskripter, den gamle nederlandske og franske Musik blev skildret. I Frankrig førte Choron ældre Kirkemusik frem, Fétis gav historiske Koncerter (1832), med Værker fra det 16de og 17de Aarhundrede, ogsaa hvad der vedrørte Operaudviklingen i Italien, Frankrig og Tyskland. I 1843 dannedes i Paris »la société de musique vocale, religieuse et classique« under Protektion af mange fornemme Damer og Direktion af »le prince de Moskova«; den egentlige Leder var Niedermeyer. Der skulde opføres og udgives vokale Værker uden Accompagnement eller med Orgelaccompagnement af

Mestre fra det 16de og 17de Aarhundrede, og der udkom en lang Række »Recueil des morceaux de musique ancienne«, hvoraf det første Bind udelukkende indeholder Værker af Palestrina.

Den 21 Marts 1843 reorganiseredes det til Domkirken i Berlin hørende Kor med det pavelige Kapel som Forbillede: et A-cappella-Kor uden Instrumenter. Drenge udføre Sopranen og Alten. Under Neithardts Ledelse naaede dette Domkor et Ry, der kunde være det synkende pavelige Kapel farligt. Salmer, Motetter og hvad der hørte til Liturgien, var dets sædvanlige Repertoire, som udvidedes ved Optræden paa Hof- og Kirkekoncerter. I hele November 1850 sang et Udvalg af Koret, 10 Sopraner og 10 Alter (Drenge altsaa), 6 Tenorer og 8 Basser, ved Nationalkoncerterne i Her Majestys Theater i London, hvor de gjorde Sensation. »Illustrated London News«, der bragte Neithardts Portræt og et Billede af alle Sangerne i Funktion, erklærede, at det var den herligste Kombination af menneskelige Stemmer, som nogensinde var hørt. Stor Lykke gjorde Mendelssohns 43de Salme, Motetter af Corsi, Grell, Lotti, Bortnjánsky, og Jubelen vilde ingen Ende tage ved »Rule Britannia«, »The blue bells of Scotland« og »The last rose of summer«.

En ganske ejendommelig Fremtoning var de aarlige Musikfester, som fra 1847 bleve givne i Kirken i Brühl, der ligger mellem Köln og Bonn, af en Forening af Landsbyskolelærere og katholske Seminarister. Bønderbørn, Drenge og Piger, udførte Sopran og Alt. Den gamle Kirkemusiks Renaissance lagdes klart for Dagen. Der blev sunget Kompositioner af Orlando di Lasso,

Josquin des Prés, Palestrina m. fl., og i 1853 opførtes Missa papæ Marcelli. Det skal være gaaet fortræffeligt. Blandingen af Drenge- og Pigestemmer gjorde en udmærket Virkning og fremfor alt var det betydningsfuldt for Indtrykket, at Sangen følte s som en Gudstjeneste og ikke som et Koncertforedrag[1]).

Hvorledes det gik med den gamle Musik i Danmark, vil ses af det følgende. Her tog Henrik Rung den paa sine Skuldre og stiftede Cæciliaforeningen.

---

[1]) E. Naumann a. St.

II.

KONTRABASSIST OG KOMPONIST.

Efter Kjøbenhavns Helligaandskirkes (Helliggejstes) Daabsbog er Henrik Rung født 31 Marts 1807 og døbt der den 6 Maj, men Fødselsdagen er i hans levende Live altid holdt 3 Marts og angivet med denne Dato paa Tryk uden at han selv eller nogen anden drømte om den 31te, saa man skulde fristes til at tro, at det er en urigtig Dato, der er indført i Daabsbogen. Men man maa vel med biografisk Lexicon holde paa den 31te. Han var den yngste af fire Brødre og, da han kom til Verden, indtog Faderen, Hans Rung, en Stilling som Revisor ved det paa Toldboden i Kjøbenhavn oprettede Revisionskontor — Bestallingen er af 31 Oktober 1804 — og 14 August 1810 udnævntes han til Renteskriver for det søndenfjældske Toldkontor, men Embedet ophævedes 6 April 1814. Hans Fader, Jaspar, findes i en ung Alder ansat ved Konsumtionen i Korsør, hvis Kirkebøger kalde ham Jaspar Hansen Rung, medens han dog selv, naar han skrev sit Navn, udelod Hansen; han siges at være indvandret tilligemed sin Broder, der skal have haft med det under Struensee oprettede Tallotteri at gjøre; noget kunde tale for, at det er disse Brødres Fader, der indvandrede [1]).

---

[1]) Se næste Side.

JASPAR HANSEN RUNG

Ansat ved Konsumtionen i Korsør. 1776 Overbetjent sammesteds. 1778 Konsumtionskontrollør i Vordingborg, 1787 tillige Kontrollør og Betjent ved Toldvæsenet og 1791 Told- og Konsumtionskasserer sammesteds. † 1804, 64 Aar gl., i Vordingborg. G. 1) m. Jfr. *Inger Aaris* i 1767 i Korsør, f. 1747, † 1789, 2) m. *Marie Henriksen* i 1790.

ULRICH ADOLPH RUNG
f. o. 1735.

HANS RUNG
Døbt i Korsør $^{22}/_{3}$ 1768. Toldkasserer. † $^{13}/_{11}$ 1824 i Næstved. G. 1796 m. *Helene Ahlmann,* f. i Sønderb. $^{3}/_{9}$ 1773, Datter af Skipper Frantz Jürgen A. og Helene Marie f. Clausen. † $^{16}/_{3}$ 1856 i Kjøbenhavn.

PEDER R.
Døbt i Korsør $^{16}/_{10}$ 1769, † $^{14}/_{3}$ 1771.

PEDER PEDERSEN AARIS R.
Døbt i Korsør $^{24}/_{11}$ 1770. † ...

EN SØN
Døbt i Korsør 1773, † i Vordingborg 1782.

ABIGAEL CATHRINE R.
Døbt i Korsør $^{8}/_{1}$ 1776, † ...

ULRICH ADOLPH R.
F. $^{21}/_{10}$ 1797 i Kjbhvn. Overkrigskommissær, Fuldmægtig i Marineministeriet. † $^{26}/_{1}$ 1883.

FRANTS GEORG R.
F. $^{5}/_{3}$ 1799 i Kjbhvn., Inspektør ved Vajsenhuset, Justitsraad. † $^{7}/_{7}$ 1868.

GEORG FREDERIK FRELSEN R.
F. $^{4}/_{1}$ 1805 i Kjbhvn. Lærer i Tysk. Professor. † $^{4}/_{5}$ 1871.

HENRIK R.
F. $^{31}/_{3}$ ($^{3}/_{3}$?) 1807 i Kjbhvn., Syngemester, R. af D. $^{7}/_{2}$ 1862. Professor $^{26}/_{11}$ 1866, † $^{12}/_{12}$ 1871. G. $^{30}/_{10}$ 1841 m. *Pauline Charlotte Frederikke Lichtenstein,* f. $^{21}/_{7}$ 1818 i Berlin, kgl. Skuespillerinde 1838—57, † $^{10}/_{4}$ 1890.

PAUL HENRIK R.
F. $^{17}/_{11}$ 1842 i Kjbhvn. Politiassistent i Marinen. † $^{19}/_{9}$ 1879. $^{3}/_{6}$ 1869 g. m. *Alida Wengel.*

GEORG ADOLPH R.
F. $^{9}/_{9}$ 1845 i Kjbhvn. Kaptajn. Underbestyrer ved Meteorologisk Institut. R. af Db., Dbmd. $^{16}/_{7}$ 1872 g. m. *Christiane v. Westen Berg.*

SOPHIE HELENE HENRIETTE R.
F. $^{14}/_{11}$ 1850 i Kjbhvn. Operasangerinde ved d. k. Theater 1869—95. Kgl. Kammersangerinde 1894. $^{14}/_{11}$ 1877 g. m. *Emil Charles Thorvald Keller*, cand. jur., Forstander for Døvstummeskolen grundet paa Talemethoden, f. $^{12}/_{8}$ 1835, † $^{5}/_{10}$ 1896.

FREDERIK R.
F. $^{14}/_{6}$ 1854 i Kjbhvn. Kapelmester. R. af D. $^{13}/_{6}$ 1882 g. m. *Augusta Louise Petersen,* Datter af Inspektør ved Østre Betalingsskole, Kaptajn Johan Christian Ludvig P. og Augusta f. Reitzel.

Efterat være bleven Kammerraad ansattes Hans Rung ved Bestalling af 7 September 1816 som Kasserer og Regnskabsfører for Told- og Konsumtionsoppebørslerne i Næstved, hvorhen Familien flyttede. Her lærte den lille Henrik noget Guitarspil af Jfr. Irgens og ikke ret meget i Skolen. Især dyrkede han Violin. Han spillede daglig med Faderen og i Ferierne tillige med den ældste Broder. En egentlig Violinlærer fik han i den forhenværende kongelige Kapelmusicus Caspar Jørgen Schindler, der havde slaaet sig ned i Næstved og boede hos en Præsteenke. Han var kommen ind i Kapellet ved den store Omordning 1786 som Violinist og kaldtes da Elev, og han var kun 53 Aar gammel, da han afskedigedes fra 1 Januar 1810. Koncertmesteren, Cl. Schall, skrev kort forinden om ham til Kapellets Chef: »da han i denne som de to forbigangne Vintre aldeles bliver fra sin Tjeneste, saa kan han vel ikke andet end komme paa Pension, da det i modsat Fald vil give et slemt Exempel for de øvrige af Kapellet«[1]). Det var meget humant. Høje Forestillinger om Kapellet har han vel næppe kunnet bibringe Eleven. Hans egentlige Titulatur var »Hr. Hofviolon« eller »Hr. Violon«, hvad Kapellets Medlemmer kaldtes i det 18de Aarhundrede, men dette Violon faldt Næstvedianerne vel fremmed, de vidste ikke hvad en Violon, men vel hvad en Violoncel var, og han hed enten slet og ret »Musikant« eller, naar det kom højt, Hr. Violoncel[2]). Han døde den 23 Februar 1823[3]). Den unge Rung, der var

[1]) Kapelsager i Rigsarkivet.

[2]) Saaledes kaldes han i Skifteprotokollen.

[3]) Hans bedste Eje var en Violin til 10 Rd. og en do. til 6 Rd. Han efterlod ikke saa meget, at Gjælden kunde klares.

bleven konfirmeret ved Mikkelsdag 1822, fik nu Musiklærer Brandt paa Herlufsholm til Lærer i Violinspil. Det bedste for ham vilde have været, om han var bleven sendt til Kjøbenhavn for at uddannes i Musik, men hertil havde Faderen aldeles ikke Raad. Saa gik han og drev om uden at man vidste, hvad det egentlig skulde blive til med ham — en stor Tidsspilde i de bedste Læreaar. Nogen Tid gik vel hen med Sygdom. Da han vendte hjem fra en Ridetur med Faderen, havde han det Uheld — den Ulykke, kan man sige — at tørne med Knæet mod Portstolpen, saa at det led en højst alvorlig Overlast. Det blev et Næstved-Minde af sørgelig Art. I November 1824 døde Faderen. Moderen blev i Næstved med denne Søn vistnok over et Aar, hvorpaa de flyttede til Kjøbenhavn. Her boede de i Begyndelsen sammen med den næstældste af Sønnerne, senere med den tredieældste. Men nu brød Knæsygdommen ud igjen og det med saadan Kraft, at den i to Aar fængslede ham til Sygelejet eller dog tvang ham til at indtage en liggende Stilling[1]). Selv om man antager, hvad noget taler for, at det kun stod paa i halvandet Aar, var det en fortvivlet lang Tid og saa kom Knæet sig endda aldrig; det blev bestandig stift og forvoldte fra Tid til anden Lidelser. I Sygeperioden har han formodentlig læst meget; Brødrene, der tilhørte den studerende Verden, have vel vist ham Vej og han har kunnet indhente, hvad han havde forsømt og lægge

---

[1]) Rungs Biografi i »Ill. Tid.« for 31 Decbr. 1871 af P. H. Warming, hvis store Interesse for Cæciliaforeningen og dens Dirigent bragte ham i nært Bekjendtskab med denne; han kunde saaledes give flere Oplysninger, som ellers vilde have været tabte.

Grunden til de Kundskaber og den Dannelse, han i ikke ringe Maal kom til at besidde. Hans Lyst var Guitarspil, som han, vejledet af en Lærer ved Navn Degen, drev til Virtuositet. Guitaren egnede sig for den, der skulde spille i liggende Stilling, den var i højeste Mode baade til Accompagnement og til Virtuosforedrag. Det trubadurmæssige i hans Kunstnernatur drog ham til dette sydlandske Instrument. Den, der havde set ham med Guitaren, fastholdt gjærne hans Billede saaledes; smuk var han og Guitaren klædte ham, den blev ligesom hans Attribut. Han glemte ikke senere hen, hvor det lod sig gjøre, at forsyne sine Sange med Guitaraccompagnement, og Guitaren blev, just da han havde forladt Sygestuen, den magiske Nøgle, der aabnede ham Adgang til Kapellet.

Hvad skulde han blive til? Musiker vilde han være; men hvorledes skulde han hurtigst muligt bane sig en Vej? Han var nu tyve Aar og maatte se at sørge for sig selv. Som Medlem af det kongelige Kapel vilde han være i Havn, men her kunde Guitaren ikke nytte ham noget, kun den længe forsømte Violin. Vejen gik over Forskolen til Kapellet, den kongelige Violinskole, hvis Lærer Musikdirektøren (Kapelmesteren), Professor Claus Schall, var. Eleverne øvede sig her i flere Aar før de kom til at spille i Kapellet for ingen Ting og begyndte i en yngre Alder. Holger Paulli, født 22 Februar 1810, blev ansat i Skolen 1822. I 1824 assisterede han ved Prøverne paa Syngeskolen og i 1827 var han naaet saa vidt, at han spillede med i Orkestret, dog endnu uden Ansættelse og Gage. Rung vilde imidlertid i Violinskolen og maa have henvendt sig til Schall, der har rystet

paa Hovedet, fortalt om de slette Udsigter og navnlig meddelt, at den, der vilde ind, maatte medbringe Pas fra en endnu mægtigere Mand, som raadede for det hele, baade Violinskole og Kapel, selve Kapelchefen. Denne Stilling var fuldkommen uafhængig af Theatret, og hver af disse Stormagter vilde hævde sin Uafhængighed, hvorfor de laa i uafladelig Krig med hinanden, skjønt fælles Interesse burde have forenet dem. Overhofmarskallen var ordentligvis tillige Kapelchef, og Adam Wilhelm Hauch, en intelligent, videnskabelig uddannet Mand, navnlig som Fysiker og Kemiker, Frederik VI.s Yndling, en fuldendt Hofmand med et vist militært Tilsnit, indtog disse Stillinger frà 1794[1]). Det var en human, dygtig og tjenstivrig Hersker, hvis faste Administration det for en ikke ringe Del skyldtes, hvad han ogsaa selv mente, at Kapellet havde hævet sig til Rang med de første i Europa. Han vidste, hvad han vilde og taalte ingen Insubordination. Ve den, der traadte hans Værdighed for nær! End ikke i rent musikalske Sager gav han Kjøb, skjønt han naturligvis i Reglen indhentede Kapel- og Koncertmesterens Erklæring. I Embeds Medfør forstod han sig paa Musik. »Jeg og kyndige Musici ere enige om«, sagde han. I Virkeligheden tog han sjælden fejl og hvad enten han var musikalsk eller ikke, saa interesserede han sig levende for Kunsten og forstod at vurdere Musikerne, som han paa sin lange Embedsbane havde haft rig Lejlighed til at studere paa Retten og Vrangen. Hans Gunst gjaldt det nu om at vinde. Rungs ældste Broder

---

[1]) Det laa langt tilbage, men to Gange havde han tillige været Theaterchef. Da var der Fred mellem Theater- og Kapelchefen.

kjendte Digterinden Juliane Marie Jessen, som introducerede ham hos Hauch; Slaget blev vundet, Guitaren bragte Sejren hjem. Hauch konfererede med Schall og der er et; om end svagt Indicium for, at Rung kom paa Violinskolen. I al Fald spillede han for Schall, som hurtigt mærkede, at der var store Ævner til Stede, men at Violinvejen ikke passede. Fornyede Konferencer med Hauch førte til, at Schall anbefalede Rung til at blive Kontrabassist. Rung havde næppe nogensinde rørt ved en Kontrabas og i Kapellet stod det saaledes til, at der var fuldt besat: tre Kontrabassister og en Elev ovenikjøbet. Men Hauch sagde: Kontrabassist skal han altsaa være og det gik lige med et op for ham, at man netop i højeste Grad trængte til en Kontrabassist. Han henvendte sig personlig til den bedste Lærer, der kunde være Tale om, nemlig forhenværende Kontrabassist i Kapellet, Johan Wilhelm Haskerl, en Mester paa sit Instrument, den eneste, der kom den afdøde Keyper nær. Han begyndte som Korist ved 1788, blev Kapelmusicus 1795 og gik af 1826, men stod bestandig i Forhold til Kapellet som Leverandør af Strænge. Han var i Modsætning til de fleste af sine forhenværende Kolleger ret velhavende og tøvede med at modtage Hauchs Tilbud om 300 Rd. som Vederlag for at undervise Rung paa Kontrabassen, saaledes at han efter to Aars Forløb kunde indtræde i Kapellet. Saa spurgte Hauch atter skriftlig (12 December 1827) og nu svarede han Ja, hvorpaa Hauch, der skulde skaffe Pengene og have Kongens Sanktion, skyndte sig med at nedlægge Forestilling (17 Decbr. 1827)[1]). Mange Forelæsninger

[1]) Kapelprotokol, Kapelsager (Rigsark.).

havde han i Tidernes Løb holdt for Frederik VI om Instrumenters og Musikeres Natur og Væsen, aldrig mere indtrængende end denne Gang. »Blandt alle Instrumentalister, som udfordres til Sammensætningen og Organisationen af et godt Orkester«, begyndte han, »er næsten ingen vanskeligere at finde end Kontrabassister. Aarsagen hertil er meget naturlig og iøjnefaldende, thi ikke at tale om, at Instrumentet har saa meget lidet tillokkende i sig selv og at derfor kun meget faa lægge sig efter dette Instrument, bør Kontrabassisten, ligesaa vel som alle øvrige Instrumentalister af et godt Orkester, være en god Musicus og dermed forene en fysisk Kraft og Styrke, hvilket ikkuns er givet meget faa. Af denne Aarsag ere aldrende Musici paa dette Instrument meget sjældne, da de af Mangel paa tilstrækkelig Styrke som oftest maa opgive og forlade dette Instrument i en Alder, i hvilken de paa ethvert andet Instrument kunne være i Stand til at forsvare deres Plads«. Han gik nu over til at betragte de forhaandenværende Kontrabassister og de lod, ligesom den Elev der var, adskilligt tilbage at ønske, navnlig manglede den ældste og bedste (Gylche) fysiske Kræfter. Under disse Omstændigheder ansaa han det »af yderste Vigtighed i Tide at være betænkt paa at danne et til dette Instrument tjenligt Subjekt, da en god Kontrabassist ikke kan forskrives fra Udlandet uden i dyre Domme«, og han vilde da foreslaa »en ung og stærk Mand ved Navn Rung, som allerede er en temmelig god Musicus paa Violinen og derved roses af dem, der kjender ham, for hans Sædelighed og gode moralske Karakter«. Da det maatte staa klart for Frederik VI, at den unge Rung rentud viste

sig som Redningsmand for Kontrabassen, betænkte han sig ikke paa at approbere Forestillingen (25 Decbr. 1827). Rung kunde altsaa for en Del takke sin fysiske Styrke, der endda ikke var meget stor, for at han kom saa vidt. Omtrent samtidig med, at han begyndte hos Haskerl, tog han med største Flid fat paa Musiktheori hos August Daniel Heger fra Kassel, der fra 1802 var Kateket og Organist ved den tysk-reformerte Menighed i Kjøbenhavn, hvilken Undervisning varede i nogle Aar.

Hauch var ikke den, der holdt af at lide Nederlag, og han forudsaa alle mødende Tilfælde. Han paalagde Haskerl at indsende Beretning om Fremgangen hvert Kvartal og, saafremt Rung af en eller anden Grund — ogsaa at den saa vigtige fysiske Kraft mod Formodning skulde svigte — ikke svarede til Forventningerne, strax at frasige sig Undervisningen. Paa den anden Side tænkte han sig, at Rung mulig inden de to Aars Forløb var moden til at spille i Orkestret, og i saa Fald forpligtede han Haskerl til alligevel at fortsætte Undervisningen til de to Aar vare omme. Alt det havde han ogsaa skrevet til Kongen. Det blev den sidste Forudsætning, der slog til og det i en Grad, som ikke var anet. Efter 3 Fjerdingaars Forløb, fra 1 Septbr. 1828, begyndte Rung allerede at spille i Kapellet og den 19 November optraadte han som Solist paa Theatret ved Harpespillerinden Moesers Koncert. Han udførte »Kontrabas-Koncert (i Manuskript)«; hvem dette Manuskript skyldtes, kan man formode. Hauch var ikke sen til at vise sin Paaskjønnelse af en saa værdig Protegé og fik ham under 20 December 1828 udnævnt til Kontrabassistelev i Kapellet fra 1 Januar 1829 at regne med

150 Rd. aarlig og gav ham tillige en Gratifikation af 50 Rd. for de fire Maaneder, hvori han havde spillet inden Ansættelsen. At det kunde gaa hurtigere for Kontrabassisterne end for Violinisterne ses af Sammenligning med Paulli, som efter 6 Aars Forløb fra Indtrædelsen i Violinskolen, 29 Marts 1828, blev Violinistelev i Kapellet med 100 Rdl. aarlig. Paa den anden Side havde Paulli, der var tre Aar yngre end Rung, al Grund til at glæde sig over en Ansættelse i saa unge Aar. »I en Alder af 18 Aar kongelig Embedsmand med 100 Rd. aarlig Gage, det var jo en misundelsesværdig Stilling«, har han selv sagt[1]). Haskerl var ude af sig selv af Glæde over Eleven og sin egen Triumf som Lærer og talte om, at han vilde indsætte ham til Universalarving.

Noget af det første, Rung oplevede i Kapellet, var, at Klarinettisten Krag maatte vandre i Blaataarn til Straf, fordi han havde givet sin Elev Hornbeck en djærv Ørefigen midt i Orkestret. Denne solenne Revselse tildeltes Hornbeck, fordi han ikke havde adlydt Krags Paalæg om at stemme imod, at der søgtes om Tilladelse til at bære Uniform. Krag stod temmelig ene med sin Protest mod Uniformen, som de fleste forlængst havde higet efter[2]). Nu vare de patriotiske Følelser oppe ved Prins Frederiks og Prinsesse Vilhelmines forestaaende Formæling. »Elverhøj« skulde i den Anledning gives første Gang og man ønskede at optræde saa festligt som det kunde ske. Tilladelsen blev given, dog med Forbud mod at bære Guldkvast i Kaarden, hvilket ene

---

[1]) Utrykt Selvbiografi.

[2]) Kapellets Medlemmer søgte allerede i Novbr. 1820 om Tilladelse til at bære Uniform, uden dog at faa den (Kapelsager).

forbeholdtes Schall som Musikdirektør[1]). Schall ynkedes dog over sine kjære Kapelmusici og erklærede, at det var hans inderlige Ønske, at ogsaa de fik Kvasten. Den tilstodes dem, og Schall skulde saa anlægge »et bredere eller mere udmærket Broderi paa sin Uniform«[2]). Men nu kom Schall i Tanke om, at han dog var gaaet lidt vel vidt i sin Ædelmodighed og at der burde distingveres. Kun de, der havde været 6 Aar i Kapellets Tjeneste, burde efter hans Mening bære Kvasten, og han affattede en Liste paa alle dem, der skulde vente og angav for hver det Aar, da Kvasten rettelig skulde tilkomme ham[3]). Det lykkelige Aar ansatte han for Paulli og Rung til 1834, idet begges Udnævnelse til Elev faldt i 1828. Rung stod endog to Gange paa Listen, først ved Siden af Paulli og et Par andre fra Violinskolen — hvilket kunde tyde paa, at Schall i Øjeblikket tænkte paa ham som Violinistelev —, derpaa længere hen med Tilføjelsen »Kontrabassist«. Saaledes er der intet til Hinder for, at vi tænke os de to fremadstræbende Ynglinge i Kapeluniform, foreløbig dog uden Guldkvast. Begge maa have været med ved Førsteopførelsen af »Elverhøj«, da den nye orkestrale Uniform-Glans gav sit Bidrag til den store Fest[4]).

---

[1]) Skriv. fra Hauch til Schall om Kongens Tilladelse af 10 Okt. 1828.

[2]) Forestilling af Hauch 21 Marts 1829.

[3]) Skriv. fra Schall til Hauch 25 Marts 1829 (Kapelsager).

[4]) Begejstringen for Uniformen tabte sig temmelig hurtigt. Ved Christian VIII.s Kronings- og Salvingsfest forlangte Kongen, at de Kapelmedlemmer, der deltog i Kantaten, skulde møde i Uniform. Men Kapelchefen meddelte i allerund. Forestilling (26 April 1840), at Kapelmedlemmerne ikke vare forpligtede til at have Uniform,

Mellem 1830 og 32 fuldførte Rung en stor Opera og bragte den til Weyse, som gjærne tog sig af de unge og saae deres Kompositioner igjennem. Men Øjnene kunde svigte ham og han sagde til Gebauer, der tyede til ham efter Kuhlaus Død: »jeg kan ikke læse det Krimkrams«, men han læste det alligevel. Rungs Opera gik han taalmodig helt igjennem og Dommen lød: »det er Lapperi, man maa kunne noget mere«, hvortil Rung svarede: »det skal Professoren ikke have sagt forgjæves«. Han henvendte sig nu til Hoforganist og Syngelærer ved Theatret, Ludvig Zinck, en meget anset og frugtbar Theaterkomponist og en betydelig Theoretiker. Hos ham studerede Rung i tre Aar, navnlig paa Grundlag af Gottfried Webers Musiklære, og hans Flid var saa stor, at han ofte tog Natten til Hjælp. Men Zinck var noget gnaven og sær og Forholdet mellem dem synes at have været lidet varmt; da Rung fik Brug for Anbefalinger, præsterede han ingen fra Zinck. Imidlertid forsømte han ikke Kontrabassen, ja søgte i 1832 om Understøttelse til en Rejse til Tyskland »for at benytte de fortrinligste Kontrabassisters Vejledning«. Men han maatte blive, hvor han var. Ogsaa med den Haskerlske Arv blev han skuffet, hvis han ellers har tænkt videre paa den. Haskerl døde 18 Sept. 1833 efter en langvarig Sygdom uden at have truffet den omtalte Disposition, og Enken havde ikke sligt i Sinde. Hauch fornægtede aldrig sin store Velvillie. Under en svær Sygdom, Rung gjennemgik i 1831, skaffede han ham

---

men kun havde faaet Tilladelse til at bære den, og at af de Medlemmer, der skulde fungere, »kun 10 havde fuldstændige Uniformer, 17 ufuldstændige Uniformer og 7 aldeles ingen«.

en Gratifikation og han sørgede for, at hans Gage aarlig voxede. Den 17 Marts 1834 udnævntes han til kongelig Kapelmusicus tilligemed Paulli og flere. Nu fik han sit rette Fornavn Henrik i Hof- og Statskalenderen, hvor man havde døbt ham Hans[1]).

Blandt de unge Violinister, som ved denne Tid færdedes i Kapellet og assisterede, naar det forlangtes, var N. W. Gade. 15 Aar gammel blev han i Oktober 1832 Elev af den store Violinist, senere Koncertmester Wexschall, og i Saisonen 1833—34 optraadte han i Forening med Frits Schram (Wexschalls Søstersøn og Elev) ved en Koncert paa det kongelige Theater, hvor de spillede en Duo af Kalliwoda, og ved en Hofkoncert. Men Wexschalls Skole var endnu ikke den egentlige Violinskole, Frits Schram tilhørte dem begge fra 1830 og Gade begyndte hos Schall i Februar 1834. Begge maatte gjøre en for saa vidt fremskredne unge Kunstnere meget kuriøs Prøve. Schall skrev den 10 Juli 1834 til Hauch, at Schram og Gade — tilligemed flere andre — deltog i Musikøvelserne og at de »havde haft den Naade at aflægge Prøve paa Nodelæsning for Deres Excellence«[2]). Denne Skrivelse var foranlediget ved, at Schall tog sin Afsked og gjorde Rede for sine Elever. Til dem kan Gade dog egentlig ikke regnes, da han

---

[1]) Denne Hans er ligesaa gaadefuld som selve Fødselsdagen. Theatret kaldte ham i Schema til Pensionsberegning af 24 Sept. 1858 Hans Henrik og angav selvfølgelig Fødselsdagen til 3 Marts. Det kan her bemærkes, at i Næstveds (St. Mortens) Konfirmationsbog angives ikke Fødsels- men Daabsdagen.

[2]) Denne Nodelæsningsprøve foregik i Sommeren 1834 og havde altsaa fundet Sted kort forinden Schall omtalte den.

kun spillede hos Schall nogle Maaneder, og denne afholdt sig ogsaa fra at give ham noget Testimonium og ytrede kun, at han havde ladet sig høre ved Hoffet med Bifald, hvorimod han sagde om Schram, at han havde »udmærket Talent«. Det var iøvrigt Wexschalls og fleres Mening, at Schram var den betydeligste Violinist af de to. Men saa stor var den Anseelse, dette unge Kunstnerpar havde erhvervet sig, at Wexschall ved forskjellige Lejligheder i disse Aar, saaledes da han søgte om at faa Violinskolen, hvortil han var selvskreven, paaberaabte sig, at han havde produceret de to udmærkede Elever, Frits Schram og Gade. Med alt Slid i Kapellet som Violinskolens Elever vare deres Udsigter ringe, især Gades, da han var yngre Elev, ja ringere end før. I 1833 udtalte Hauch: »Næsten alle Violinister i Kapellet ere unge Mennesker«. Tilsidst brast Gades Taalmodighed, da hans Formænd avancerede ind i Kapellet[1]). Nærmest tænkte han vel sig selv som Violinist-Virtuos, men de overordentlige Muligheder, han sad inde med som Musiker og Komponist, vare hverken skjulte for ham selv eller andre. Han vilde ud, navnlig til Spohr i Kassel, optræde som Virtuos og — se, hvad der vilde komme. Han søgte om at maatte rejse og om samtidig at udnævnes til kongelig dansk Kammermusicus, med hvilket Skilt han lettere kunde bane sig Vej[2]). En fornem Velynder, Bardenfleth, formodentlig

---

[1]) I 1838 blev Frits Schram virkelig Elev i Kapellet med 100 Rd. aarlig Gage, Eduard Helsted virkelig Elev uden Gage.

[2]) Underdanigst Promemoria fra N. V. Gade — han skrev endnu ikke »W.« — til Kapelchefen Grev Haxthausen af 6 Juli 1838 (Kapelsager). »Den hos mig tidlig sig ytrende Tilbøjelighed til Musik

Kammerherren, vilde slaa to Fluer med eet Smæk og intercederede i en og samme Skrivelse til Kapelchefen for en, som han anbefalede til at blive Slotsvægter, og for Gade og berørte, at dennes Ansøgning gik ud paa at entlediges. Kapelchefen skrev meget venligt til Gade, ytrede, at Kammermusicus kunde han som Elev i Violinskolen ikke blive og bad om en bestemt Udtalelse om, hvorvidt Meningen var, at han vilde forlade Violinskolen. Der kom intet Svar og hans Plads blev besat. Gade rejste til Sverig og Norge og kom hjem med

---

bestemte min Fader, Instrumentmager S. N. Gade heri Kjøbenhavn, til at søge mig anbragt som Elev af den kgl. Violinskole. Saa kjært som det nu vilde være mig under andre Omstændigheder at fortsætte den begyndte Vej, tror jeg dog at maatte bøje af fra den, da der for Øjeblikket kun er Udsigt til et meget langsomt Avancement i det kgl. Kapel, saa at jeg først, naar mine bedste Aar vare hengaaede, vilde kunne haabe at naa et Maal, der kunde sikre mig et tarveligt Udkomme. — Hvor betænkeligt det er at forlade en Vej, der dog sikkert engang, om ogsaa sildig, fører til et bestemt Maal, indser jeg, og dette har ogsaa afholdt mig fra tidligere at udføre mit Forsæt; men jeg higer af Begjærlighed efter at se mig lidt om i Verden, og min Faders Tilbud at ville understøtte min Plan, har nu modnet min Beslutning. Jeg haaber, at jeg med beskedne Fordringer ikke vil blive skuffet, naar jeg stoler paa, at den Færdighed paa Violin, som jeg under Hr. Koncertmester Wexschalls Vejledning har erhvervet mig, vil kunne lette mig Vejen. Dersom jeg dertil turde vente, at Deres Højvelbaarenhed i den Grad vilde interessere Dem for mig, at jeg ved Deres Indflydelse forundtes Karakter af »kongelig dansk Kammermusicus«, da vilde et saadant Skridt vist bidrage særdeles meget til at vække en Tillid til mig, som jeg haaber, jeg ikke skal beskæmme. At jeg har søgt at gjøre mig en saadan Tillid værdig ved et utrætteligt Studium af min Kunst, ville medfølgende Attester udvise. Deres Højvelbaarenheds af alle anerkjendte Humanitet vækker en Fortrøstning hos mig om mit underdanige Andragendes heldige Udfald«.

Laurbær og en tom Kasse som den forlorne Søn, og bad om atter at maatte indtræde i Violinskolen. Han blev modtagen med stor Venlighed[1]).

Den 18 og 23 Oktober 1835 vare Rungs egentlige Debutdage som Komponist. Den første Dag gav Kammermusicus Lemming paa det kgl. Theater en Aftenunderholdning, der indlededes med »Ouverture (ny), komponeret af Hr. Kapelmusicus Rung«; den er i Emoll, fugeret og allerede skreven 1834. Weyse sagde, at nu maatte han aldrig mere se i en Generalbas, »for at han ikke skulde blive blot en lærd Kontrapunktist«. Den anden Debut fandt Sted ved den preussiske Basunist Belckes »aandelige Koncert« i Slotskirken, indledet med »fri Fantasi paa Orgelet af Hr. Sekretær og Organist Hartmann«. Eleverne af Vajsenhusets Syngeskole udførte under Musiklærer Borchhorsts Ledelse to anonyme Børnesange: »Koral og Fuge« og »Koral og Kantate«, begge uden Accompagnement. De skyldtes Rung, der saa tidligt bebudede Interesse for A-cappella-Stilen, og behagede Publikum og Weyse. Opmuntring og Anerkjendelse fandt han ogsaa hos Organist P. C. Krossing, der fra Begyndelsen af 1835 vejledede ham ved at se hans Kompositioner igjennem og udtalte, at han med grundigt Studium af Harmonilæren og Kontrapunkt røbede en Originalitet, der var aldeles fremmed for Tørhed, Affektation og Bizarreri, en Dom, der vedblivende kunde staa ved Magt[2]).

---

[1]) Skrivelse af 20 Juli 1838 fra Bardenfleth til Kapelchefen (Kapelsager), af 27 Juli s. A. fra Kapelchefen til Gade, af 30 Decb. 1838 fra Kapelchefen til Wexschall (Kapelprot.).

[2]) Anbefaling af 25 Novb. 1835.

Efter at Forsøget i 1832 paa at rejse som Kontrabassist var slaaet fejl, begyndte han i 1834 en Serie Rejseforsøg som Komponist og skaffede i det Aar en Attest fra sin første Lærer Heger for stor Flid og Dygtighed i det theoretiske[1]). Men det forslog ikke og efter sin Optræden som Komponist i 1835 skaffede han tillige Attest fra Weyse[2]), der fremhævede hans »umiskjendelige Talent til Komposition«, og den nævnte af Krossing. Hauch gjorde selvfølgelig ogsaa, hvad han kunde, og søgte at faa Majestæterne til at interessere sig for ham ved at lade ham spille paa en Hofkoncert. Men Direktionen for Fonden ad usus publicos var ubønhørlig baade i 1835 og 1836, da Ansøgningen blev fornyet 28 Decb. Ved denne Tid maa Henrik Hertz' Tragedie »Svend Dyrings Hus« have viist sig for de indviede ved Theatret, og Spørgsmaalet laa for, hvem der skulde komponere Musiken til dette Værk, hvis overordentlige, poetiske Værd gjorde det vigtigt for Theatret at fremføre det paa den bedste Maade.

I en Skrivelse af 24 Februar 1834 fra Schall til Hauch, hvori han anbefalede sin Søstersøn, P. Funck, til at blive Musikdirektør, naar han selv gik af, kom han ind paa, at det netop var en Musikdirektør, man skulde have, og ikke en egentlig »Kapelmester«, hvorved man den Gang forstod en Anfører, som havde Forpligtelse til at komponere for Theatret, navnlig Operaer. »Til Kapelmester«, skrev Schall, »trænge vi ikke, da vi hos os selv have duelige Komponister som Prof. Weyse,

---

[1]) Attesten er af 25 Novb. 1834.

[2]) 28 Novb. 1835.

Hoforganist Zinck, Bredal og Sekretær Hartmann. Disse have med Udmærkelse arbejdet. Desforuden er der endnu Syngemester Frøhlich, Berggreen og den blinde Jensen, hvilke alle bør gives Lejlighed til at arbejde; de har alle viist dem som Komponister, men ikke som Anførere; dette har Funck til Fuldkommenhed«[1]). Til den sidste Komponistgruppe var Herman Løvenskjold kommen, der debuterede 28 Novb. 1836 med Musiken til Balletten »Sylfiden«. Der var altsaa fire store Theaterkomponister og en af dem skulde synes at maatte blive valgt. Men Weyse havde komponeret Mo'er Ludlams Melodramaer i Syngespillet »Ludlams Hule« og han mente vel, at eet kvindeligt Gjenfærd kunde være nok. Zinck og Bredal, hvilken sidste havde haft det for en dansk Operakomponist enestaaende Held at gjøre Lykke med to Operaer, der fulgte temmelig kort efter hinanden, bevægede sig ikke i national Retning. Dette kunde endnu heller ikke siges om Hartmann, men han var rigtignok den, paa hvem Opmærksomheden nærmest maatte være rettet. Med ham var der imidlerlid det i Vejen, at han tiltraadte en større Udenlandsrejse sent i Foraaret 1836 og næppe var til Stede, da man tænkte paa Komponistvalget. Rung var ved at arrangere Musiken til Vaudevillerne »Debatten i Politivennen« og »Nej« kommen i Berøring med Hertz og Heiberg. Man anede i ham et poetisk Talent og selv hans Ungdom kunde anbefale ham til et Digterværk, der var nyt i mere end een Forstand. Valget faldt paa ham.

»Svend Dyrings Hus« opførtes første Gang 15 Marts

---

[1]) Kapelsager.

1837 under overordentligt Bifald. Heraf tog ogsaa Komponisten sin Del. Hans Debut vakte almindelig Opmærksomhed og med eet Slag var han trængt igjennem. Ingen kunde modstaa »Hr. Peder kasted Runer over Spange«, hvis Melodi kastede Runer og drog saa forunderlig i den store Slutningsscene i første Akt, som den bærer, og i anden Akt, da den i Nattens Stilhed bringer Bud fra Gildesalen. Melodien var selv Poesi, inderlig formælet med Stykket, den forkyndte en ny Æra for den danske Romance, bygget paa Folkevisetonen, der pegede hen paa Kildevældet fra »Elverhøj«. Vidt forskjellig fra denne Sang lød den karakteristiske »Viben vil værge for hver den Sted« og det store Melodrama imponerede ved den med Inderligheden forenede Højhed. Fru Heiberg siger om dette Stykke: »naar Guderne have været tilstede ved et Digterværks Fødsel, da følge de det til Slutningen af sin Bane; thi forunderligt er det at lægge Mærke til, hvorledes da det mindste med det største føjer sig til Held for et saadant Arbejde« [1]). Dette kan ogsaa anvendes paa Musiken, der maa have overgaaet, hvad man ventede sig af en begyndende Komponist. Det vilde have været store Ting, om den blot havde understøttet heldigt; men den vandt desuden selvstændig Interesse. »Hr. Peder« blev som en ny Folkesang, brugt i det uendelige og misbrugt, og dog altid skjøn.

Med en saadan Medbør maatte den saa længselsfuldt imødesete Rejse endelig kunne gaa for sig. Paa Anbefalinger manglede det ikke. Weyse skrev en igjen

---

[1]) »Et Liv, gjenoplevet i Erindringen«.

med de bedste Ønsker for den unge Kunstner (20 Febr. 1837) og den talentfulde Italiener Siboni gav en paa tysk, hvorved han tydelig nok paalagde sig selv en næsten uoverkommelig Anstrængelse (18 Febr. 1837); begge omtale Musiken til »Svend Dyrings Hus«, som endnu ikke var opført, med stor Anerkjendelse. Siboni, Syngeskolens Direktør, anede ikke, at den unge Komponist i det væsentlige skulde blive hans Efterfølger og desuden den, der af alle kom til at staa ham nærmest i Henseende til kunstneriske Sympathier. Endelig bragte Frøhlich, der var nøje knyttet til Rung, sin Anbefaling efter at Stykket var opført (14 Mai 1837). Den eneste Medkonkurrent til Rejsestipendiet var nu Løvenskjold. Flere mente og blandt dem Frøhlich, hvad der temmelig klart fremgaar af hans Anbefaling for Rung, at Løvenskjold stod meget tilbage i theoretisk Uddannelse[1]). Men Lykke havde han nu gjort og skjønt Direktionen for Fonden ad usus publicos, ogsaa suffleret af Hauch,

---

[1]) Frøhlichs Attest er saalydende: »Overensstemmende med Sandheden og min fuldkomne Overbevisning maa jeg bevidne, at Hr. Kapelmusicus Rung er en ung Mand, der med Iver og Nytte har lagt sig efter Musikens Studium. Hvad hans seneste Komposition, »Svend Dyrings Hus«, angaar, da har den offentlige Mening tilfulde udtalt sig derom, og jeg anser det derfor tilstrækkeligt at tilføje, at det vidner om meget Talent og Smag og tilligemed om en fuldkommen Kundskab i det tekniske i Kompositionen. Det vilde derfor være af særdeles Nytte for Hr. Rung, om han for at fuldende sin Uddannelse kunde sættes i Stand til at foretage en Rejse, hvortil jeg paa det bedste maa anbefale ham, saa meget mere som han netop er i Besiddelse af alle de Kundskaber, uden hvilke en Udenlandsrejse er til ingen Nytte, og han heri gjør en Undtagelse fra alle hans mulige Medkonkurrenter, der savne disse Kundskaber, som de lige saa godt kunne erhverve sig her hjemme«.

var fast bestemt paa at støtte Rung til det yderste, kunde den dog ikke lade Løvenskjold ude af Betragtning og maatte ogsaa melde ham som berettiget Ansøger for Kongen i sin Forestilling (27. Maj 1837). Den overøste Rung med Ros for »Originalitet, Smag, Geni« og sagde derpaa om Løvenskjold, at han gav grundet Haab om, at han ved flittig og nøjagtig at studere under en duelig Lærers Vejledning med Tiden vilde kunne hæve sig »fra sit nuværende materielle Standpunkt!« Direktionen vilde dog paa ingen Maade tillade sig »at gjøre nogen bestemt Indstilling« og henstillede, »hvilken af dem Deres Majestæt vil give Fortrinet.« Efter hvad der var sagt, kunde den ogsaa rolig lade Kongen vælge. Men den følte sig dog endnu ikke fuldkommen tryg og tilføjede, at den, der ikke fik Stipendiet, kunde komme i Betragtning til næste Aar og at Rung allerede to Gange tidligere havde søgt det, men ikke faaet det, samt at Løvenskjold var adskillige Aar yngre. Nu kunde Direktionen berolige sig med, at den havde gjort, hvad den kunde for Rung, hvem Stipendiet, 600 Rd. aarlig i to Aar, blev tilstaaet 6. Juni 1837. Samtidig blev det givet til Elev ved Akademiet for de skjønne Kunster Jørgen Roed. I 1838 naaede Løvenskjold at faa det tilligemed Digteren Fr. Paludan-Müller og Dekorationsmaler Hilker; 1839 tilfaldt det Paulli. »Portrætmaler« Marstrand var allerede 1836 sendt afsted med det.

Rungs Afsked med Kontrabassen var næppe gribende. Havde han nogensinde haft Interesse for den, saa var den betydeligt aftagen. Vistnok 10. Juli 1837 — det var Bestemmelsen — rejste han i Fart over

Stettin, Berlin og Dresden til Wien. Herfra skrev han 11. September 1837 følgende Brev til Hauch. »Til Deres Excellence, min høje Velynder og Beskytter, vover jeg at fremsende disse Linier for paa ny og atter at bevidne min inderlige Taknemlighed; den lyseste Fremtid har Deres Excellence aabnet for mig, thi kun ved Deres formaaende Anbefaling har jeg kunnet foretage denne Udenlandsrejse, som jeg allerede føler har den mest velgjørende Indflydelse paa mig; den rige, afvexlende Natur har gydt nyt Liv i mine Aarer og skjænket min Aand ny Næring. Gid jeg snart i Gjerningen maatte vise, at Hans Majestæts Naade ikke er falden paa en uværdig. Nu har jeg opholdt mig her i 6 Uger, hvor jeg foruden at have besøgt Theatret ogsaa har haft Adgang til et stort musikalsk Bibliothek, hvor jeg har studeret de berømteste Komponisters Partiturer. Den 20de agter jeg at tage til München, hvor jeg opholder mig i 3 Uger og derfra rejser jeg til Italien. Med den Bøn, at Himlen længe vil bevare Deres Excellence for Videnskaben og for vor Konge, anbefaler jeg mig til Deres Excellences Bevaagenhed«.[1]) Fra München naaede han over Milano, Venedig og Florents til Rom, hvor han ankom i December.

---

[1]) Kapelsager.

III.

UDENLANDSREJSEN.

Den 17. Marts 1838 skrev Rung til Hauch fra Rom. »Hver Dag føler jeg mere og mere den gavnlige Virkning, Opholdet i Italien har for en Musiker. Hver Søn- og Helligdag har jeg Lejlighed til at høre det pavelige Kapel foredrage fortrinlige Kompositioner. Jeg har ogsaa været saa lykkelig at faa Adgang til det berømteste Bibliothek i Rom, hvor jeg beskæftiger mig med at studere Kirkekompositioner; dette er i Særdeleshed meget interessant, fordi saavel Musiken som Stilen, hvori den er skreven, næsten er aldeles ubekjendt hos os. Efter Paasken tager jeg til Neapel, hvor jeg vil søge at gjøre mig bekjendt med det fortrinlige Konservatorium og studere Syngekunsten. I August har jeg tænkt at ville vende tilbage til Rom for at fortsætte mit Studium af klassiske Kompositioner tilligemed det italienske Sprog, som jeg siden min Ankomst hertil under en duelig Lærers Vejledning har lagt mig efter, da det næsten kan antages for en Gren af Musiken. Maatte den Maade, hvorpaa jeg har og fremdeles vil anvende Tiden, finde min høje Chefs-Bifald«[1]).

---

[1]) Kapelsager.

I sit stille Sind havde Rung upaatvivlelig det praktiske Sigte med Rejsen at kvalificere sig til at blive Sibonis Efterfølger som Syngelærer ved Theatret. Om Sangen drejede hans Interesse sig; den var for ham det væsentlige ved Musiken og han hyldede den italienske Sangkunst, som Siboni havde bragt op. Han sang til sin Guitar. Stemmen, en høj Bariton eller lav Tenor, var ikke stor, men blød og sympathetisk. Sin Plan havde han vistnok meddelt Brødrene, for at de kunde holde ham à jour med Begivenhedernes Gang, ellers næppe til nogen. Det var jo meget tvivlsomt, naar Pladsen vilde blive ledig. Han tog det ogsaa i Begyndelsen læmpeligt med Sangstudierne og lod det bero ved at lægge sig efter Sproget. Det fremgaar af Brevet til Hauch, at Studiet af den gamle Kirkemusik strax var ham en Hovedsag. Ogsaa den havde ligget ham paa Sinde før Rejsen. Allerede hans Studier hos Heger havde medført Beskæftigelse med den kontrapunktiske Stil, der saa meget lettere kunde faa overvejende Interesse for ham som han, der lige til sit tyvende Aar havde hørt saa lidt, kun havde ringe Modvægt i al anden Musik. Hans Debuter betegnes ogsaa af lutter Fuge og Kontrapunkt. Hos Weyse kan hans Sans for Musikbibliotheker være bleven vakt og der kan han have lært gammel Kirkemusik at kjende, thi Weyse havde en betydelig Samling, hvori ogsaa Missa papæ Marcelli befandt sig og andet af Palestrina og ældre italienske Komponister. At det var denne Art Musik, han allerede søgte i Wiens Bibliotheker, er rimeligt. Han kom saaledes til Rom med et bestemt Forsæt om at studere den ældre Musik. Men hvor store hans

Forventninger vare, bleve de overtrufne, da han hørte Foredraget. En ny og herlig Verden aabenbarede sig for ham med Palestrina som Midtpunkt. »Palestrina«, skrev han, »er den ædleste og reneste Komponist, der har levet; meget angaaende Stilen i Kirkemusik, som forhen var mig dunkelt, er blevet mig klart ved at høre hans Mesterværker.« [1])

»Roms berømteste Bibliothek«, hvor han studerede, tilhørte Abaten Santini, en snurrig Person af Vatikanets Præsteskab. Han havde samlet sig en stor Skat af gamle Værker ved Utrættelighed i Afskrivning gjennem mange Aar og dette Bibliothek havde det store Fortrin at være ordnet og tilgængeligt. Derfra havde Thibaut skaffet sig mange af sine Værker. Men hvor liberal Santini kunde være, skulde han dog vindes, naar man vilde have den rette Nytte af ham. Mendelssohn havde nogle Aar tidligere til Bunds forstaaet Kunsten. Santini vilde komponere, skjønt Ævnen kun var yderst ringe, og Mendelssohn hjalp ham blandt andet med at skyde nogle Modulationer ind i et Tedeum, der, som Santini erkjendte, »altfor meget blev i Gdur.« Naar de traf sammen om Aftenen, fulgte Mendelssohn ham hjem, hvilket blev meget paaskjønnet; thi det passede sig ikke i Rom for en Abate at vise sig alene paa Gaden om Aftenen, hvorved han kunde sætte sit gode Rygte paa Spil.[2]) Om Rung havde Lejlighed til at slaa ind paa den sidste Methode, vides ikke, men han anvendte med Held den første og »vaskede hans slette Komposi-

---

[1]) Brev af 18. Juli 1838 til Assessor E. Collin (Warming).

[2]) Reisebriefe von Felix Mendelssohn Bartholdy aus den Jahren 1830 bis 1832.

tioner rene.« Til Gjengjæld kunde han svælge i gammel Kirkemusik og han tog vistnok ogsaa et og andet med af verdslig Art. I Utrættelighed i Afskrivning gav han ikke Santini selv noget efter. Begge distanceredes dog af Cherubini, for hvem Afskrivning i sig selv var en Fornøjelse. I Tyverne afkopierede han paa det zirligste og smukkeste blandt meget andet fire tykke Bind af Marcellos Salmer, som han selv havde besørget en Pragtudgave af. »Man lærer altid noget derved«, sagde han. Med et saadant Exempel for Øje var det intet Under, at alle skrev Noder af. Man havde Tid i gamle Dage og Musik var ikke altid saa lige at faa tilkjøbs. Rung skaffede sig ad den Vej flere gode Ting og vedblev ogsaa senere, naar der var Brug derfor, at dyrke den ved Tradition og de største Exempler helligede Afskrivning.

Naar han talte om det gavnlige ved Opholdet i Italien for en Musiker, da nød denne Opfattelse offentlig Anerkjendelse i Frankrig, der tildelte sine mest lovende Musikere »le prix de Rome« med Forpligtelse til at bo paa det franske Akademi i Rom nogle Aar. Gounod, der kom 1839, blev saa greben af den gamle Musik, at han nær havde taget Kutten eller helliget sig til Præstestanden. Men Hector Berlioz, der var sendt til Rom først i Trediverne, følte sig som en fangen Fugl, der gjør alt for at bryde ud af Buret. Han rasede over at være hensat i dette »antiharmoniske« Land, hvor der efter hans Mening ikke var nogetsomhelst at lære for en Musiker. Kirkemusiken og Palestrina kunde han aldeles ikke afvinde nogen Interesse; han sammenlignede Palestrina med en Æolsharpefabrikant. Hvad

den øvrige Musik angik, var man ellers saa temmelig enig med ham. Italien kunde ikke længere staa for Musikeren som det Land, der gav Indvielsen. Den moderne Kirkemusiks Tilstand er ovenfor berørt; Operakomponisterne gled paa enkelte Undtagelser nær nedad Skraaplanet, og de bedste Sangere holdtes fangne i Udlandet. Rungs første Indtryk af Musiktilstanden i Almindelighed var ogsaa meget ugunstigt. Han kunde end ikke finde sig i Tidens Helt, Donizetti. »Hans Sentimento er frygteligt, han har bragt Affektationen paa sit højeste Punkt. Hvad de øvrige unge Komponister angaar, da vil jeg aldeles ignorere deres Tilværelse, selv deres Landsmænd kunne ikke fordrage dem. Rossini lyser som en Sol over alle.« Berlioz, der havde et skarpt Blik for de nye Italieneres Geni-Glimt, slog undtagelsesvis netop om overfor Donizetti; han saa en komisk Opera af denne i Neapel og maatte erklære, at han morede sig kosteligt.

Vinteren 1837—38 var den sidste, Thorvaldsen tilbragte i Rom før han drog til sit Fødeland for at tage Ophold der. Om ham sluttede sig en Skare Kunstnere, skandinaviske og tyske mellem hinanden. Der var af danske Malere Küchler, Sonne, Constantin Hansen, Marstrand, saa kom Roed og Hilker til. Man saas i den meget beskedent udstyrede Café »Falcone«, et saa sikkert Samlingssted, at Breve plejede at adresseres dertil. Aftenerne tilbragtes i et eller andet Osteri. Rung modtoges med Glæde i denne Kreds, hvor han med sin Guitar og Sang var dobbelt velkommen. Den musikelskende Phidias, der i sin Ungdom havde dyrket forskjellige Instrumenter, lærte ham en Saltarello for Guitar.

Med Marstrand og Roed, der begge vare store Musikelskere og tillige sang, indgik han et varigt Venskabsforbund. De skjønne Kunster forenedes i Aftenens Samtaler og Palestrinas Navn lød ved Siden af Rafaels og Michel Angelos. I det sixtinske Kapel følte de to danske Malere Slægtskabet mellem Malerkunstens Idealer og den Musik, de hørte, og de bleve for bestandig dens Tilhængere.

Med Marstrand tilbragte Rung flere Maaneder af Sommeren 1838 paa Ischia, hvor han brugte Dyndbade for sit syge Ben. Det paatænkte længere Ophold i Neapel blev derfor opgivet, men han saae sig godt om der paa Hen- og Tilbagevejen. Her skrev han en »Fantasia« for Guitar over Thorvaldsens Saltarello og han lyttede til Folkets Sange og Musik. I Konservatoriet viste man ham vistnok det lille Værelse, som Bellini, der var død saa ung, havde haft i sin Læretid, og som han altid udbad sig, naar han i sin glimrende Periode besøgte Byen, og her var man endnu under Indtrykket af Zingarellis Død, der indtraf det foregaaende Aar. Zingarelli, Konservatoriets Direktør, forlod Verden 85 Aar gammel og Traditionen fra det 18. Aarhundrede havde holdt sig ved ham. Paa Ischia nød de to Danske en italiensk Villeggiaturas Herlighed. Marstrand lærte at spille Guitar af Rung og malede dennes Billede, hvor han sidder spillende paa Guitaren. De mindedes længe »Middags-Samtalerne« paa Ischia. Rung komponerede Fr. Paludan-Müllers Jægerkor »Kraftig Jægerhornet klinger«, der næste Aar opførtes i Musikforeningen. Nabolavets unge Piger vare henrykte over hans Guitarspil og dansede om Aftenen Tarantella dertil.

HENRIK RUNG.

Efter et Maleri af Marstrand. 1838.

I Rom, hvor de kom tilbage i September, fortsatte Rung med fornyet Kraft sine Studier. Fra November tog han desuden Timer i Sang hos en af Roms bedste Syngelærere, Girolamo Ricci, der ikke blot uddannede hans Stemme, man lod ham under eget Overtilsyn vejlede flere af sine Elever. Saaledes førtes Rung ind i det tidligere nævnte, ældgamle »Accademia di S. Cecilia«, thi Ricci var her »Syngelærer og Examinator.« Dets Formaal synes blandt andet at have været at uddanne Sangere til Kirken. Der var »maëstri« og »professori di musica« med en Formand og fire »guardiani« (Repræsentanter). Akademiets store Musiksamling var den Gang næppe tilgængelig. Stod Ricci paa den ene Side af Rung i S. Cecilia, traadte en af de fire guardiani, Salvatore Meluzzi, til paa den anden. Meluzzi var »maëstro« ved Lateran-Kirken og Kirken Del Gesù, men behøvede mærkeligt nok Vejledning i Musiktheori, som Rung gav ham. En i Rungs Øjne storartet Gjengjæld gjorde Meluzzi ved at introducere ham hos de pavelige Sangere. Han stod nu inden for Tryllekredsen, der omfattede S. Cecilia, Sangerne og Baini, til hvem Ricci førte ham. Baini var jo vant til at modtage Protestanter, men fra Danmark havde endnu ingen meldt sig. Han mærkede snart, at Signor Enrico var fuldt værdig til hans Gunst og at det var Alvor med al den Palestrinabegejstring, han lagde for Dagen. Han saae med Glæde, hvilken Jærnflid, han udfoldede, at han ufravigelig var til Stede ved det pavelige Kapels Funktioner »for at nyde den vidunderlige Virkning af Udførelsen«, at han »med egen Haand afskrev mange af de berømteste Værker for at trænge ind til Kjærnen.«

»Han forsøgte alt«, sagde Baini, »for at forstaa Finhederne i den gamle Kirkemusik.« For en saadan Lærling stod hans Hus aabent. Rung besøgte ham ofte for at raadspørge ham om Vanskeligheder og Baini gav ham Ariadnetraaden »paa hans dybe Studiers Vej«. Sandsynligvis har Rung ligesom to Aar senere Ferdinand Hiller, der ogsaa søgte og fandt Visdom hos Baini, komponeret à la Palestrina og faaet ham til at gjennemse det skrevne. Hiller fortæller, at han, medens Baini læste de medbragte Kompositioner igjennem, beskæftigede sig med at afskrive Værker af Palestrina og hvis han ikke blev færdig, saa at Texten manglede, fandt han, naar han næste Gang kom igjen, denne føjet til med Bainis Haand.

I Rom tøede Sneen Thorvaldsen fra Øjnene, som han sagde, og han plejede at fejre Ankomstdagen som sin anden Fødselsdag. Det er gaaet flere paa lignende Vis. Store Historikere mindedes Dag og Time, da Solblinket kom over dem og Ideen til et Værk om den evige Stad undfangedes. Den danske Musiker hørte til den af Roma udkaarede Skare. Han fandt her sit Ideal, som han Livet igjennem kæmpede for. Og i Belysning deraf blev Folk og Sprog ham dyrebart. »Landet«, skrev han, »alle Omgivelser, ja hele Livet her vækker og nærer den musikalske Geist, om den er nok saa lille. Men frem for alt Palestrina og det sixtinske Kapel«. Den Inderlighed, ja Lidenskabelighed, hvormed han omfattede dette Land, havde maaske ogsaa en særegen Grund. Var ikke en Stamfader nogle Led oppe kommen sydfra? Indvandret var han jo. Et Fællesmærke for Slægten blev det sydlandske Fysionomi.

Med sit rige, blaasorte Haar og sine smukke Træk lignede han en Italiener og det hændte ham i Italien, at han blev antagen derfor. Dansk var han med Liv og Sjæl og dansk blev i det væsentlige hans Kunst. Men visse Grundtræk deri kunne siges at være italienske: den melodiske Fylde, den slaaende Sangbarhed, det ofte smukke, men mindre karakteriserende Accompagnement. At hans Interesse navnlig gik i Retning af det vokale, havde han ogsaa tilfælles med Italienerne. Som den, i hvis Aarer italiensk Blod rullede, havde han gjenfundet Fædrenes Land.

I fuldkommen Ro fejrede han atter Paasken 1839 i Rom og det er troligt, at han ikke, som Bestemmelsen var, vilde have naaet at komme til Paris, da han kun havde nogle Maaneder tilbage og vanskeligt kunde løsrive sig, hvis der ikke var kommet Efterretning om, at Siboni var død Skærtorsdag 28. Marts, hvorved Situationen forandredes. Han ilede til Baini, Ricci og Meluzzi for at faa Udtalelser om sine Studier og alle tre udfærdigede strax Attester den selvsamme Dag, 18. April.[1]) Disse Attester sendte han med Ansøgning

---

[1]) De findes ved Theaterdirektionens Forestilling af 27. Maj 1839 (Rigsark.). Bainis Attest, hvis Indhold ovenfor i det væsentlige er gjengivet, lyder saaledes:

»Nel Nome del Signore. Amen.

Richiesto per la verità, attesto io sottº che il Signor Enrico Rung Danese nella sua attuale dimora qui in Roma ha procurato tutti i modi per intendere le finezze della Musica Ecclesiastica antica transcrivendo di suo pugno molte composizioni fra le più famigerate affine di penetrarne il lavorìo magistrale, intervenendo immancabilmente alle Funzioni della Cappella Pontificia per gustare il mirabile effetto delle esecuzioni; e freqventando spesso la mia

om Syngelærerpladsen til Theaterdirektionen. Han ytrede derhos det Ønske, at han maatte blive sat i Stand til at opholde sig i Udlandet endnu et Aar, af hvilken Tid han da vilde anvende 2—3 Maaneder til at fuldende sit Studium under Ricci i Rom og derpaa den følgende Vinter i Paris for, under Vejledning af de ved den »derværende italienske Opera ansatte fortrinlige Lærere« at tilegne sig den bedste italienske Sangmethode.

Det hed sig i Kjøbenhavn, at Sibonis Plads skulde besættes med Harpenisten Bochsa, der tilligemed Sangerinden Md. Bishop var kommen til Byen, hvor de begge gjorde stor Lykke. Weyse kunde dog ikke tænke sig, at man vilde tage den gamle Mand, hvis Rygte endog var misligt. Theaterdirektionen betænkte sig heller ikke længe og udtalte i Forestilling af 27. Maj 1839, at den kjendte Rung som »en ung Mand, der forenede grundige musikalske Kundskaber og et fortrinligt Talent som Komponist med en ej almindelig Dannelse« og indstillede, at det begjærede yderligere Rejsestipendium for et Aar forundtes ham, og at det ved hans Hjemkomst i Sommeren 1840 foreløbig paa et Aar blev overdraget ham at undervise Eleverne i Sang og, naar han i dette Tidsrum maatte have aflagt tilfredsstillende Prøver paa sin Dygtighed, da ved dets Udløb at bevirke hans formelige Ansættelse som Syngemester; i

---

casa per consultarmi nella carriera interpresa di suoi profondi studj. In fede ete Roma Questo di 18 Aprile 1839

Giuseppe Baini, direttore della Capp. Pontificia, socio delle Accadᵉ di Vienna, di Berlino, di Stockholm e delle Belle Arti in S. Luca di Roma.

modsat Fald maatte han træde tilbage i sin hidtil værende Stilling, som indtil videre skulde holdes ham aaben. Dette bifaldtes ved kgl. Resolution af 1. Juni 1839.

Han havde i Rom haft en Sangforening at dirigere, der foruden Marstrand, Roed og Hilker bestod af tyske Kunstnere. De forærede ham Marcellos Salmer, 4 Foliobind, Venezia 1803[1]). Marstrand gav ham en Signetring. En ikke mindre Glæde var det ham at blive udnævnt til Æresmedlem (membro onorario straniero) af den hellige Cæcilias Akademi. Diplomet af 12. Juni tilstilledes ham af Sekretæren, Luigi Rossi, den 21. Juni. »Omen accipio« kunde han sige. Sidst i Juni tog han Afsked med alle sine romerske Venner for at rejse til Paris. Han forsømte næppe at kaste en Bajocco i Trevi-Fontænens Bassin. Saa var han forvisset om at komme igjen.

I August maa han have været i Paris. Thi paa den Tid alarmeredes de Herrer Deputerede for Finanserne

---

[1]) Tilskriften lyder:

Rom, d. 15. April 1839.
Unserm Freunde H. Rung
aus Freundschaft und Dankbarkeit
vom Gesangverein in Rom.

Hans Scholl aus Bremen. Carl Kühler aus Sachsen.
Heinrich Kummel aus Hannover. Georg Chr. Hilker aus Kopenhagen.
Max Wichmann aus München. Georg Edmund Treitschke, Dresden.
Eduard Ihlée aus Kassel. Moritz Hermann Fricke, Sachsen.
Vilhelm Marstrand. Gustav Friederich Pappewitz, Dresden.
Jørgen Roed. F. A. Elsasser aus Berlin.
Jacob Hochsletter aus Baden. Mauritz Dietz aus Berlin.
W. M. Sonntag aus Dresden.
Anton Teichlein aus München.

saaledes over at høre, at han var der, at de tilbageholdt hans Stipendium og skrev til Theaterdirektøren, at de troede, det havde været forudsat, at han skulde uddanne sig som Syngelærer i Italien. De beroligedes dog ved Theatrets Erklæring, at man intet kunde have imod, at han frekventerede det fortrinlige Konservatorium i Paris. Saa rodfæstet var Forestillingen om Italiens Betydning for Sangen. Paa denne Tid skrev Løvenskjold fra Wien til Theatret, at han havde anset det for højst nødvendigt at blive bekjendt med de forskjellige Sangmethoder, især den italienske, »hvorfra dog al virkelig Sangbarhed udgaar.« Theaterdirektionen undrede sig dog saa smaat over, at Rung ikke, som bestemt, fortsatte tre fulde Maaneder hos Ricci. Men Sommeren var langt fremskreden og han ilede i Virkeligheden til Paris for Italiens Skyld, for der at studere den italienske Sangkunst.

I Paris gjorde han Bekjendtskab med de store Komponister Auber, Halévy og Meyerbeer. Auber vilde endelig høre dansk Musik og noget af Rung selv; men »Viben vil værge« faldt ikke i hans Smag; det eneste, der behagede ham, var en neapolitansk Vise. De danske Melodier vare ham for tunge. Meyerbeer kunde forstaa, hvad »Opholdet i Italien betydede for en Musiker«. Han havde i sin Ungdom givet sig af med Kirkemusik, som han studerede i Italien, og der havde han som Operakomponist af den Rossiniske Skole fejret sine første Triumfer. »O là mia bella Italia!« udbrød han og Rung sekunderede af ganske Hjerte. De to sympathiserede og Meyerbeer var som en faderlig Ven. Han var ikke fremmed for Danmark og spurgte til Oehlen-

schlæger og Weyse. Hans Raad, at Rung skulde tilbringe de sidste Maaneder af Rejsetiden i Italien, faldt i en modtagelig Jordbund.

Sangen studerede han i Konservatoriet og hos en Syngelærer, der »af særdeles Godhed« tog 15 francs for Timen. Han anskaffede sig Konservatoriets Lærebøger og gjorde sig den store Ulejlighed at afskrive hele dets vidtløftige Reglement fra 1808; at sætte sig ind i Konservatoriers og Syngeskolers Indretning var noget, han aldrig forsømte. Han følte ingen synderlig Interesse hverken for Konservatoriet eller for Syngelæreren. Paris behagede ham ikke. Han savnede det herlige Kunstnerliv i Rom og tænkte sit, naar han mærkede, at Landsmænd, der kom derfra, vare glade ved Byttet. Til Misstemningen bidrog de Pengeforlegenheder, som de mange Udgifter paadrog ham. Men hvad der holdt ham skadesløs, var den italienske Opera.

Paris var Operaens Centrum. De tre Hovedretninger, der gjorde sig gjældende, repræsenteredes af de tre Musikscener, den store franske og den italienske Opera og Opéra comique. Alle tre Theatre støttede sig til en Tradition og hvert havde sin egen Stil. Saaledes viste Operaen sig i sine Hovedformer som fransk eller italiensk, og naar Heiberg et Par Aar senere sagde, at den tyske Opera var et ikke existerende Væsen og at man rolig kunde love en god Douceur til den, der bragte den død eller levende, saa har Richard Wagner senere sagt noget lignende, og naar man vilde spørge, hvor Mozart da blev af, kunde svares: »Don Juan« og »Figaros Bryllup« ere skrevne som italienske Operaer. Idet den italienske Opera i Paris annekterede disse Værker

og lod dem udgjøre en vigtig Bestanddel af sit Repertoire, fik den en saadan musikalsk Vægt, at den, allerede hvad Klassicitet angik, maatte siges at have større Betydning end de to andre Scener. Til disse to Værker føjede sig Rossinis, især de komiske »Barberen i Sevilla« og »La cenerentola« (»Askepot«) og denne Mester stod efter fransk Opfattelse som Klassiker ved Siden af Mozart. Til Mozart og Rossini sluttede de yngre sig. Medens den store franske Opera fra Meyerbeers Tiltræden kun producerede sine Sensationsværker langsomt og med stort Besvær for derpaa at holde paa dem til den nyeste Tid, var der Liv og Forandring og Nyhed ved den italienske Opera. Bellinis Værker vare for nye at regne og Donizetti bragte det ene Værk efter det andet og det ene gjorde mere Lykke end det andet. Der var en hel Skole af italienske Komponister, men paa Donizetti var i Øjeblikket det operaelskende Europas Øjne henvendt; han skrev endog for den store Opera, og Opéra comique fremkaldte »Regimentets Datter«. I dramatisk Henseende betegnede Bellini og Donizetti et stort Fremskridt — for Opera serias Vedkommende — og naar den italienske Opera fik sin Glans fra Sangen, saa viste denne Sang sig tillige i høj Grad dramatisk. Alle Tidens store italienske Sangere samledes her og den italienske Opera i Paris, der om Sommeren spillede i London, blev Tidens Mønsteropera. Den indtog i en længere Aarrække en Stilling, ikke ulig Baireuther-Theatrets i vore Dage. Medens Italien selv syntes forarmet, vidnede dets Komponister og Sangere nord for Alperne endnu om en foryngende Kraft.

Rung stansede i Italien ved Donizetti og han fandt saa lidt af den gamle »bel canto«, at han maatte erkjende, at Operaen ikke havde svaret til hans Forventninger. Dette ene Savn, denne ene Mangel existerede nu ikke mere. Den italienske Opera i Paris gav ham Italien igjen med nye Vidundere, den opflammede atter hans Begejstring, den gjorde ham atter til den ildfulde, aldrig trættede Lærling. De verdensberømte Sangere Rubini, Tamburini, Lablache, Damerne Giulia Grisi, Persiani og den begyndende 17aarige Pauline Garcia optraadte. »Fortælle Dem«, skrev Rung til Marstrand, »om den italienske Opera, vilde jeg gjærne, dersom det var muligt, ma la voce di Signor Rubini è una cosa che — De skulde høre ham synge Finalen i »Lucia di Lammermoor.« Dio mio, che sentimento! Jeg er kommen saa vidt, at jeg anser Kompositionen for et Mesterværk.«[1]) Han hørte »Don Juan« 5 Gange og »Figaros Bryllup« 6 og noterede Afvigelser og Nuanceringer op i Klaverudtog, men det var ham paafaldende, hvor korrekt Musiken i det Hele udførtes og hvor maadeholdne Sangerne vare med Forziringer. Grevinden i »Figaros Bryllup blev sunget af Mme Persiani, »vistnok den første nulevende Sangerinde«, og i Modsætning til Danmarks overbroderende Jfr. Zrza udførte hun den store Arie Node for Node, som den er skreven. »Men saa Grisi som Donna Anna over Faderens Lig og hvor hun gjenkjender Don Juan! Det løb mig koldt ned ad Ryggen, hver Gang, jeg hørte det, ja selv Tanken derom har den samme

---

[1]) Brev af 27. Novbr. 1839.

Virkning.« Med flere af Sangerne stiftede han Bekjendtskab. Han sang for Tamburini, der sagde, at han havde »una voce graziosissima.« Hans Stemme var gaaet frem.

Brevet til Marstrand om »Lucia di Lammermoor« havde ikke gjort Lykke i Rom, og Marstrand og Roed skrev til ham, at Paris maatte være Skyld i dette Omslag. Paris! »De maatte«, svarede han, »give alt i Verden Skyld derfor, kun ikke dette Hul! Hvorfor har De ikke søgt Grunden hos disse mageløse Sangere, det var dog rimeligere, omendskjønt det ikke derfor var rigtigt. Det er ikke saa meget af Henrykkelse som af Taknemlighed, thi jeg har lært mere af dem end af alt, hvad jeg ellers har studeret saavel i Italien som i Konservatoriet i Paris. De vil, naar De lærer den italienske Opera i Paris at kjende, sande mit Ord og sige med mig, at alt kommer derfra.«[1])

Dybest inde lød dog Sangen fra det sixtinske Kapel. Det fortrød ham ofte, at han havde sendt den Musik, han havde samlet i Rom, hjem, thi den var næsten bleven ham uundværlig. En Dag gik han paa Boulevarderne og saae da tilfældigvis et Bord, hvor en Del Noder laa spredte til Salg. Han bladede deri og hans Øjne faldt paa »de lange Noder«, en Slags Kjendetegn paa Palestrinas Musik med dens hele og halve Noder. Hvad er det? Det »gjøs« i ham. Ja rigtigt! »Lamentazioni per la Settimana santa«! Han samlede alle Bladene og det blev tilsammen hele Passionsmusiken for det pavelige Kapel. Skjønt han ejede det

---

[1]) Brev dat. Milano 10. April 1840 til Marstrand og Roed i Rom.

meste i Forvejen, kunde han ikke modstaa og kjøbte Pakken. Men den fremmanede altfor stærkt Billedet af Rom. Nej, han maatte til Rom igjen! »Sagde ikke Meyerbeer, at jeg tilsidst atter skulde opholde mig i Italien? Hvor kunde det ikke passe at komme til Paasken! Hvor megen Nytte vilde jeg ikke have af at høre de pavelige Sangere igjen, efter at have beskæftiget mig saa ivrigt med Sang hele Vinteren!« Lige hjem over Rom!

Men det var Pengene. Han havde skrevet baade til Kapelchefen og til Theatret om yderligere Tilskud. Hauch var nu død og den nye Kapelchef, Grev Haxthausen, der iøvrigt var meget velvillig, havde ikke med dette Tilskud at gjøre. Theaterdirektionen lod ham vide gjennem en af hans Brødre, at Frederik VI var meget tilfreds med ham og at han skulde faa, hvad han behøvede, men han maatte nu ikke forlade Paris som Italien, et Paalæg, han just ikke tænkte paa at holde sig ganske efterrettelig. Senere meddeltes det ham, at han vilde faa 1000 francs »for det første« og nu styrkedes de romerske Forhaabninger. Men Pengene udeblev stadig og under Uvisheden bestemte han sig til at lade sig nøje med Milano foreløbig. Dagen før Afrejsen, først i April, fik han Brev, at Theatret havde gjort Regning uden Vært. Frederik VI var død og Christian VIII viste Tendenser til Sparsommelighed. Man turde ikke paa nogen Maade tage Munden fuld, og 400 Rd., der fulgte med, var alt, hvad der kunde gives. Saa maatte han lade det blive ved Milano, thi til Italien vilde han. Han tog der Undervisning i Sang af den bedste Syngemester og satte sig ind i Konserva-

toriets Indretning. Han tænkte paa, og udførte det maaske ogsaa, at opholde sig nogen Tid i Bergamo, hvor den gamle Simon Mayr, Donizettis Lærer, styrede en Cæciliaforening med Syngeskole. Tanken var i Rom og hos Vennerne der. Han haabede paa, at i det mindste en af dem vilde dukke op i Milano, men det slog fejl. »Jeg har lært meget«, skrev han til Marstrand og Roed, »vi skal synge, naar vi samles! Ancora una volta addio! A rivederci in Danimarca!« Fra Milano vilde han tage over Søerne gjennem Schweitz og opad Rhinen hjem. Til en af Brødrene skrev han 20. Juni fra Castell'Oleggio ved Lago maggiore: »mit korte Ophold i Milano har skaffet mig mange Venner og med Hensyn til Sangen er jeg meget tilfreds, ja saa tilfreds, at jeg i de sidste Dage ikke har besøgt nogen Syngeskole. Ja, jeg følte mig træt af at lære. Det er en meget behagelig Træthed, kan I tro, thi den hviskede mig et og andet i Øret, som glædede mig betydeligt. Det var haardere, end jeg havde troet, at forlade Italien«.

Han medbragte en Samling italienske Folkesange, som han snart efter Hjemkomsten udgav og tilegnede Meyerbeer. Til danske Kompositioner i hans Udlændighed høres ikke synderligt udover Jægerkoret. Stort havde hans Arbejde været og stor hans Lykke ved, hvad han havde vundet. Han havde næsten glemt sig selv som Komponist.

IV.

DEN NYE SYNGEMESTER.

Til de Erindringsskatte, vor rejsende førte med sig hjem, hørte først og fremmest det sixtinske Kapel og den italienske Opera i Paris. De lod ham ingen Hvile. Det gjaldt for ham om at gjøre andre delagtige i, hvad han havde lært at elske, om at lade sine Idealer komme til deres Ret. Med Operaen havde han paa en Maade et let Spil, thi her var han i Øjeblikket netop i Overensstemmelse med Tiden; dog naaede han paa dette Punkt egentlig kun til nogle Stormløb. Det sixtinske Kapel derimod slap han aldrig og det vil i det følgende ses, hvorledes Cæciliaforeningen Gang efter Gang bebuder sig i Aarenes Løb, inden den kom til Existens.

Til Sibonis Departement havde det hovedsagelig hørt at uddanne Sangere og Sangerinder for Theatret, hvilket jo nu paahvilede Rung som konstitueret Syngemester. Han kom hjem i Juli eller først i August 1840. Der var foruden ham to Syngemestre — de kaldtes ogsaa Syngelærere — nemlig den »første«, L. Zinck, der skulde lære Solosangerne deres Partier, og den »anden«, Pianisten, Kammermusicus Conrad Lüders, der havde med Korets Sang at gjøre. I længere Tid havde Lüders

maattet besørge alle de tre Forretningsgrene, da Zinck paa Grund af Svagelighed ikke tog sig videre af noget og Sibonis Plads foreløbig maatte udfyldes. Men det overgik Lüders' Kræfter; desuden havde han aldrig haft Lejlighed til at lægge sig efter Kunstsangen.

En af de første, der kom paa Rungs Syngeskole, var Frits Schrams yngre Broder Peter. Han begyndte hos Rung ifølge sin egen Notitsbog fra den Tid den 17. August 1840 og var da 21 Aar gammel. Han var Theaterelev med en meget ringe Gage og boede med sin Moder, en ganske uformuende Enke, hos dennes Fader, forhenværende Palaisforvalter Wexschall. Han maatte se at tjene, hvad han kunde, og spare, hvad han kunde, og det gjorde han med det ham egne Barnesinds Fornøjelighed. I flere Aar havde han været Elev af Konservatoriet. Det hørte til Elevernes største Morskab at komme ud paa Sorgenfri og synge for Prinsen og Prinsessen. Paa en saadan Tur forærede hans Lærer i Konservatoriet, C. Borgaard, ham 3 Mark for at han paa Hjemvejen skulde se 3 Kunster paa Dyrehavsbakken. »Jeg saae«, noterede han op, »een Kunst for en Mark og gjemte de 2 Mark«. Tiden gik hen med et overordentlig flittigt Arbejde, idet hans Lyst i lige Grad førte ham til Musik og Skuespilkunst; han var henrykt, naar han ved Theatret »fik en Replik«, deklamerede »paa Liv og Død«, hvor han kunde komme til, spillede privat Komedie, var som dygtig Bratschist med i mange Kvartetter og sang. At blive dramatisk Sanger var hans ufravigelige Maal og selv i Stemmens Overgangstid tabte hverken han eller Siboni, der interesserede sig levende for denne ualmindelig musikalsk begavede Elev, Modet.

Det var begges Haab, at Stemmen vilde blive Tenor, hvortil den tegnede. Heldigvis føjede Stemmen sig ikke efter Ønsket, men gik nedad; med en Tenor vilde han ikke have været tjent, da det dramatiske Geni, der ulmede i ham, ikke gik i Retning af Elskerfaget. I Juni 1839 udtalte Lüders sig om forskjellige Elever og sagde, at af de yngre havde Frydelund — Schrams Ven, der døde ikke længe efter — den bedste Basstemme og Schram en meget god Bariton. Som Baritonist mødte han hos Rung, der med al Energi tog sig af hans Uddannelse, sørgede for, at han fritoges for Kortjeneste og skaffede ham et lille Tillæg til Gagen.

Medens den ene Theaterelev meldte sig efter den anden, henvendte Theatrets yngre Sangere og Sangerinder sig ogsaa til ham. I. P. E. Hartmann kom ved denne Tid til at udtale sig om, hvem der, som han sagde, »dannede Basis for Operaen« og han nævnede kun følgende: Md. Simonsen, Jfr. Lichtenstein, Md. Stage, Herrerne Sahlertz, Faaborg og Sahlgreen[1]). Det var en svag Basis, thi alle de tre Sangere vare Tenorister. Der fandtes altsaa ingen nævneværdige Bassister og

---

[1]) Erklæring af Hartmann af 24 April 1841 om Musikkonservatoriet, hvori han indtrængende raadede til dets Nedlæggelse eller fuldstændige Omdannelse til et Institut for vordende Musikere i Almindelighed. Konservatoriet, grundet i 1825 af Siboni, der fik Approbation af Kongen den 4 Juni s. A, var en Skole for Børn fra 13 Aars Alderen, der skulde uddannes til Sangere og Sangerinder ved Theatret. Hartmann anførte bl. a., at de 6 ovenanførte Kunstnere ikke vare udgaaede derfra. Ifølge kgl. Resolution ophævedes Konservatoriet fra 1 Aug. 1842, navnlig paa Grund af »Institutets for Tiden ubetydelige Virksomhed og totale Mangel paa Ressourcer til dets Vedligeholdelse« (Rigsark.).

Baritonister. Dog havde man en Baritonist, der allerede var optraadt nogle Aar tidligere med stort Held som Hans Heiling, nemlig Christian Hansen, men han stod siden den Tid i Stampe og kunde ingen Vegne komme. Han tyede til Rung ligesom de af Hartmann nævnte paa Md. Simonsen nær, der var fuldt uddannet af Siboni og allerede optraadte en halv Snes Aar tidligere.

Pauline Lichtenstein, der var født i Berlin, blev som ganske lille moderløs og kom med Faderen til Gøteborg, hvor han havde en Ansættelse som Inspektør ved en Fabrik. Hun var kun otte Aar gammel, da hun ogsaa mistede Faderen. Den tyske Skuespillerfamilie Becker tog sig da af hende som deres egen og allerede i Barnealderen optraadte hun ved det Beckerske Selskabs Forestillinger i Slesvig, navnlig vejledet af den meget yndede Skuespillerinde, Md. Rosenbusch. I Sønderborg skal hun være konfirmeret. Beckers Selskab vandt ogsaa stor Paaskjønnelse i de danske Provinser, og den unge Skuespillerinde, der baade besad Skjønhed og en meget lovende Sangstemme, gjorde overalt Lykke. Kjøbenhavnernes Opmærksomhed tiltrak hun sig, da hun, kun 15 Aar gammel, i Sommeren 1833 spillede med Beckers Selskab paa Vesterbros Theater. I Odense, hvor navnlig »Das Donauweibchen« hørte til hendes Bravurroller, opholdt Selskabet sig i de to følgende Aar i længere Tid, og man glædede sig i Hempels Avis over, at hun der havde Lejlighed til at uddanne sin Sangstemme »under Hr. Hansens gode Vejledning«. Efter at have faaet Engagement ved det kongelige Theater, dog foreløbig kun som Elev, gav hun i December 1836 en Afskedsforestilling i Aarhus med Preciosa og

Fremsigelse af en dansk Epilog, der bragte Jubelen paa det højeste, da hun var tysktalende og kun spillede i tyske Stykker. Efter Forestillingen bragtes der hende »en meget smuk Serenade« udenfor hendes Bopæl. Sygdom i den Beckerske Familie bragte hende til at bede Theatret om Udsættelse med Afrejsen og i Foraaret 1837 tog hun til Kjøbenhavn. Hun kom i Huset hos kgl. Skuespiller Hvid, i hvis Familie hun befandt sig saa vel, at hun blev der til sin Bryllupsdag. Først og fremmest gjaldt det for hende om at lære fuldkommen dansk og vænne sig af med den tyske Accent, hvilket ogsaa ved udholdende Flid i alt væsentligt lykkedes hende. Men det tog Tid, inden hun kom ud af Tysken, og pudsige Misforstaaelser kunde forefalde. En Dag fortalte hun i Hjemmet, at hun skulde til Prøve i Slukefter. Gaaden løstes til stor Morskab: det var Efterslægten, hun mente. Hun debuterede under overordentligt Bifald den 25. Maj 1838 som Rachel i »Jødinden«. Stemmen, der var af mørkere Farve og ligesom havde noget melankolsk i sit Grundvæsen, tog sig saare skjøn ud og hun viste sig som egentlig dramatisk Sangerinde, hvilket saa meget mere paaskjønnedes som Primadonnaerne Jfr. Zrza og Md. Simonsen ikke kunde eller vilde spille. Hun havde lært denne sin Debutrolle uden endnu at kjende Noder, saa Undervisningen i Odense kan næppe have haft stort at sige. Hun var saaledes, hvad Italienerne kalde »orecchiante« eller en Sangerinde, der lærer Musiken efter Øret. Denne Mangel blev nu afhjulpen og hun gjorde alt for at uddanne Stemmen, men var uheldigvis ene henvist til Lüders, som overanstrængte den og forlangte, at

hun skulde blive ved, naar hun klagede over, at hun var træt. En Dag kom hun hjem og sagde til Hvid: »Hvad kan det være? Det ligesom knækkede i min Hals, da jeg sang«. Hun havde paadraget sig en højst alvorlig Halslidelse, der fjærnede hende et Aar fra Scenen og krævede meget pinlige Kure. Tilsyneladende kom hun sig ganske og blandt de mange nye Roller udmærkede hun sig navnlig som Valentine i »Huguenotterne«, der ligesom Rachel hører til de pathetiske, saakaldte Spilleroller i den store franske Opera. I Roller, der kræve Kvindelighed og Følelse, havde hun sin Styrke, hvorimod Bravur- og Koloratursang ikke var hendes Sag. Hun var den første Liden Kirsten og vandt tilligemed Chr. Hansen stort Bifald for Vexelsangen. Det viste sig senere, at kun Ungdommen havde formaaet at skjule og tilbagetrænge Følgerne af Halssygdommen, og hendes Glansperiode blev saaledes forkortet.

Paa enkelte udmærkede Præstationer nær laa Operaen hen i en Døs. Det fortrinlige Kapel viste sig endog som en Hæmsko, da det blev benyttet saaledes, at det dominerede. Den samme Uafhængighedsfølelse, som besjælede Kapelchefen overfor Theaterbestyrelsen, vilde ogsaa Kapelmesteren tage sig til Indtægt overfor Scenen og Sangerne. Saa udmærket Schall ellers var som Musikdirektør, bukkede han under for denne Konflikt, som til syvende og sidst beroede paa, at han intet havde haft med Sangernes Indstudering af Partierne at gjøre, saa at de medbragte deres Opfattelse og han sin og han mente ikke at burde give efter. Og det samme Spor fulgtes i Interregnet mellem Schall og Glæser.

I. P. E. Hartmann, der gjorde ovenstaaende Opfattelse gjældende, sagde: »Det havde været at vente, at Siboni med sin Begejstring og Energi vilde have bragt vor Opera i en blomstrende Forfatning, men i Stedet derfor indskrænkede hans Virksomhed sig væsentlig til at skaffe os enkelte fortrinlige Koncertsangere«[1]). Der var en Kløft mellem Scene og Orkester og uagtet man dog skulde tro, at Siboni, hvordan Taktstokken svingedes i Orkestret, ikke var forhindret fra at uddanne dramatiske Sangere, saa viser det sig, at det hele Forhold virkede uheldigt ind. Alt lader sig rigtignok ikke forklare deraf og det var hverken Schalls eller Sibonis Skyld, at enkelte Sangerinder i for høj en Grad svigtede det dramatiske. Galt var det fat og som første Tegn til, at Kapeltiden vilde blive afløst af Sangertiden, forenedes Kapel- og Theaterchefsposterne 1840 i een Person.

Rung tilstræbte, ganske i Overensstemmelse med Siboni, at uddanne dramatiske Sangere gjennem italiensk Operamusik som Skole. Han indstuderede sidste Akt af Vaccajs »Romeo e Giulietta» med Jfr. Julie Fonseca (Romeo) og Jfr. Lichtenstein (Giulietta) og en Duet af »Puritanerne« med Chr. Hansen og Schram. Begge Fragmenter kom frem i Januar 1841 og udførtes dramatisk, i Kostume og paa italiensk. De gjorde stor Lykke, gjentoges oftere og efterfulgtes af andre italienske Musiknumre, dog uden scenisk Apparat. Muligvis hidrørte Ideen fra Md. Bishop, som i 1840 udførte en

---

[1]) Erklæring af 19 Febr. 1842 om Besættelsen af Kapelmesterpladsen ved Theatret fra Musikforeningens Administration; den er aabenbart forfattet af Hartmann, der var Formand (Musikforeningens Protokol).

Duet af »Norma« med Md. Simonsen i Kostume. Akten af »Romeo e Giulietta« virkede som en lille Opera og det hed, at nu kunde man gjøre sig en Forestilling om den italienske Opera i dens sande Skikkelse. Guden Eros tog ogsaa en Rolle med og lærte Rung Romeos Følelser at kjende: han fæstede Giulietta som sin Brud. Schram havde i Duetten af »Puritanerne« sin egentlige Sangerdebut paa Theatret, men hvor stor en Lykke han gjorde som Sanger, viste der sig dog en betydelig Anstødssten i Plastiken. Han var opløben og ranglet og det stod at læse, at alt var uskjønt, hans Figur, Gang, Holdning, Hoved- og Armbevægelser. Theaterchefen og Rung bleve hede om Ørerne og greb til energiske Foranstaltninger. Af Theatret fik Schram en vatteret Udstopning. Rung gik videre og forærede ham en »Spændetrøje med Krykker under Armene« for at han kunde holde sig rank[1]). Den 28 April 1841 gav Schram paa Hoftheatret sin første Koncert. Den var med Orkester under Anførsel af Wexschall, flere af de bedste Sangere assisterede og bl. a. udførtes Sextetten af »Lucia di Lammermoor« og en Del af første Akt af »Don Juan«. Medens man paa Theatret opførte denne Opera ligesom »Figaros Bryllup« og »Barberen i Sevilla« som Syngespil med talt Dialog, havde Rung sørget for, at Nummerne forbandtes med det originale, tørre Recitativ, hvilket altsaa var en stor Nyhed. Men den egnede sig ikke til at trække Hus og Schram noterede: »Udgifterne var 107 Rd. og Indtægten 40 Rd.«

---

[1]) Den fabrikeredes ifølge Schrams Notitsbog af Bandagist Olsen for 13 Rd.

Rung var kort før sin Afrejse til Udlandet bleven valgt til Suppleant ved Musikforeningens Repræsentantskab tilligemed Koncertmester P. Funck, Berggreen, Koncertmester Wexschall, Skuespiller A. P. Nielsen o. fl. Denne Værdighed faldt naturligvis bort under hans lange Fraværelse, men paa Ischia mindedes han Foreningen og tilegnede den Jægerkoret. Nu ønskede Foreningen at indføre Syngeøvelser, der skulde gaa ud paa »Stemmens og Methodens Uddannelse« saavel for de Korsyngende som for Solister, og Rung tilbød sin Tjeneste, der med Glæde modtoges. Han begyndte vistnok denne Virksomhed i Januar 1841. Rimeligvis har han strax tænkt paa sin Kirkemusik. En Koncertinstitution med ideale Tendenser maatte synes som skabt for at opføre et eller andet deraf. Det var ikke hans Opgave at lære de syngende deres Partier. Medens han holdt Syngeøvelser, indstuderede Gade, der var avanceret til Kapelelev, men heller ikke videre, Korene i Mendelssohns »Paulus« med de syngende for den forestaaende Opførelses Skyld. Formodentlig havde Rung paa egen Haand begyndt at lære sine Sangere Palestrinas »Stabat mater«; i al Fald blev det indstuderet ved ham og antaget til Opførelse. Den 24 Marts 1841 gav Musikforeningen følgende Koncert:

1. Ouverture af H. S. Paulli, Amoll.
2. »Stabat mater« af Palestrina (8-stemmigt Kor med 3 paa hver Stemme).
3. »Paulus« af Mendelssohn Bartholdy (Solister Jfr. Lichtenstein, D'Hrr. Faaborg og Schram).

Det kunde saa omtrent gjælde for et Cæciliaforeningsprogram. »Stabat mater« maa have gjort Lykke. Pia-

nisten Rudolph Willmers gav kort efter en Paaskekoncert i Hotel d'Angleterre, hvor han bl. a. udførte Tonebilleder over Hartmanns »Flyv Fugl, flyv« og over Palestrinas »Stabat mater«, »bekjendt fra Musikforeningens sidste Koncert«, som det hed i Avertissementet.

Man var i Musikforeningen meget tilfreds med Rungs Virksomhed som Syngelærer. Den 21. Juni 1841 tilstillede Administrationen ham en Anvisning paa 80 Rd. som Honorar for den forløbne Saison og bevidnede ham sin Erkjendtlighed for den Flid og Omhu, han havde anvendt ved Syngeøvelserne. Det tilføjedes, at man havde set altfor betydelige Fremskridt hos de Elever, som havde nydt hans Undervisning og haft altfor rig en Anledning til at glæde sig over det Talent og den Dygtighed, han som Syngelærer havde lagt for Dagen, til at Administrationen ikke skulde ønske at formaa ham til ogsaa i den næste Vinter at forestaa Selskabets Syngeøvelser, og Honoraret skulde da forhøjes til 100 Rd. Men Rung trak sig tilbage. Han mærkede vel, at han ikke kunde gjøre Regning paa at fortsætte med Kirkemusiken og havde desuden flere Jærn i Ilden. Foreningen stansede overhovedet sine Syngeøvelser, især »fordi man havde gjort samme sørgelige Erfaring som Studentersangforeningen: at syngende Herrer slet ikke vare til at stole paa«[1]).

Med Musiken til Skuespillene »Ingolf og Valgerd« (f. G. 21. Maj 1841) og til »Svanehammen« (f. G. 24 Juni 1841) debuterede han saa at sige igjen efter fem Aars Forløb og med samme Held som før. Hertz var ret

---

[1]) Musikf.s Protokol jvfr. A. Hammerichs Festskrift.

hans Digter, og »Svanehammens« Musik kom ved den lysere Karakter, som Stykket krævede, til at adskille sig meget fra den til »Svend Dyrings Hus«. Skjønt »Elverhøj« rigtignok havde viist, at et Lejlighedsstykke som Undtagelse kan blive af den mest varige og solide Art, maatte »Svanehammen«, der blev skrevet og opført i Anledning af Kronprinsens anden Formæling, dog lide den for slige Stykker sædvanlige Skæbne. Men meget af Musiken holdt sig, saaledes Sangene »Fra fjærne Lande kom hun, Dronning Dagmar«, »Af Marmor er det bygget« og navnlig »Til Myklegaard og Spanieland«, der atter fandt et Hjem paa Scenen, da Hostrup benyttede den til Aages Sang i »Mester og Lærling«. Den romantiske Følelse raader i disse Sange. Det improvisationsmæssige fører tilbage til Trubadurtiden. Med rund Haand strøede Komponisten de to Stykkers Sange ud til de rollehavende ved Tilegnelser, saaledes til Md. Winsløw, Schram, Chr. Hansen, Fru Heiberg. Og Pauline Lichtenstein glemte han selvfølgelig heller ikke. Deres Bryllup stod den 30. Oktober 1841.[1])

Efter at Palestrinas »Stabat mater« var introduceret, følte han en uafviselig Trang til at gaa videre ad denne Vej og planlagde en stor Kirkekoncert med lutter gammel-italiensk Musik. Sangere ved Theatret, for hvem Koncerten skulde gives, havde intet at indvende,

---

[1]) Hvid var Forlover. Rungs Broder Frederik, Lærer i tysk, senere Professor, blev strax Medlem af den nye Husstand og boede der til sin Død. Brødrenes Moder var der i Huset i nogle Aar før hun døde.

og Rungs Elever stod ligeledes tilrede. Som Dirigent ved Opførelsen forenede han sig med Wexschall. Det kunde nok tænkes, at Ideen vilde slaa an. Italien var Tidens Løsen. Alverden havde læst om Allegris Miserere og hørte man ikke daglig tale om Antikerne? Thorvaldsen var jo naaet til Kunstens Højde ved at studere dem i Rom og i Rom fandt man jo Musikens Antiker, Palestrinas, Allegris og mange andres Værker. Ogsaa disse Antiker kunde det interessere at gjøre Bekjendtskab med. Det skulde være en Passions-, en Langfredagskoncert, ligesom en Valfart til selve det sixtinske Kapel og det for 3 Mark. Saa lavt vilde man sætte Prisen »for at gjøre Koncerten saa populær som mulig.« Der skulde gives en Ide om den italienske Kirkemusiks Guld- og Sølvalder, fra Palestrina og Orlando di Lasso og et Par Aarhundreder nedad. Hvem kunde mere passende end Sarti føre ind i Helligdommen? Han, hvis Magt for 70 Aar siden var bleven brudt, efter at han længe og sejrrigt havde kæmpet for den italienske Musiks Sag. Antonio Lotti vilde Weyse fremfor nogen spørge om; han regnede ham for en af de ypperste Komponister og ejede flere af hans Værker. En ægte Langfredagsmusik skulde det være. Sølvalder-Komponisterne have Accompagnement og det skulde stemme overens dels med deres egen udtrykkelige Forskrift, dels med en stræng Tids Fordringer. Strygeorkester benyttes, men de »verdslige Giger« hørte ikke hjemme her. Violinen maatte ikke lyde, kun Bratsch og Basser. Sartis Miserere-Partitur har ikke Violiner i Orkestret, kun Bratscher (Viola prima, secunda, terza) til de øverste Stemmer. Ligesaa er der Exempler paa det samme i

Marcellos Salmer. Hvor Orkestret, som ofte er Tilfældet, kun betegnes ved en bezifret Bas, har Udeladelse af Violinerne vel ofte været underforstaaet ved visse Kompositioner. Da Rung saa skarpt hævdede dette Princip, maa han formodentlig have set det fulgt i Udlandet, i det Mindste ved Passionskoncerter[1]). Saaledes kunde Méhul let komme paa den Ide at skrive en hel Opera, »Uthal«, uden Violiner, for at give en særegen Farve. Lidt betænkeligt for Virkningen synes det at være, at en Hymne til Søvnen har holdt sig af denne Opera.

I Bladene meldtes om Rungs Studier i Rom og om hans nøje Kjendskab til Maaden, hvorpaa de pavelige Sangere udførte Kompositionerne. Især henledtes Opmærksomheden paa, at selve »det verdensberømte Miserere af Allegri« skulde gives. Man vilde »faa det at høre her med de samme Tilsætninger og Zirather, som nu i flere hundrede Aar ved Tradition ere opbevarede af det pavelige Kapels Sangere«. Publikum strømmede til, Billetterne bleve revne bort og mange maatte vende om med uforrettet Sag. I eet Blad meddeltes, at der var 3000 Tilhørere, i et andet, at der kun var udstedt 2400 Billetter »af en vis ængstelig Frygt for ikke at skaffe Tilhørerne bekvemme Pladser.« Programmet lød som følger.

---

[1]) Ifølge Hyrdebrev af Benedikt XIV af 19. Febr. 1749 skulde alle Instrumenter, der bragte Theatermusik i Erindring, som Pavker, Valdhorn, Trompeter, Oboer, Fløjter, være banlyste, dog ikke Violiner, om hvilke det derimod siges, at Benediktinernes Ordensgeneral havde forbudt dem (Bainis Palestrina ved Kandler).

»Fredagen den 23. Marts 1842 (Langfredag) Kl. 7 bliver i Frue Kirke af en Del af Theatrets Sangpersonale med velvillig Understøttelse af flere af det kgl. Kapels Medlemmer under Anførsel af Hr. Koncertmester Wexschall og Hr. H. Rung givet en Passions-Koncert af følgende Indhold.

FØRSTE AFDELING.

I. Fragmenter af et Miserere af Giuseppe Sarti. Soli- og Kor (Accompagnementet af Bratscher og Basser).
II. Mòtet af Palestrina (Uden Accompagnement).
III. Crucifixus af Antonio Lotti (med Accompagnement af Basser).
IV. Laudate Dominum af Orlando di Lasso (Uden Accompagnement).

ANDEN AFDELING.

I. Fragmenter af et Miserere af Benedetto Marcello. Solo og Kor (Accompagnement af Bratscher og Basser).
II. Benedictus af Palestrina (Uden Accompagnement).
III. Et in spiritum sanctum dominum af Palestrina. Kor. (Uden Accompagnement).
IV. Fragmenter af et Miserere af Nicolo Jommelli. Soli og Kor. (Accompagnement af Basser).
V. Miserere af Gregorio Allegri. Dobbelt-Kor, Solostemmer og Kor af Basstemmer.«

Nummerne i første Afdeling, navnlig Sartis og Orlando di Lassos, synes at have tiltalt mest. Da var man endnu ikke træt. Men fire Miserérer paa en Gang var for meget. Man mandede sig dog op i Allegris Miserere og nød, følgende den romerske Praxis, det høje Sopranparti, der udførtes af Jfr. Zrza. Men Forventningerne havde været saa overordentlig store og man var ikke vant til denne Musik. Skuffelse blev uundgaaelig for det store Flertals Vedkommende. Om at gjentage Koncerten, hvad man paa Grund af den

store Tilstrømning havde haabet paa, kunde der ikke være Tale. Men ved denne ejendommelige og ganske for sig selv staaende Koncert havde Palestrinabevægelsen og Interessen for gammel-italiensk Kirkemusik overhovedet givet sig et Udslag i Kjøbenhavn.

Kun faa Dage efter afholdt Sangerne Faaborg og Chr. Hansen en Koncert, hvorved Rungs Romance »Gurre« til H. C. Andersens Text kom frem. Chr. Hansen, der ret egentlig var Rungs Sanger, foredrog den »med al den Følelse og Smag, som er denne Sanger saa egen« og om Kompositionen blev det sagt: »den hører til noget af det yndigste, vi eje i denne Genre.« Den blev en Yndlingssang. Paa det kgl. Theater opførtes den som »Scene« ved en Forestilling for Frederik VI's Asyl 17. April 1842. »Scenen« kaldtes »Aftenprospekt« og blev given af Chr. Hansen med et Kor »af flere af Theaterpersonalet«; Bournonville stod for Arrangementet. Man beklagede kun, at det hele varede saa kort.

Under 31. Marts 1842 udnævntes Rung til første Syngemester. Det erkjendtes af Theatret, at han »fuldkomment havde opfyldt de Forventninger, man tidligere havde næret om hans Dygtighed«, ligesom at hans »Flid og Nidkjærhed« var stor. Lüders blev, hvad han var, anden Syngemester, og Zinck gik af. Dennes Embede, at lære Solosangerne deres Partier, skulde overdrages til den nye Kapelmester, Glæser, og ved denne betydningsfulde Forandring hævede man den Mislighed, at der var Uoverensstemmelse mellem Anførerens og Sangerens Opfattelse. Fra 1. Januar 1842 regnedes Rungs Udtrædelse af Kapellet, hvor han dog ikke siden Hjemkomsten havde fungeret.

Sidst i November 1841 begyndte et italiensk Operaselskab sine Forestillinger paa Vesterbros Theater. Man gav Donizettis »Gemma di Vergy«, som, skjønt kun et svagere Arbejde, gjorde stormende Lykke og fra 3. Januar 1842 optraadte Selskabet paa Hoftheatret. Navnlig »Lucia di Lammermoor«, »Lucrezia Borgia« og »L'elisire d'amore« — alle af Donizetti — satte Publikum i Extase. Md. Forconi, Tenoristen Rossi og Bassisten N. Torre overøstes med Bifald og Blomster. I den ejendommelige Begejstringsatmosfære, som italiensk Opera næsten uundgaaelig fører med sig, hensattes Publikum stadig i Paris, hvor man dog fra 1819 havde haft denne Opera som fast Institution. Selv om Kræfterne i Kjøbenhavn vare langt ringere, maatte Varmegraden, om muligt, let stige højere. Thi en egentlig italiensk Opera var et nyt Fænomen, man maatte gaa tilbage til Scalabrinis og Sartis Tider for at finde den. Siboni havde gjort alt for at bringe Musiken frem, men mødte Modstand. Man syntes ikke ret om den, Weyse og Kuhlau afskyede den; man peb et Par af Rossinis Operaer ud, men beholdt dog andre. Men Stemningen slog ubemærket om. Siboni lærte sine Elever fremfor alt at synge italiensk Musik i Originalsproget og længe inden Donizettis Navn var berømt eller endog kjendt, sang Sibonis udmærkede Elev Jfr. Rysslander (Md. Simonsen) en Donizettisk Arie ved en Koncert (1832). Ved Konservatoriets Koncerter foredrog Eleverne som oftest italiensk Musik, der ogsaa hørte til ved andre Koncerter. Den beherskede i den Grad Sangernes Repertoire i Trediverne, at Totalindtrykket af Programmerne er det, at Sangerne ikke vilde synge andet

og Publikum ikke høre andet. Simon Mayrs, Rossinis, Pacinis, Mercadantes Navne svirrede uafladelig i Luften og da de forenedes med Bellinis og Donizettis maatte de jage de fleste andre paa Flugt. En Mangfoldighed af Operaer, om hvis Existens man for det meste ingen Anelse havde, annonceredes paa Plakaterne ved de Arier, Duetter, Terzetter og Kvartetter, der hentedes derfra. Jo mere de behagede, jo større blev Tørsten efter at lære Helhederne at kjende. Da Operaen saa endelig kom, saae man strax, at hvad man i det danske Theater savnede, fandtes her: dramatisk Ild, der fængede. Man var gaaet glip af en egentlig Rossiniperiode, men man jublede over at opleve Donizettis.

»Alt kommer derfra«, var jo Rungs Ord om den italienske Opera i Paris. Han vilde nu vise Ordets Rigtighed som Syngelærer. Under sin unge Hustrus Ægide førte han sit Syngekorps frem, der jo dels bestod af hans egentlige Elever dels af de Sangere, der søgte Uddannelse hos ham. En af Md. Rung given Koncert i Februar 1842, der havde bragt daarligt Hus, men stor Anerkjendelse i Bladene, gjentoges i Marts for fuldt Hus og under stærkt Bifald. 12 Sangere og Sangerinder optraadte: Md. Rung, Md. Stage, Jfr. Østerberg, Jfr. Rantzau (Fru Brun), Herrerne Sahlertz, Faaborg, Chr. Hansen, Schram, Ferslev, Sahlgreen, Rasmussen og Lindberg. 15 Nummere udførtes, næsten alle italienske. Den af Rung saa højt skattede Rubini var Komponist af en Romance, som den unge Lindberg, der besad en falsetagtig Tenor af næsten kvindelig Klang, udførte; den blev given da capo, ja for tredie

Gang, da Majestæterne viste sig. Ingen kunde begribe, og Bladene talte derom, at den danske Opera var som død, naar en saadan Skare Talenter kunde føres frem paa en Gang. Heiberg indledede sine Intelligensblade med en Afhandling om det mest aktuelle Æmne, den italienske Opera, og tog sit Udgangspunkt fra Md. Rungs to Koncerter. Han advarede mod at tro, at man fra denne Koncertsang kunde slutte til Operasang, og han var navnlig bange for, at man vilde tænke paa at indføre mange italienske Operaer paa Theatret ved Hjælp af disse Kræfter, da han kun ønskede Operaerne i strængt Udvalg. »Men alle kunde være enige i«, sagde han, »at beundre og paaskjønne de glimrende Resultater af Hr. Rungs Syngeskole«.

Rung mente, at Konsekvensen af Sangernes Koncertlykke var, at de paa Scenen førte den med sig. Han vilde danne et italiensk Operaselskab af sine danske Sangere, der, formummede som Italienere, skulde vise sig i Besiddelse af den hellige Ild, ja konkurrere med de rigtige Italienere. »Fædrelandet« (26. Marts 1842) meddelte, at ved en forestaaende Aftenunderholdning vilde sidste Akt af Operaen »Othello« blive opført, »der maa betragtes som en Prøve paa de italienske Operaer, som en Del af vore Sangere og Sangerinder, hvis det tillades, agte at opføre paa Hoftheatret og hvorved en interessant Sammenligning mellem dem og det italienske Operaselskab vil kunne anstilles«. Samtidig hed det i andre Blade, at Rung havde faaet Tilladelse til i Maj og Juni at give en Cyclus italienske Operaer paa Hoftheatret, dels nogle nyere, dels flere ældre Arbejder af de berømteste Komponister saasom

Rossini, Bellini, Donizetti og Vaccaj og at saavel alle hans Elever som andre f. Ex. Jfr. Østerberg, Faaborg og Chr. Hansen skulde deltage deri. Denne Plan strandede, men noget blev reddet. Opførelsen af »Figaros Bryllup« som italiensk Opera af Theatrets Sangere er i Theaterhistorien en ligesaa mærkelig og isoleret Begivenhed som Rungs Passionskoncert i Koncerthistorien. Der ligger kun to Maaneder imellem. Begge Begivenheder have det tilfælles. at de skyldes det samme Ophav og Begunstigelser af Tidsstrømninger; det sidste gjaldt dog i højere Grad om Operaen. Rollebesætningen var ganske ny og de rollehavende hørte udelukkende til Rungs Personale. Som Ledere af Foretagendet sluttede Bournonville, Wexschall og Skuespiller Stage sig sammen med ham. Han indstuderede Partierne med Sangerne og førte an i Orkestret. At de kunde lære de store Roller og lange Recitativer i det fremmede Sprog vidner om en Dygtighed og Ihærdighed, som selv i vore oplyste og sprogdyrkende Tider maa imponere. Men Rungs Ord, at det italienske Sprog egentlig var en Gren af Musiken, anerkjendtes fra Sibonis Tid for fuldgyldigt. De af Sangerne, der havde været Elever af Konservatoriet, havde der haft italiensk som specielt Fag og alle sang de det Dag ud og Dag ind. Det var næsten ligesaa vigtigt for Sangerne den Gang at kunne italiensk som at kjende Noder. »Le nozze di Figaro« opførtes paa Hoftheatret 25. Maj og 1. Juni 1842[1]).«

---

[1]) Rollebesætningen var følgende:

Il conte	Hr.	Ferslev.
La contessa	Md.	Rung.
Susanna	—	Stage.

Forestillingen gjorde Lykke og førte først og fremmest det gode med sig, at det tørre Recitativ trods det, at Publikum ikke forstod Texten, viste sig saa sejrrigt, at dets Indførelse i de klassiske Operaer paa Theatret blev sikret. Den eneste, der ikke behagede, var Lindberg, som godtgjorde, at Cherubino ikke kan udføres af en Herre, han synge nok saa kvindeligt og være nok saa ung. Md. Stage og Chr. Hansen viste et mærkeligt Opsving i deres Kunst og Md. Rung udførte Grevinden paa sin kvindelige, fine Maade à la Persiani. Schram havde allerede haft to udmærkede Debuter som Bertram i »Robert af Normandiet« og Kardinalen i »Jødinden«. Hans Bartholo blev den tredie og om man ogsaa beundrede Sangen mest, kunde det storartede, burleske Lune ikke overses. Rung havde dog næsten gjort det altfor godt og produceret ikke een Bassanger, men to. Schram fik i samme Øjeblik, som han skulde gjøre Karriere, en Medbejler i Ferslev, der udførte Greven og, foruden at han anbefalede sig ved heldigt Komportement, havde han Stemmens større Dybde forud for Schram. Begge de to Sangere kom ligesom Chr. Hansen til at holde længe ud i deres Roller, Schram i et halvt Aarhundrede. Konkurrencen med Ferslev bidrog vistnok til, at Theatret ikke følte sig

---

Figaro	Hr.	Chr. Hansen.
Cherubino	—	Lindberg.
Bartholo	—	Schram.
Marcellina	Jfr.	Julie Fonseca.
Bazilio	Hr.	Faaborg.
Don Curtio	—	Rasmussen.
Antonio	—	Knudsen.
Barbarina	Jfr.	Østerberg.

tilbøjelig til at gjøre noget særligt for Schram, saa at han skulde avancere paa sædvanlig Maade. Det var haardt for ham at blive ved at sulte som Elev.

I Sommertiden opholdt han sig ved Intercession af Chr. Hansen hos Grev Rantzau til Frederikslund paa Fyen. Rung sendte Meddelelse om, at »den allerhøjeste Theaterdirektion i sin allerhøjeste Visdom havde tilstaaet ham et Gagetillæg af 50 Rd. og at det meste, han kunde vente, var et Gratiale til Vinteren. »Udsigterne«, vedblev han, »ere altsaa meget slette og De har faaet en skammelig Løn for al den Flid, De har anvendt paa at uddanne Deres ypperlige Talent, et Talent, som aabner Dem en Vej, hvorhen De gaar, selv om vore usle Forhold her skulde gjøre Dem det utaaleligt at gaa som Elev imellem de kongelige Sangerklokkere. I hvad der saa sker, veed Peter, at han kan stole paa mig... Syng, hvor og naar De vil, jeg glæder mig til at læse Deres Ros i Aviserne. Studiren Sie fleiszig, især Dybden og Trillen. Lad mig se, at De feder Dem godt, at De kan have noget at modstaa den af Direktionen bestemte Sultekur med. Vær ikke bange, Schram, i Reverentsgade skal De alle Tider finde en Plads hos Deres...«[1]). Rung tænkte sig Schram hensunken i sørgelige Betragtninger. Han var virkelig meget bedrøvet, især naar han tænkte paa Ferslev, og havde i Kjøbenhavn viist sig helt utrøstelig, skjønt han alligevel var saa glad over den Lykke, han havde gjort som Bartholo. Han skrev til »sin lille søde Engels Mama« fra Frederikslund: »Hvad er det, Du taler om

---

[1]) Edv. Brandes: Dansk Skuespilkunst.

Melankoli? Jeg er s'gu ikke længer melankolsk, jeg har jo lovet Dig at være munter til jeg kommer hjem. Herovre har man Fanden ikke Tid til saadanne Lapperier.« Det var der meget i. Han havde fundet en Morskab paa Landet, han ikke havde drømt om. Der var den gamle Provst, for hvem han spillede Violin, og som blev helt »tummelumsk« ved at høre ham synge Viser fra »syttenhundrede og nogen« fra Bladet, kaldte hele sin Husstand ind for at de skulde høre paa Sangen og til Tak fyldte hans Daase med Snus. Der var Natvægteren og den gamle Degn, der »drak til den store Guldmedaille«, troede han sang som en Engel og inviterede den unge Sanger i Kirke for at denne skulde høre ham synge. Prisen for dem alle vandt dog den 84aarige Røgter, der »kom anstigende« med en af Chr. Hansens gamle Frakker paa, Træsko og rød Hue. »Jeg elsker denne gamle Mand,« skrev Schram til sin Moder, »thi jeg har aldrig set en saadan Munterhed og stundom giver jeg ham en 8 Skilling, saa danser han meget værre«. Men i Kjøbenhavn stak Schrams Morbroder, Koncertmester Wexschall, og Rung Hovederne sammen. De tænkte paa alvorlige Ting og bleve enige om, at Schram maatte stramme sig op. Wexschall synes at have skrevet meget ubehageligt til ham, fordi han forholdt sig rolig overfor Theatret. Rung skrev rigtignok med største Venlighed, men det gik ud paa, at Schram skulde sætte Direktionen Stolen for Døren; han sendte endog Koncept til en Skrivelse, Schram skulde tilstille Theatret, og talte om alt det, han kunde gribe til, deriblandt at lade sig engagere af Italienerne. Al Schrams landlige Glæde

var nu forbi. Nu var han virkelig melankolsk. Han kom dog til det fornuftige Resultat, at det bedste var at se Tiden an og filosoferede som saa: »nu er jeg jo egentlig gal, at jeg vil bryde mit Hoved saa meget; alting kan jo blive godt endnu.«

V.

I FYRRERNE.

Christian VIII.s Tid var en Festperiode for det æsthetiske Kjøbenhavn og dertil bidrog Thorvaldsens Nærværelse og Kongens æsthetiske Sans. Den frembrydende Musik berusede og bedaarede og faldt saa let i Øret. Den Instrumentalmusik, der førte an, hørte ikke til den vægtige Art, tvertimod, men var til Gjengjæld ligesaa uimodstaaelig som ny. I Hotel d'Angleterres store Sal gav det Lumbyeske Musikselskab »Koncerter à la Strauss« med Strauss', Lanners, Labitzkys og Lumbyes egne Valse og Galopper. Fru Heiberg sang i »Emilies Hjertebanken« »Strauss bærer Palmerne, Strauss bærer Kronerne« og alle i Theatret rokkede efter Takten, Thorvaldsen med. Store Virtuoser dukkede op, som Fru Clara Schumann, Liszt og Prume. Liszt, Troldmanden paa Klaveret, fortryllede i sin Fantasi over »Robert le diable» ved et dæmonisk Kryderi, Prume henrev ved sin Violin-Pastorale »la mélancolie«, saa at Theatret ikke forslog for Tilhørerne, og Ridehuset blev et Kunstens Tempel. Her rykkede Hoboisterne ind med deres »Harmonimusik«, der bragte hvad Tiden begjærede, ogsaa »Melankoli med Variationer«.

Hoboisterne gav Koncerter paa Kastelsvolden og i Kongens Have. Tivoli aabnedes.

I Sangens Verden herskede først og fremmest Italienerne, der knyttedes fast til Staden. Intetsteds kunde de have det bedre. Blandt de danske Sangere forhøjede Md. Simonsen sin kunstneriske Glans ved at give sig Italienismen i Vold. Havde hun begyndt med Donizetti, endte hun med at føre den lidet kjendte Verdi frem (Sopranarien af »Ernani«). Hun optraadte ved Italienernes Koncerter og de igjen ved hendes, blev Kammersangerinde omtrent samtidig med Md. Forconi og besejrede i en dramatisk Scene, »Sangerinden« af H. C. Andersen, en Røverkaptajn ved en Arie af Donizetti. Fru Schumann maatte paa Forlangende spille en Fantasi over Rossinis »La donna del lago« og Musikforeningen høstede rig Løn ved at bøje sig for Smagen. Den saae, hvad der var en Sjældenhed, sit Publikum i Extase over en Kvartet af Mercadante, der var udkaaren som særlig præsentabel ved sit mere adstadige Væsen.

De italienske Sangere stod som Repræsentanter for Kunstens vidunderlige Land. Ved Thorvaldsens Ligfærd blev paa Charlottenborg af Kunstnerne sunget et Kor med Text af H. P. Holst og Musik af Rung, og Italienerne bragte ham et Farvel fra hans »andet Fædreland« og tolkede i en Sang dets Smerte ved hans Død. De formaaede at samle Publikum i Frue Kirke, hvor de gav Passionskoncerter, to Gange i 1845 og en Gang i 1846. De greb Sagen praktisk an og tilfredsstillede baade den klassiske og den moderne Smag, ja bragte den nyeste italienske Kirkekomposition af overordentligt

Ry, Rossinis »Stabat mater«, som var det egentlige Trækplaster[1]). Der var altsaa ingen Ende paa det store Musiklands Livskraft og Frodighed! Kirkemusiken havde man dog tænkt sig afsluttet. Og saa dukkede der et Værk op, rigtignok himmelvidt forskjelligt fra Palestrinas til samme Text, men, ligesom Pergoleses, sprudlende af de herligste Melodier.

Passionskoncerter stod endnu i højt Flor. I 1846 blev der foruden den nævnte givet to i Ridehuset af anden Brigades Musikkorps og her saae Rung Lejlighed til at indsmugle tre Nummere af den ældre Kirkemusik, nemlig af Orlando di Lasso, Antonio Lotti og Marcello. Den anden Koncert (første Paaskedag) havde samme Program som den første (Palmesøndag), dog med den Forskjel, at af de tre Komponister kun Orlando di Lasso var bleven staaende, saa at der gaves Erstatning for de andre to. Et Sagn fortalte i Cæciliaforeningens Begyndelse, at der engang var givet ældre Kirkemusik af Rung og at han havde faaet en alvorlig Skræk for slige Opførelser, da Faaborg var gaaet fra det strax i den anden Takt uden senere at finde ind igjen. Da Faaborg netop var med i Marcellos Salme, som faldt bort ved den anden Koncert, er det rimeligt, at Uheldet er sket ved denne Lejlighed[2]).

---

[1]) Onsdag 19 Marts 1845: Miserere af Zingarelli og »Stabat mater« af Rossini. Langfredag 21 Marts: de fire første Nummere af Rossinis »Stabat mater«, Requiem af Mozart og »Libera me Domine« af Paolo Sperati. Langfredag 10 April 1846: Kyrie og Gloria af Cherubinis Messe, Motetto »Rex tremendæ majestatis« af Mozart og Rossinis »Stabat mater«. I 1843 havde Glæser opført Haydns »Skabelsen« to Gange i Frue Kirke.

[2]) Koncerten Palmesøndag 5 April 1846 blev given med Under-

Theatret afspejlede paa forskjellig Maade den herskende Begejstring for Italien. Rossini viste sig som værdig Klassiker med »Vilhelm Tell« og sine for italienske Synder rensede Operaer, »Moses« og »Korinths Belejring«. Det gratiøse Lystspil »Giulietta e Romeo« satiriserede over Virtuos- og Italienermanien, Bournonvilles »Napoli« fremmanede den blaa Grotte og Folkelivet. Ogsaa H. P. Holsts »Gioacchino« (f. G. 12 Okt. 1844) med Musik af Rung gjorde stor Lykke. Gioacchino er Joachim Murat, Kongen af Neapel, der i 1815 maa

---

støttelse af de fleste af Operapersonalet og det hele kgl. Korpersonale til Fordel for Musikkorpsets Pensions-, Enke- og Forsørgelseskasse.

1ste Afdeling.

1. Sørgemarsch af Hr. Sekretær, Ridder Hartmann, udført i Frue Kirke ved Thorvaldsens Bisættelse.
2. Laudate Dominum af Orlando di Lasso, udføres af det kgl. Korpersonale, uden Accompagnement.
3. Duet af Weyses Kantate over Frederik VI (D'Hrr. Faaborg og Albrecht).
4. »Christe eleison« af Antonio Lotti (Md. Rung og Md. Winsløv, D'Hrr. Sahlertz og Albrecht), uden Accompagnement.
5. Finale af »Josef og hans Brødre« (D'Hrr. Sahlertz, Hansen, Albrecht, Faaborg, Seest, Ravnkilde, Waltz, Gundersen, Sahlgreen, Holm, Schneider og Liebe samt hele Korpersonalet).

2den Afdeling.

1. Instrumental Indledning.
2. Sang og Kor til Mindefesten ved Skanderborg over Frederik VI af Hartmann.
3. Bøn af »Joseph«.
4. Salme af Benedetto Marcello (Md. Winsløv, D'Hrr. Faaborg og Schram samt Korpersonalet) med Accompagnement af 16 Bratscher, 4 Violonceller og 4 Kontrabasser.
5. Preghiera af »Moses« (Md. Rung, D'Hrr. Sahlertz og Schram samt hele Korpersonalet).

flygte, kommer til Ischia, hvor han staar i Fare for at gribes, men bliver frelst ved Giovanninas List, idet en Tarantella, hun danser, fængsler alles Opmærksomhed. Neapel og Ischia! Netop den Ø, hvor Rung havde opholdt sig saa længe. Nu var der Brug for Guitar og Tarantella. Stykket kræver megen Musik. Tredie Akt, der foregaar i en Klosterkirke, hvor den hellige Januarii Blod skal flyde og kommer til at flyde, er væsentlig baseret paa Musik og som skabt for en Opera. Den katholsk-italienske Kolorit lykkedes fortræffeligt; blandt Munkes og Nonners Salmer lød den usynlige Nonnes — Md. Rungs — Sang poetisk-gribende. Man var i Italien. Før Tæppets Opgang hørtes en Violoncelmelodi »come si canta nel molo di Napoli«, derpaa Thorvaldsens Guitar-Saltarello. Tarantellen, danset af Fru Heiberg og Bournonville, kronede Værket[1]).

Sangens Dronning kom fra det høje Nord. Ved sin Udførelse paa det kongelige Theater af »Norma« og »Regimentets Datter« førte Jenny Lind den italienske Opera ind i Idealitetens Stadium. Hun sang ved sine Koncerter kun italiensk Musik, dog paa en Undtagelse nær; thi til Slutning foredrog hun svenske Folkeviser. Den Stræng, hun herved anslog, gav mægtig Gjenklang. Opmærksomheden havde allerede rettet sig mod det, hun pegede paa[2]).

---

[1]) Denne Tarantella benyttes i »Et Dukkehjem« til Noras Dans og er derved atter bleven meget bekjendt i den nyere Tid.

[2]) Alte schwedische Volksmelodien gesammtl. von Geijer och Afzelius. Für das Pianoforte harmonisch bearb. von P. Grønland, Copenhagen 1818. I Weyses Samling fandtes ogsaa: (P. Grønland) Harmonische Begleitung zu »Gamla Melodier till Svenska Folkvisor

Skandinavismen havde plantet sin Fane. Endogsaa Skolelæreren i »Intrigerne« vilde jo døbe sin Datter Skandinavine. Det skandinaviske Selskab dannedes i 1843 — Lovene ere af 1 September — og talte snart henved 1000 Medlemmer. Der valgtes en »selskabelig Komite« (Orla Lehmann, F. Liebman og Wilkens) og denne udtalte sig i Skrivelse af 5 Oktober 1843 til Bestyrelsen om, hvad den havde tænkt sig som Mødernes væsentlige Indhold. De anbefalede musikalske Præstationer, »især af den hidtil hos os saa lidet kjendte svenske Musik« og Foredrag over passende Æmner. Ved de musikalske Aftenunderholdninger haabede de, at der kunde ventes velvillig Understøttelse af Studentersangforeningen, af hvis Medlemmer Selskabet allerede talte flere i sin Midte. Endelig foreslog de, at Texten til de Sager, der skulde afsynges, hver Gang tryktes og omdeltes til alle de tilstedeværende samt at disse Aftryk indrettedes saaledes, at de i sin Tid sammenhæftede kunde udgjøre det skandinaviske Selskabs Visebog[1]). Alle disse Raad fulgtes og Studentersangforeningen var meget villig til at give den ønskede Assistance. Den mødte ved et mindre Kor og forefandt Rung, der var et ivrigt Medlem, som Dirigent[2]). Trangen til selv at have en Sangforening gjorde sig dog gjældende og Rung, der stod for alt det musikalske, maatte ønske at have sine egne Sangere. Efter at Studentersangforeningen var stiftet 1839 og Haandværkersangforeningen 1843 af

---

från Forntiden, utg. af E. G. Geijer och A. A. Afzelius. I. Stockholm 1814. Ms. Autogr.

[1]) Skandinavisk Selskabs Papirer (Universitetsbibliotheket).

[2]) Axel Sørensen: Studentersangforeningen.

Berggreen, kom saaledes det skandinaviske Selskabs Sangforening til Existens ved Rung, formodentlig i Vinteren 1844—45[1]). Den bestod ligesom de to andre Sangforeninger kun af Herrer. Prøverne holdtes i Førstningen paa Theatrets Syngeskole, senere i Vimmelskaftet hos Materialhandler Vilsoët, der selv var Medlem og stillede en stor Sal til Disposition. De syngende, mest unge Mennesker, vare glade ved at overvære Selskabets Sammenkomster, høre paa de udmærkede Taler og faa gratis Bespisning; de havde et Bord for sig selv.

Under de skandinaviske Rørelser fattede Overskou og Rung Planen til en stor national Opera i 5 Akter à la »Huguenotterne«, nemlig »Stormen paa Kjøbenhavn«, hvis Handling foregaar 10 og 11 Februar 1659. Man skulde synes, at det var lidet skandinavisk at drage den store Kamp med Sverig frem, men Søndringens Tid var forbi og i Venskabets Glæde erindrede man sig gjærne det overvundne Fjendskab. Der holdtes i skandinavisk Selskab Foredrag om Christian II.s Erobring af Sverig og Carl Gustavs Erobring af Danmark. Det gik lige op. Og saa var der den sikre Magnet: Svenskerne paa Scenen. Intet attraaede Kjøbenhavnerne mere end at se Svenskere, især Studenter, der fra Studentermødet vare blevne Dagens Helte. Her spillede rigtignok en dansk Student, Seidelin, Hovedrollen, men svenske Soldater og Officerer udfoldede hele deres Galanteri overfor Valbypigerne og lod sig kalde til Orden, naar de blev for nærgaaende, ved Sangen: »Gossarne blaa vil Sverigs Ros kring Jorden bære«. Vel havde de

[1]) I November 1845 assisterede den ved en Aftenunderholdning.

Svenske og deres Konge det odiøse Parti, men de bleve jo besejrede og Kongen selv løste Knuden ved en ædelmodig Handling. Seidelins Stilling er forviklet. Han havde en Gang frelst Kong Gustavs Liv og forfremmedes derfor til en betroet Post i den svenske Hær, men af Kjærlighed til Fædrelandet bliver han en Forræder mod Kong Gustav. Denne har i sin Magt at dræbe ham, men til Held for den gode Udgang vælger han at tilgive. Af en pathetisk Opera at være rykkede den nærmere frem mod en nyere Tid end sædvanligt og et »Ha, Seidelin!« lød noget prosaisk i en Genre, hvor man yndede Fornavne, helst fremmede. Stykket, der opførtes første Gang 21. Januar 1845, gjorde saa megen Lykke, at det, som der stod i Avisen, fremkaldte stormende Bifald. Musiken savnede ikke det sceniske Liv, som den af Uro, Spænding, Kamp og Begejstring opfyldte Handling krævede, navnlig imponerede de store Korsange. Et Blad ytrede, at den danske Karakters Gediegenhed havde fundet Udtryk i Musiken.

Den skandinaviske Sangforening naaede i April 1846 saa vidt, at den gav Koncert og det to Dage i Træk, 22. og 23. i Universitetets Solennitetssal for Medlemmer med Damer. »Fædrelandet« udtalte, at Sangforeningen og »dens utrættelige, opofrende Leder, Rung, kunde føle den Tilfredsstillelse at have i høj Grad overrasket og henrevet deres talrige, fra næsten alle Samfundets Klasser samlede Tilhørere«. Koncerterne vare unægtelig non plus ultra i Retning af populært-skandinavisk Repertoire[1]). De adskilte sig meget fra Studentersangfor-

---

[1]) Følgende Numre udførtes:

eningens, der ingenlunde vare beregnede paa alle Samfundets Klasser, havde et langt »finere« Tilsnit og benyttede i vidt Omfang tyske Texter, hvilket Skandinavismen ikke tillod, og tysk Musik. Den i 1843 »saa lidet kjendte« svenske Musik udbredte sig med rivende Fart fra skandinavisk Selskab og Sangforening og navnlig rejstes dér Hovedtemplet for den poetisk-musikalske Guddom, der pludselig havde aabenbaret sig for det undrende og beundrende Kjøbenhavn, Bellman. Der holdtes Foredrag om ham, man sang hans Sange. Hans Figurer viste sig paa Theatret, hvor man den ene Aften saae Heibergs »Ulla skal paa Bal« med Musik, arrangeret og komponeret af Rung, og den anden Bournonvilles »Bellman« eller »Polskdansen paa Grönalund«, der ender med Bellmans Apotheose. Heibergs Bellmansbegejstring var kommen for sent over ham til at hans Vaudeviller havde kunnet faa Nytte deraf; Hostrup derimod fremstod, da Bellmansilden brød ud og flammede højt, og den kom hans Vaudeville-Komedier til Gode. »En Spurv i Tranedans« hylder i al Beskedenhed

---

»Der er et Land«.
»Verklighetens Sångmö till Fantasiens«. Svensk Mel.
Norsk Nationalsang af Blom.
Fredmans Epistel 71 »Ulla, min Ulla«.
Lapsk Melodi (ved Rung).
Elegi af Kunzen.
I Foraaret, Mel. af Stuntz.
»Hvor der vindes Lavrbærkranse« af »Festen paa Kenilworth«.
»Du gamla, du friska».
Runernes Magt af Hertz, Mel. af Rung.
Fredmans Epistel 82 »Hvila vid denna källa«.
»Unge Gjenbyrds Liv«.

baade Bellman og andre svenske Komponister og staar ved sit Melodivalg den skandinaviske Sangforening nær. Medens Bellman var Klassikeren, grupperede de nyere og nye svenske Sangkomponister sig om ham, navnlig Crusell og Lindblad. De gjorde en saadan Lykke, at selv Italienerne fandt det tilraadeligt at sætte svensk Mading paa Krogen. Deres Kapelmester, Sperati, indstuderede til sin Benefice »Sätt maschinen i gång, Hr. Kapten« med et Kor af 16 Drenge, der gjorde deres Sager fortræffeligt. Sangbarheden paa svensk mødtes med Sangbarheden paa italiensk og hvor lidet svensk og italiensk Musik end ellers have tilfælles, maa man tilstaa, at den, der sværmede for begge, ikke var inkonsekvent.

I skandinavisk Selskabs Visebog vrimlede det med Sange om Norden og de enkelte nordiske Riger. Man glemte ikke de fjærne Øer Island og Færøerne. Der var et islandsk Digt af H. Thorarensen »Island« med dansk Oversættelse og Melodi af Rung, som mange Aar senere komponerede A. Munchs Island »Yderst mod Nord«[1]). Man havde en færøisk Folkevise, arrangeret af Rung, »Kongen drager ud i Leding« og en ligeledes af ham udsat færøisk Folkemelodi »Herr Pedersøns Sejlads«. Stor Interesse viste han for Færøernes Folkeviser, hvoraf han dannede en Samling med følgende Titel: »Færøiske Folkemelodier, samlede og udsatte for 4 Stemmer af H. Rung. 1846«. Heri findes 42 Melodier,

---

[1]) I November 1868. Munchs Digt »Island« til en af Berggreen udsat norsk Folkemelodi udførtes 1851 ved skandinavisk Sangforenings Koncert.

men han naaede kun at faa de 9 udsatte. Blandt disse er Olufas Kvad med Omkvædet:

»Træder fast paa vort Gulv, alle raske Mænd!
Gud han raader, hvor vi drikke Jul igjen«.

Ploug digtede Slaget ved Slesvig, »Paaskeklokken kimed mildt« til dette af Rung udsatte Kvad, og Sangen blev et vemodsfuldt, gribende skjønt Mindesmærke fra Krigens Tid. Den udførtes ved det skandinaviske Selskabs Møde 3. Juni 1848, da den, medens der blev sunget Fædrelandssange til Begyndelse og Slutning, stod ene i Midten mellem Oplæsninger af Instruktør Nielsen og Taler af Mag. Hammerich og Professor Clausen. I Mariboes Skole, og rimeligvis i mange flere, blev den strax indført[1]).

Den gamle Folkevise fandt mere og mere Indgang, hvortil Berggreens Samling i høj Grad bidrog, og Hartmann byggede sin Opera »Liden Kirsten« paa den. Men det er karakteristisk for Tiden, at dette udmærkede Værk, der udsprang af en af Tidens Bestræbelser, skjønt det nok kan siges strax at have gjort Lykke, især Vexelsangen, dog ikke blev videre paaagtet og maatte vente udover en halv Snes Aar inden det blev fuldt forstaaet og paaskjønnet. Man var altfor optaget af Italienerne og Svenskerne. Men indenfor en snævrere

---

[1]) Melodien med Olufa-Kvadet havde Rung overladt til Berggreen, som benyttede den i sin Folkevise-Samling. Rung udgav »Færøiske Folkemelodier for een Syngestemme, No. 1 Slaget ved Slesvig«, og han har altsaa haft til Hensigt at fortsætte, men, saa vidt det ses, blev det ved No. 1. Af færøiske Folkeviser udfortes ved Skandinavisk Selskabs Koncert 22 Marts 1847 Mylints Vise, Hr. Palles Bryllup og Ranilds Vise, ved Koncert 3 Maj 1856 Hr. Lavmands Vise.

Kreds og da navnlig i det skandinaviske Selskab lyste Folkevisen med en saadan Glans, at man næsten blændedes. Der burde gjøres noget overordentligt, noget ganske nyt ud af den, mente man. Det synes især at have været Orla Lehmann, der opfyldtes af slige Ideer og rev de andre med sig. Man vilde fremkalde en ny digterisk og musikalsk Udvikling af de gamle Viser; Oratorieformen syntes passende og man valgte som Sujet Volmerslaget. Paa Bestyrelsesmøde 28 Marts 1847 blev det vedtaget, at Hertz skulde anmodes om at skrive et saadant Oratorium og Rung om at komponere det[1]). Hertz havde iforvejen konfereret med Orla Lehmann om Sagen og ytret Betænkelighed baade ved det valgte Sujet og ved Benyttelsen af Recitativ, men Lehmann sagde: »al hjemmefødt Sang paa Island er rhytmisk Deklamation; ogsaa i norske og svenske Folkeviser findes mange Elementer til et nordisk Recitativ«[2]). Hertz, der ansaa Volmerslaget for meget for stofrigt og for lidet skandinavisk, valgte et Sagnsujet af overvejende lyrisk Karakter, »Tyrfing«, der bragte Lehmann til at udbryde, at det var noget af det mest nordiske, vor Literatur ejede. Sidst i Oktober 1847 blev det tilstillet Komponisten med de bedste Ønsker fra Lehmanns Side om at han vilde vide at gjengive »den Helhed og Højhed, der gaar igjennem denne storartede Fremstilling af det antike Fatum i sin nordiske Aabenbarelse som

---

[1]) Hertz skulde have 200 Rd. og Rung 500.

[2]) Skand. Selskabs Sager: Brev fra Hertz til Lehmann af 4 April 1847 og fra Lehmann til Prof. Clausen af s. D.

Gudernes Blodhævn og Troldenes Ondskab«[1]). Slet saa inspirerende har det vel næppe taget sig ud i Rungs Øjne og det kunde vække Betænkelighed alene ved Omfanget, skjønt Hertz rigtignok mente, at det ikke var større end en almindelig Operatext; det maatte da vel nærmest være en af Wagners Niebelungsring. Det hele løb saa temmelig ud i Sandet. Den udbrudte Krig gav andet at tænke paa end æsthetiske Experimenter. Rung vovede sig ikke videre end til første Afdeling, der opførtes ved skandinavisk Selskabs Koncert i Kasino 12. Februar 1849 og der hørtes ikke siden til de to andre Afdelinger.

Havde Hertz med god Grund sat sig imod det nordiske Recitativ i »Tyrfing«, vilde det maaske have været ønskeligt, om han havde benyttet Recitativ i sit Syngespil »Federigo«, som Rung komponerede (opført f. G. 30. Marts 1848). Medens man ellers er tilbøjelig til at laste Operatexter, er denne gaaet Ram forbi, skjønt temmelig uforskyldt. Den er en Reminiscens af »Robert af Normandiet«, den sletteste af alle, og man befinder sig stadig i en mirakuløs Sfære uden at kunne skjænke Miraklerne Tro eller Interesse. Djævlen (Belfagor) har slaaet sin Klo i Federigo og giver navnlig sit Naturel tilkjende ved et eget Spil paa Mandolin. Tilsidst skal denne Djævel tømme et Heidelbergerfad med ædel Vin, hvis han vil beholde Federigo. Fadet og Djævlen befinde sig udenfor Scenen og Federigos Spænding er frygtelig. Djævlen drikker og drikker, men kommer

---

[1]) Skriv. af 31 Okt. 1847 fra Lehmann til Bestyrelsen af det skandinaviske Selskab.

fuld ind, kan ikke mere og synker i Jorden. Dette Stykke kræver Musik helt igjennem og lider ved den lange, talte Dialog. Det slæbte sig over Scenen, skjønt Musiken rostes, og kom frem i en højst ubelejlig Tid. Men hvad Rung saa meget havde ønsket og accentueret, Indførelsen af det tørre Recitativ i de ældre Operaer, hvor det hørte til, var bleven sat i Værk. »Don Juan« opførtes med en ny, almindelig beundret Don Juan (Chr. Hansen) og en ny, snart endnu mere beundret Leporello (Schram).

Theatret havde i Rung en Komponist, der ikke skaanede sig. Efter Partiturernes Udvisende blev »Stormen paa Kjøbenhavn« fuldført i Juni og »Gioacchino« i Juli 1844. Det var endnu Theatrets store Tid. Den mægtige æsthetiske Interesse koncentrerede sig der og en Kreds af glimrende Skuespillere rivaliserede med hinanden. Fru Heiberg var Dronningen i dette Kunstens Land. For hende var Rungs første Theatersang »Viben vil værge« skreven, flere kom til, deriblandt Violas. I »Kong Renés Datters« skjønne Have blev der en, om end usynlig, Plads for ham. Han komponerede Guitaraccompagnementet til Jauffreds, Tristans og Jolanthes Improvisationer og udførte det ved Forestillingerne i Kulissen. Misundelsesværdige Lykke, mente man sikkert, at høre til ved den poetiske Fest, at kunne støtte Talens Musik, Michael Wiehe og Fru Heiberg, med sine Toner! Rung skjønnede derpaa. Han elskede Scenen og havde egentlig uden Udnævnelse en fast Stilling som Komponist af Skuespilmusik.

I 1845 vilde den 28-aarige Gade, der allerede havde vundet sine Sporer i Musikforeningen, vise det store Publikum, hvad han formaaede, og gav paa Hoftheatret

den 21. Maj med Understøttelse af det kongelige Kapel og flere Sangere en Koncert, der udelukkende bestod af hans egne Kompositioner[1]). Han optraadte ved denne Lejlighed endnu som Violinist, men hovedsagelig som Instrumentalkomponist i stor Stil. Det var en Koncert, som laa ganske udenfor den alfare Vej, ad hvilken man bevægede sig, og maatte utvivlsomt imponere Mængden og henrive Kjendere; men Gades Tid var endnu ikke kommen, Koncerten stod som et forbigaaende, isoleret Fænomen. Den 4. November 1846 havde Rung sin Komponistaften ved Koncert paa Hoftheatret[2]). I Hen-

---

[1]) Efterklang af Ossian, »Abendständchen« (Kvartet), Duet for Pianoforte og Violin, »De vilde Jægere« (Mandskor), Im Hochland, Symfoni i Cmoll.

[2]) Program.

1ste Afdeling.

1. Fakkeltogssang paa Bernstorff den 14 Juli 1846 (Kor).
2. Hveen, Kantate af J. L. Heiberg (D'Hrr. Faaborg, Wolf, Albrecht, Ferslev og Kor).

2den Afdeling.

3. Modersmaalet af Grundtvig (D'Hrr. Hansen, Schram og Ferslev).
4 a. Romance af »Landet fundet og forsvundet»
   b. Den fattige Tjenestepiges Sang af J. L. Heiberg } Md. Rung.
5. Canzonetta da bere (D'Hrr. Faaborg, Wolf, Schram og Ferslev).
6 a. Ved Nattetid af Hertz (Hr. Albrecht).
   b. Runernes Magt af Hertz (D'Hrr. Hansen, Albrecht, Schram, Ferslev og Kor).
7. Serenade ved Strandbredden af Chr. Winther (Hr. Hansen, Damerne Rung, Bergnehr og Winsløv).
8 a. Tonernes Flugt af Hertz (Md. Rung og Jfr. Bergnehr).
   b. Notturno af Hertz (Md. Rung, Jfr. Bergnehr, D.Hrr. Hansen og Schram).
9. Jægersang af H. C. Andersens »Lykkens Blomst« (Kor).

NB. No. 1—9 komponerede af Rung.

10. Aria del Barbiere di Siviglia di Rossini (Jfr. Bergnehr).

seende til Længde trodsede denne Koncert enhver anden, men Kvaliteten holdt skadesløs. Her befandt man sig udelukkende paa Sangens Omraade, og Rung bragte ikke færre end 12 af sine egne Kompositioner, deriblandt en større, Hveen, der var bleven udført paa Tycho Brahes Ø ved den store Fest, som skandinavisk Selskab stod for. Men ligesom i Hveens-Kantaten Romancen »Uranienborg« var det bedste og holdt sig, saaledes laa i det Hele Vægten paa Romancen og dermed beslægtede lyriske Sange. Dette vilde Rung altsaa selv hævde, det erkjendtes af Samtiden, at i Romancen havde han sit egentlige Fag, sin Styrke, og han tog den umiddelbart i Arv efter Weyse. Han besad Produktionsletheden, ofte et Kjendetegn paa det ægte Talent, i højeste Grad, hans Romancer strømmede fra en uudtømmelig Kilde og voxede tilsidst til et Antal af omtrent 225. Paa Tallet kommer det imidlertid ikke an, men paa Virkningen, og denne var for fleres Vedkommende overordentlig. Han tegnede sine Melodier saa let og gratiøst og de vare saa udmærket syngelige, at de forsaavidt kunde synes at staa i hemmelig Pagt med Tidens Musik, den italienske og svenske. Han blev ogsaa derved i sin Romance Tidens Mand, men tillige bragte han et selvstændigt Fond frem. Han anslog ikke blot nationale Strænge, men ogsaa nye Strænge. Ved Koncerten hørtes den skjønne Romance »Ved Nattetid« og, rimeligvis for første Gang,

---

3die Afdeling.

11. Ørkenen, Ode-Symfoni af Felicien David, bearbejdet af H. P. Holst, Recitation af Hr. Instruktør Nielsen (D'Hrr. Faaborg, Hansen, Schram, Ferslev og Kor).

»Modersmaalet«. Denne fine, beaandede Sang blev strax forstaaet og hilst med Begejstring. Fjorten Dage efter blev den udført ved Md. Simonsens Koncert og ene blandt de mange Nummere averteret med meget fremtrædende Typer. I den følgende Maaned udførtes den ved Lüders' Koncert. De tre samme, Chr. Hansen, Schram og Ferslev, sang den ved disse Koncerter, Hansens Foredrag af Overstemmen beundredes. At den blev trestemmig og ikke firstemmig, hvilket vilde have ligget nær, beror efter en Tradition paa, at den fjerde Sanger, Tenoristen, der efter den oprindelige Plan skulde have medvirket deri, fik Forhindring, saa at den i det yderste Øjeblik forandredes til trestemmig. Dog kan man hertil sige, at ved Rungs Koncert savnedes ikke Tenorister og at det var rimeligt, at han netop havde gjort Regning paa Hansen til Overstemmen. Sangen blev strax i dens Nyhed udgiven som Romance for en Syngestemme med Klaveraccompagnement. I en nyere Tid er den udsat firstemmig af Fr. Rung og trestemmig eller firstemmig hører den til vore skjønneste nationale Sange.

Paa Koncertens Tid stod Rungs Stjærne i Zenith. Han havde i Løbet af nogle Aar arbejdet sig op til en Plads som fremtrædende dansk Komponist, og han stod i sympathetisk Forhold til de herskende musikalske Retninger. Naar han i Henseende til Folkevisen havde mange Fæller, ved det svenske og skandinaviske adskillige, saa vilde man forgjæves lede i den ganske Stad for at finde en Komponist af tilsvarende Betydning, der tillige tog italiensk Musik i sin Beskyttelse.

VI.

»CÆCILIA«.

Lidet skulde den skandinaviske Sangforening synes at egne sig til at give den italienske Kirkemusik Husly. Men Rung, som havde vidst at bane Vej for den Gang efter Gang, kunde ikke være Herre over en saadan Forening uden at granske over, om den ikke paa en eller anden Maade lod sig benytte i det Øjemed, der saa højlig laa ham paa Sinde. Der blev Anledning for Foreningen til at give Kirkekoncerter — nu var der funden Plads, om end en lille, for Palestrina og hans Fæller, nu kunde Foreningen hjælpe. Ganske vist bestod den kun af Herrer og med færre end 4—6 Damestemmer kunde man ikke hjælpe sig; hvor de kom fra, vides ikke, men de skaffedes til Veje, maaske fra Theatret. Efter de første Aars Forløb benyttede Sangforeningen overhovedet Dameassistance ved dens Koncerter, skjønt Mandssangen ogsaa da blev det hovedsagelige. Søndageftermiddag den 16. Juli 1848 gav Sangforeningen i Roskilde Domkirke en Koncert, hvis Indtægt tilfaldt de ved Krigen forarmede danske Slesvigere og da udførtes Palestrinas Motet »Peccavimus« og Vittorias Motet »Jesu dulcis

memoria«[1]). Herligt lyde de gamle A-cappella-Sange i Domkirken. Naar havde de sidst været sungne der? De maa have bragt en smuk Afvexling i det stemningsfulde, national-skandinaviske Program. Den 27. November samme Aar afholdt Sangforeningen Koncert i Slotskirken til Bedste for det paatænkte Monument for de faldne Helte fra Broderrigerne, Løvenskjold, Sommelius og Leionhufvud; de samme Kor af Palestrina og Vittoria udførtes da atter. Ved Organist Gethers Koncert i Slotskirken den 27. November 1850 assisterede Foreningen med en Motet af Vittoria og en Hymne af Crusell. Medens den gamle Kirkemusik saaledes brød glimtvis frem fra den skandinaviske Sangforening, havde Rung beredet ældre italiensk Musik i Almindelighed et Tilflugtssted i en Kunstnerkreds.

---

[1]) Program.

1ste Afdeling.

1. Orgelfantasi over »Danmark dejligst Vang og Vænge«, komp. og udf. af H. Matthisson Hansen.
2. Motet af Vittoria: Jesu dulcis memoria.
3. Kvartet af en Julekantate af Weyse.
4. Stjernsången. Kor.
5. Kvartet og Kor af H. Matthisson Hansens Paaskekantate 1843.
6. Hymne af Crusell. Kor.

2den Afdeling.

1. De faldne Krigere af Kunzen. Kor.
2. Kvintet af en Julekantate af Weyse.
3. Gustav Adolphs Krigssalme. Kor.
4. Fri Orgelfantasi, udf. af H. Matthisson Hansen.
5. Motet af Palestrina: Peccavimus.
6. Slaget ved Slesvig: »Paaskeklokken kimed mildt«. Kor.
7. Krigssalme af Rung. Kor. (Efter Kingo: »Dig store Gud og Zebaoth«).
8. Fædrelandssang af Weyse: »Der er et Land, dets Sted.«

EFTER EN TEGNING AF MARSTRAND.

»Vi skal synge, naar vi samles«, havde han jo fra Milano skrevet til Marstrand og Roed i Rom. Der var sket meget siden den Tid. Alle tre Venner vare blevne gifte og det traf sig saa, at ogsaa Marstrands og Roeds Ægtefæller vare musikalske og syngende, Fru Marstrand spillede endog færdigt paa Klaver efter Partiturer og sang meget smukt. De tre Familiers Sammenkomster ordnede sig efter Rungs gamle Parole og den her gjengivne Tegning af Marstrand er et Interiør fra deres første Musiktid. Billedet skal stamme fra 1848, formodentlig før Krigen. Scenen er hos Roeds, der boede i Mellembygningen i Stedet paa Kongens Nytorv, hvor »Standard« har rejst sig. Rung leder, spillende paa Klaveret, Sangen, og det var Tegneren øjensynligt ikke om Portrætlighed at gjøre. Han vilde give et humoristisk Billede af en ivrig Musik-Skolemester. Med Nodeblad i Haanden og andægtigt syngende, ikke uden Følelse af, at Arbejdet kræver den største Paapasselighed og Ævnernes Anspændelse, ses fire Damer og Herrer placerede i Stuen: Fru Marstrand (Sopran) og kgl. Skuespiller Schneider (Bas) foran, Fru Roed (Alt) og Maleren Theodor Wegener (Tenor) bagved. Denne Kvartet suppleredes af Marstrand selv (Bariton), Roed (anden Tenor) og af Fru Rung. Schneider havde oprindelig stræbt efter at blive Operasanger, men slog sig til Ro i Skuespillet. Den almindelig afholdte, musikalske Wegener, var allerede knyttet til Rung som Medlem af den skandinaviske Sangforening fra dens tidligste Dage. Som frivillig deltog han i det første Aars Felttog og ved hans Tilbagekomst fortsattes Sangøvelserne med fornyet Kraft. I Vinteren 1849—50 ud-

videdes Kredsen, først og fremmest ved Tilslutning af Fru Sophie Lund, Theatermaler Troels Lunds Hustru. Hun havde en høj og meget smuk Sopran, elskede Musik over alt og kunde efter Anlæg og Lyst kaldes Sangerinde. Af Rung havde hun lært Guitarspil. Arkitekt Bindesbøll og Maleren Heinrich Hansen kom til ligesom Literaten Lobedanz (Tenor), der sang meget godt, og Johan Lange (Tenor), der 1851 blev Bibliothekar og Assistent ved botanisk Have, senere Professor i Botanik; denne ligesaa dygtige som intelligente Sanger havde allerede vundet Lavrbær ved at bringe Kvartetsangen paa Regensen i stort Flor.

Om at synge andet end italiensk Musik var der ikke Tale. Det var netop den, man vilde dyrke. Man fortabte sig i Palestrinas »Lamentationes«, men Rung havde til Afvexling en Reserve i Baghaanden, der livede saaledes op og vandt saadan Anklang, at den synes at have taget Luven fra Kirkemusiken: italienske Madrigaler. Dem havde han forlængst haft i Kikkerten. I 1844 havde han sendt en Madrigal-Raket op i Luften uden at den endnu vakte synderlig Opmærksomhed. Han udgav nemlig »Madrigal af Girolamo Conversi, Komponist fra det 16de Aarhundrede, for Sopran, Alt, to Tenorer og Bas«. Det var den senere saa berømmelige »Sola soletta«, maaske en af Sejrstrofæerne fra Santinis Bibliothek. Rimeligvis kunde Rung takke Weyse for flere af de andre udmærkede Madrigaler af Giovanelli og Pietro Philippi, der bleve sungne; thi de havde tilhørt Weyse og vare med hans Samling komne paa det kongelige Bibliothek. Glæden over Madrigalerne var saa meget større, som man vidste, at knap

en levende Sjæl i Kjøbenhavn nogensinde havde hørt dem, ja man kunde trygt gaa ud fra, at de allerfleste ikke anede noget om deres Tilværelse. Dem havde Selskabet paa Kongens Nytorv ganske for sig selv. Ikke uden en glad Stolthedsfølelse skrev Fru Roed i en lille Notits, hun har efterladt sig om disse Sammenkomster: »Madrigalerne bleve nu indviede!« Undertiden samledes man hos Troels Lunds, og da Roeds i 1851 rejste til Dresden blev Lunds Hjem i Dronningens Tværgade — N° 273, nu N° 9 — Asylet for Cæcilias Kunst. Lokaliteten var fortræffelig: en stor og høj Sal, hvor Sangen tog sig udmærket ud.

Imidlertid havde Rungs Forhold til Musikforeningen udviklet sig for pludselig at finde sin Afslutning. Fra Foraaret 1842 havde han været Repræsentant og der opførtes af og til Kompositioner af ham[1]). I 1849 blev der truffet en Ordning, hvorefter Repræsentanterne ikke, som hidtil, skulde vælge alle syv Administratorer, men kun tre og disse skulde da supplere sig ved at vælge de øvrige fire. Gade, der valgtes som en af de tre, foreslog Rung som en af de fire og de bleve saaledes Medadministratorer. Rung lod den skandinaviske Sangforening medvirke i Saisonen 1849—50 bl. a. i Mendelssohns Dobbeltkor til »Antigone« og lovede at komponere et større Ensemblestykke for Solostemmer med Orkester. Men dette Arbejde viste sig ikke og ved Sai-

---

[1]) 17. Febr. 1839: Jægersang af Fr. Paludan-Müller for Solostemme, Kor og Orkester. 6. Marts 1844: Vikingesang af Chr. Winther med Orkester og Serenade ved Strandbredden for Bariton, Damekor og Orkester. 30. April 1845: Motetto »Peccantem me quotidie« for Kor (a cappella). 21. Maj 1847: Nocturne for Soli og Orkester.

sonens Slutning udtraadte Rung af Administrationen uden at angive nogen Grund i sin Meddelelse derom til Formanden [1]). Gade skulde være Dirigent fra Efteraaret 1850, og det havde formodentlig viist sig, at de aldeles ikke stemmede overens i Principerne for Repertoiret og at den ældre italienske Musik ikke havde nogen Udsigt til at komme frem. Divergenserne kunne have været saa meget større, som Gade ingenlunde var fremmed for »det historiske« og virkelig gjorde et Tilløb i den Retning. At Rung stod uden Indflydelse har han vel følt skarpt. Han trak sig altsaa abrupt tilbage og hans og Gades Veje skiltes.

Den 8. Maj 1850 gav det skandinaviske Selskab Koncert i Kasino, hvor der udførtes »Danmark, mit Fædreland«, den snart saa bekjendte, nationale Sang af H. C. Andersen og Rung og, udfyldende hele 2den Afdeling, Plougs store Digt »Slaget ved Fredericia« med Musik af Rung. Texten solgtes ved Indgangen for en Mark og det saaledes indvundne tilfaldt Sejrsmonumentet. Indtogskoret, der slutter Værket, var vel det, der gjorde mest Virkning ved dets ægte danske Soldaterbegejstring [2]). Ved Festen i Rosenborghave 30., 31. August og 1. September 1850 gav Rung sit Bidrag til den musikalske Del [3]).

---

[1]) Skrivelse fra Emil Erslev til Boghandler Th. Reitzel af 19. Sept. 1880.

[2]) Det synes at være mindre kjendt end det fortjener, men er dog optaget i »Danmarks Melodier«. Den 28. Sept. 1850 blev der ved Violinistinde Amalie Hansens Koncert i Hotel d'Angleterre sunget en Kvartet af »Fredericiaslaget« af Ferslev, Funck, Liebe og Wolf.

[3]) Den ledsagedes af Tableauer og bestod af Gades Vexelsang »Herlige Tid« (Fredstiden), krigerisk Marsch af Løvenskjold (Krigs-

Det opmuntrende Arbejde i den Roedske Kreds og Løsrivelsen fra Musikforeningen bidrog meget til, at Rung besluttede at iværksætte, hvad der længe havde foresvævet ham: at danne en Forening, der kunde gjøre ham uafhængig af tilfældig Assistance og blive et fast Organ for den Musik, som han alt oftere havde søgt at skaffe Indgang. Allerede i 1850 havde han haft sine Garn ude og holdt Syngeøvelser med nogle Damer, navnlig i hans Bopæl i Gothersgade, hvor den bekjendte Tandlæge Jansen boede paa første Sal, nu elektrisk Station. Men først hen i 1851 blev det til Alvor. Man skulde tro, det var den letteste Sag af Verden for ham at faa et Personale samlet. Det modsatte viser sig at have været Tilfældet og dette laa vel dels i, at den, der kunde synge i et almindeligt Kor, ikke derfor var kvalificeret til Kontrapunktik, og dels i, at flere af dem, der kunde synge, ikke ret havde Mod paa dette fremmede, der lovede mere Møje end Morskab. Desto større bliver Æren for de faa, der straks traadte til. De tilbageblevne Medlemmer fra hin Tid regne sig det ogsaa til Ære. De sige i Reglen ikke, at de hørte til de tidligste Medlemmer, men ynde Formlen: de vare med til at stifte Cæciliaforeningen. Herved sigte de ikke til, at de deltog i den egentlige Stiftelsesakt, om hvilken de intet vide, men til, at de dannede det første Hold og sang med ved den første Koncert. Onsdagen den 29. Oktober 1851 stiftede Rung Cæciliaforeningen. Denne Dato er slaaet fast af Protokollen og ved Traditionen.

---

tiden), Rungs Kor »Hærenes Gud, Du, som styrked vort Mod« (Sejren) og Hartmanns »Slumrer sødt i Slesvigs Jord« (Mindet), Texterne af H. P. Holst.

Men hvòr den højtidelige Handling foregik, hvem der var til Stede og hvad der egentlig passerede, er indhyllet i Mørke. Hvad Stedet angaar, har dog en Vise fra 1876 nævnt Rungs Bopæl i Gothersgade og hertil kan man da holde sig. Rimeligvis ere »Vedtægterne«, der uden Dato staa forrest i Protokollen og kun have 4 Paragrafer, blevne forelagte i Midten af den gamle Roed-Lundske Kreds, der har tiltraadt dem ved begejstret Akklamation.

Dette lille Samfund er at betragte som Moderforeningen, hvorfra »Cæcilia« udgik. »Cæcilia« var nemlig den nye Forenings Navn, ikke paa nogen Maade Cæciliaforeningen! Dette fremgaar tydeligt nok af Protokollen, af Avertissementer og Prògrammer. Det hed saaledes ikke Cæciliaforeningens, men Cæcilias Koncert. Fra Modersamfundet gik Fruerne Lund og Marstrand, Herrerne Lobedanz og Wegener lige over til »Cæcilia«. Til dem sluttede sig nogle af Rungs kvindelige Elever og Frøken Bojesen, der deltog i Apotheker Ortmanns musikalske Sammenkomster og fik skriftlig Anmodning fra Rung om at træde til. Ved et Gilde i Hotel Phoenix for en hjemvendt Kunstner hvervede han den 20aarige stud. jur. Nikolai Bjerre, der var Medlem af Studentersangforeningen og deltog som Sekundbas i Kvartetsange. Fra skandinavisk Sangforening kom Krigsassessor, senere Etatsraad H. Thomsen. Den 19—20aarige Napoleon Wallick var Elev af Rung og hørte straks til, og han skaffede den 17aarige Herman Boalth, Dupuys Ætling, der lige skulde ind paa Landkadetakademiet, men foruden de militære havde musikalske Tendenser og spillede godt Klaver. Med Udeladelse af Fru Marstrand, som,

efter hvad der meddeles, ikke sang med i Begyndelsen eller ved den første Koncert, gives da følgende Liste over de Damer og Herrer, der gjorde »Cæcilias« Existens mulig ved deres Tilslutning.

Sopran.

Fru Sophie Lund (†).
Frk. Louise Malling (Fru Jakob Lund †).
Frk. Emily Hansen (Generalkonsulinde Berry).

Alt.

Frk. Augusta Allesøe (†).
Frk. Olufa Bojesen (Fru Finsen, Enke efter Overpræsident F.).
Frk. Mary Hansen (Etatsraadinde Westenholz).

Tenor.	Bas.
Lobedanz (†).	Wallick (Grosserer).
Wegener (†).	Boalth (afsk. Officer).
Thomsen (†).	Bjerre (Overauditør).

Mulig har Frk. Camilla Jørgensen (†) og Frk. Therese Borgen (Fru Schrøder) ogsaa hørt til de første Medlemmer. Om Victor Frimodt (Vexellerer, †), der kom fra den skandinaviske Forening, siges det, at han blev Medlem meget tidlig, dog ikke før den første Koncert var afholdt. Saaledes bestod Foreningen i sin Begyndelse af 12—14 Medlemmer.

Formaalet for Virksomheden var ifølge Vedtægterne at bidrage til, at »klassisk italiensk Kirkemusik fra en ældre Tid, navnlig det 16de og 17de Aarhundrede[1]) bliver i et større Omfang end hidtil gjort bekjendt for den gode Musiks Dyrkere« (§ 1). Der skulde gives

[1]) Ved en Fejltagelse staar der i Protokollen 15de og 16de.

»enkelte Kirkekoncerter, ved hvilke blandt andet det fortrinligste af ovennævnte Musik vil komme til Udførelse« (§ 2)[1]). Kirkemusik og Kirkekoncerter havde i over 60 Aar haft en stor Periode og udgjort en væsentlig Bestanddel af Koncerterne i det Hele taget; det laa derfor ikke saa fjærnt at bygge en Institution paa dem. Deres store Tid var dog nu omtrent forbi og i Aftenrøden viste den gamle italienske Musik sig som til Afsked. De i Fyrrerne endnu saa hyppige Passions- eller Paaskekoncerter, der bleve givne snart af en, snart af en anden, gik fra 1851 væsentlig op i en eneste, der blev stabil, nemlig det kongelige Theaters Korpersonales aarlige Passions- eller Paaskekoncert i Frue Kirke.

Efter nogen Tids Forløb skulde »Cæcilia« tænke paa at optræde, men den var for ung og svag til at kunne undvære Støtte og Rung søgte denne hos den skandinaviske Sangforening eller rettere det skandinaviske Selskab, thi det var i Reglen dette, der under sit Navn gav Koncerterne ved sin Sangforening og førte Regnskab over Indtægter og Udgifter osv. Nu var Selskabet imidlertid paa Hældingen og dens Protokol stanser med 1851, dog vidste man særlig ved Hjælp af Koncerterne, der fortsattes som hidtil, at holde det gaaende. Hvad Rung havde sat i Gang ved Kirkekoncerterne i 1848, behøvede han nu blot at gjentage med den Forskjel, at de latinske Sange omtrent

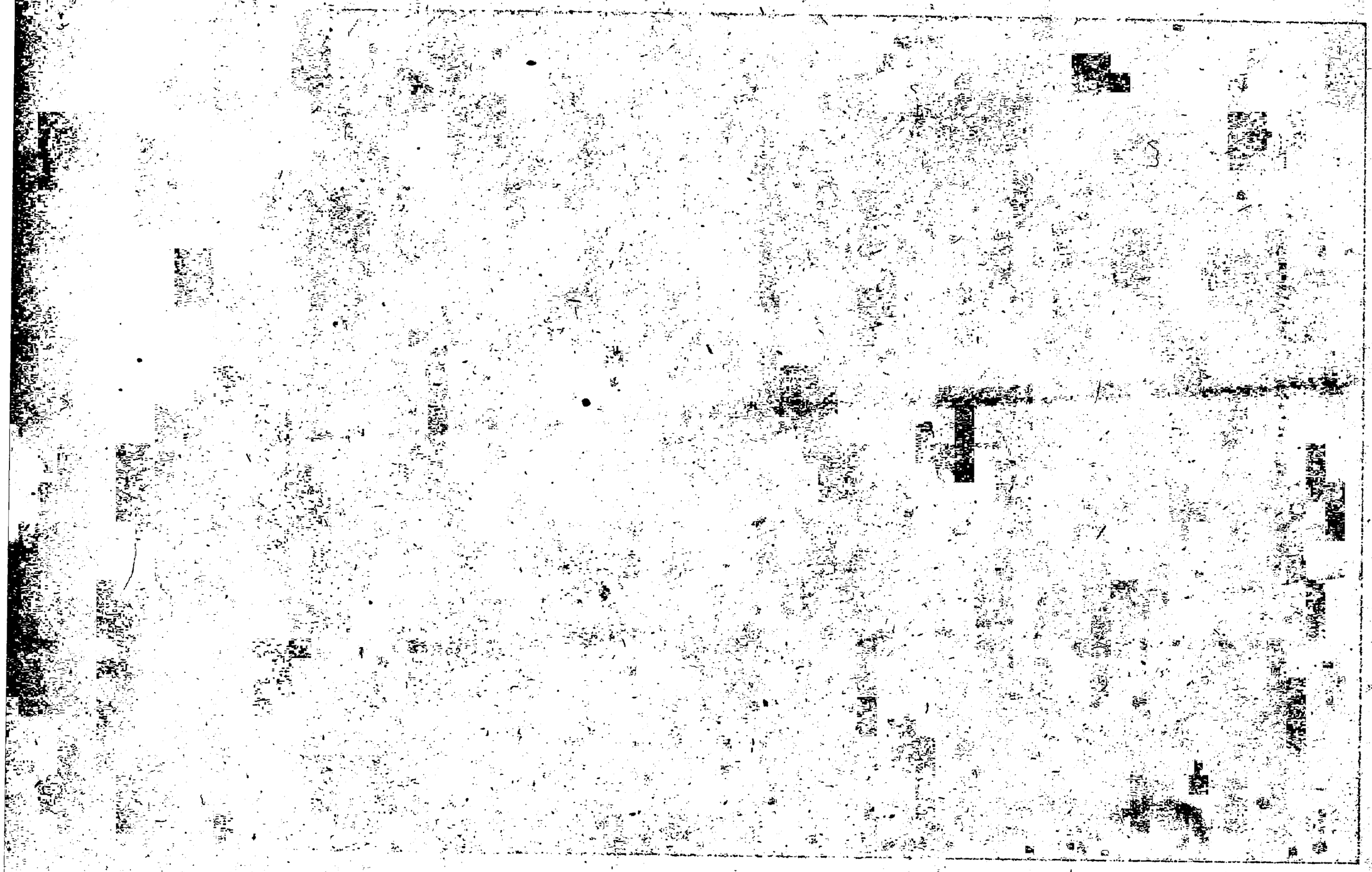
---

[1]) §§ 3 og 4 indeholde kun Bestemmelser om Medlemmernes Forpligtelse til at assistere, give Møde ved de ugentlige Sangøvelser, anmelde Forfald og ved Udtrædelse at aflevere den modtagne Sangbog.

HENRIK RUNG.

Efter et Maleri af Roed. 1854.

kom til at veje lige op mod de danske. Saaledes blev den skandinaviske Sangforening »Cæcilias« Vugge. De to Foreninger sluttede sig sammen ved Koncerten i Frue Kirke den 27. April 1852, men den hed og var det skandinaviske Selskabs. Ingen skulde ane, at en ny Forening, der havde en Fremtid for sig, debuterede ved denne Lejlighed. »Cæcilia« var tilhyllet under Anonymitetens Slør og nævnedes ikke paa Plakaten, og dens 12—14 Medlemmer, der sang ved Orgelet, medens de skandinaviske vare opstillede paa den sædvanlige Musikplads over Orgelet, egnede sig ved det ringe Antal just ikke til at gjøre Indtryk af en Forening. Imidlertid var der noget ved Programmet, der vel kunde bringe til at studse. Det lød saaledes:

1. Palestrina: Peccavimus cum patribus nostris.
2. Weyse: Reformationskantate.
3. Palestrina: Agnus Dei.
4. Palestrina: Super flumina Babilonis.
5. Weyse: Ved Enkedronning Marie Sophie Frederikkes Bisættelse (af H. P. Holst til Weyses Musik).
6. Palestrina: Kyrie eleison af Missa papæ Marcelli.
7. Weyse: Sørgekantate ved Frederik VI's Død.

Aldrig var lignende set: Palestrina og Weyse — Weyse og Palestrina og intet andet. Dette talte højere end Ord og Annoncer. Poetisk havde Rung sammensmæltet de to Foreninger i de to Komponister. Hver Forening havde sin, »Cæcilia« Palestrina, den anden Weyse og de forbandtes ved Tanken: den italienske Mester bydes velkommen af den danske.

Ungdommelig var Foreningen i Henseende til de flestes Alder. Boalth fungerede i Kadetuniform. Da

Rung hævede Taktstokken til det første Nummer, »Peccavimus«, bemærkedes det, at han var bleg og Haanden zitrede. Det var jo uprøvede Kræfter, han førte frem; han gjorde det første Skridt ad en Bane, han forlængst havde betegnet. Paa skandinavisk Side skete et lille Uheld. Det rammede en paa Grund af sin ualmindelige Højde og Tyndhed velkjendt Solist, der gik under Navnet Christian IV.s Spadserestok. Stemmen slog over med et Knald og strax hed det: »saa, der knækkede Christian IV.s Spadserestok.« Dette oplivende Intermezzo fraregnet, forløb Koncerten til almindelig Tilfredshed. Den 14. December samme Aar gav skandinavisk Selskab atter en lignende Koncert med »Cæcilia«, dog uden at indskrænke sig til de to Komponister, og dermed ophørte denne Association. Men idet »Cæcilia« forlod den Forening, som havde støttet den, overtog den det Princip, som begge i Fællesskab havde gjort gjældende: at lade dansk-kirkelige Toner lyde sammen med de fremmede.

»Cæcilia« maatte endnu en Stund friste Livet som den afhængige og svage, optraadte ved et Møde af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie 11. Januar 1853 mellem Taler og Foredrag (Høyen) og udførte 25. Marts s. A. (Langfredag) Palestrinas »Stabat mater« efter endt Gudstjeneste i Trinitatis Kirke. Endnu ved Koncert 13. April 1853 var der Foredrag og Deklamation (Oehlenschlægers Skovkirken og Christi Fødsel af Aarets Evangelium samt A. Munchs »Den forladte Kirke«); helt selvstændig fremstod den ved sin Koncert i Slotskirken den 28. Marts 1854 og da viste den ogsaa ved

Opførelsen af Benevolis »Kyrie« for 3 Kor, at den var kommen ud over Barnealderen.

I 1854—55 var Koret antagelig steget til omtrent 30[1]). Blandt de nye blev Krigsassessor, senere Etats-

[1]) Protokollen har følgende, dog ikke ganske komplette, Liste, der synes at omfatte Personalet mellem 1851 og 1855.

Medlemsliste:

Hr. kgl. Syngemester Rung: Dirigent.

Soprani.

Fru Lund.
Frk. Malling.
Fru Marstrand, senere overgaaet til Altstemmen.
Frk. Borgen.
Frk. Rung [Elisabeth, Datter af Inspektør Rung].
Frk. Schlegel.
Frk. Allesøe.
Frk. Rømer [Elisa, Fru Sanne].

Alti.

Frk. Jørgensen.
Frk. Allesøe, senere overgaaet til Sopranstemmen.
Frk. E. Hansen, senere udtraadt af Foreningen.
Frk. M. Hansen, ude af Foreningen.
Fru Marstrand, igjen overgaaet til Sopranstemmen.
Frk. Ricard [Sophie, indtraadt 1854].
Fru Olivarius.
Frk. Rudelbach.
Frk. Bojesen.
Frk. Storm [Magdalene, Fru Olsen].

Tenori.

Hr. Lobedanz.
— Wegener.
— Thomsen.
— Hoppe [kgl. Solodanser].
— Moresco [Johan, Kommerceraad].

Bassi.

Hr. Wallick.
— Boalth.
— Frimodt.
— Bjerre.
— Lassen.
— Lindeburg.
— Larsen.

raad W. Lindeburg (†) og Manufakturhandler Ferd. Larsen af Betydning for Foreningen. Begge sang godt, Larsen var endog en Hovedstøtte for Bassen, men medens Lindeburg strax gjorde Gavn i det administrative og begyndte som Revisor, holdt Larsen sig til det musikalske og spillede tillige Violin i Orkestret[1]). Af de tidligere nævnte Damer blev Frøken Jørgensen den første solosyngende i Foreningen (Salve regina 1853), og flere, Damerne Malling, Borgen[2]) og Allesøe, knyttedes for Livet, kan man sige, til den. Hovedstedet for Prøverne, der gjærne holdtes om Søndagen, var i Troels Lunds gjæstfrie Hal, og saaledes betonede Foreningen længe sit Udgangspunkt. Ogsaa Efterslægtens Lokale benyttedes; nærboende troede, det var Katholiker, der holdt Gudstjeneste. I Vinteren 1854—55 fandt der flere Prøver Sted i Vajsenhuset, hvor Rungs Broder var Inspektør. Man sang efter de »sorte Bøger« med de kulsorte Bind og de lange Noder og man holdt af disse sorte Bøger, der forlængst hvile under Arkivstøvet, men aldrig glemmes. De indeholde først og fremmest Stemmerne til Palestrinas Musik, hvis lange Noder, maaske lidt besværlige for en travlere Tid, vandt Hjærterne, saa at man næsten var fortrolig med Musiken som med kjære Operamelodier. Den staar endnu i Rosenskjær for Sangerne fra hin Tid. En af den gamle Garde fra 1851 har Palestrinas Portræt hængende paa Væggen i sit Arbejdsværelse og udbryder: »hans Musik er det skjønneste af alt; jo oftere man synger det, desto dejligere bliver det; Stabat mater er herligt!« En anden,

[1]) Han er Sangerinden Fru Anna Schønbergs Fader.

[2]) Moder til fhv. Operasangerinde Frk. Emanuela Schrøder.

ligeledes fra 1851, begejstres ved Tanken om Indtrykket af den første Koncert og navnlig »det vidunderlig dejlige Agnus Dei.« En tredie kunde i selve Sparekassen, hvor han blev interviewet, ikke nægte sig at foredrage sin Stemme af »Super flumina Babilonis«; det var i Terminstiden, og de nærstaaende, der skulde hæve Renter, fik en Sang i Tilgift, der, selvfølgelig foredraget meget piano, lød blødt og smukt. En lignende trofast Erindring om sit Parti lagde en fjerde for Dagen paa St. Anna Plads, hvor han foredrog de indledende Solobas-Takter af sin Stemme i »Super flumina«, som han havde sunget ved den første Koncert. Han vilde, at Sangerne fra denne Koncert skulde, saavidt de da levede, optræde Jubilæumsaftenen i de samme Nummere. Selv kunde han nok have Lyst! Med ikke mindre Enighed prise de alle deres Dirigent.

De syngende dannede Foreningen og vare dens Medlemmer. Billetter solgtes til hver enkelt Koncert à 1 Rd. hos Boghandlerne Høst og Iversen. Ved Koncerten 13. April 1853 var der omtrent 250 Tilhørere. Men de indkomne Penge var der godt Forslag i. Der blev et Overskud af over 180 Rd., der bestemtes »til successiv Anskaffelse af Musikalier for Cæcilia«. Man havde saa faa Udgifter. Belysning udgjorde den største Post. Orkestret — 4 Musici til »Salve regina« — kostede 10 Rd., Damernes Befordring til og fra Koncerten 7 Rd. 64 Sk. Den 7. April 1855 gav »Cæcilia« en Koncert i Universitetets Solennitetssal og Indtægten skulde efter Bladene tilfalde Foreningens musikalske Bibliothek. Da blev der kun solgt 165 Billetter. Anderledes stod det til i Musikforeningen. Ved dens Kon-

certer i Kasinos store Sal saas, længe før der blev aabnet, en Mængde fine Damer staaende udenfor, ligesom det kgl. Theaters Parterrepublikum, for, da Pladserne vare unummererede, at komme til de bedre, men de priste sig dog lykkelige, om de saa maatte tage til Takke med at sidde paa »Hønsestigen«. »Er Frøkenen musikalsk?« spørger en Herre i et af Frits Holst's Stykker. »Jeg er Medlem af Musikforeningen,« svarer hun. Strømmen havde vendt sig til denne Forening fra den italienske Opera. Nu turde man kun svagt hviske Donizettis Navn, det gav et unmusikalsk Skjær. Musikforeningens herskende og glimrende Stilling beroede dog ikke paa Modens Luner. Den bragte, hvad Tiden med Rette tørstede efter: Beethoven, Mendelssohn, Schubert og Schumann. Ilden havde ulmet under Asken og slog ud i lyse Luer, da Gade greb Taktstokken. Det var ikke Koncerter, men en uafbrudt Række af musikalske Fester. Den tyske Musik, der dels hørtes for første Gang dels syntes ny, var oppe, og Musikforeningen lignede Aladdinshulen med tusinde Skatte. Nutiden gjorde sine Krav gjældende. Hvor kunde man give sig af med mere?

Rung var kommen i daarligt Humør over »Cæcilia«. Der var meget, han vilde have i en anden Gænge, og under de Vanskeligheder, der fremstillede sig for ham, tog han det Parti at gjøre kort Proces og opløse Foreningen. »Efter at »Cæcilia«,« siger Protokollen, »havde bestaaet fra 29. Oktober 1851 til Februar 1856, opløstes den faktisk. I denne Anledning tilskreves samtlige Medlemmer med Henstilling, at Foreningens musikalske Værker skulde være Syngemester Rungs Ejendom,

hvilket indrømmedes dels udtrykkelig dels stiltiende. Ved Opløsningen forefandtes en Kassebeholdning, stor 35 Rd. 36 Sk., hvorimod der henstod adskillige Regningskrav for bestilte, musikalske Værker, Nodeafskrivning m. m. Disse Penge vare ifølge foretagen Revision anvendte til Udgifters Dækning.« Det var en radikal Kur. Men paa intet tænkte Rung mindre end at slaa sin Øjesten, »Cæcilia«, ihjel. Det var egentlig kun en Sovedrik, han havde anvendt, der bragte i en skindød Tilstand, og Opvækkelsesmidlerne havde han ved Haanden.

Det traf sig saa, at medens »Cæcilia« laa hen som død, sluttede Rung forskjellige Virksomheder af. Det skandinaviske Selskabs hendøende Liv udsluktes. I 1855 averteredes, at hvert Medlem kunde tage en Dame med til den forestaaende Koncert i Kasinos store Sal, i 1856 kunde hvert Medlem tage to Damer med. Koncerten 3. Maj 1856 i Kasino var formentlig Selskabets sidste. En tiaarig Koncertperiode, der begyndte i en vidt forskjellig Tid, var til Ende og havde ikke mindst sin Fortjeneste i de nationale og populære Værker, der bragtes frem[1]).

---

[1]) Den sidstnævnte Koncerts Program.

1ste Afdeling.

Weyse: Fædrelandssang, »Jeg veed et Land«.
Rung: Fragment af et musikalsk Drama (Soli og Kor: Gundel, Frk. Bojesen).
Færøisk Folkemelodi: Hr. Lavmands Vise.
Weyse: Romance af Prinsesse Isabella (Frk. Borgen).
Notturno di Asioli: Mentre dormi.
Weyse: Kanon.

Operaen sagde Rung Farvel. Det Heibergske Direktorat gjorde mange Forsøg med nye danske Operaer, dog uden synderligt Held. Selv af Gades »Mariotta« er kun lidt reddet. Løvenskjolds store Opera »Turandot« gik kun to Gange, hvorimod Paulli (»Lodsen«), Glæser (»Nøkken«) og Rung (»Stella« og »Studenterne fra Salamanca«) kom ud over det fatale: Abonnementet rundt[1]).

Men Rung fik fuldt op at gjøre paa det kirkelige Omraade, hvilket bevirkede, at det trak ud med »Cæcilias« Fornyelse.

2den Afdeling.

Meyerbeer: Huguenotvise «Rataplan«.
Rung: Fragment af «Svanehammen» (Soli og Kor).
Bacchi Tempel Nr. 21 «Sälla strand«.
»Partant pour la Syrie«.
Fredmans Epistel Nr. 3.
Weyse: Romance af »Sovedrikken«.
Weber: Jægerkor.

[1]) Foruden de ovenfor og tidligere nævnte Operaer eller Syngespil af Rung har han skrevet »En Bolero« (1843), »Aagerkarl og Sanger« (1845), »Flugt og Fare« (1852) og »Annunciatas Fest« (1856). Som en Erstatning for Operaen skrev han Musiken til et 1 Akts Skuespil af Ida Nielsen (Conradi) »Cyprianus« (1860) med saa mange Sange, at det nærmest var en Romance-Cyclus i dramatisk Ramme. Det modtoges med Velvillie.

VII.

WEYSES KORALBOG.

Med Musiksmagen i Fyrrerne for Øje kan det ikke undre, at Kirkens gamle Koral begyndte at falde Menighederne svært for Brystet. Man vilde synge, man vilde danse, man var vant til iørefaldende, velklingende Melodier. I Kirken kunde man ingen Vegne komme under den langsomme Bevægelse og de evige Fermater; var man endelig naaet til Midten, havde man glemt Begyndelsen og syntes ikke at have nogen Udsigt til at naa til Enden. Saa foretrak man at tie fremfor at synge. Kun ikke i Grundtvigs Menighed i Vartov Kirke, hvor den opdæmmede Flod gjennembrød de hæmmende Volde og tog frit Løb.

Efter at man i denne Kirke hen i Fyrrerne ved en Julegudstjeneste havde uddelt nogle trykte Blade med nye Salmer af Grundtvig, fortsattes der ved hver Fest, til Jul, Paaske og Pinse og saaledes kom Grundtvigs Festsalmer efterhaanden frem. Til disse og vel ogsaa til andre Salmer blev der ofte sunget populære, verdslige Melodier, og da Grundtvig var tilfreds med dem og de i høj Grad tiltalte Menigheden, gik man videre ad denne Vej. I Valget af Melodierne var man ikke

kræsen, først og fremmest kom det an paa, at de vare godt kjendte og yndede. Hvorledes det egentlig var gaaet til med disse Melodiers Opkomst i Menigheden, stod som en Gaade, de skjød ligesom vilde Planter op af den Jordbund, hvori de trivedes. Medens det store Problem, hvorledes der skulde skabes en tilfredsstillende Kirkesang, endnu var uløst, medens Berggreen arbejdede i det stille paa at gjennemføre en Revolution, hvorved Kirkesangen blev livligere uden at dens hovedsagelige Karakter dog forandredes, havde Vartov-Menigheden hugget Knuden over og, hvad den saa sang, sang den af det fulde Bryst. Man talte om denne Sang i Byen som om noget ganske nyt eller som et Kuriosum og mange gik i Vartov Kirke for at høre med egne Ører. Grundtvigs Prædiken kunde ikke trætte ukaldede Aander, da den var meget kort, og ved den af Menigheden baarne Sang, det dæmpede Orgel og det fine Klokkespil gav den lille Kirke et Totalindtryk af Hygge og andagtsfuld Glæde.

Til Melodierne føjedes flere nykomponerede af Rung, der vel ikke var Grundtvigianer, men ved Bekjendtskab med Grundtvigs Svigerson P. O. Boisen, der blev Kapellan ved Kirken og virkede utrættelig for folkelig Sang, kom til at anvende sit Talent i Menighedens Tjeneste. De Rungske Melodier slog i høj Grad an og i de Hjem, hvor Boisen kom, indstuderedes de ved hans Hjælp, og Menigheden blev saaledes snart i Stand til at synge dem frisk og frejdig. Rungs Paaskesalmer »Tag det sorte Kors fra Graven« og »Livsalig Paaskedag« skulle allerede have været sungne sidst i Fyrrerne, den overordentlig yndede »Krist stod

op af Døde« tilhører ogsaa en tidligere Tid. Stort Indtryk gjorde, hvad rimeligt var, »Alt staar i Guds Faderhaand« og »Lad det klinge sødt i Sky«[1]). Disse Melodier vare gode i sig selv og stod som Exempler paa, hvad det var for nye Salmetoner, man attraaede. De kjendte, verdslig-populære, gik deres Sejrsgang ved Siden af dem og ingen tænkte paa andet end at de var, som de skulde være, og at der ikke kunde indvendes det mindste imod dem. Men Berggreen tog sig paa at lære Menigheden at skjelne mellem godt og ondt.

I Forordet til sit Salmeværk, der udkom 1853, udviklede han sit Standpunkt og benyttede Lejligheden til at slynge et Anathema over en hel Del Vartovsange uden dog udtrykkelig at nævne Vartov, hvilket ogsaa var ufornødent[2]). Han gav en lang Liste, et Synderegister, over benyttede, verdslige Melodier og det kan ikke nægtes, at denne Liste ser lovlig munter, gemytlig og verdslig ud. Blandt Melodierne forekom »Vi Sømænd gjør ej mange Ord«, »Vil Du være stærk og fri«, »Skære, skære Havre«, »Hold Lampen tændt, sy Tøfler, Sko«, »Hr. Peder kasted Runer over Spange«. Det var ikke for en saadan Pris, Berggreen vilde kjøbe

---

[1]) Meddelelser af pens. Lærer H. N. Vinther. I 1861 skal Rungs Daabssalme »O lad din Aand nu med os være« første Gang være sunget i Kirken.

[2]) At Vartovmenigheden følte sig truffen og opfattede Berggreens Kritik som bestemt sigtende til Vartovsangen, fremgaar af Th. Fengers Anmeldelse af Berggreens Salmeværk i Dansk Kirketidende Nr. 436, 5. Febr. 1854.

den livligere Salmesang. Selv havde han bragt den et Offer, som han dog grumme nødig vilde tale om.

Weyses Koralbog, der havde været bestemt til at afløse Zincks, var ikke ældre end fra 1838. Sluttende sig ganske til den gamle Kor[illegible], saae den Lyset ved Overgangen til en ny Tid, da [illegible]er indtraadte en Vending i Smagen, da man blev sig bevidst, at man vilde noget andet. Den naaede derfor aldrig sin Bestemmelse, men dens Skæbne vilde ikke, at den skulde forsvinde lydløst, tværtimod. Dens eget Værd, Weyses Avtoritet, Koralens ældgamle Magt og Betydning lod den staa som Ideal for mange, medens den af andre betragtedes som Repræsentant for et forældet Princip, man vilde undgaa. Saaledes blev den et Midtpunkt i Bevægelsen, et Kampraab i forskjellig Betydning fra de forskjellige Stridsmagter.

Berggreen havde til Dels lagt den til Grund for sit Salmeværk, men paa en egen Maade. Han havde hyppig ændret Koralerne i høj Grad, navnlig i harmonisk Henseende, hvilket stødte mange ligesaa meget som Vartovsangen Berggreen selv, navnlig dem, der holdt paa Koralen. Pastor (Provst) F. W. Andersen hævdede, at »til Kirkesangen hører Koralen og intet uden denne« og beklagede, at »vor Kirkes nyeste, fortræffelige Gradual, Weyses Koralbog, hvis ypperlige Harmonisering har givet Koralerne en Kraft og Velklang, som langt overgaar hans nærmeste Forgængers« allerede skulde være bleven overflødig. Han følte sig overbevist om, at kun Forvisningen om Nødvendigheden af en Reform i Menighedssangen havde kunnet faa Berggreen til at at bringe Sagen »et Offer, hvorunder hans egen Pietet

mod den udødelige Mester maa lide» og han erklærede, at det fra Berggreens eget Standpunkt som Bekæmper af al ukirkelig Sang inden Kirkens Grænser havde været det rigtigste at holde paa Weyses Koralbog og give den et Tillæg af Koralmelodier, som der paa Grund af Indførelsen af nye Salmer var Brug for, og af livligere Melodier, der udtrykkelig skulde betegnes som alene bestemte til Husbrug[1]).

At beskyldes for Mangel paa Pietet mod Weyse, var noget af det, Berggreen nødigst vilde af alt. Han elskede Weyse og lagde det uafladelig for Dagen. Men denne Kjærlighed havde slet bestaaet sin Prøve i Salmeværket, der havde bragt ham i en fortvivlet Situation ved Fornægtelsen af det udkaarne Ideal. Kunde det blot gaa saa stille hen! Det var vistnok hans Ønske. Saa blev det en Sag mellem ham og Weyses manes, og den vilde han vel kunne ordne, saa han fik Weyses Tilgivelse. Saa kom Pastor Andersen med sin Bemærkning og Straffen syntes at sværve over hans Hoved. Men Udtalelsen var mild og i Forbigaaende og lod haabe, at den kunde glide hen. Endnu kunde Berggreen tænke sig at staa som uplettet Weyse-Ridder af den højeste Orden. Men en anden Weyse-Ridder, der ikke gav ham noget efter i Rangen, stod frem paa Arenaen og udfordrede ham til Kamp. Det var Rung. Trods Forholdet til Vartov og trods hans egne Salmer, der ikke gik i Retning af Koralen, indtog han et Standpunkt, der havde adskilligt tilfælles med Pastor Ander-

---

[1]) Ugeskrift for den evangeliske Kirke i Danmark Nr. 57, 16. Decbr. 1853.

sens. Hertil bidrog netop hans høje Værdsættelse af Weyse, hvem han jo, ligesaa vel som Berggreen, havde staaet i personligt Forhold til og hvis kirkelige Kunst han end ikke frygtede for at stille i Belysning af Palestrinas. Som Musiker øvede han tillige en skarp Kritik mod Berggreens Værk i og for sig betragtet og det mishagede ham, at Berggreen, for hvis Øjne kun een Rungsk Salme havde fundet Naade til Optagelse i Salmeværket »Rejs op dit Hoved, al Kristenhed«, havde af 41 nye Melodier taget 26 af sine egne, saa meget mere som han ikke syntes om dem. Konferencerne om Benyttelsen af Rungs Salmer i Salmeværket havde dog i sin Tid været førte i al Venskabelighed[1]).

Saa forlød det, at Berggreens Værk skulde avtoriseres til Brug i Kirkerne, men »at oktroiere et musikalsk Ritual« af denne Art var efter Rungs Overbevisning højst uheldigt. Han mente, at det var det yderste Øjeblik at skride ind og for at fremkalde en offentlig Diskussion om Ænnet indrykkede han i »Fædrelandet« for 12. Marts 1855 et Inserat under Mærket »36«, hvori han ikke nævnede Salmeværket, men sagde, at hvis der behøvedes nogle flere Melodier til den nye Salmebog, burde det overdrages musikkyndige at udarbejde et Tillæg til Weyses Koralbog, da der ellers var Fare for, at det fortræffelige Værk blev fortrængt og forglemt. I Berggreens Lejr foruroligedes man ved Rygter om, at der var Ugler i Mosen og at Avtorisationen stod Fare for at briste. Man skyndte sig derfor med at svare og i »Berlingske« optraadte »37« som

---

[1]) C. Skou: Andreas Peter Berggreen, et Mindeskrift.

Forsvarer af Berggreens Værk og betegnede det som en Tilbagegang at ty til Weyses, medens Rung i »Fædrelandet« bestandig anonym som »36« gjorde gjældende, at Koralbogen ligesom alt, hvad Weyse havde skrevet, bar Geniets Stempel. Fejden fortsattes og førte til en skarp Kritik fra Rungs Side over Berggreens Værk. Nu viste Berggreen sig selv paa Scenen og skrev i »Evangelisk Ugeskrift«: »Til Belysning af et Angreb paa mit Salmeværk«. Og »36« aabenbarede sig i »Dansk Kirketidende«, det var netop dens Nr. 36, som Rung. Frygtelige stod de to Modstandere overfor hinanden. Desuden havde Rung Sidefægtninger med »xy«, til hvem han erklærede, at Weyse var et Dannevirke mod meget ondt.

Berggreen mærkede til sin Kval, at Enden var bleven, at han ligesom var stævnet ind for en Ret for Tilsidesættelse af Weyse. Han maatte ud med Sproget. Men han kunde ikke forsvare Salmeværket uden at rokke ved Afguden og han kunde ikke hævde sin Tilbedelse fuldtud uden at komme paa Kant med sit eget Værk. »Et Forsvar for Weyse imod mig!« udbrød han. »Jeg, som sætter Weyse saa højt, at jeg, sandt at sige, ikke sætter nogen anden Musiker højere, fordi jeg nemlig er mere tilbøjelig til at sideordne de store Mestre end til at underordne dem hinanden.« Det var Berggreens Uheld, at han var gaaet saa vidt i vilkaarlig Behandling af Koralbogen, at han ikke kunde redde sig ved simpelthen at sige, at Forandringer vare nødvendige, fordi Koralbogen ikke passede ind i det nye System. Han maatte til sin Retfærdiggjørelse helst knuse Koralbogen og i instinktmæssig Følelse heraf

blev den slettere og slettere, jo mere han talte om den. Inden han forsaa sig, havde han ytret, at den gjorde en Undtagelse fra alt, hvad hans uforglemmelige Lærer havde skrevet, og rentud var et mislykket Værk. Ja, det gik endog ud over Weyse som Organist. For at gjøre sig sin Organistgjerning interessantere havde Weyse hyppig varieret Harmonierne, ja paatvunget en Melodi alle de Harmonier, som der var Mulighed for at bruge, og derved tabt Sansen for de rette Harmonier. Berggreen selv havde, tilstod han, gjort sig skyldig i det samme, men han var stanset i Tide! Paa den anden Side viste Rung ved Nodebilag og Aftryk af enkelte Takter, hvorledes Berggreen havde forvansket og fordærvet Koralbogen. En af de haardeste Skærmydsler stod om Weyses Koralbog Nr. 5 »Af Højheden oprunden er«. Den blev set efter i Sømmene. Den ene Takt efter den anden toges frem, dadledes skarpt af Berggreen og hævedes til Skyerne af Rung, som søgte at vise, hvor slet den tilsvarende Takt hos Berggreen var. I dennes Kæmpeafhandling »Yderligere Belysning af Angrebet paa mit Salmeværk[1]), der fremkom efter at Rung havde opgivet Anonymiteten, rettedes Hovedslaget mod Rung under Citater af Goethe, Kritik af Weyse og bitre Udfald mod Fjenden, som rigtignok ikke kunde vente Skaansel, da han havde frakjendt Berggreen den musikalske Ævne til at løse Opgaven og sagt, at hans Avtoritet først var begyndt med »37«s Artikler. Men efter denne yderligere Belysning følte

---

[1]) Evangelisk Ugeskrift Nr. 53 ff. Hertil er i Særtrykket føjet en Fortegnelse over de til Striden hørende Aktstykker.

Rung sig dog stødt og trak sig tilbage, da han »maatte resignere overfor en saadan Modstander« (19. Decbr. 1855)[1]). Paa Valpladsen laa Koralbogen og Salmeværket gjennemborede af Kugler. Men intet af disse Værker gik til Grunde, og Salmeværket avtoriseredes. Rung maatte tabe Slaget, hvor mange berettigede Bemærkninger og Indvendinger han kan have fremført, fordi Berggreen, hvad man end kunde sige, havde truffet i Centrum og givet et Arbejde, som dog til syvende og sidst samlede Stemmerne om sig. Men som Weysianer havde han trukket det korteste Straa.

Nu drejede det sig imidlertid for Rung om at realisere, hvad han saa længe havde talt om. Skulde Koralbogen virkelig endnu kunne staa ved Magt, var et Tillæg, som ogsaa Andersen havde nævnt, nødvendigt. Rung kunde efter sit Standpunkt som Salmekomponist, ikke give, hvad Andersen ønskede, et Tillæg af Koraler, men han kunde ved Hjælp af sine egne og andres Salmer tilvejebringe et Tillæg, der efter Salmernes Art stod i Niveau med Berggreens Salmeværk. Heri hindredes han derved, at han var hildet i Vartovs Lænker. Den Menighed, der praktisk havde viist Bruddet med den ældre Tid og derved ført an, saae sig som Skive for Berggreens Spot; Glæden over den naive, umiddelbare Sang havde lidt et Skaar; flere indsaa eller følte dunkelt, at der var Holdepunkter for Beskyldningen for Smagløshed og man ønskede uden at opgive Sangens Ejendommelighed eller de Melodier, der vare voxede fast i Menigheden, at Pletten

---

[1]) Dansk Kirketidende Nr. 52.

maatte vaskes af. Til Rung saae man hen som den, der skulde tage de ilde omtalte Sange — om ikke de vilde Udskud — i sin Haand og give dem en fast og kunstmæssig Form. At sige Nej til en Menighed, der med Taknemlighed, ja Begejstring havde taget imod hans egne Sange var ikke let. Dertil kom, at han, naar han bortsaa fra Detailler, ikke kunde værge sig for et vist Sympathiforhold til Vartovsangen. Hans bedste Melodier vare trængte langt ind i Folket, som Leder af den skandinaviske Sangforening havde han fremført en Musik, som Folket let kunde tilegne sig, og den nye Musik, som han priste, havde for en stor Del noget populært ved sig. Store Modsætninger kom den Kunstner til at forene, der var et Barn af sin Tid og havde faaet Forstaaelsen af en svunden stor Kunstperiode i Vuggegave — Bainis Discipel modtog Hvervet fra Vartovs Menighed.

Det kunde have haft mest for sig, om hele Tillæg-Tanken var bleven skudt til Side, saa at den Samling, der blev til i Vartovs Interesse, var fremtraadt selvstændig. Men Rung skulde nu en Gang give et Tillæg til Weyses Koralbog og han skulde give en Samling af Vartovsange og de to Ting blev til et. Han udarbejdede med megen Flid sit Tillæg, indeholdende 50 Melodier, hvoraf de 30 hørte til Festsalmerne og de andre til Salmebogen til Kirke- og Husandagt. Men hans Forord af April 1857 vidnede om, at han ikke var vel tilmode. I Hovedsagen gik det ud paa, at han tog Afstand fra de Salmer, han fremførte. Han sagde, at han kun stod i et tjenende Forhold til det store Flertal af Melodierne og at han kun efter en fra mange

Sider gjentagen Anmodning havde paataget sig at besørge Udgivelsen. Han vilde have Samlingen betragtet som det første Tillæg til Weyses Koralbog. »Kommer der andre Melodier frem, der enten i musikalsk Henseende ere renere eller som inderligere sammensmelte med Salmernes Ord og give dem Vinger, saa de leve i Folkemunde, da ville disse finde deres Plads i et andet Tillæg, hvad enten det falder i min eller en anden Musikers Lod at besørge et saadant.«

Men han kunde sige, hvad han vilde. Faktum var, at han stod frem med Weyses Koralbog i den ene Haand og Tillægget i den anden. Og nu kunde man spørge, hvem der var Weyse værst: den, der skaltede og valtede med Koralbogen efter Godtbefindende eller den, der gav den et Tillæg af Vartovsange. I »Ugeskrift for den evangeliske Kirke i Danmark« (Nr. 30, 3. Juli 1857) fremkom en ugunstig Kritik, hvis mindste Anke var den, at man stødte paa Melodier som »Hr. Zinclar drog over salten Hav«, »Svend Vonved« og lignende; det udtaltes, at Rung havde gjort Berggreens Salmeværk en større Tjeneste end han havde vist Grundtvigianerne, da Værkets udmærkede Sider traadte endnu stærkere frem ved Belysning af Tillægget. Derimod saae »Dansk Kirketidende« (Nr. 38, 1857) Sagen fra en anden Side og udtalte sig med stor Varme og Anerkjendelse. Rung gik ogsaa trøstig videre og komponerede i de nærmest følgende Aar flere af sine bedste Salmer.

Medens Tidsbølgerne slog hen over Weyses Koralbog, naaede den kun til Benyttelse i Frue Kirke og Slotskirken og enkelte Steder udenfor Kjøbenhavn; den

»ærværdige Zinck«, som Berggreen kaldte ham, holdt tappert Stand inden det nye fortrængte ham. Alligevel blev en ny Udgave af Weyses Koralbog nødvendig og Rung var selvskreven til at besørge den (1860). Weyse havde henlagt et Exemplar paa Vajsenhuset med alle de Forandringer i Harmonierne, som han ønskede foretagne, hvis en ny Udgave efter hans Død skulde ønskes, og saaledes ændret kom den for Lyset. Skjønt Forholdene skulde synes at stille sig mere og mere ugunstige for Udbredelsen, eftersom Tiden skred frem, blev ogsaa denne anden Udgave udsolgt og Gebauer besørgede en tredie (1877). Men hans lille Forord blev som en Gravtale. Han roste Koralbogen, fordi den ingen Text havde. Det gjorde den saa egnet til at benyttes til Øvelse i at notere Generalbassen med Zifre og til den modulatoriske Analyse; Konservatoriet kunde ikke undvære den i saa Henseende og derfor var en ny Udgave bleven nødvendig[1]). Det var dog ikke nogen uværdig Slutning paa et bevæget Levnetsløb. Tillægget udkom i 1868 i anden Udgave, udvidet af Rung til 153 Salmer, hvoraf 25 af ham selv og flere af Barnekow, Gade, Hartmann og mange andre. Det havde tabt meget af sit Særpræg og lever nu i fjerde Oplag som et lille Salmeværk for sig selv, bestandig med Titlen: »Tillæg til Weyses Koralbog«.

---

[1]) I sin store Virksomhed som Lærer havde Gebauer sin meste Tid brugt Koralbogen paa denne Maade.

VIII.

MADRIGALERNE.

»I Februar 1857,« staar der i Protokollen, »konstituerede Foreningen sig igjen under de givne Forudsætninger.« Den hed nu uigjenkaldelig Cæciliaforeningen, hvilket Navn efterhaanden havde meldt sig af sig selv, og ikke »Cæcilia«. Skjønt Protokollen holder paa, at den kun havde været opløst et Aar, hvilket ogsaa kunde være rigtigt nok, forløb der dog to Aar mellem »Cæcilias« sidste og »Cæciliaforeningens« første Koncert, der fandt Sted i Universitetets Solennitetssal den 16. April 1857. Paa Programmet mærkedes det strax, at »Cæcilia« var et tilbagelagt Stadium, en Prolog til et større Skuespil, der var i Vente. Navnlig saas det tydeligt, at selve Formaalet havde undergaaet en Modifikation. Koncerten deltes i to Afdelinger, af hvilke den første bestod af »Kirkemusik«, den anden af »Kammermusik«. Denne Nyhed behagede og Koncerten gjentoges den 6. Maj. I »Cæcilias« Tid havde Rung og H. Thomsen fungeret som Bestyrere, nu blev der dannet en af tre bestaaende foreløbig Bestyrelse, hvoraf Rung som Leder af de musikalske Anliggender var den ene, og den affattede under 1. Decbr. 1857 Bestemmelser (Love), der be-

kræftedes ved assisterendes Underskrifter. For et Kontingent af 2 Rd. aarlig aabnedes der Adgang til samtlige Koncerter — mindst to om Aaret — for Medlemmer, der ikke deltog i Musikudøvelsen, men de havde ikke Ret til Indflydelse paa Foreningens Anliggender, der forbeholdtes de syngende. Disses Antal var nu steget til omtrent 40. Formaalet skulde være: »at udbrede Kjendskab til den ældre italienske Musik«.

Kirkemusiken var altsaa ikke længere det udelukkende Formaal, men Italiens ældre Musik i Almindelighed baade kirkelig og verdslig. Dog vedblev Hovedvægten i den nu begyndende Periode at ligge paa Kirkemusiken, hvilket det store Antal Kirkekoncerter viser, og ved de andre fulgtes det strax angivne Princip, saa at Kirkemusik, selv om den ikke udfyldte en hel Afdeling, dog hørte med. Den verdslige Musik tænktes i Begyndelsen indskrænket til »Kammermusik« med Udelukkelse af Operamusik. Den bestod især af Canzonetter og hvad der sluttede sig dertil, og af Madrigaler. Man hørte Canzonetter af Alessandro Scarlatti[1]) Pergoleses skjønne Siciliano »Tre giorni son che Nina«, der blev et Yndlingsnummer, foredraget af Intendant Peter Nielsen, hvis bløde og smukke Tenorstemme under Krigen 48, da han var ansat som Regnskabsfører ved fjerde Reservebataillon, havde glædet saa mangen Aften i Officerernes Kredse. Hvor nye Canzonetterne vare for Publikum, tilhørte de dog den Musik, hvori vi leve, men Madrigalerne førte ind i en fremmed Verden.

---

[1]) Rung udgav Canzonetter i »Musica scelta de' antichi maëstri Italiani, publicata dalla società Cecilia« (Nr. 1—3).

Madrigalerne ere verdslige Søstre til Kirkemusiken a cappella og nødvendige til den fulde Forstaaelse af Palestrinatiden, i hvilken de med Tilføjelse af et Par Aartier naaede deres højeste Blomstring. Saaledes sang man ved højtidelige og glade Fester i Rafaels og Michel Angelos Aarhundrede. At Rung, efter med saa stort et Held at have prøvet deres Livskraft i den Roedske Kreds, lod dem ligge urørte i »Cæcilia«, beroede paa, at den hele Renaissancebevægelse, hvoraf hans Bestræbelser udgik, havde Kirkemusiken for Øje. Lyset kom fra det sixtinske Kapel og fremfor alt var det hans Ønske at give en Forestilling om de hellige Toner, som lød der. Med al sin Fuldkommenhed kunde Madrigalet aldrig have samme Betydning som Kirkemusiken, der ligefrem havde naaet et Ideal. Men efterhaanden maatte Kirkemusiken drage den verdslige tilsvarende efter sig. Ved Madrigalerne — ligesom ved Canzonetterne — indførtes det italienske Sprog i Foreningen. Det levende Sprog havde en større Tiltrækning end Kirkemusikens døde Latin og gjorde den uhyre Afstand, som selve Musiken betegnede, mindre. Man havde derved Haand i Hanke med denne Kunst og man kom fra ætheriske Regioner ned paa Jorden. Madrigalerne hilstes hjerteligt velkommen.

Det var omtrent to Aarhundreder siden, at Madrigaler havde lydt i Danmark. Da sang man dem endog med dansk Text, i det mindste paa Herlufsholm.

»Hvad er nu paafærde?
Hvad er nu igjære?
Fa la la la!

Men hver Mand fryder sig
Saa meget prydelig,
Liflig jubilerer,
Prægtig triumferer,
Her klinger Sang den søde,
Musica uden Møde,
Symphoni staar og bi,
Falala, Falala, Falala!«

Det er første Vers af en lang Vise, som antages at være fra Slutningen af det 16. eller Begyndelsen af det 17. Aarhundrede og som Herlovianerne benyttede, naar de, som alle Skolediscipleefter Tidens Skik, opvartede ved Bryllupper[1]). Den gik, som man nutildags vilde sige, paa Melodien: »Viver lieto voglio« af den berømmelige Gastoldi da Caravaggio, der var Kapelmester ved den hertugelige Kirke i Mantua og i 1591 udgav en Samling »Balletter« for 5 Stemmer, deriblandt denne[2]). Den naaede altsaa hurtig til Næstvedegnen, men den tog ogsaa med Storm trindt omkring i Europa. I Tyskland gjorde man den til en Salme.

At der var godt at være i Danmark for Madrigalerne, især naar de faldt i det muntre, vidste man Besked om i Italien. Den store Madrigal-Komiker Orazio Vecchi tilegnede Christian IV en Samling: »Sienas Aftenfester« eller »de forskjellige Luner« (1604). Vecchi havde dog en Mistanke om, at Sangene kunde stille vel store Fordringer til selve Kongens Kapel, men han kjendte Kongens Instrumentist Melchior Borchgrevinck fra Venedig og følte sig overbevist om, at det

---

[1]) R. Nyerup: Udvalg af danske Viser. 2. Del. 1821.

[2]) »Fra Cæciliaforeningen«: Samling af ældre Musik, udgivet af S. A. E. Hagen og G. St. Bricka.

ved hans Hjælp vilde gaa fortræffeligt. Naar en italiensk Komponist kunde finde paa at tilegne Kongen Madrigaler, kan man tænke sig, at de danske Komponister ikke stod tilbage og Christian IV havde Hænderne fulde af Madrigalsamlinger fra Borchgrevinck, Mogens Pedersøn og Hans Brachrogge.

I 1587 udgav Giovanni Gabrieli sin nylig afdøde Onkels, Andrea Gabrielis, efterladte Madrigaler og udtalte da, at Onklen gik bort paa en Tid, da de musikalske Aander viste sig mere levende end nogensinde og opfyldtes af de yndefuldeste Ideer. Aandernes Liv gav sig tilkjende ved Mesterværker i Tidens Stil, men ogsaa ved Opfindelsen af Fremtidens Musik. Operaen med den recitativisk-melodiske Enkeltsang bebudede sig og forkyndte en Kamp paa Liv og Død mod den uden fremherskende Melodi flerstemmige Sang, mod Kirke- og Madrigalmusikens kontrapunktiske Væsen. Dog nærmest mod Madrigalerne, thi Kirken vedkom ikke Operaen, men desto mere Madrigalerne, der, ikke tilfredse med at fremtræde efter deres Natur som lyriske Smaadigte, havde bemægtiget sig Scenen og udgjorde det 16. Aarhundredes Theatermusik. Komedierne, der i Italien mylrede frem, ledsagedes altid af Intermedier, i Reglen musikalske. Man begyndte med at synge Madrigaler, anvendte paa den for dem naturlige Maade som Korsange, gjærne til Amors Pris. I Macchiavellis lystige og morsomme, men lidet anstændige Komedie »Mandragola« forekomme de nydeligste Korsange (Madrigaler) som Intermedier, der synes at ville bilde Publikum ind, at det hele i Grunden er meget højtideligt og alvorligt. Men med

denne Rolle lod Madrigalerne sig ikke længe nøje. De blev Vehikel for Smaascener med Favner og Nymfer, Hyrder og Hyrdinder og en Uendelighed af Væsener, navnlig allegoriske, der meget ofte moraliserede og optraadte med Solennitet, men ligesaa ofte slog Gjækken løs. Scenerne blev til Smaaoperaer eller Opera-Balletter, hvor den enkelte vilde lade sig høre. At dette skete madrigalmæssigt, var paa en vis Maade den Gang det mest selvfølgelige af Verden. Hvad var Madrigalerne i Reglen andet end Romancer, lyriske Indfald, der kun vedkom en enkelt og hans Stemning. Og dog forvandlede de sig efter Madrigalets musikalske Natur strax til Kor, hvor de mange Stemmer i Forening udtrykte, hvad den enkelte alene skulde have sagt. Iøvrigt er det mærkeligt nok, saa hurtigt man i Nutiden vænner sig til dette store og mindre naturlige Apparat og villigt tager for den enkeltes Lyrik, hvad mange synge i Munden paa hinanden. Men i det dramatiske maatte Madrigalerne selv i deres egen Tid uundgaaelig blive en Klods om Benet. Det fik ikke hjælpe: de maatte betjene Operaen og selv om man gav den enkelte Ordet ved at lade Instrumenter overtage de andre Stemmer, blev det Madrigaler alligevel. Orazio Vecchi vandt stort Ry ved en komisk Opera, »Anfiparnasso«, hvor de optrædende Personer resignerede som selvtalende og ene udtrykte sig ved Hjælp af Kor. Men saa kom den recitativisk-melodiske Enkeltsang ind i Operaen og det varede ikke meget længe, inden den havde jaget Madrigalerne paa Flugt. Den forfulgte dem endog ind paa deres oprindelige Enemærker, det lyri-

ske, men her stod de længe tappert imod for dog tilsidst at bukke under.

I denne tragiske Kamp havde Komponisterne at tage Parti, men mange vaandede sig i Tvivlen om, til hvilken Side de skulde vende sig. I 1608 sagde Paolo Quagliati: »Mange holde paa de flerstemmige Sange, men endnu flere elske Solosang med Instrumenter, maaske fordi man forstaar Ordene bedre eller bedre kan nyde Stemmerne.« Han vidste dog at rede sig ud af Vanskeligheden og udgav en Samling firstemmige Madrigaler, ogsaa indrettet til at synges af en Sopran med Accompagnement, »saa at han kunde tilfredsstille baade det ene og det andet Parti.« Aaret efter skildrede en anden Komponist, Casentini, de polyfone Korsange som ærværdige Matroner i ærbar Dragt; »de kaldte moderlig Flygtningene tilbage fra den farefulde Vej, hvor den moderne Frihed i underskjønne Kvinders Lignelse lokkede dem med tusinde Forførelseskunster«. Endnu 1647 forsvarede Ludovico Cenci Madrigalerne, da han udgav en Samling og sagde: »Jeg kommer ikke med nogen basso continuo, thi de menneskelige Stemmers Harmoni er efter min Mening langt finere end Foreningen med Instrumenter; den menneskelige Stemmes Klang overgaar i Virkeligheden enhver anden; kun Stemmen kan danne Ordet og vække enhver Følelse«[1]). Madrigalkunsten satte, om end sparsomt og modificeret efter en nyere Tids Fordringer, vedblivende mangen herlig Blomst, hvorom Cæciliaforeningen vidner, der har skjænket Francesco Tenaglia megen Yndest, lige-

[1]) Emil Vogel: Bibliothek der gedruckten, weltlichen Vocalmusik Italiens. Aus den Jahren 1500—1700. 2 Bind. 1892.

som Antonio Lottis Madrigale per il Bucintoro »Spirto di Dio«, der endog skal være komponeret saa sent som 1736 i Anledning af Dogens aarlige Formælingsfest med Adriaterhavet paa Kristi Himmelfartsdag; da har man vel efter ældgammel Skik krævet et Festmadrigal. Men Madrigalernes Tid var omme. Legioner af dem havde henrevet Verden, som nu ikke mere brød sig om dem. Europas Bibliotheker aabnede sig for dem og begravede under Støvet fandt de Hvile.

Men i England blev Hviletiden af mærkelig kort Varighed. I et Værtshus i London, »the Twelve Bells Tavern«, sad 1741 et lille Selskab af Haandværkere og smaa Kjøbmand og sang gammel-engelske Madrigaler. De dannede »the Madrigal Society«, der i det nævnte Aar grundedes af en Prokurator (Attorney), John Immyns. Medens den italienske Opera i London fængslede Kongens, Prinsen af Wales', hele Hoffets og alle fornemmes Opmærksomhed og der dannedes Partier for og imod Sangere og Sangerinder, forlystede man sig i Værthuset ved Minder fra de gode, gamle Tider. Man flyttede om fra Værtshus til Værtshus og blev ikke træt af at synge og inden man forsaa sig, var »the Madrigal Society« blevet meget finere og dets Smag kommen i Mode[1]). Paa den Tid, da Burney skrev sin Musikhistorie, var den gamle Musik overhovedet saaledes oppe, at London fik sin Cæciliaforening (Cæcilian Society, 1785), og den havde endda ikke noget med »Madrigal Society« at gjøre. Madrigaler hørtes ogsaa i andre Foreninger end den sidstnævnte.

---

[1]) Encyclopædia Britannica.

Thomas Weelkes', George Kirbyes, John Wilbyes og Thomas Bennets Madrigaler bleve i Mængde sungne ved den Tid i »Concert of ancient music« og »Catch-Club« og Burney siger, at Udførelsen var saa fortrinlig, at han knap troede, at selve Komponisterne, som han kalder for de fire ypperste engelske Madrigalister, havde haft nogen Forestilling om, at deres Musik kunde tage sig saa prægtig ud. Dog mente Burney, at Madrigalerne i en Samling, Orianas Triumf kaldet, indeholdende Kompositioner af de nævnte fire og af Thomas Morley, lignede hinanden i den Grad, at de godt kunde synes at stamme fra en og samme Komponist. »Der er ikke een, der hæver sig saaledes op over Mængden, at den kan give et moderne Øre den svageste Ide om Opfindelse og Originalitet.« I 1811 udsatte »The Madrigal Society«, der glorrigt har fortsat sin Tilværelse til den Dag i Dag, en Pris for det bedste Madrigal og den blev vunden af William Beale.

En saa livskraftig og tidlig Renaissance skyldtes vel for en Del Englændernes Sans for den ældre, strængere Form og deres konservative Natur, men navnlig fremkom den, fordi det Madrigalliv, der rørte sig paa Dronning Elisabeths og Jakob den Førstes Tid, havde været saa overordentligt, at det ikke kunde udslukkes. En musikelskende Kjøbmand, Nicholas Yonge, der havde faaet en lille Ladning italienske Madrigaler tilsendt blandt andre Varer, var saa snild at foranstalte dem udgivne med engelsk Text (1588) og den Spekulation var god. De gav Stødet til den store Madrigalbevægelse. Samlingen gjorde Furore, især Luca di Marenzios Madrigaler, »som Museme selv kunde have

skrevet«. I en ny Samling af 1590 blev der indskudt to af den engelske Mester Byrd (Bird). De engelske Komponister tog selv Sagen i deres Haand. Weelkes komponerede tre Madrigaler af Shakspeare. Om Burney havde ondt ved at skjelne Mestrene fra hinanden, saa udpegedes dog i Tiden Thomas Morley som Yndling og hans »Ballette« for fem Stemmer, der udkom med italiensk Text 1595, bleve i 1609 udgivne i Nürnberg med tysk Text. Hans muntre »Falala Sange« forfejlede heller ikke i Cæciliaforeningen deres Virkning og blandt de engelske opførte Rung ene dem ved Siden af de italienske, medens de senere kom i Flok og Følge med mange andre. Ogsaa Luthenisten John Dowland, der i 8 Aar var ved Christian IV's Hof[1]), er i Glans vendt tilbage til Kjøbenhavn som Madrigalist og fejrer her og andetsteds i Forening med Morley Triumfer[2]).

Den italieniserede Englænder Pietro Philippi, der egentlig hed Peter Philips, indtager dog i Cæciliaforeningen en vigtigere Plads end Morley, da hans »Il dolce mormorìo« allerede blev sunget hos Roeds og udførtes den første Madrigalaften sammen med Giovanellis »Rallegrarmi poss'io« og »Sola soletta«. Han udvandrede fra England, hvor han som Katholik ikke befandt sig vel, studerede sin Kunst i Rom og blev Organist ved det vicekongelige Kapel i Antwerpen. Paa sine trykte Værker føjede han »Inglese« til sit Navn.

---

[1]) A. Hammerich: Musiken ved Christian IV's Hof.

[2]) Hamborgs i 1843 stiftede Cæciliaforening synes ikke at have været rundhaandet med Madrigaler, men Morleys og Dowlands savnes ikke (I. Sittard: Gesch. des Musiks- u. Concertwesens in Hamburg. 1890).

Giovanelli, der fulgte Palestrina efter som pavelig Sanger og Kapelmester ved Peterskirken, en af den romerske Skoles første Mestre, nyder den udmærkede Gunst at staa med flere Madrigaler i Foreningens Repertoire end nogen anden, 6 i Tallet, og ovenikjøbet høre enkelte af dem til de hyppigst givne, saaledes: »Rallegrarmi« og »Mi sfidate guerriera«. Især den første, der er ganske fortræffelig, har lige været paa Nippet til at blive Nummer et. I Kjøbenhavn har Giovanelli overstraalet sin samtidige, den ovenfor nævnte Luca di Marenzio, den yndigst syngende Svane kaldet, der egentlig er at betragte som Madrigalisternes Konge. Han var vel nærmest Madrigalkomponist og intet andet, Giovanelli derimod tillige Kirkekomponist, men det er ved sine Madrigaler, at denne er naaet til Nutiden.

Alle Madrigaler kom til at gruppere sig om et eneste, det, der, som en Vise betegnende sagde, »blev som første Stikling sat«: »Sola soletta«. Navnet kom til at passe godt. Det stod ene, ganske ene, da Rung, før nogen tænkte paa Madrigaler, udgav det og det staar ene, ganske ene som Foreningens absolute Yndlingsmadrigal. Det er givet 20 Gange eller mere. »Rallegrarmi« var længe en farlig Medbejler. Havde Tournéen i Jylland ikke været, hvor »Sola soletta« blev taget med, men ikke »Rallegrarmi«, vilde Forskjellen mellem Opførelsernes Antal dog ikke have været nævneværdig, men alligevel kan »Sola soletta« gjøre Fordring paa at tilkjendes Prisen.

»Sola soletta io me ne vo cantando,	»Ensom, alene her jeg gaar og synger,
Ed ho via il core più freddo che ghiaccio,	Og har et Hjerte mere koldt end Isen,
E vo d'amor spreggiando ogni suo laccio.«	Der dybt foragter Amors Garn og Slynger[1])«.

Saa kort og saa skjøn, at sige, naar Musiken kommer til. I et Nu forløber denne gratiøse Forsikring om en Kulde, som man ingenlunde tror paa. Den ensomme Dame øver en List, velbekjendt i Madrigalernes Verden, og som Holberg særlig anbefalede det smukke Kjøn: at dølge Flammen under Isen. Damen har faaet flere Tilbedere end hun maaske skjøtter om og med hendes Ensomhed maa det være ude. Hvem var den talentfulde Kunstner, som ved en Sang paa knap et Minut vinder en saadan Succes efter 300 Aars Forløb? Man veed ikke mere om Girolamo Conversi da Correggio end Navnet og hvad der ellers kan læses ud af Titelblad og Tilegnelse paa hans faa trykte Værker. Har han Fødeby tilfælles med den store Maler, synes han dog navnlig at have været knyttet til Neapel. Han debuterede 1572 med »Il primo libro de Canzoni alla Napolitana a cinque voci«, der udkom i Venedig og tryktes igjen i en Række nye Oplag. Blandt disse neapolitanske Canzoner er »Sola soletta« og en anden af hans meget yndede Sange »Io vò gridando«. En første Bog af 6-stemmige Madrigaler (1584), der aabenbart ikke gjorde samme Lykke som de 5-stemmige, til-

---

[1]) Ved Digterinden Sille Beyer, der i flere Aar — for Programmernes Skyld — besørgede de metriske Oversættelser af Madrigalerne og andre Vers, ogsaa af latinske Texter.

egnedes Kardinal Granvella, »Vicekonge af Neapel«, i hvis »Skygge og Tjeneste« han levede. Intet andet end disse to »første« Bøger vides han at have skrevet, men deres Sange gik over i mange Samlinger. Sandsynligvis er han død ung. Som et mandligt Sidestykke til »Sola soletta« har Piccioni (Pizzoni) komponeret en »Solo soletto« (1580), men den ensomme Herre kan ikke ses at have haft Lykken med sig.

Madrigaler vare oprindelig Hyrdedigte, Idyller og havde den Særegenhed, at de vare bestemte til at sættes i Musik[1]). Naar Digterne senere kaldte en bestemt Genre Madrigal, indskrænkede Komponisterne sig langtfra til denne, og de Digte, de rørte ved, bleve i deres Haand »Madrigaler«. Som det musikalske knyttede sig til Forestillingen om et Madrigal, saaledes ogsaa det erotiske. »Qui vive Amore« slutter Philippis nævnte Madrigal og dette Motto betegner dem alle, om de ogsaa kunde optage andre Æmner og gaa ind paa Naturstemninger — Petrarcas og Marenzios »Zeffiro torna« — ja blive til en Slags Motetter som Madrigali spirituali. Amors Uimodstaaelighed og Grusomhed dannede Themaet for uendelige Variationer og det ikke altid af ætherisk Art. Men fin eller ufin lød den verdslige Sang a cappella over hele Italien og næppe nogen Komponist kunde eller vilde unddrage sig fra at lade den klinge, selv ikke Palestrina. Han udgav en Samling Madrigaler (1555), ti Aar før han skrev »Missa papæ Marcelli«, og fortsatte lejlighedsvis med en og an-

---

[1]) Das Madrigal und Palestrina von Peter Wagner (Vierteljahrsschrift für Musikwissenschaft 1892).

den som den berømte »Vestiva i colli« (1566) til Petrarcas Text. Senere synes denne verdslige Beskæftigelse at være bleven lagt ham til Last og Baini udleder forskjellige Ubehageligheder, han udsattes for, derfra. Dog var han i Forhold til mange af sine Kolleger ualmindelig syndefri. Hans Yndlingsdigter var Petrarca og han satte aldrig sine Toner til nogetsomhelst anstødeligt. De havde desuden, som de samtidige Madrigaler overhovedet, kun lidet verdsligt ved sig, ja viste saadant Slægtskab med de kirkelige, at han lagde »Vestiva i colli« til Grund for en Messe. Det var Tiden, da den verdslige Musik ganske støttede sig til den kirkelige og stod Fare for at forvexles med denne; senere blev det omvendt. Ikke destomindre fandt Palestrina paa sine gamle Dage det tilraadeligt at aflægge en Slags Syndsbekjendelse for Pave Gregor XIII. I sin Fortale til Cantica canticorum (1584) erklærede han med Hensyn til Madrigalerne: »Jeg rødmer og bedrøves. Det forbigangne kan ikke forandres, men jeg skiftede Sind.« Næsten skulde man tro, at Angeren stammede derfra, at han ikke ansaa sine gamle Madrigaler for gode nok, thi to Aar efter udgav han atter en Samling, som han kaldte »modne Frugter«. Henved tredive Aar vare forløbne siden han udgav den første og i den Tid havde Madrigalkunsten udviklet sig fra det abstrakt-kirkelige til et friere, individuelt Udtryk. De ældre Madrigalkomponister som Willaert, selv Cipriano di Rore, fortrængtes, — Arcadelt holdt sig dog, — men Palestrina havde i sine modne Frugter fulgt med Tiden. Det er gjort gjældende, at naar man mener, at Madrigal og Kirkemusik a cappella løbe ud i

Et, saa vise netop Palestrinas Madrigaler Forskjellen[1]). Men ringe som deres Antal er i Forhold til hans kirkelige Kompositioner, kom han ikke som Madrigalkomponist til at indtage den første eller endog en af de første Pladser. Hans Geni er afgjort kirkeligt.

Nogle og tredive Madrigaler bleve givne af Rung og af dem tilhøre de fleste Tiden før 1600, navnlig Perioden 1582—1599[2]). Hvor mange forskjelligartede

---

[1]) Pierluigi da Palestrinas Werke. Madrigale. Herausg. von Fr. X. Haberl (Fortale 1884.) Breitkopf & Härtel.

[2]) Orlando di Lasso: O d'amarissime. 1561 (eller før).
Palestrina: Jo son ferito. 1561.
— Vestiva i colli. 1566.
Conversi: Sola soletta. 1572.
— Jo vò gridando. 1572.
— Ma se tempo. 1572.
Palestrina: O bella ninfa. 1582.
Piccioni (Pizzoni): Due begli occhi. 1582.
Marenzio: Zeffiro torna. 1585.
— Dissi a l'amata. 1585.
— O valoroso Dio. 1585.
Giovanelli: Cara dolce favella. 1586.
Rinaldo del Mel: Assiso. 1588.
Florío: E poco ei disse. 1589.
A. Gabrieli: Sento un rumor.
Gastoldi: Viver lieto voglio. 1591.
— Tutti venite armati. 1591.
Giovanelli: Rallegrarmi. 1593.
— Mi sfidate. 1593.
Orazio Vecchi: Cicirlanda. 1594.
— Tiridola. 1595.
Philippi: Il dolce mormorio. 1596.
— Si mi dicesti. 1596.
Giovanelli: Amorose viole. 1599.
— Ama ben dice. 1599.

der opførtes af dem i Foreningen, bleve de Bærere af det muntre Element, og optræde de i denne Egenskab, skal ingen let forvexle dem med Kirkemusik. Ligesom de gamle Komponister vidste man paa samme Tid at hylde det kirkelige og Guden Amor. Ved denne Dobbelthed lykkedes det tidligt Foreningen at lægge Grundvolden til sin Specialitet: A cappella Sangen. Dette kunde vanskeligt ske ved Kirkemusiken alene, da det ikke lod sig gjøre at holde denne indenfor Palestrinastilens Grænser. Nu kunde man synge a cappella baade til højre og til venstre.

IX.

HENRIK RUNG OG CÆCILIAFORENINGEN.

I sine Operaer havde Rung kunnet besætte næsten alle Rollerne med sine Elever. Til de tidligste, som Schram og Ferslev, var den glimrende Primadonna, Jfr. Bergnehr (Md. Fossum, senere Fru Gerlach) kommen, derefter Jfr. Egense (Fru Liebe), der gjennem en lang Aarrække blev en af Operaens Bærere. Tenoristen Wolf, der havde Hovedroller i »Ludlams Hule« og »Jægerbruden«, men tog sin Afsked paa Grund af Gagevanskeligheder, hørte ogsaa til dem ligesom Gerlach, som dog ikke følte sig hjemme paa Scenen og senere blev en meget dygtig Korsyngemester. Men allerede ved Heibergs Tiltrædelse som Theaterdirektør i 1849 indtraadte der en Forandring i Rungs Stilling som Syngemester. En Rival var fremtraadt. Heiberg skrev i 1859: »Imidlertid havde Hr. Helsted gjort sig bemærket som privat Syngelærer og hvad enten han nu overgik Hr. Rung eller ej, saa var han ialfald kommen i Mode, og næsten alle Elever troede deres Lykke afhængig af hans Undervisning.« Flere Elever forlod Rung for at gaa til Helsted og der manglede ikke meget i, at Theatret havde sat igjennem, at han af-

skedigedes med Pension[1]). Det var dog kun indenfor Theatrets Kreds, at han svigtedes. Af dygtige Elever havde han bestandig ikke faa og han kom til at producere nogle af dem paa en anden Scene.

Sidst i Halvtredserne havde Medlemmer af den daværende Officers-Sangforening, hvor man opførte »Agander, Pagander og Vinberg« og andre Nummere i Kostume, faaet Lyst til at give mindre Syngespil. Premierlieutenant W. Holst, der besad en god Basstemme, som ikke saa lidt skal have mindet om Schrams, var Medlem af Cæciliaforeningen og Elev af Rung. Han tog sig af Sagen og henvendte sig til Rung, der indvilligede i at lede alt det musikalske lige til at dirigere og skaffe den fornødne kvindelige Assistance ved flere af sine bedste Elever. Syngespillene skulde vælges blandt ældre franske og opføres med mindre Komedier. Den første Forestilling i Kasino i Marts 1859, »Audiensen« af Hertz og Isouards Syngespil »Michel Angelo«, gjorde megen Lykke og blev gjentagen. Forestillingerne fortsattes i Saisonerne 1859—61 paa Hoftheatret, stadig under Tilstrømning af Publikum og stort Bifald. Blandt de rollehavende udmærkede sig foruden Holst daværende Premierlieutenant ved Husarerne (nu Ritmester) Irgens-Bergh, der viste sig i Besiddelse af en stor og

---

[1]) Overskou: Den danske Skueplads VII p. 42—46. Det var daværende Indenrigsminister Krieger, som afgjørende støttede Rung. I Erklæring af 15. Juni 1859 (Rigsark.) udtalte Kapelmester Glæser, at baade Rung og Helsted stod tilbage for Siboni, da ingen af dem besad det efter hans Mening vigtige Fortrin som Syngelærer: at kunne undervise ved eget Sangforedrag. Man ser altsaa heraf, at Rung var ophørt med at synge, skjønt han havde gjort saa meget for at blive Sanger.

velskolet Tenorstemme af et ikke almindeligt Omfang, Overauditør Lipke, hvis meget sympathetiske, lyriske Tenor var velkjendt fra Studenterverdenen, og Rungs to Elever, Fru B. Hansen og Frøken Louise Holm (Fru Riise). De to sidstnævnte gik til Theatret og Frøken Holm, hvis ualmindelig høje, smukke og koloratur-færdige Sopran netop savnedes, fandt der en betydelig og meget paaskjønnet Virksomhed, ikke mindst i Partier som Vilhelmine i »Ungdom og Galskab« og Nattens Dronning. Fru B. Hansen forefandt Theatrets Altpartier udmærket besatte og trak sig snart tilbage, hvorimod hendes velskolede, fyldige og bløde Altstemme skaffede hende den videste Anvendelse ved Cæciliafor-eningens Koncerter. For hende komponerede Rung til Indlæggelse ved Officersforestillingerne i »Lully og Quinault« Arien »En grum Tyran«, for at hun ikke skulde savne en Arie; den blev forfattet, komponeret og lært fra den ene Dag til den anden. Ligeledes skrev han en Romance for Lipke. I Lighed med Fru B. Hansen blev Frøken Holm en meget anvendt Sangerinde i Cæciliaforeningen, der ogsaa kom til at høste Gavn af Irgens-Bergh. Da Lipke endog et Aarstid var Medlem af Bestyrelsen, har han vel næppe svigtet ved Solo-sang [1]).

---

[1]) Som Solister ved Officersforestillingerne medvirkede ogsaa Frøk-nerne Hansted (Fru Springborg), N. Thielemann, Lystager, Kaptajn Jastrau, Premierlieutenant Keyper og Revisor C. J. H. Riise. I Koret sang en Del yngre Officerer, forskjellige Damer, der, ligesom Solist-inderne, næsten alle vare Rungs Elever og et Par af det kgl. Theaters yngre Koristinder. Orkestret bestod af de dygtigste Kapel-musici og nogle Dilettanter. Følgende Syngespil opførtes: Isouards »Michel Angelo«, »Lully og Quinault« og »Den tyrkiske Læge«,

Naar henses til Dirigent, Personale og Repertoire vare Officersforestillingerne at betragte som en Forgrening af Cæciliaforeningen. De bidrog til at fremme franske Sympathier, som Rung rigtignok ikke havde lagt for Dagen under Opholdet i Paris, men som meldte sig. Han gav en fransk-historisk Koncert med Kompositioner fra Ludvig XIII.s Amaryllis over Lully, Rameau til Monsigny, Grétry, d'Alayrac og Isouard. Ved en af sine sidste Koncerter mindedes han endnu »Lully og Quinault«, hvis Ouverture opførtes. Fransk Instrumentalmusik forekom enkelte Gange, navnlig naar den var knyttet til en Opera, som Gigue og Gavotte af Lully, Rigaudon af Rameau. En Komponist, som Cæcilia- og Musikforeningen kappedes om at hylde, var Cherubini, i hvis Kunst Italien og Frankrig synes at have lige Del. Hans Kor »Dors, dors, noble enfant«, adeligt ved Holdning og Tone, blev med stort Bifald givet begge Steder, dog havde Cæciliaforeningen Æren af de første Opførelser.

Ældre fransk og italiensk Musik berøre ofte hinanden. Naar Orlando di Lasso synger sine Madrigaler, er han Franskmand. Den franske Opera, skabt og paavirket ved den italienske, kan til Tider have Lighed med denne uden dog at tabe sin Originalitet og Selvstændighed. Men naar man troede, Forbundet var inderligst, udbrød der Krig.

Boieldieus »Tante Aurora« og »Markedet i Nabolandsbyen« samt Bertons »Den dybe Sorg«. Udbyttet tilfaldt, i al Fald ved nogle Forestillinger, Underofficerernes Enkepensionskasse. Overledelsen havde Premierlieutenant Holst og Revisor (nu Kontorchef) Riise, hvem disse Meddelelser skyldes.

Hver Gang Glucks »Ifigenia i Aulis« kommer frem efter nogen Hvile, lever Piccinnis Navn op med det samme, thi Gluck-Piccinni-Striden, der betyder to forskjellige Principers Kamp, knytter sig til Glucks franske Tid, der tog sin Begyndelse med »Ifigenia i Aulis«. Gluck, der længe var at betragte som ren Italiener, blev med »Orfeus« og »Alceste« en mod den italienske Kunsts Udartning protesterende Italiener, med »Ifigenia i Aulis« fransk Komponist, hvis Musik hvilede paa en fra den italienske forskjellig Grundanskuelse. Da Piccinni og Gluck forlængst vare borte, levede den Musik, hver især havde repræsenteret, vedblivende et frodigt Liv. I Kjøbenhavn var det i Fyrrerne Piccinni-Musiken, der afgjort havde Overtaget, i Halvtredserne og senere Gluck-Musiken. Skulde Striden have været ført om igjen, kunde der ingen Tvivl have været om Rollefordelingen mellem Musik- og Cæciliaforeningen. Gade var ligesaa afgjort Gluck som Rung Piccinni. Han viste sig ogsaa som god Piccinnist i sin Forening og gav et Brudstykke af Piccinnis for den franske Opera skrevne »Ifigenia paa Tauris« (13. April 1864). Ifigenia blev efter hans eget Vidnesbyrd sunget med varmt og beaandet Foredrag af Frøken Rømer (Fru Sanne).[1])

En Gluck-Renaissance var i fuld Gang. Richard Wagner havde forlængst indledet den i Dresden ved Opførelser af »Armida« og »Ifigenia i Aulis« (1847),

---

[1]) I en Attest for Frøken Rømer af 18. Juni 1864 fremhævede Rung hendes store og klangfulde Stemme og at hun i Foreningen havde udført de mest storstilede Kompositioner, fremfor alle Ifigenia, ogsaa »Stradellas« Kirkearie og Recitativ og Arie af Galuppi, som uden hende ikke havde kunnet opføres.

den sidste i hans Bearbejdelse. I Halvtredserne bragte Gade i Musikforeningen glimrende Opførelser af første Akt af »Alceste« og Udvalg af »Orfeus«, det kongelige Theater opførte 1861 »Ifigenia i Aulis« og føjede dertil i 1874 »Ifigenia paa Tauris«, endog saaledes, at den første af de to Operaer blev given kort iforvejen. Dette betydede ganske vist ikke nogen stor og almindelig Succes, som for første Gang blev Gluck til Del, da hans »Orfeus« for nogle Aar siden blev given paa Theatret. Men Interessen for ham var levende og medens man mindedes hans reformatoriske og franske Værker, fandt Rung et af hans italienske, man kunde maaske kalde det hans danske Opera.

Han kom en Dag meget fornøjet hjem med nogle »gamle Noder« og fortalte, at han havde været oppe paa Christiansborg Slots — Slotskirkens? — Loft for at undersøge nogle Musikalier, som laa der, og fundet disse Ting, som han havde faaet Lov til at beholde. Det var Partituret til Glucks Festspil (Serenata) »La contesa dei numi« (»Gudernes Trætte«), komponeret og opført i Kjøbenhavn i Anledning af Christian VII's Fødsel[1]). Med Partituret, der i Henseende til Omfang er meget uligt de nyere og kun har 70 Kvartsider, fulgte et indbundet Exemplar af hver Orkesterstemme,

---

[1]) Paa Bindet staar med H. Rungs Haandskrift: »Serenata di Gluck.« Paa Titelbladet følgende: »La contesa dei numi, componimento drammatico in occasione della felice nascita di Christiano Principe, reale ereditario di Danimarca, Norveggia etc.

Giove.	Astræa.	La musica del Sig.
Marte.	La Pace.	Christofero (sic) Gluck.
Apollo.	La Fortuna.	

nemlig to Violiner, Bratsch og Bas; der er kjælet lidt for Violoncellen, som har nogle Soloer, men Orkestret har ikke flere end de fire Stemmer[1]). Basexemplaret har tillige hele Sangen med Text — »Canto e Basso« — og danner saaledes, hvad man kunde kalde et fuldstændigt Udtog af Operaen, skrevet klart og stort, vistnok til Brug ved Opførelsen for Cembalisten eller Klaveraccompagnateuren og da snarest den anden; Gluck selv var som Operaens Kapelmester første Klaveraccompagnateur. Dette Udtog har paa Bindet, der ganske ligner Partiturets, Ejerens Navn — Forbogstaverne lidt utydelige — V. H. R. Giedde, nemlig Kammerherre Giedde, en stor Musikelsker og bekjendt Dilettant, især paa Fløjte, Kapelchef 1791—93, den eneste Kapelchef, der ikke tillige var Overhofmarskal eller Hofmarskal. Ogsaa Partituret maa vel have tilhørt ham. I 1817 anholdt hans Enke Kapelchefen, Hauch, om at Kapellet vilde kjøbe hendes Mands Musikaliesamling for »400 Rd. N. V.« og Hauch bad Kongen om Tilladelse til Kjøbet

---

[1]) Det har ikke været af Mangel paa Blæsere, at der ingen Blæseinstrumenter vare benyttede eller noterede. Glucks Orkesterpersonale 1748—49 dannedes af følgende: 10 Hof-Violons (Freithof, Winter, Voltmar, H. Gottwaldt, Buchholtz, Sparkjær, Harttwig, Storck, Ortmann, der var Violoncellist og Fagottist, Eyer) og de særlig for Operasaisonen engagerede: 3 Violinister (P. J. Palschau, Aniello Masi, der fulgte med Troupen, og Johan Denner), en Bratschist (Stolle), 2 Valdhornblæsere (P. H. Sievert og N. N.) samt 2 Oboblæsere (B. Schmaltz og J. F. Lindener). Formodentlig har Violinisten Fr. Darbes, der hørte til Troupen og ved denne Tid blev Hof-Violon, ogsaa spillet med. Orkestret leveredes paa Kongens Regning af Hofkapelmesteren (Scalabrini), men kostede ikke meget, da Hofviolonerne maatte spille i Embeds Medfør.

paa Grund af Gieddes tidligere Stilling som Kapelchef og Enkens meget trængende Forfatning. Hauchs Indstilling bevilgedes ved Kongens Approbation af 24. Maj 1817[1]). Ved at være i privat Besiddelse undgik de Gluckske Bøger Slotsbranden 1794 og ved den næste Slotsbrand vare de atter udenfor Slottets Omraade.

Det nævnte Kvart-Partitur af Festspillet er dog ikke det eneste, der findes i Kjøbenhavn. Det kongelige Theater ejer, som det viser sig, et, der er i Tværfolio, overordentlig klart og tydeligt; det ser ud, som var det fra igaar og om det nogensinde har været bladet igjennem, kan det efter dets jomfruelige Uberørthed ikke have været brugt ved nogen Opførelse. Man kan næppe hengive sig til det Haab, at det Rungske Partitur er Glucks Originalmanuskript; men saa meget kan man sige, at i Belysning af det zirlige, afskrivermæssige Theater-Partitur ser det Rungske helt »originalt« ud.

Skæbnens særlige Gunst har hvilet over dette Festspil, der er bevaret i tre haandskrevne Partiturer for ikke at tale om Udtoget. Der er nemlig foruden de to nævnte Partiturer endnu et tredie, i Kvart ligesom det Rungske, en Afskrift, der ejes af det kongelige Musikbibliothek i Berlin, er mærket »Pølchau, Petersburg, 1813« og er det eneste, der har været almindelig bekjendt. Det har spillet de tyske Musikskribenter et Puds. Afskriveren, eller hvem det har været, er nemlig slumpet til at give det den aldeles meningsløse Titel »Tedide«, rimeligvis ved en Forvex-

---

[1]) Kapelprot.

ling med et senere Festspil af Gluck, der med Rette hed »Tetide«, og A. B. Marx, der læste »Tetide« for »Tedide« — begge Navne kunde være lige gode — fastslog »Tetide« som Titel i sin »Gluck und die Oper« (1863) uden at ane, at Stykkets danske Titel »Gudernes Trætte«, som han kjendte gjennem Oplysninger fra Gade, var en Oversættelse af den rette Titel »La contesa dei numi« eller at Stykket var af Metastasio og velbekjendt fra Metastasios samlede Værker (1738).

Udtoget ligesom Theater-Partituret har paa Titelbladet: »Copenh. d. 12. Marts 1749«, paa hvilken Dag der i Anledning af Dronningens første Kirkegang var stor italiensk Koncert ved Hoffet. Da er Festspillet vel opført, mulig dog kun koncertmæssigt eller brudstykkevis[1]).

Textbogen siger, at Operaen blev spillet paa Charlottenborg, nemlig af det italienske Selskab paa dettes Theater, og den første Opførelsesdag var Onsdagen 9. April 1749, umiddelbart efter Paasken. Datidens Theateranmeldelser udmærke sig ved Korthed og Anmeldelsen i »Kjøbenhavnske danske Posttidender« var baade kort og god. Det hed, at Kongen, Dronningen

---

[2]) Cæciliaforeningens Program for Koncerten 1. April 1871 og Musikforeningens Festskrift I p. 48 angive, at den første Opførelse fandt Sted 12. Marts ved Hoffet (Christiansborg Slot). Scalabrinis — uendelig flove og temmelig korte — Festspil »Undertegn mellem Nirene Hyrdinde og Alcimedonte Fisker« har vel særlig været skrevet for denne Festligheds Skyld. Saavidt det har kunnet ses i de forskjellige Regnskaber over Kongens Udgifter, har Gluck hverken ved denne eller nogen anden Lejlighed faaet nogen Gave. Heller ikke de sex Guder og Gudinder have profiteret af Opførelsen paa Slottet.

og Prinsesse Louise vare til Stede og at »et meget smukt Drama, Gudernes Trætte kaldet, med stor Applauso blev opført.«

Stykket var 20 Aar tidligere skrevet og opført i Rom i Anledning af den franske Dauphins Fødsel. I Kjøbenhavn mente man med god Grund, at Metastasios Text ligesaa godt kunde gjælde for den danske Kronprins som for den franske Dauphin, dog med flere Varianter. I disse viser der sig en vis Glucksk Realisme og der er, om ikke Poesi, saa god Mening i dem. Gluck besang Danmarks frodige Marker, dets blomstrende Handel, hvorom Sundets talløse Skibe vidnede, dets store Mænd, særlig dvælende ved Tycho Brahe, og dets Kongers berømmelige Gjerninger, blandt hvilke Christian V's danske Lov kom paa Noderne. Den »Trætte«, Stykket drejer sig om, opkommer derved, at enhver af Guderne for Jupiter gjør Fordring paa at opdrage og beskytte den nyfødte Kronprins. Om Musiken bemærker Marx, at den af og til lægger noget vist kjærnefuldt for Dagen, som ikke paa samme Maade findes i Glucks andre italienske Operaer, heller ikke i den umiddelbart foregaaende og efterfølgende; han mener, at det skyldes Händelsk Paavirkning. Af vedføjede Noter i Berliner Partituret ses det, at Gluck har reddet tre af Arierne over i en senere af ham komponeret Opera, »Ezio«.

Lørdag den 19. April havde Gluck en Afskedsbenefice, som han averterede baade i Postrytteren og i Danske Posttidender. Han vilde give »en af vokal og instrumental musique meget kjøn befindende Koncert, udi hvilken han i Synderlighed til Auditorii største

Contentement paa et af lutter Glas bestaaende og ej her forhen bekjendt værende Instrument vil lade sig høre«. Ifølge Meddelelse til Hamburger Correspondent spillede han ved denne Koncert flere Gange paa det nye, mærkelige Instrument, nemlig mellem Nummerne eller Akterne. At man skulde hente Billetterne hos ham selv paa Charlottenborg, hvor han boede tilligemed Selskabet, var vel den Gang næppe en Tiltrækning mere. Men efter at halvandet Aarhundrede er gaaet, ville vi saa gjærne fastholde Billedet af den unge Gluck, endnu ikke den store Gluck, i Kjøbenhavn. Enhver Erindring om ham er dyrebar og ved »Gudernes Trætte« har han ladet flere Erindringstegn tilbage.

Ved Koncert 1. April 1871 opførte Cæciliaforeningen et Uddrag af denne »Serenade, som ikke hidtil har været kjendt« (Programmet) og henimod denne Tid maa Slots-Partituret vel være fundet. Rung gav de instrumentale Indledninger til Stykkets to Akter, de to af de optrædende Guder og Gudinder sungne Kor og Fortunas anden Arie (G-dur). Den udførtes af Fru Riise, senere er den sungen af Fru Augusta Lütken. Den er skreven for Mad. Maria Masi, der spillede Fortuna i 1749[1]).

---

[1]) Følgende Rollebesætning, der er meddelt i V. C. Ravns Gluck og Scheibe, Nationaltidende 1883 Nr. 2402—5 og 2407, findes anført paa det nævnte Udtogs og Theaterpartiturets Titelblad.

Giove	Sr. de Hager.	[Tenor.]
Marte	- Werner.	[Tenor.]
Apollo	- Cassati.	[Sopran.]
Astræa	Md. Turcotti.	[Sopran.]
La Pace	- Pirker.	[Sopran.]
La Fortuna...	- Masi.	[Sopran.]

Man ser saaledes, at ogsaa den dramatiske Musik trivedes i Foreningen. Det havde meget snart viist sig, at man ikke kunde blive staaende ved den af Madrigaler og Conzonetter bestaaende »Kammermusik« og Programmet for Koncerten 30. Januar 1860 forandrede denne Overskrift tll »Kammer- og Theatermusik«, men strax derefter bortkastedes denne og enhver Afdelingsbetegnelse. Ved den italienske og franske Operamusik var et stort Omraade indvundet og blandt meget andet bragtes Fragmenter frem, der enten hørte til bekjendte Operaer, men ikke plejede at medtages ved Opførelsen, eller hørte til ubekjendte Operaer, der paa en eller anden Maade stod i Forbindelse med eller kastede Lys paa bekjendte.

Den tyske Musik havde ikke store Chancer i Foreningen. En Gang blev Rung Mendelssohnianer uden at vide det. Fra en Auktion i Tyskland havde han faaet et Ave Maria i Stemmer, paa hvilke Pergoleses Navn var skrevet. Han tænkte vel, at Paaskrifterne maatte have god Hjemmel og at det var en moderne Bearbejdelse af en ukjendt Komposition af den gamle Mester. Nok er det, at han førte Stemmerne ind som Partitur med Pergoleses Navn som Komponist og da det opførtes, stod altsaa Pergolese paa Programmet og Publikum hengav sig til Nydelse af sin Yndling. »Dagbladets« aarvaagne Anmelder synes dog at have anet Uraad. Det viste sig endelig at være af Mendelssohn. I en Vise hed det:

»Og tænk, vi stod jo Fadder, den Gang Mendelssohn blev døbt.
I Pergoleses Kristentøj den lille fik vi svøbt.«

Det var ikke den første Mystifikation i Foreningen og det blev ikke den sidste. Rung havde Forkjærlighed for Anonymitet. Da hans latinske Motet i Fyrrerne opførtes i Musikforeningen, stod der paa Programmet: »ubekjendt Forfatter«[1]), og hans Opera »Stella« blev given uden at hans Navn som Komponist anførtes paa Plakaten. I Cæciliaforeningen debuterede han som anonym med Petrarcas Sonnet »Ite rime dolenti« for Alt (1857), udført af Frøken Drechsel, og Publikum, der saae Sonnetten staa blandt lutter Nummere af gammel-italienske Komponister, troede fuldt og fast, at den var fra deres Tid og et ualmindelig stærkt Bifald brød ud, som dog ogsaa gjaldt Sangerinden. Da Anonymiteten her aabenbart havde bidraget til at forhøje Virkningen, var det en Spore mere for Rung til at blive ved. Kvartetten »Nessun maggior dolore« (Fru Schrøder, Fru Winther, Johan Lange, Ferd. Larsen) og Altsoloen »Ora comincian le dolenti note« (Fru Winther), begge af Dantes Divina commedia, stod i Kirkemusikafdelingen (1857) mellem Felice Anerio og Palestrina. Atter troede man, at det var antike Sager og om Kvartetten sagde »Dagbladet«, at den var det Nummer, »der i al Fald laa vor Forestillingskreds nærmest«. Det største Anonymitetsheld havde Rung dog med sin Aria di chiesa (Fru B. Hansen, 1859). »Flyveposten« sagde: »denne Komposition, der frembragte en overordentlig Virkning, kan her fremhæves som et Exempel paa den store og simple Stil, der udmærker saa mange af den ældre italienske Skoles mærkværdige Frembringelser.«

---

[1]) Programmet i Musikforeningens Protokol.

Det fortælles, at endog Gade og Hartmann troede at have noget gammelt for sig og ytrede stor Tilfredshed[1]). Efter at have komponeret Vers af Petrarca og Dante, vendte Rung sig til Ariosto og skrev en anonym Arie til Text af ham for Mezzosopran. Alten eller den dybe Mezzosopran — særlig yndet af Rossini — begunstiger det brede Foredrag, Udfoldelsen af en ved Styrken forhøjet Stemmepragt. Rungs udmærkede Ævne til at skrive for Stemmen, viste sig klart i disse Arier, men han behøvede ikke Alten for at gjøre sit Talent til at efterligne gjældende. Hvor vant man efterhaanden blev til hans Anonymitet, vilde det ikke have været underligt, om man havde anset hans »Toskanske Folkeviser« der heller ikke bar hans Navn og hørte til hans sidste Arbejder, for italienske Originaler. Han havde tilfældig set Texterne, der begejstrede ham. At skrive disse Sange paa den rette Maade, fuldt ud naturligt og dog som en Italiener kunde have gjort det, var en meget vanskeligere Opgave end de store Arier. Thi her gjaldt det ikke om at imitere en udpræget Stil, men at gribe Ejendommeligheder af en let og flygtig Art. Som den i de italienske Mysterier indviede lykkedes det ham. Han blev ung igjen, mere munter, maaske endog mere mandig, og Italiener til Fingerspidserne. I den første af de 6 udkomne Toskanske Folkeviser — der er ialt 12 — findes en lille Koloraturpassage, forunderlig italiensk i Klangen. Den udspringer af den hele Melodi paa den naturligste Maade og aabenbarer

---

[1]) »Stradellas« berømte Kirkearie, den mest uopslidelige af alle, er, som bekjendt, af moderne Oprindelse, vistnok af Niedermeyer.

med sin stærke Farve i de faa Toner ligesom Melodiens Karakter og giver den forøget Tiltrækning. Disse Sange bleve sungne med Bravur af Fru Keller. En spansk Folkevise, formodentlig arrangeret af Rung, »No toccaran«, forbavsede ved den tilsyneladende Modstrid mellem den muntre Melodi og den bedrøvelige Text, men man kunde ikke blive træt af at høre den. Som i Norden og Italien lyttede Rung ogsaa andetsteds efter folkelige Melodier. I Dramaet »Rabbien og Ridderen« drog han ældgamle, jødiske Melodier frem, fra Frankrig hentede han sin »Chanson de troubadour«, der ganske har den franske Tone, og andre. Hvad han beundrede af denne Art, vilde han gjærne benytte eller efterligne. Ogsaa hans to Aforismer, hvoraf navnlig den første, »Her er Fløjter, Violiner«, gjorde stor Lykke, kunne henføres til hans Imitationer og ere at betragte som en fjærn Gjenklang af Madrigalerne.

Ligesom der havde været en fransk, kom der ogsaa en dansk »historisk« Aften, hvor Scheibe, Cl. Schall, Schulz og Kunzen mindedes, ja ogsaa den talentfulde, i sin Tid meget tilbagetrædende Peder Schall, en Broder til Claus, populært »Peer« kaldet, med hvilket Fornavn han ogsaa en Gang kom paa Programmet. Weyses Aften- og Morgensange, enkelte af hans Romancer, hans store Kirkeværker forsømtes selvfølgelig ikke. Hans Miserere, der laa Cæciliaforeningen saa nær, kom ved særegne Omstændigheder ikke tidligt frem[1]). Stor Glæde vakte »Det er saa yn-

[1]) Musikforeningen havde udgivet det 1844—45 som et Arbejde, der »vel kunde være værd at frelse fra Forglemmelse«, men opførte det ikke. Derimod opførtes det 8. Jan. 1845 ved Koncert-

digt at følges ad«. Denne nu saa overordentlig bekjendte og ved Bryllupper næsten uundværlige Sang, stod i 1860 og nærmest følgende Aar, da den opførtes i Foreningen, i Nyhedens Glans. Melodien var oprindelig komponeret af Weyse i 1833 til en Text af Hillerup i Anledning af Justitsraad Mantheys Sølvbryllupsfest[1]). Den var endnu ikke trykt, da Grundtvig benyttede den til »Det er saa yndigt«, som han skrev til Præsten P. A. Fengers Sølvbryllup den 3. Juni 1855. Den 24. Juni samme Aar stod Text og Musik i »Dansk Kirketidende«, altsaa som Sølvbryllupssang. Det sidste Vers hentydede til det fejrede Sølvbrudepar og ved at fjærne dette Vers og sætte det nu kjendte i Stedet gjorde Digteren Sangen til en Bryllupssang. Som saadan opførtes den af Rung. Til de smaa og store Æresbevisninger, han saa gjærne bragte Weyse, hørte ogsaa Opførelsen af »Weyses Koralbog Nr. 5«, som der ostentativt stod paa Programmet med store Typer. Denne i Salmestriden saa haardt angrebne og varmt forsvarede Koral kom til Ære og Værdighed, knyttet til en »Indgangssalme« af Ingemann.

I de første Aar gav Rung enkelte af sine Salmer, der vare skrevne i den polyfone, store Stil. Efterhaanden gled flere af hans bedste Salmer tilligemed andre kirke-

---

mester Bredals Koncert i Frue Kirke og sammesteds 2. April 1847 ved Koncert for Kapellets Enkekasse. Saa kom Theatrets Korpersonales Koncerter, ved hvilke det strax blev givet 1851 og derpaa 52, 56, 59, 68 og maaske senere. Ved disse hyppige Opførelser var Cæciliaforeningen ikke saa opfordret til at tage sig af det, som ellers vilde have været Tilfældet.

[1]) A. P. Berggreen: Weyses Biografi.

lige Kompositioner af ham ind i Repertoiret. Endog den specielle Vartovsang skjænkede han ved en enkelt Salme en venlig Tanke, thi dertil kan man vistnok regne »Amen raabe hver en Tunge«. Det er en ældre, absolut profan Melodi, udsat af Rung. Den fik en glimrende Modtagelse og blev given flere Gange. I 1858 jublede »Fædrelandet«, i 1859 »Berlingske« over den. Det hed, at det var en af de smukkeste Salmer, man havde hørt, at den var bleven Menighedernes Yndlingssang i Vor Frelsers og Helliggejstes Kirke og at den burde indføres overalt. Blandt Rungs kirkelige Kompositioner udmærkede den gratiøst-vemodige »Kirkens Trøst« og »Kirkeklokken« sig, som kirkehistorisk Sang »Hans Tausen«. De danne sammen med Modersmaalet og de toskanske Folkeviser en Pragtbuket og staa Romancen nær. Af sit uudtømmelige Romance-Forraad tog Rung snart en, snart en anden, oftere af de mest bekjendte. Det lød igjennem dem: »Jeg tror, der er skjønnest i Danmark.«

Den 14. Maj 1866 blev der givet flere Romancer og Sange af Rung. Efter at hans Elev, P. Frederiksen, nu Kantor, der kom til at gjøre Foreningen mangen god Tjeneste, for første Gang havde ladet sin kraftige Bas høre, kom der endnu en Debut. »Den unge Korist ved det kongelige Theater«, Niels Juel Simonsen, ogsaa Rungs Elev, sang »Læg Dig kun ned« og Stemmen øvede strax, skjønt endnu meget lidet udviklet, sin Tryllemagt. Dog i endnu højere Grad ved Koncerten 14. Marts 1867, da han sang Rungs med saa fin og let en Haand tegnede »Hjemve«. Publikum, der under den forløbne Del af Koncerten havde siddet stille, brød

pludseligt ud i lydeligt Bifald. Efter Krigen 1864 var hans Undervisning hos Rung begyndt og hans Debut paa Theatret som Hans Heiling fandt Sted den 4. November 1868. Han hørte ligesom Fru Riise til de Elever, der bestandig blev Rung tro. Dennes eneste Datter, Frøken Sophie Rung, debuterede i Foreningen Aaret efter Simonsen i Rungs anonyme »Crucifixus«, skrevet for hende og Fru Riise, 10. Maj 1867, og paa det kongelige Theater som Agathe i »Jægerbruden« den 8. December 1869. Faderen havde uddannet hende som Sangerinde og i en yngre Slægt blev det hendes lykkelige Lod at vidne højt for hans store Dygtighed som Sanglærer dels ved sine Sangpræstationer og dels ved sin efter en stor Maalestok givne Sangundervisning. Som Koncertsangerinde har hun virket i stort Omfang og forenet Cæcilia- og Musikforeningen, ja endog paa den Maade, at Gade lod hende synge Cæcilia-Nummere, aabenbart for at benytte den gode Lejlighed til at høre dem foredragne paa rette Maade. Hun sang Lottis fortræffelige »Pur dicesti« og en Arie af Paisiello gjentagne Gange. Hendes Alsidighed kom Operaen til Gode. Hun har aldrig sunget bedre end som Agathe og Anna i »Hans Heiling« og hun overraskede Gang efter Gang i saa vidtforskjellige Roller som Aase i »Drot og Marsk«, Gemmy i »Wilhelm Tell«, Leonora i »Trubaduren« og Senta i »Den flyvende Hollænder«. Ved sin Debut rørte hun den gamle Berggreens Hjerte. Salmeværk og Koralbog forsvandt for ham tilligemed enhver Tanke om fordums Tvistighed med Faderen og han tilskrev denne et Brev, hvori han udtrykte sin

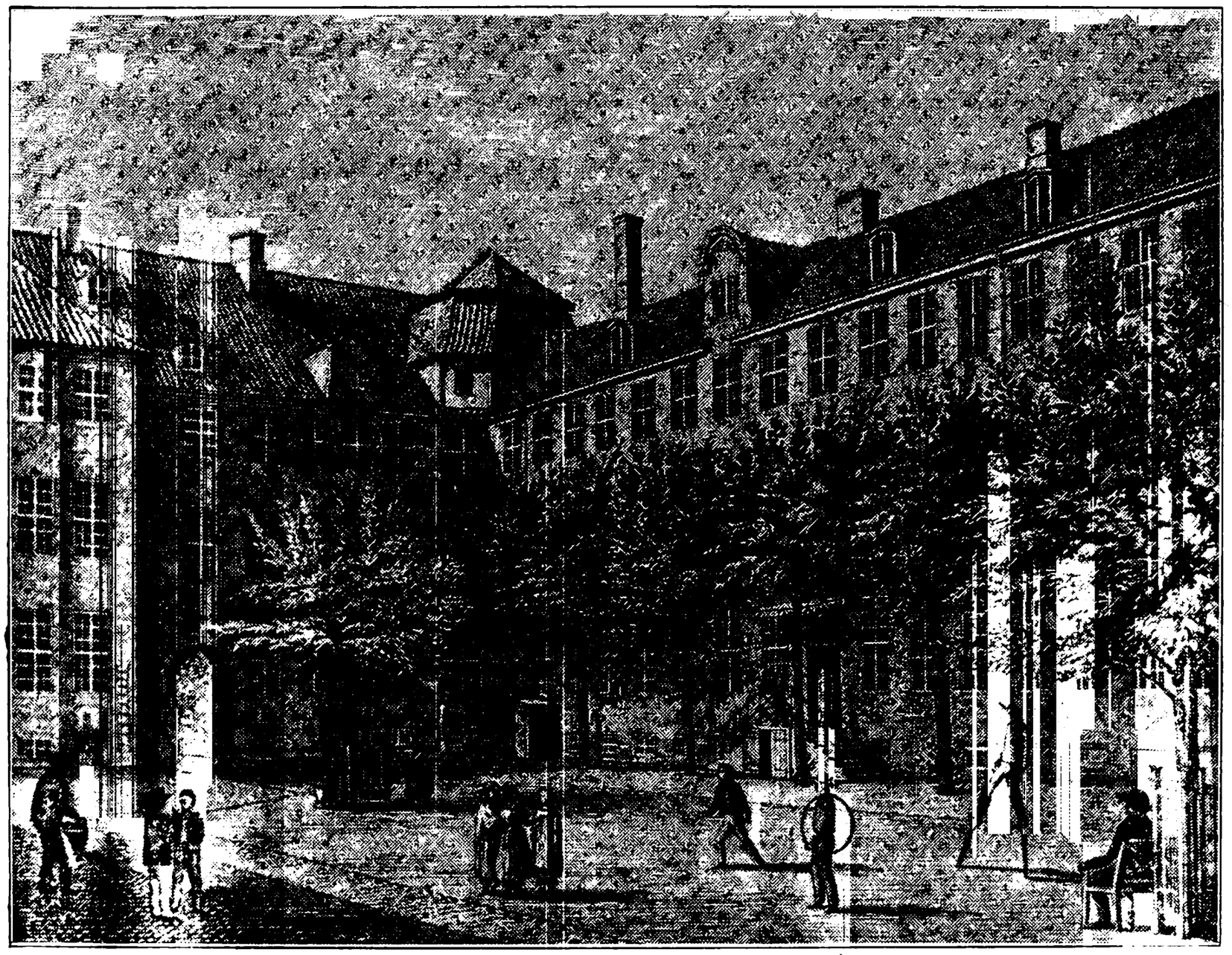
Glæde over Datterens skjønne Sang[1]). En Sanger, der ret var paa sin Plads i Cæciliaforeningen, og paa-skjønnedes meget af Rung, var Richard Jastrau. Han havde uddannet sig i Spanien og navnlig Italien og faldt som ned fra Skyerne, da han i 1864 debuterede paa Theatret som Edgar i »Lucia af Lammermoor«. Hans Syngemaade var saa prononceret italiensk, at man i Operaen gjærne kunde tro, han var en Italiener, der sang dansk.

Ved Koncerterne i Universitetets Solennitetssal, der var det sædvanlige Lokale for verdslig Musik ligesom Slotskirken for Kirkekoncerterne, blev Musiken altid udført oppe paa det saa nær ved Loftet værende Galleri. I Reglen lød den godt derfra. Ved instrumentale Solosager dog maaske vel meget som fra den fjærne Himmel. Tilhørerne havde det undertiden lidt haardt. Det hændtes, som det klagelig lød i Avisen, at de befandt sig i en Temperatur, der kun var nogle Grader over Frysepunktet; var der mange, maatte baade Damer og Herrer af Mangel paa Siddepladser nyde det hele staaende, hvilket betydede saa meget mere, som Rungs Koncerter kun sjælden vare korte og ofte varede over to Timer. Værst var det for Tilhørerne, at de her saa temmelig maatte give Afkald paa Synets Glæde, som dog, selv paa Koncerter, ogsaa har noget at sige. I de gode, gamle Dage var de syngende Damers Toilette heller ikke beregnet paa at udholde nogen Kritik; de sang med Overtøj og Hat paa og skulde En synge Solo, gav hun Naboersken Hatten at holde saa-

---

[1]) C. Skou a St.

længe. Dog svandt de Tider hurtigt. Tilhørerne kunde have Fornemmelsen af, at de lige fik Lov til at fange hvad de formaaede af alle de musikalske Herligheder, som et dem uvedkommende Selskab underholdt sig

Vajsenhusets Gaard.

selv med, og denne Følelse forstærkedes ved Tanken om, at de, selv naar de vare faste Medlemmer, ingen Stemmeret havde paa Generalforsamlingerne, hvad de først fik i 1869. De assisterende Medlemmer betydede alt og vilde væsentlig sige Koret, der var Foreningens Grundlag og Hovedfaktor.

Koret voxede mere og mere og ansloges i 1865 til omtrent 80 Damer og Herrer, altsaa det dobbelte af

hvad det var i 1857. Det Lokale, hvor Prøverne holdtes, var fra sidstnævnte Aar i nogen Tid i Mariboes Skole ved Frederiksholms Kanal Nr. 6 over Gaarden, men derpaa atter i Vajsenhuset, Nr. 44 paa Kjøbmagergade, hvor en Skolestue stilledes til Disposition; til den gamle, stemningsfulde Bygning ere Prøve-Erindringerne væsentlig knyttede. Da Rungs Broder, Inspektøren, var død, lejedes et Lokale paa Østergade Nr. 15. En enkelt Gang viste der sig en Formindskelse af Korets Iver og Interesse. »Saisonen 1864—65 begyndte under uheldige Auspicier«, staar der i Protokollen. »Tilsyneladende var Interessen kun meget lille hos Medlemmerne og navnlig savnede man Love. Det sidste Savn blev afhjulpet derved, at der nedsattes en Komite, bestaaende af Frydensberg, Warming og Hofman-Bang, som skulde forfatte Love.« Det skete og Lovene gjorde strax Vidundere. »Interessen hos Medlemmerne viste sig igjen.«[1]). Paa dette nær havde Koret ingen Synder paa sin Samvittighed. Kun Mangel paa Tenorer voldte af og til Dirigenten store Bekymringer. Det samme personlige Venskabs- og Hengivenhedsforhold, der havde bestaaet i den Roedske Kreds mellem Dirigent og syngende, vedblev at gjøre sig gjældende. De korsyngende vare som Solisterne for en overvejende Del Rungs Elever. Man dannede ligesom en stor Familiekreds. Ved enkelte Medlemmers Bryllupper gav Foreningen sit musikalske Bidrag. Saaledes komponerede Rung et stort Kor »Efter Vielsen«, der udførtes ved Revisor

---

[1]) Der blev bl. a. givet Regler om de assisterende Medlemmers Pligter og om Følgerne af deres Udeblivelse.

Riises og Louise Holms Bryllup (18. August 1865) og samme Aar sang Foreningen ved C. Frydensbergs Bryllup en af S. Hagen komponeret Kantate. Man kappedes om at være den bedste til at løse de ofte vanskelige Opgaver, der blev endnu sværere, naar f. Ex. et eller andet stort Kirkekor eller Madrigal skulde synges fra Bladet, hvilket ofte krævedes. Enhver følte det, som om Dirigentens særlige Interesse hvilede paa ham. »Og var et storslaaet eller gratiøst legende Nummer da indstuderet, saaledes at Koret havde forstaaet og nu beherskede alle Kraftens og Stemningens Afskygninger, da kunde Rungs Blik under Udførelsen ligesom lyse af en stille, bestandig tiltagende Glans og efter den sidste Tone kunde hans begejstrede Øjne i Tavshed fæste sig paa de enkelte Afdelinger af Koret med en Betagethed, som sagde mere end alle Ord kunde have udtalt. Trods hans italienske Udseende var han aldrig larmende eller voldsom som en Sydlænding, hvad heller ikke vilde have stemmet med hans bløde, i Klangen lidt brudte Stemme, men der var snarere en vis Stilfærdighed over ham i Alvor som i Spøg, saa at han ofte talte mere med sine Øjne og ved Bevægelser af sit Hoved end med sine Ord. De mærkelige udtryksfulde Øjne, der aldrig lynede af italiensk Lidenskabelighed, kunde ellers gjennemløbe alle Udtryk lige fra en ejendommelig, høj og stille Begejstring til det mest spøgefulde Lune. Han havde det stærkt med korte, kategoriske Domme og Tiltaler: »I Sopraner! Hvordan Fanden er det, I bærer Jer ad?« Eller »Nej, det kan jeg s'gu ikke med«, men selv den ham ikke sjældne Banden var altid i en blød, nærmest spøgende Tone

uden mindste Tanke af Raahed, og hans lunefulde Blik leverede altid Kommentaren til Ordene. Han var som Dirigent og Lærer stræng og ærlig og paa samme Tid taalmodig ventende, langsomt opbyggende«[1]). Som Lærer kjendte han heller ikke til nogen opsigtvækkende Methode, til noget Universalmiddel for Stemmen; han vilde helst, at den rolig skulde udvikle sig efter dens egen Natur.

Foreningen har altid været rejsende. Den første Udflugt, 3. Juni 1860, gjaldt Sorø, hvor den gamle Digter Ingemann var til Stede ved Koncerten og hørte sin Hans Tausen[2]). Den næste Udflugt, 7. Juni 1863, gjaldt ogsaa Sorø. Om denne melder en Notits: »Betalt Fru Hansen for leverede brændte Kaffebønner til Sorøturen (sørgelig Ihukommelse) 1 Rd. 4 Mk. 8 Sk.« Det sørgelige laa i Underbalancen, der blev obligat ved Turene, saa at Spørgsmaalet kun var, om den var større eller mindre. Men man var lige glad og lod Fiolen eller Kassereren sørge. Man havde fuldt op af Viser, bestemte for Dagen, — »og Warming skrev Viser paa Kraft« — og paa Frederiksborgturen 2. Juli 1865,

---

[1]) Meddelelser af Adjunkt Rudolf Bay, Bassanger og Rungs Elev. Medlem af Foreningen 1866—76.

[2]) Sorø Amtstidende for 31. Maj 1860 har følgende Bekjendtgjørelse: »Cæciliaforeningen fra Kjøbenhavn, bestaaende af henved 50 Damer og Herrer med Assistance af Medlemmer af det kgl. Kapel, giver Søndag 3. Juni Kl. 4 i Sorø Kirke en Koncert, saafremt et tilstrækkeligt Antal Billetter maatte blive solgte. Man tegner sig i Enkemadam Holms Boglade i Sorø, hvor tillige Billetter erholdes a 3 Mark.« Ved den næste Bekjendtgjørelse af 2. Juni var Betingelsen om det tilstrækkelige Antal Billetter bortfalden. — En Deltager i Turen tror at erindre, at det var Premierlieutenant Holst, der sang Hans Tausen.

der endog i Protokollen blev prist som »saare lystelig«, udbragtes følgende »Vise-Skaal, der gaar paa den gamle Vise »Sola soletta:««

»Nu vi en Skaal for Syngemester Rung vil drikke,
So- la so- let- ta io me ne vo cantando
Han længe leve,
Ed ho via il core
Vor Rung, den gjæve,
Più freddo che ghiaccio
Som rigtig vred kan blive! Ve os Stakler!
E vo d.a-mor spreg-giand' og- ni suo laccio« [1]).

Saaledes blev »Sola soletta« ogsaa sunget paa dansk og den gjorde ikke mindre Lykke i det hjemlige Sprog. Ved Siden af de flygtige Viser dannede der sig en lille Rejse-Literatur af faste Sange og Rung komponerede en Jernbanevise, en Sommersang for Foreningens Damer og flere. »Efter Datidens Begreber om det passende, var det oprindelig en dristig Tanke at bede Forældre sende deres unge Døtre uden mindste Familieledsagelse ud sammen med en Mængde fremmede unge Herrer og højst med nogle faa gifte Medlemmer som moralsk Garanti. Men Hjemmene stolede paa Rung og Medlemmernes mærkelige ideale Optagethed af Foreningens Gjerning og Mission holdt virkelig enhver Mislyd og ethvert Misgreb borte; ikke for intet var man fra de daglige Møder vant til at holde Tonen »ren«, hvad der slet ikke udelukkede den naturligste og gladeste Lystighed i Stemningen under

---

[1]) Titel: »En ganske splinter flunkende ny Vise-Skaal udbragt paa første Sal hos Rasmussen (i Note: Gjæstgiver, Slotsgaden, Frederiksborg) af den syngende Cæcilia-Forening for sin »fyrgterlige« Formand Hr. Syngemester Rung.«

hele Turen«[1]). Man var bleven saa vant til Udflugter og saa modig, at man i 1867 paatænkte intet mindre end en Rejse til Verdensudstillingen i Paris.

»Og nys vi alle paa Rejser gik
— I Aviserne;
Fra en Baron selv ved Brev vi fik
Besked om Priserne.
Ja, Direktøren har man mig fortalt,
Og sytten Damer var paa Vejen alt
Til Pariserne.«

Det hedder rigtignok derpaa i Visen, at det var af Frygt for Bankerot, at de blev hjemme, men Grunden var, at her mente man at maatte sige stop. De unge Damer kunde vel, da det nu en Gang var blevet Skik, faa Lov at synge i Sorø, Roskilde, Frederiksborg og andre Steder. Men i Paris — aldrig!

Med uendelig Møje og Opofrelse kæmpede Rung sig frem. Paaskjønnelse vandt han og Bladene benyttede som næsten tilbagevendende Refrain »Vi skylde Hr. Rung Tak«. Men af Takken kunde Foreningen ikke leve. Sangerne havde man gratis og Orkestret indskrænkedes saa meget som muligt, og de kongelige Kapelmusici, der foruden flere Dilettanter spillede deri, vare meget moderate i deres Fordringer. Det kunde altsammen ikke hjælpe. I 1866 sank de kontribuerende Medlemmers Antal ned til 145. Saa blev der grebet til energiske Foranstaltninger. Kancelliraad, Boghandler Høst, valgtes ind i Bestyrelsen for at virke kraftigt og vinde nye Medlemmer. Indbydelsesskrivelser ud-

---

[1]) R. Bay.

sendtes til det musikelskende Publikum med den alvorlige Klavsul, at man ikke mere vilde kunne faa enkelte Billetter til Koncerterne. Publikum viste sig ligesaa lydigt overfor denne Appel som Foreningens Sangere det foregaaende Aar. Medlemsantallet steg strax til 345. I 1868 var man kommen saa vidt, at der tilstodes Rung 200 Rd. aarlig i Dirigenthonorar, saafremt Kassebeholdningen var 350 Rd. eller derover.

Han havde sin Nød med at formulere »Formaalet«, der atter i 1864 ændredes til »at udbrede Kjendskab til klassisk Musik med særligt Hensyn til den ældre italienske Kirkemusik.« Hvordan det saa lød, gik Italien og dets Kirkemusik som den røde Traad gjennem det hele. Den 12. April 1865 gav Foreningen en Passionskoncert i Frue Kirke. Det var 23 Aar efter hin store Passionskoncert med de mange Miserérer. Nu undredes man over, at der slet intet Miserere fandtes paa Programmet. Dog var Koncerten egentlig endnu strængere i Stilen, helt romersk og sixtinsk. Belysningen var dæmpet à la Sixtina og der opførtes kun Værker af Palestrina, Vittoria og Allegri, alt a cappella. Men der var noget nyt af stor Interesse. De fire Nummere af Palestrina og Vittoria indledes hvert med et Orgelforedrag, Fantasier over Motiver af den Komposition, som forestod. I. P. E. Hartmann var Orgelspilleren. Navnlig fremhævedes hans Indledning til »Stabat mater«. Stod man saaledes her paa romersk Grund, fastholdt Rung i hele Foreningens kirkelige Virksomhed det Princip, han strax ved Passionskoncerten 1842 havde antydet: med Rom som Udgangs- og Midtpunkt at følge den italienske (katholske) Kirkemusik i dens videre

Udvikling. Fra Arcadelts »Ave Maria« naaede han til at give Rossinis Messe som Nyhed.

Ved Siden af saa megen svær Musik hørtes adskilligt, der var let og populært. Rung var og blev Komponisten fra Fyrrerne, og den populære Melodi, den, der havde fundet vid Indgang, lagde han Vægt paa. Man trængte ogsaa til at udhvile sig efter de store Strabadser og hvad man vilde gjøre i en sluttet Familiekreds, passede ogsaa her. Et Træk af hjemlig Hygge kom derved ind i Koncerterne. Eleverne vare ligesom hans Børn og deres Skole hos ham en Forskole til Cæciliaforeningen. Fra første Færd blandede hans egen Produktion sig med Repertoiret og den passede godt dertil, dels fordi han efterlignede, hvad der ellers blev givet eller kunde gives, dels fordi hans kirkelige Kompositioner, der særlig fremhævedes, ikke kunde være den hellige Cæcilia uvedkommende. Men ogsaa til de kjære Venner, dem, der paa en eller anden Maade, hvad enten de hørte til de levende eller døde, havde haft Betydning for ham og vundet ham, maatte der skaffes Plads, stor eller lille, selv om de med de strængeste Principer for Øje nok havde kunnet undværes. Aldrig rustede hans Venskab og Taknemlighed mod Meyerbeer og denne mest anfægtede og anfægtelige af alle store Operakomponister nød i Foreningen, i det Mindste fra Dirigentens Side, stadig Hyldest som Kirkekomponist. Heller ikke Donizetti burde helt glemmes, og et uskyldigt Ave Maria af ham gled ind. Baj, hvis Miserere, skjønt kun en Efterklang, stod fast i det sixtinske Kapel, maatte ogsaa være med. Og Baini! Det var en Selvfølge. Der var meget Hjerterum

og Husrummet gav sig af sig selv. Store, for en Del ukjendte Navne dukkede op i vrimlende Mængde. Vide Udsigter aabnede sig. Man lærte, idet man glædedes; tonende gik en Undervisning om Fortidens Kunst og Mestre for sig.

Foreningens 20de Aarsdag fik Rung Lyst til at markere med en Fest. »Men jeg vil s'gu ikke have danset,« sagde han. Det var den første Vinterfest og det første festlige Møde i Kjøbenhavn. »Velkommen paa Sancta Cæcilias Dag« lød det i Visen:

«Cæcilias Minde
Har samlet herinde
Venner i broget Kreds,
Somme fra igaar
Og somme fra ifjor
Og somme fra Enoghalvtreds.«

Rung førte Fru Sophie Lund til Bords. Af Rudolf Bay bragtes der en varm Tak til Mesteren, der havde skabt det hele, sat Maalet højt og hævet Samlivet og Gjerningen ved sin Aand. Rung selv holdt, staaende ved Klaveret, et Foredrag om italiensk Musik — gid det havde været bevaret! Med Ledsagelse af Musik blev der givet Tableauer, mindende om Foreningens Virksomhed i forskjellige Retninger:

1. Kirkemusik (Rafaels hellige Cæcilia).
2. Madrigalet (en gammel Formynder overrasker sin Myndling, der læser et Kjærlighedsbrev).
3. Romancen (Hr. Peder og Helleliden).
4. Operaen (Scene af »Figaros Bryllup«).

Blandt de mange Sange lød for første Gang Cæcilia-

foreningens Festsang af R. Bay, komponeret af Rung, sluttende:

»Sancta Cæcilia! ene dig til Ære
Altid vor Stræben skal være.«

I de store Hovedtræk kunde Cæciliaforeningen frembyde Lighed med mange andre, i sin Totalitet stod den ganske for sig. Devisen »Palestrina-Weyse« var bleven gjennemført. Thi Foreningen havde ved Siden af sin italienske Karakter altid hævdet sig som dansk. Den udviklede sig som Stifterens fuldkomne og lydige Organ, som Udtrykket for hans rent individuelle Kunstnerpersonlighed. Og medens den ligesom afspejlede hans Liv, hans Biografi, erhvervede den urokkeligt Ry som Hjemsted for en ideal Kunst.

X.

FADER OG SØN.

Rungs yngste Søn, Frederik, født 14. Juni 1854, hørte til de musikalske Børn, der meget tidlig vise udpræget Sans for Tonerne. Til »Fredemands Dans«, komponeret 1855 af Faderen, antydede han Takten. Da han akkurat kunde naa op til Klaveret, var det hans Fryd at slaa Tangenterne an og sige, hvad de hed. 5—6 Aar gammel fandt han i et Skab en Violin uden Strænge og saa satte han Sejlgarn paa i Stedet. Det var at tale uden Ord og han fik nu Undervisning paa Violin af Viggo Sanne, paa Klaver af Frøken Hanne Bang. Hans Stemme havde en saadan Højde, at den kunde konkurrere med selve Fru Riises. Det høje F, der er det yderste Maal for en Sopran, naaede han, og naar han og Moderen var alene, glædede han hende med at synge Nattens Dronnings Arier. Det var ham medfødt at kunne høre Tonehøjde og han sang alt fra Bladet. Da de to af hans Sødskende, Georg og Sophie, ligeledes vare syngende og musicerende, sang de meget trestemmige Sange. Til en Fødselsdag overraskede Faderen ham med en ny, trestemmig Sang; han skulde have den Morskab at

synge sin Stemme fra Bladet, medens Broderen og Søsteren havde lært deres i Forvejen. Der var nu god Brug for de smukke Børnesange, som Faderen mange Aar tidligere havde komponeret og til hvilke han føjede flere. Han var en Børneven og ledede i sin fremrykkede Alder Sangundervisningen i Frøken Zahles Skole[1]). Da Sang og Spil var hans egne Børns Lyst og bedste Fornøjelse, fandt han her en ny Virksomhed; han sluttede sig til dem, musicerede med dem og komponerede for dem. Naar han kom ind om Aftenen fra sit Arbejde og sagde »saa, nu lukker vi Butiken,« gik det løs. Undertiden tog han sin Guitar og fantaserede. Det, mente de andre, var dog det allerbedste. Uforlignelige skulle hans Improvisationer, der altid faldt i det alvorlige og drømmende, have været. Hans overlegne Teknik, der tillod ham de største Vanskeligheder, bevirkede, at alt, hvad han spillede, havde den herligste Klang. Hans Yndlingsstykke var den Thorvaldsenske Saltarello. Ofte har hans Tanke vendt sig til Syden, oftere til den lyttende Børneflok. Frederik bragte Faderhjertet til at banke stærkere.

Ved Børnekoncerterne i Hjemmet fordeltes Stemmerne saaledes, at Sophie sang Sopran, Frederik Alt og Georg Bas. De instrumentale Ydelser vare dog de mest fremtrædende. Den 6. November 1863 fuldendte Faderen en Samling af »40 Duetter for Violin og Klaver, komponerede for Sophie og Frederik«. Sophie,

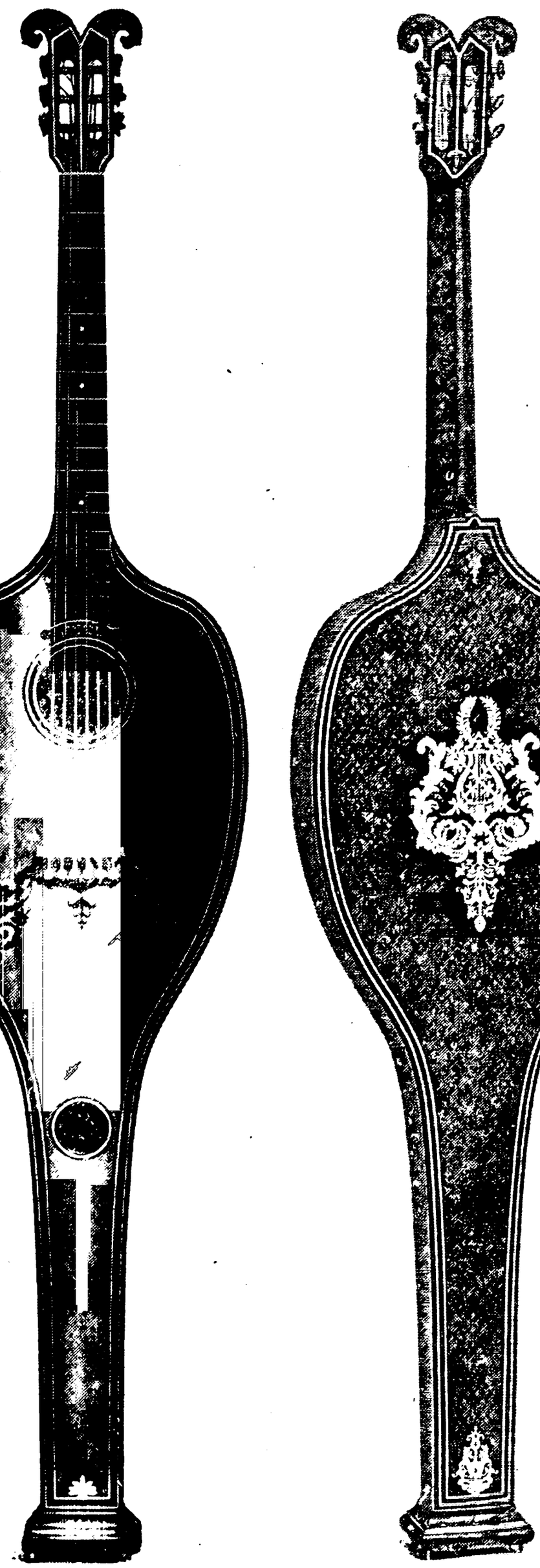
---

[1]) Fra Maj 1861 til Maj 1862 og atter fra Maj 1864 til Decbr. 1871.

der ogsaa spillede lidt Violin ligesom Georg lidt Violoncel, havde Klaverpartiet. Men disse Instrumenter optog dog ikke Hovedinteressen og maatte lade sig nøje med en sideordnet eller tilbagetrædende Plads. Børnene skulde ogsaa have Del i Faderens Yndlingsinstrument, Guitaren, der satte 3 Aflæggere, saa der var 4 Guitarer i Huset. Alle tre Sødskende spillede Guitar, men Frederiks, der var lige saa stor som eller større end han selv, afveg noget fra Moderinstrumentet og havde sin egen Historie. Den var forfærdiget af en Dansk, Emilius N. Scherr, ogsaa Klaver- og Orgelfabrikant, der af Conferentsraad Collin havde faaet Penge til at rejse til Amerika for, hvor han nedsatte sig som Instrumentmager i Filadelfia. Han opfandt der en »Patent-Harpe-Guitar« af en ganske særegen Konstruktion og sendte en saadan til Collin, efter hvis Død den kom til Fru Heiberg, som atter forærede den til den lille Frederik Rung. Harpe-Guitaren kom til den rette Ejer. Thi han lærte snart at spille derpaa og har aldrig benyttet nogen anden. Den udmærker sig ved en overordentlig kraftig Tone. Da den nærmede sig Harpen i Klang, kunde dette Instrument derved blive repræsenteret og ligesaa kunde Guitar — Rungs egen havde Luthform — blive til Luth. Ogsaa Mandolin, som Faderen spillede og lærte Frederik, introduceredes[1]). Et Mylr af Kompositioner for disse Instrumenter, kombinerede paa forskjellig Maade og tildels med andre, lod Faderen staa frem. Der var Duos, Trios, ja en Kvartet for Guitarer, der snart viste sig under

---

[1]) Den Mandolin, Fr. Rung nu ejer, er signeret Giov. Batt. Vinaccia, Napoli, 1623. Den kjøbtes af H. Rung i Rom 1869.

HARPE-GUITAR.

rette Navn, snart formummede som Harpe og Luth. Guitar og »Luth« tog undertiden to Violiner med. »Georg og en af Ungerne« (18. Nov. 1864) var for Violin og Guitar, paa hvilket Instrument den nævnte Søn var meget dygtig; »Nissens Juledans«, »La famiglia«, »Nytaarsaften« — alle Decbr. 1864 — for 2 Violiner, Mandolin og Guitar, »Una sera nel mese d'Ottobre a Roma« for »Luth«, »Harpe«, Guitar; »Paolina« — 21. Aug. 1864 — for Violin og Guitar. Sidst i 1864 viste der sig endnu et Instrument, som i høj Grad tog Interessen fangen, Viola d'amore.

Da Spohr i 1820 opholdt sig i London, fik han en mystisk Opfordring, der blev gjentagen og gjentagen, om at begive sig hen til en ham ganske ubekjendt Herre paa Kunstens Vegne. Han aabenbarede sig ved Spohrs Besøg som en velhavende Violinsamler, der ønskede sine Skatte undersøgte og prøvede. Paa den Maade fik Spohr en Viola d'amore i Haanden og den interesserede ham meget, thi han havde aldrig tidligere set eller hørt dette Instrument, der efter hans Udsagn var gaaet fuldstændig af Brug. I 1836 drog Meyerbeer det frem i »Huguenotterne« som obligat Accompagnement til Elskerens Arie. Men dette udsøgte Raffinement, hvorved Tenoristen, der i Forvejen er uimodstaaelig nok, absolut sikres Sejren, gav man vistnok de fleste Steder Afkald paa, saa at en Bratsch fungerede i Stedet for. Med denne har man ogsaa altid ladet sig nøje ved Opførelserne i Kjøbenhavn. Men det var Viola d'amore forbeholdt at dukke op ad anden Vej. I 1864 opdagede Georg Rung et eget Instrument, en Viola d'amore, dog med Bratschhals, i Barbieris Vindue i Kristenbernikov-

stræde, og Faderen var ikke sen til at kjøbe den. Den tilbageførtes til sin oprindelige Skikkelse af Instrumentmager Berg og efter Tegning af Professor Roed udførte en Billedskærer det smukke Hoved, forestillende Amor med Bind for Øjnene[1]). Rung var altid med, naar det gjaldt de til Italien knyttede eller gamle, særegne Instrumenter. Ved sin Koncert i 1846 benyttede han blandt andre blæsende Instrumenter som Accompagnement til »Tonernes Flugt« Czakan, der dog ikke ret kunde komme i Stemning[2]). Viola d'amore lagde han sig nu med Iver efter og Sønnen Frederik fulgte hans Fodspor og Lære, ja uddannede sig med fortrinligt Held derpaa. For dette Instrument skrev Rung til hjemlig Brug over 40 Nummere. Undertiden var der to Viola d'amore eller den forenedes efter Omstændighederne med en eller to Guitarer, »Harpe«, »Luth«, Violiner, Violoncel, Mandolin. Nr. 1 hedder »Il primo debuto« (3. Decbr. 1864, Viola d'amore, 2 Guit.), Nr. 2 »Chi va piano va sano« (20. Maj 1865, ligeledes), Nr. 3 »Poco a poco«, Nr. 4 »Chi dura vince«, Nr. 26 for 2 Violer, komponeret for gb + fr.[3]) Natten mellem 3. og 4. Januar 1866, har til Titel »Se at faa Fingrene med Jer«; en anden for 2 Violer hedder »con e senza amore«. Der var et Stykke »Til Sophie paa hendes sextende Fødselsdag« og et andet »Ved Sophies Hjemkomst 11 Sept. 1867«. Nr. 37 »Rosenvænget den 19. Oktober

---

[1]) Instrumentet, der er ganske fortrinligt, antages at være fra Midten af det 18. Aarhundrede. Tilhører Fr. Rung.

[2]) Czakan eller Stokfløjte er gammelt, forsaavidt som det ligner den gamle Snabelfløjte, men blev først opfundet efter 1800.

[3]) Georg Bricka og Frederik Rung.

1866« gjaldt Fru Heiberg, til hvem Familien kom og i hvis Villa i Rosenvænget den blev udført (Viola d'amore, Piano og Canto solo)[1]).

Hjemmets Musik brød ud af sit Skjul. Rung gav den 31. Januar 1866 en musikalsk Soirée, der var en formelig Viola d'amore-Aften med ikke færre end 6 af ham komponerede Stykker, hvori dette Instrument accompagnerede eller anvendtes solomæssigt. Frederik Rung, $11^1/_2$ Aar gammel, traadte for første Gang frem for Publikum. For hans Skyld var det vistnok, at Faderen gav Koncerten. Viola d'amore skulde være hans Talsmand og han forstod at lade den tale for sig. Hvorledes den ungdommelige Kunstner saae ud i hine Dage, viser det medfølgende Billede: den unge Viola-d'amore-Spiller. I nogle af Nummerne understøttedes han af en anden ung Dyrker af dette Instrument, Georg Bricka, hvis Familie omgikkes Rungs. Heller ikke Guitaren var glemt ved denne Soirée, og her traadte Georg Rung frem. Han fungerede ikke længe efter ved Gioacchino-Opførelser paa det kgl. Theater, idet han udførte Guitarpartiet i Stykket. Den 4. Oktober

---

[1]) Texten lyder:

»Den dejlige Sommer er svunden,
Snart Bladene faldè i Lunden,
Og hver en Sangens Fugl
Nu søger gjæstfrit Skjul.
Hvor skulde et bedre de finde
End her i det yndige Hjem,
Hvor Gratier og Musers Veninde
Har Sommerens Pragt tryllet frem.
Se derfor paa Tonernes Vinge
Vi store og smaa nu bringe,
Frue, en Hilsen til Dem.«

FREDERIK RUNG.

1866.

1866 debuterede Frederik Rung ved Theatret. Han spillede Guitar bag Scenen til nogle Recitationer, som Vilh. Wiehe udførte i Figaros Rolle i Lystspillet »Barberen i Sevilla«.

Cæciliaforeningen kunde umulig blive upaavirket af al denne Instrumentalmusik, i det mindste ikke af Viola d'amore, der debuterede ved og samtidig med Frederik Rung i Roskilde Domkirke 8. Juli 1866, accompagnerende de hellig tre Kongers Sang. Senere benyttedes den ved en Serenade af Conradi og Chanson de troubadour, ja i en af Rung komponeret Trio sammen med Bratsch og Piano[1]). Han gjorde en lille Vending mod det instrumentale og komponerede og opførte tillige en femstemmig Andante for Strygeinstrumenter. Soloviolinspil havde ikke været sjældent i Foreningen. Allerede 1858 udførtes saaledes Corellis Sarabande e Giga m. m. for Violin af Kaptajn, nu Slotsforvalter Jastrau. Italiens Betydning som Violinens Land blev ikke overset. Nu hørtes ogsaa Orazio Vecchis Saltarello for Strygeinstrumenter og man fik en historisk Klaveraften, vistnok nærmest foranlediget ved, at Anton Rée, der spillede, var bleven Lærer for Frederik Rung.

Da han debuterede i Foreningen, var han allerede Medlem og det var gaaet saa formfuldt til som muligt. Faderen udfærdigede den 7. Oktober 1865 et Optagelsesbrev efter alle Regler til ham. Men heller ikke da var han ny i Foreningen. Han overværede Prøverne

---

[2]) Den anvendtes ogsaa af Rung til en Sang i Skuespillet »Marie Antoinette« (1868).

lige fra sit 5te Aar; Forældrene boede den Gang ved Frederiksholms Kanal i samme Gaard, hvor Prøverne holdtes, saa han havde kun faa Skridt til Lokalet. Det var ikke Faderens Mening ved at optage ham højtideligt som Medlem, at det skulde være lutter Honnør og det varede ikke længe inden han gjorde Gavn. Faderen saae sit Snit under en Upasselighed i 1867 til at beordre ham til at lede en Prøve. Han var heller ikke ganske rask og blev puttet i en Droske. Med bankende Hjerte kjørte han til Vajsenhuset og, lystrende det faderlige Kommandoord, indøvede han med de syngende det 8-stemmige Kor af Andrea Gabrieli: »Sent' un rumor«. Han accompagnerede nu hyppigt ved Prøverne under Faderens Ledelse[1]).

Som Følge af at han meget tidlig i Barndomsalderen havde gjennemgaaet to farlige Sygdomme var han svag af Helbred og fik i de fleste Aar Hjemmeundervisning, om han end en Tid gik i Mariboes og Frisch og Kjærs Skole. Af Faderen lærte han grundig Musikens Theori. Fra han var ganske lille hørte han i Hjemmet »Don Juan« og »Figaros Bryllup« foredrage af Theatersangere og disse Operaer gjorde et dybt og uudsletteligt Indtryk paa ham. Da Musikkonservatoriet oprettedes, indsaa Faderen, at det vilde være til største Gavn for ham at komme derind, ogsaa for at undgaa Ensidighed, og han lod ikke det kjølige og formelle Forhold, hvori han stod til Konservatoriets Hovedleder, Gade, være nogen Hindring. Gade modtog den $12^1/_2$-

---

[1]) Som accompagnerende ved Prøverne kunne nævnes: Frøknerne V. Østerberg, Hanne Bang, Nanna Hvid, Annie Beckwith-Lohmeyer (Fru Nielsen).

aarige Frederik med aabne Arme, indrullerede ham i det Hold, hvormed Konservatoriet begyndte, lagde Planen for hans Studier og bestemte, at han først skulde være der i to fulde Aar (1867 og 68) og derpaa af Hensyn til Konfirmationen træde ud et Aar for saa at slutte af med det tredie Aars Kursus (1870). Saaledes blev det ogsaa. Han undervistes i Klaverspil af Neupert, paa Violin af Professor Tofte. Stort Udbytte havde han af Kompositionslæren hos Gade, der ogsaa senere støttede ham med Vink og Raad. Som Lærer i Klaverspil har han virket i Konservatoriet fra 1881 til 1893.

Som Komponist var han tidlig paa Færde. En italiensk erotisk Canzonette, han skrev i 1867, befordrede Faderen til Trykken under Navnet F. Palma, hvilket Navn ogsaa blev sat paa en anden, senere udkommen italiensk Sang fra samme Aar: »Hvorfor har du, o Amor, min Elskovs Flamme næret.« Faderen sørgede ogsaa for, at han fra det pseudonyme kom ind paa det anonyme og fra det erotiske til det kirkelige. Anden Udgave af Tillægget til Weyses Koralbog skulde netop gjøres færdig og der var saa mange unavngivne Komponister. Hvorfor skulde Frederik ikke være med? Saa skrev han tre Salmer, der uden vrangvillig Censur bleve optagne, og de ere de eneste, han hidtil har komponeret[1]).

I Sommeren 1860 gjorde Rung en Baderejse til Bourbonne i Frankrig efter en alvorlig Gigtfeber; hans

---

[1]) »Aldrig er jeg uden Vaade« (Nr. 135 b), »Apostlene sad i Jerusalem« (Nr. 33 b) og «Ser til Fuglene i Luften« (Nr. 70).

i Forvejen svage Ben tillod ham ikke at gaa længe ad Gangen. Efter Bladene skal han ogsaa i Sommeren 1862 have været i Udlandet, men for at indkjøbe Musikalier til Cæciliaforeningen; man troede, at en Mængde mærkelige og store Ting strax vilde vise sig efter Hjemkomsten, men blev skuffet. I 1863 kom han i Kundskab om, at han i 10 Aar havde nydt den Ære at være Medlem af det kgl. svenske musikalske Akademi i Stockholm, hvor man endog i Diplomet havde foregrebet hans senere Udnævnelser til Ridder af Dannebrog (1862) og Professor (1866). Sekretæren ved Akademiet, Cronhamn, havde i 1853 paataget sig at overbringe Rung Diplomet i Kjøbenhavn, hvorhen han agtede sig. Men Koleraen forandrede hans Kurs, han kom hjem med Diplomet, der blev givet en anden til Besørgelse uden dog at naa sin Adresse. Da Cronhamn endelig kom under Vejr hermed, blev et nyt Diplom udskrevet og afsendt tilligemed Forklaring om det passerede. I Eftersommeren 1869 gjorde han med sin Datter en Rejse til Italien og gjensaa Milano, Venedig, Bergamo, Florents og det elskede Rom, hvor han traf sin gamle Ven Meluzzi i bedste Velgaaende. Det lakkede nu snart mod Enden. En Koncert i Helsingør 18. Juni 1871 blev hans sidste, saa kom 20 Aars Festen. Ingen anede, at det skulde blive en Afskedsfest, Aftenens Løn for det lange Dagværk. Ikke længe efter blev han angreben af den Sygdom, for hvilken han bukkede under. Han døde den 12. December 1871. Begravelseshøjtideligheden foregik i Frue Kirke, hvor Provst (Biskop) Fog holdt Talen; en Mindesang af Carl Andersen med Musik af I. P. E. Hartmann blev sunget af N. J. Simonsen.

Forholdet til Gade havde vistnok trykket Rung, som næppe selv var uden Del deri, men Isen blev brudt, da han overgav Sønnen til Gades Ledelse. En personlig Tilnærmelse fandt dog først Sted, da Gade, som flere Aar før han opførte Bachs Matthæuspassion var beskæftiget med Forberedelser dertil, besøgte Rung for at anmode ham om Cæciliaforeningens Medvirkning, der beredvillig indrømmedes. Samtalen faldt saaledes ud, at den gode Forstaaelse var fuldt gjenoprettet og med Glæde fortalte Rung sin Familie om Besøget. Efter dennes Død besøgte Gade Fru Rung og sagde: »nu er jeg Frederiks musikalske Formynder.« Han raadede denne til, at han i den store Sorg skulde give sig til at ordne Faderens musikalske Samling, hvilket skete. En fuldstændig, nummereret Katalog udarbejdedes, der er bleven en uvurderlig Vejleder i »H. og Fr. Rungs Musikarkiv«, som omfatter henved 2400 Bind.

Cæciliaforeningen havde imidlertid mistet sin Stifter og Fører. Tronarvingen var der, det var en given Sag. Man vidste, at han lovede meget, at han saa at sige var opvoxet i Foreningen og havde indaandet dens Luft fra tidlig Tid. Det var et af de sjældne Tilfælde, hvor Fødselsret forenes med kunstnerisk Adkomst. Om denne ikke endnu kunde være ret konstateret, var der ikke det svageste Tegn til, at nogen anden tænkte sig som Prætendent eller at nogen anden udpegedes. Cæciliaforeningen stod og faldt i den almindelige Bevidsthed med Navnet Rung. Dette laa fornemlig i, at Foreningens Hovedrepertoire ikke blot krævede et ganske særegent Studium, men et dybt Sympathiforhold hos Dirigenten.

Disse Forudsætninger kunde dennes Søn vel være i Besiddelse af, men hos hvilken anden skulde de søges? Fødselsretten maatte desuden her med særlig Styrke gjøre sig gjældende, da Stifteren havde givet Foreningen varigt Liv i Kraft af sin Personlighed. Foreningen følte sig som hans, den var hans personlige Erhvervelse. Saa laa det ogsaa nær, at ingen fremmed uden Nødvendighed maatte gribe ind. Frederik Rung var kun 17 Aar gammel. Modenhed og Avtoritet kunde ikke ventes i saa ung en Alder. Man henvendte sig til Paulli, som efter nogen Modstræben, da han havde Byrde nok i sin Stilling som Kapelmester, velvillig paatog sig Styret, saalænge det endnu var nødvendigt.

HOLGER PAULLI.

Efter en Akvarel af Krøyer 1877.

XI.

HOLGER PAULLI.

Paulli var Rungs eneste Dusbroder ved Theatret. Skjønt ansatte ved forskjellige Instrumenter, gik de, som set, jævnsides i Ungdommens Dage. Paullis Kunstnerliv, som han selv har skildret i »Et lille Omrids af en Livsstilling«, var, hvad han levende erkjendte, ualmindelig solbelyst. Lykken kom hans store Dygtighed i Møde, og han vandrede en lige Vej. Han gled ind paa den i Barndomsaarene, som ledet af usynlige Hænder. I samme Hus i Vingaardsstræde boede hans Fader, Overkrigskommissær Paulli, og Claus Schall. Musiken førte den næsten tolvaarige Holger Paulli, der nærmest troede, han skulde være »Doktor«, sammen med Schalls Plejesøn Julius, der var over et Aar yngre, men allerede temmelig fremskreden i Violin- og Klaverspil. Julius tilbød Holger at lære ham at spille Violin og skrev Noder til ham og Holger fik en lille Violin anskaffet. De to Drenge sad og morede sig med at spille Duetter sammen, kun lidet tænkende paa Fremtiden. Claus Schall hørte en Dag, at der blev spillet. Han traadte ind til Drengene, lyttede opmærksomt efter, men sagde ingen Ting. Den næste Dag ønskede han

at tale med Holgers Fader, hvem han tilbød at indstille Sønnen til Ansættelse i Violinskolen. Holgers Mening blev indhentet og han vaklede ikke, men sagde heller end gjerne Ja. Sagen gik i Orden. Begge de to unge Venner kom samtidig ind paa Violinskolen (1822), og da Holger fik Anciennetet foran Julius, maa Schall samvittighedsfuldt have ordnet det saaledes af Hensyn til, at Holger var ældre[1]).

Schall boede om Sommeren paa sit Landsted i Lyngby, Schallsborg, og her opholdt Paulli sig i hele sin Elevtid flere Maaneder som Julius' Ven og Schalls Yndling, medens de andre Elever kom ud en Gang om Ugen. De spillede Kvartetter i »Musikhuset«, en lille firkantet Bygning, som Schall havde ladet opføre nedenfor et Vænge. Han overtog gjerne Violoncellens Parti, som det vel var vanskeligt at faa besat, og stor var hans og de unges, ikke mindst Paullis, Fryd ved al den Musik, de gik igjennem. Schalls Frue var som Modstanderinde af Mozart ikke nogen taknemlig Tilhører. Hvor morede det Paulli i hans senere Aar at fortælle om hendes Indignation! »At man dog ikke

---

[1]) Schall havde sædvanlig fire Elever i Violinskolen, men da Elevtallet netop voxede ved Paullis og Julius Schalls Indtræden, har han vistnok for deres Skyld arrangeret sig lidt udenfor Reglen; Paulli siger dog selv, at der netop var bleven een Plads ledig. I 1824 var der følgende 6 Elever: de ældre, Jens Peter Hansen (19 Aar). Henrik Kok (19 Aar), Peder Madsen (18 Aar), og de yngre, Paulli (14 Aar), Julius Schall (12 a 13 Aar) og Rudolph Meier (15 a 16 Aar). (Skr. af 20 Febr. 1824 fra Schall til Hauch, Kapelsager). — I Skr. af 12. Jan. 1824 sagde Schall: »da jeg i Stedet for 4 har 6 Elever, kan jeg ikke antage flere, og i Fremtiden ej heller flere end 4.« — Julius Schall døde allerede 1834.

faar noget at høre af Claus selv! Men det er aldrig andet end den forbandede Mozart!«[1]) Musikhusets Præstationer kom Prins Christian og Prinsesse Caroline Amalie for Øre og de indfandt sig der og de spillende lod sig ogsaa høre paa Sorgenfri. Paa samme Tid vandrede Gebauer om Søndagen ud til Kuhlau, der boede i Lyngby med sine Forældre i en meget tarvelig Lejlighed; han var den fattige Mand, Schall den velhavende.

Om Paullis Avancement i Kapellet er tidligere talt. Ikke længe efter at han var bleven Kapelmusicus udnævntes han til Reserve-Repetitør ved Balletten og da stod der en Storm om hans uskyldige Hoved uden at han selv anede synderligt derom. Kampen mellem Kapelchefen og Theaterdirektionen rasede vildt i de Aar. Hauch havde faaet tilstillet fra Theatret en Billet til Hofparkettet for 4 Dage om Ugen. Han vilde næppe tro sine egne Øjne. Han skulde altsaa kun have Lov til at sidde i Hofparkettet og være udelukket de andre Dage, han der burde have Adgang til alle Steder i Skuespilhuset, Parketterne, Parterret, Pladslogerne og Galleriet for at »kunne bedømme den Effekt, som Musiken paa ethvert Sted gjør og bestemme, om et eller andet Instrument burde spilles stærkere eller svagere,

---

[1]) Fru Schall stod temmelig ene med sin gammeldags Smag. Etatsraadinde Nissen, Mozarts Enke, forbavsedes under sit Ophold i Kjøbenhavn over Mozart-Begejstringen og sagde gjærne: «Ich bin Mozarts trauernde Wittwe.« Mest slog det hende, at en »anset Kjøbmand« (Waagepetersen) døbte sin Søn Mozart. Den udmærkede Klarinettist i Kapellet Peter Chr. Petersen døbte sin ene Søn Mozart og sin Datter Mozartine.

maaske have en anden Plads i Orkestret.« Direktionen besvarede Skrivelsen med Spørgsmaalet, om det var Meningen, at den skulde nedlægge allerunderdanigst Forestilling om, at der hver Aften reserveredes ham en Plads i enhver af Theatrets forskjellige Afdelinger. Men ikke mindre voldsomt brød Hauchs Harme løs, da Theatret vilde gjøre Paulli til Reserve-Repetitør (1835). Hertil havde det al mulig Grund. I Begyndelsen af August 1829 traf det sig saa, at Paullis Hjælp var bleven paakaldt ved Indstuderingen af en Pas de deux, der dansedes af Md. Kretzmer og Bournonville. Der var to Balletrepetitører, P. Funck og Wexschall. Men den første havde den Skavank, at han ikke rigtig kunde følge Dansen og den anden bad tidt Paulli om at fungere for sig, da han var en ivrig Jagtelsker og Selskabsmand. Saaledes erhvervede Paulli sig tidlig en stor Rutine, og Bournonville ønskede ingen hellere, da Paulli var et ligefremt Talent til at følge Dansen. Men han fik ikke noget for sit Slid og dette kunde ikke blive ved at gaa i Længden. Theatret greb saa ind for dog i det mindste at skaffe ham et lille Honorar[1]). Da Hauch kom under Vejr med, at et saadant Arrangement paatænktes, protesterede han paa det kraftigste. Hvor blev Anciennetetskrav og god Orden af, naar et af Kapellets yngste Medlemmer skulde gjøre et saadant Spring over de ældre, langt mere berettigede! Kollisionen fremkom derved, at Repetitørvæsenet sorterede under Theatret, medens Repetitørerne dog maatte hentes

---

[1]) Funck skulde fritages for at spille ved Prøverne mod af sin Gage, 500 Rd., at afstaa 100 Rd. til Paulli som Hjælperepetitør.

fra Kapellet, der ene stod under Kapelchefen. Men Theatret vendte det døve Øre til og betjente sig af sit gamle, nærliggende Fif, at lade som om ingen Protest var fremkommen og nedlægge Forestilling om hvad der skulde sættes igjennem. Det skete med Paulli og Hauch udøste sin Vredes Skaaler over Theatret, som lod ham sige, hvad han vilde.

I 1842 ægtede Paulli Lægen Schouw's Datter, Nielsine Albertha, og samme Aar blev han Repetitør, i 1849 Koncertmester, og han overtog da foruden Balletten de mindre Syngestykker, Vaudeviller og Mellemaktsmusiken. Det var endnu de gode Tider, da man overensstemmende med den ældste Tradition hørte Mellemaktsmusik i det kongelige Theater. Hvor tomt, hvor øde er det ikke nu! Selv om der ogsaa taltes under den, den hørtes dog og anslog Stemninger fra hvad der var set og vakte Forestillinger om hvad der mulig kunde komme. Paulli tog sig af den og søgte at give den rigere Afvexling. Navnlig arrangerede han flere af Mendelssohns »Lieder ohne Worte« for Orkester, hvilket ikke var forsøgt af nogen anden. Dette Forsøg lykkedes. De af Mendelssohns Lieder, der valgtes, tog sig ud, som de havde fundet deres rette Plads og højnede Forestillingen ved deres Poesi.

Da Kapelmester Glæser døde kort før Saisonens Begyndelse 1861, overtog Paulli foreløbig Pladsen som Kapelmester, idet han strax udtalte, at det sikkert ogsaa maatte være Theaterbestyrelsens Anskuelse, at der kun var een Mand i Landet, der først og fremmest burde søges til denne Plads. »Gade er den ypperste blandt alle de mange af Udlandets Dirigenter, jeg har

kjendt; den Sikkerhed og Bestemthed i Opfattelsen, hvormed han leder Indstuderingen, er fuldendt.« Efter at Paulli i Saisonen 1861—62 havde haft al Direktion ved Theatret, Opera, Ballet o. s. v., saaledes at han kun var en eneste Aften fri, traadte Gade til og dirigerede ved »Ifigenia i Aulis« og »Regimentets Datter«. Men et er at lede et Koncertinstitut, hvor alt kan gaa efter en Snor, som Dirigenten vil, et andet at staa for Operaen, der kræver, som Paulli har sagt, »store og smaa Indrømmelser uden Hensyn til al mulig korrekt Indstudering og Aftale og hvor Uro og Vilkaarlighed ikke kan undgaas.« Gade kunde ikke finde sig heri, trak sig tilbage og Paulli udnævntes til Kapelmester 7. Juni 1863. Bournonville fortvivlede over at han skulde miste sin fortræffelige Repetitør og et Arrangement blev foreslaaet, saa at Paulli skulde dirigere baade Opera og Ballet mod at fritages for Operaindstuderingen paa Syngeskolen. Men det Princip, der var bleven indført med Glæser, at Kapelmesteren skulde indstudere Partierne med Sangerne, vilde Paulli ikke paa nogen Maade opgive. Han »vilde blive berøvet den Selvstændighed i Opfattelsen, der ofte, hvor ubetydelig Forskjellen kan være, dog er en Følelsessag« og det interessante ved Stillingen vilde blive ham frataget. Han overtog saaledes Pladsen som Glæser havde haft den.

Paulli blev en af de sidste af Schalls egentlige Elever. Mester og Lærling tiltrak hinanden og deres Virksomhed kom væsentlig til at falde sammen. Som Violin-Solospiller fik Paulli dog ikke synderlig Betydning, skjønt han strax ved sin første Optræden i 1830 gjorde megen Lykke. »Jeg

spillede,« fortæller han, »oftere ved Koncerter, men altid paanødet, thi jeg havde ligefrem Modbydelighed ved at stille mig offentlig til Skue, hvorimod jeg med Liv og Sjæl var Kvartetspiller.« I Trediverne havde Strygekvartetspillet en glimrende Periode. Rundt omkring i Privathuse dyrkedes Kvartetspil med samme Iver som paa Schallsborg. Endog Konditor Josty i Frederiksberghave maatte lokke Publikum med Kvartetter. Han averterede i »Adresseavisen« i 1835, at den og den Dag vilde der fra Kl. 5 Eftermiddag blive spillet udsøgte Kvartetter af Beethoven og Mozart og flere i hans Pavillon af 4 duelige Musici. Under en saadan Efterspørgsel var det ikke underligt, at de første offentlige Kvartetsoireer kom i Gang, nemlig i Vinteren 1837—38. Det skyldtes de to meget begavede Musikdilettanter, Ernst og Carl Weis' Initiativ, idet sidstnævnte under et Ophold i Brunsvig havde gjort Bekjendtskab med »de første epokegjørende Kvartetspillere«, Brødrene Müller. Første Violin udførtes af Wexschall, anden af Carl Weis, Bratschen af Paulli og Violoncellen af Ernst Weis. Bratsch var Paullis Yndlingsinstrument og i Kvartetterne spillede han det helst. Det kneb i Begyndelsen lidt med at faa Wexschall, der var Bravurspiller, til at underordne sig Ensemblet, han maatte se at slaa af paa sin enorme Teknik, men han lærte det og efter et halvt Aars flittig Indøvelse gav Kvartetten tre meget søgte og paaskjønnede Koncerter i »Harmoniens« Lokale i Vingaardsstræde.

I Lighed med Schall var Paulli som Komponist væsentlig knyttet til Balletten uden at det dog kan siges, at han naaede sin gamle Mester, der trods det

primitive ved Musiken vandt fortjent Berømmelse ved dens Fantasi og Iderigdom, saa at hans Balletter paa en Maade kunne betragtes som Forløbere for de aldeles enestaaende Tonedigtninge, vi eje i Gades og Hartmanns »Et Folkesagn« og Hartmanns »Valkyrien« og »Thrymskviden«. Den Vægt, Musiken har i disse Værker, kunde endog falde Bournonville lidt for Brystet, naar det forekom ham, at man for Musiken glemte ham selv, hvilket unægtelig, hvis det var Tilfældet, ogsaa var meget uretfærdigt. Paulli gav sin Musik netop saa meget Indhold, som en Ballet i Reglen er bedst tjent med. Aldrig tom eller fad fulgte den med ustanseligt Liv den rhythmiske Bevægelse. Hans berømte Tarantella i »Napoli« hører til det bedste, han har ydet, Marschen i »Blomsterfesten i Genzano« pranger i festlig Glans. Omhyggelig har han opsat en Liste over alle sine Balletkompositioner; alt, hvad han ellers har skrevet, har han ikke værdiget et Ord. Og saa har han endda glemt den fortræffelige Hanedans i »Maskeradens« Intermedium!

En Aften satte det kgl. Theater rød Plakat med »Don Juan« og tvang derved Musikforeningen, der skulde have stor Koncert, til at lukke: dens Hoved- sanger og -sangerinde maatte svigte Amaliegade for Kongens Nytorv. Følgen var en betydelig Aandsfraværelse hos disse Sangere. I Masketerzetten gik det rent galt og i Stedet for Musik hørte man Paulli hamre i Pulten saa det stod efter, og raabe af al sin Kraft til de syngende, der endnu stod helt i Baggrunden: langsommere! langsommere! og mere til. I sin Optagethed

glemte han alt andet[1]). Sikker var hans Haand og han var en fortræffelig Styrmand. Som han forstod at samle, kunde han løsgive. Fra Balletten var han vant til at følge Dansernes uanede Inspirationer og det samme forstod han overfor Sangere og Sangerinder. Dette Folkefærd kræver megen Hensynstagen og Paulli kjendte paa en Prik Grænsen, hvor Tøjlen til Nød kunde slappes og hvor den absolut skulde strammes. Han bøjede af for den jordiske Skrøbelighed og erkjendte, at det er bedre at faa Kunstværket med Pletter end slet ikke. Den Exakthed, hvormed han dirigerede Recitativer, fremhæves særlig som et af hans store Fortrin[2]).

Han tilhørte Mozart og i det hele de tyske Klassikere: de store Kvartetkomponister kunde man maaske sige. Men Ensidighed var ingenlunde hans Særkjende. Han blev sat paa en svær Prøve og bestod den med Ære, da Wagners Operaer indførtes, og han dirigerede saaledes »Lohengrin«, »Tannhäuser«, ja »Mestersangerne«. Dog er det et Spørgsmaal, om det ikke var

---

[1]) Han fik dog Sagen i Gang. Da Schall i sine sidste Aar var begyndt at blive aflægs, tyede han en Aften ved »Robert af Normandiet« til at markere Takten vedholdende med stærke Slag med Taktstokken paa «Pulpetet». Publikum blev indigneret over denne Forstyrrelse og lagde det for Dagen ved en 10—12 Gange gjentagen og stedse forstærket Hyssen. Dette bragte Konfusionen til det højeste, da Sangerne troede, at det var dem, man hyssede ud. Schall, der egentlig ikke havde gjort andet end hvad der paa den Tid hørte til god Skik og Orden i Italien, fik en svær Reprimande af Hauch. Han forsvarede sig og Hauch, som iøvrigt tog det meget hensynsfuldt, svarede: »Publikum er stærkere end baade De og jeg.«

[2]) Med H. S. Paullis Portræt. Af Fritz Bendix: Ude og hjemme 1882.

endnu sværere for ham, da han fra Fremtidsmusiken skulde vende sig til Cæciliaforeningens Fortidsmusik.

Inden han havde bestemt sig, lededes Prøverne af C. Frydensberg, der ogsaa havde fungeret paa den Maade under Rungs Fraværelse 1869. Da han traadte til, overtog Frederik Rung i Reglen Klaverprøverne paa de sidste nær, som Paulli stod for. Det var ham om at gjøre at holde Tingene gaaende saa godt det var muligt. Han gav sig ikke af med at lægge Programmer, det maatte Bestyrelsen om; naar et Program var fastsat, blev det forelagt ham og tillige Fr. Rung til Approbation. Paullis Hverv var at dirigere. Han tog alt paa sin beskedne Maade og sagde undertiden, naar han skulde begynde: »Jeg tænker, vi kunne tage det saaledes.« Det gik særdeles tilfredsstillende. I Repertoiret fulgte man Traditionen og der var forsaavidt ikke stor Forskjel at mærke paa denne og den foregaaende Tid.

Han var i Foreningen som overalt i høj Grad afholdt og derom vidnede ogsaa en Fest, som den 8. April 1874 blev givet til hans Ære. Da omtrent $4^1/_2$ Aar vare gaaede, mente han, vistnok alarmeret ved en Avisartikel, at han nu burde vige Pladsen og han tilskrev Bestyrelsen følgende Brev, dateret 21. Maj 1876: »Da jeg efter Professor Rungs Død blev anmodet om at overtage Ledelsen af Cæciliaforeningens Koncerter, besvaredē jeg strax denne Anmodning med Beklagelse af, at jeg ikke saae mig i Stand til at paatage mig dette Hverv. Det blev mig imidlertid betydet, at et Afslag fra min Side vilde bevirke en Stansning, ja mulig en Opløsning af Foreningen. Denne Udtalelse bevægede mig til foreløbig

at tilsige Foreningen min Bistand, idet jeg — som jeg udtrykkelig bemærkede — vilde betragte min Virken som en Overgang til, at den musikalske Ledelse i Tiden kunde betros i Hænderne paa Sønnen af den Mand, der var Foreningens Stifter. Dette Tidspunkt er nu efter min Formening fuldelig til Stede. Hr. Frederik Rung er i enhver Henseende denne Stilling voxen saavel ved musikalsk Dygtighed som ved det nøje Kjendskab til Foreningens Karakter. Jeg kan derfor rolig trække mig tilbage, overbevist om, at Cæciliaforeningen ved ham vil bevare den Yndest, hvormed den omfattes af Kunstens Venner.«

Han lod sig dog bevæge til at blive en Tid endnu og ledede saaledes Koncerten ved Foreningens 25-aarige Stiftelsesdag. Ved en festlig Sammenkomst samme Aften afsløredes Professor Peters' Buste af Rung, et Arbejde, der velvillig udførtes uden Vederlag[1]). Med Opførelsen af Haydns »Skabelsen«, der gjorde saa stor Lykke, at det blev givet tre Gange i een Maaned (Maj 1877) afsluttede Paulli sin Virksomhed. Som Kapelmester tog han Afsked med Publikum, der bragte ham sin Tak, ved Opførelsen af »Mignon« den 2. Juni 1883. Hans sidste Aar formørkedes af Sygdom. Han døde 23. December 1891 kun faa Timer efter sin Hustrus Begravelse.

Hans Interesse for Kunsten var i den tiltagende Alder lige varm og stærk. En Gang holdt han i en sildig Aftentime i Kammermusikforeningen en lang og begejstret Tale efter en Kvartet, der havde henrevet

---

[1]) Prof. Peters havde ikke kjendt Rung og udførte Busten dels efter Billeder dels efter Sønnerne Georgs og Frederiks Ansigtstræk.

ham. Og som han elskede Kunsten, forholdt han sig sympathetisk til Kunstnerne. Han var den første, naar det gjaldt Gemytlighed og Munterhed i deres Kreds. Med hvilket Lune sang han ikke Weyses Kattekavatine! Hvor kunde han le hjerteligt, og de andre med, naar han mindedes pudsige Træk hos Musikere fra en svunden Tid![1]) Han var en harmonisk Personlighed uden skarpe Kanter, glad og lykkelig ved sin Kunst og sin Livsvej.

---

[1]) En Gang kom Schall kjørende til Theatret, fortalte han, og han var netop tilstede og vilde lukke Vogndøren op, da Schall afværgende raabte: »Pas paa, pas paa! Jeg har en lille Gris her inde i Vognen. Den kan let smutte væk.« En anden Gang traf det sig, at de mødtes paa Gaden, hvor Schall til Paullis store Forundring bar paa en Gaas. Til hans Udbrud, hvordan Professoren kom til det, svarede Schall: »De var saa uforskammet dyre og vilde have 8 Skilling for at bringe den hjem. Saa tog jeg den selv.«

FREDERIK RUNG.

1896.

XII.

FREDERIK RUNG OG CÆCILIAFORENINGEN.

Ved Theatret var Frederik Rung i 1872 bleven Operarepetitør, i hvilken Stilling han ansattes fast den 1. Juli 1877. Lige til 1884, da han blev anden Kapelmester (Musikdirigent), fungerede han desuden ved enhver forefaldende Lejlighed som Guitar-, Viola d'amore-, Mandolin-, Klaver- og Orgelspiller bag Kulisserne. I Februar 1877 spillede han en Aften paa Grund af Sygdom i Kapellet Sekondviolin til Opera og Ballet og i April samme Aar maatte han krybe ned i Sufflørhullet og sufflere til Operaen »Barberen i Sevilla«, ladende sin store Guitar, til hvilken der ikke var Plads, i Stikken, saa Grev Almavivas indlagte Romance med Guitaraccompagnement blev udeladt[1]). Ved Hjælp af Indtægten af en Koncert, som Cæciliaforeningen havde givet for ham, foretog han i 1875 — i Forening med sin Søster og et Par andre Kunstnere — en Rejse til Dresden og til Wien, hvor de havde det Held at faa Verdis »Aïda« og »Requiem« at høre i en glim-

[1]) I sin Tid var Syngesufflør Eisen saa anvendt som Guitarist, at han forlangte at udnævnes til »Accompagnateur«; hans Guitartjeneste er vel nærmest forefalden ved Skuespillene, da han ikke sad i Sufflørhullet.

rende Udførelse under Komponistens egen Direktion. I 1877 fik han det Anckerske Legat og det blev ham tilladt at dele det, saa at han baade rejste i det nævnte og i det følgende Aars Sommer. Han opholdt sig mest i Paris, hvor han det andet Aar skrev en Akt af en Opera uden at komme videre, men paa Hjemrejsen i Schweitz Musiken til »Faraos Ring«. Af alt, hvad han hørte og saae paa disse to Rejser, blev dog Udbyttet af en 14 Dages Udflugt fra Paris til London (1877) uden Sammenligning det betydningsfuldeste. Han overværede i Krystalpaladset 3 store Händelske Koncerter. 4000 syngende dannede Koret. Blandt andet opførtes »Israel i Ægypten« og »Messias«, der gjorde et mægtigt Indtryk paa ham. Faderen indviedes til en ældre Kunst i Rom, han i England. I Cæciliaforeningen havde han for første Gang dirigeret 3. Juni 1877 ved Opførelsen af »Skabelsen« i Roskilde Domkirke, men da dette Værk var indstuderet og givet af Paulli, hører denne Opførelse ham egentlig ikke til. Sin Virksomhed som Dirigent begyndte han 3. November 1877 med »Messias«.

Skjønt Foreningens Bestyrelse efter Lovene bestod af 4 Medlemmer samt Musikdirigenten, fandt den unge Dirigent sig dog udelukket derfra. Paulli havde nok heller ikke været i Bestyrelsen, men var sikkert glad ved at have en Byrde mindre; Frederik Rung derimod følte det nærmest, som han var sat under Formynderskab. Alt gik dog saare godt og den store Mindefest 31. Januar 1880 i Anledning af Hundredaarsdagen for den første Opførelse af »Fiskerne« blev særlig til megen Ære for Foreningen. Koncerten bragte endog en større extraordinær Indtægt. Men Glæden varede

ikke længe, da der snart medgik en Del til de mange Orkesterprøver paa Glucks »Armida«. Den 25. April 1880 tilstillede Bestyrelsen, der bestod af fem Medlemmer, Dirigenten en Skrivelse, hvori det blandt andet meddeltes, at man paa Grund af Kassens slette Tilstand havde vedtaget, at Afvigelser fra det bestemte Program, der ved hver Saisons Begyndelse skulde affattes af Dirigenten og approberes af Bestyrelsen, kun kunde finde Sted, efter at Dirigenten havde indgivet et motiveret Forslag i saa Henseende og efter at samme var vedtaget i et Bestyrelsesmøde. Frederik Rung besvarede dette med, at han traadte fra. Men han besindede sig og meddelte Bestyrelsen under 12. Maj, at det efter Gjennemlæsning af Lovene stod klart for ham, at ikke den, men kun Generalforsamlingen kunde vedtage bindende Bestemmelser for ham. Derfor vilde han blive. Men han kastede Handsken til Bestyrelsen ved at tilføje, at det vilde være ham meget vanskeligt at arbejde sammen med den, og han udtalte, at han vilde anmode Generalforsamlingen om at vedtage den Bestemmelse, at Dirigenten for Fremtiden skulde være Medlem af Bestyrelsen. Samme Dag holdtes der Generalforsamling og med det Resultat, at en ny Bestyrelse blev valgt med Frederik Rung i sin Midte. En ny Tingenes Orden begyndte og der blev givet nye Love. Man fattede endog det priselige Forsæt at føre Protokollen igjen. Den havde nemlig ligget urørt siden 1869 og Plads var der nok af. Men denne Kraftanstrængelse holdt kun ud i to Aar[1]).

[1]) En Bestyrelsesprotokol blev indrettet 1876, men stansede strax igjen, for atter at fortsættes fra 1880.

Den gamle Protokol kom i sin Fornyelsestid til at vidne om en egen Begivenhed. Noget af det første, Dirigenten tænkte paa, da han var bleven Medlem af Bestyrelsen, var at faa Gade optagen som Æresmedlem. I. P. E. Hartmann skal allerede være bleven det i Henrik Rungs Tid, Paulli blev det i sin Dirigenttid. At Frederik Rung, der ved Taknemligheds- og Hengivenhedsbaand var knyttet til Gade, ønskede ham med, var saare naturligt og selv bortset herfra skulde det synes, at det var det ønskeligste Trekløver af Æresmedlemmer. Bestyrelsen nærede heller ikke mindste Tvivl om, at Gade burde foreslaas og at han vilde blive valgt. Til dens Bestyrtelse faldt Sagen imidlertid saaledes ud, at Forslaget paa Generalforsamlingen 2. September 1880 kun fik 17 Stemmer mod 15 og da der til Vedtagelse krævedes $^2/_3$ af det afgivne Stemmeantal, gik det altsaa ikke igjennem. Den nye Tids Mænd vare ikke paa det rene med, at mange Medlemmer fra den ældre Tid holdt fast ved Traditionen og til denne hørte, at der var Blod mellem Cæcilia- og Musikforeningen og at Gade havde overset Rung og hans Værk. Hævnens Time var nu kommen. Man bankede paa Døren i Gades Navn — aldrig skulde han lukkes ind! De protesterende handlede udelukkende af Hengivenhed for deres gamle Mester; de havde kun ikke fulgt med Tiden og ikke lagt Mærke til, at det gode Forhold mellem de to Hovedpersoner var bleven gjenoprettet, og glemt, at Cæciliaforeningen havde beseglet Forsoningen ved at synge under Gade i Matthæuspassionén. At Frederik Rung fik travlt, kan man forstaa. Han skrev til Foreningens assisterende Medlemmer og

bad dem indstændig om, at de inden næste Generalforsamling, da han atter vilde indbringe Forslaget, alvorlig vilde tage Sagen under Overvejelse, fremhævede, at en Misforstaaelse maatte have fundet Sted og at det ubehagelige Resultat ikke vilde falde Gade, men Foreningen til Last. Ved Generalforsamlingen 24. Maj 1881 valgtes Gade til Æresmedlem med 69 Stemmer mod 5.

Frederik Rungs Stilling i den Cæcilianske Stat havde noget tilfælles med virkelige Tronarvingers. Man vælger i hans Mindreaarighed en midlertidig Regent. Da han kommer til Regeringen, vil man befæste hans Ungdom ved et myndigt Statsraad. Han føler sine Hænder bundne og tilvejebringer en Revolution, hvorved han selv faar den Magt, han forlanger. Man kan gaa videre og sige, at han lignede mange tronbestigende Fyrster deri, at han mere og mere aabenbarede sig som en anden end den, man havde ventet. Man troede, at man havde faaet en Kopi af »gamle Rung«, men fandt en ny, selvstændig Personlighed. Faderen kunde tænkes ved Leo X.s Hof, hvor den rene Skjønhed hyldedes, hvor Paven sank hen som i salig Afmagt, naar Strængeleg tonede under Taflet. Sønnens Træk minde ogsaa om Italien, men han synes at have faaet noget af den gammel-romerske Strænghed. Var Faderen Patriark, blev denne snarere General. Hin sammensatte sine Programmer som en Mosaikmester af mangfoldige Smaastykker, denne vil helst hugge dem ud af et eneste Stykke Granit. Fremfor alt opstilledes nye Guder i Templets Helligdom. En let, gjennemsigtig Sky drog forbi de gamle og Befalingen lød: knæl ned for Händel og Sebastian Bach!

Palestrina og Sebastian Bach viste sig jo, den første som Katholicismens, den anden som Protestantismens musikalske Heroer i den store Renaissancebevægelse, der begyndte i det 19. Aarhundredes første Trediedel. Af de to naaede Palestrina først til Danmark. Det blev Gade og Musikforeningen, der drog Bach frem. Men hvilken Tid tog det ikke, inden den egentlige Renaissancefest for Bach kunde finde Sted! Mendelssohns Opførelse af Matthæuspassionen i Berlin adskilles ved næsten et halvt Aarhundrede fra Gades i Kjøbenhavn (1875). Bachs Værker laa imidlertid for en stor Del Cæciliaforeningen nærmere end Musikforeningen. Frederik Rung var bleven vundet for den ældre protestantiske Kirkemusik gjennem Händel og denne Mester behøvede i endnu højere Grad Støtte end Bach, da der ikke var viist ham samme Hensyn. Fra de italienske Myrthelunde, hvor han fra Barnsben havde følt sig hjemme, higede han, følgende en nyere Tids Tilskyndelser, mod de tevtoniske Urskove, mod Händel-Egene. Han banede Terrænet, gjorde lyst omkring dem og de saas i al deres Kraft og Majestæt. Samtidig begyndte det Bachske Land at drage ham, om muligt endnu mere. Cæciliaforeningen skulde gjenoprette, hvad der havde været forsømt, og med Ungdommens Energi skete det saa voldsomt, at den til Tider syntes at forvandle sig til en Forening for gammel-tysk Kunst. En af de største Bedrifter var Opførelsen af Bachs H-moll-Messe, der synes at forene protestantisk og katholsk Kirkemusiks Fortrin, men ogsaa stiller store Fordringer til Udførelsen. Den lader til at være vanskelig at forstaa eller nyde, siden den i Hamborgs Cæciliaforening

modtoges med Kulde. Det danske Publikum derimod viste sig paa Højden og Opførelsen blev en Triumf for Foreningen og dens Dirigent.

Koret, der ogsaa i disse Værker er af største Betydning, har hidtil staaet under Udvidelsens Lov: det bestod i 1876 af 85, i 1880—81 af 93, den næste Saison af 114, ti Aar efter af 133 og saaledes er det vedblevet at stige og det bestaar nu af 200[1]). Denne Vækst, der har haft Orkestrets, til Følge, har bidraget til, at Foreningens Kirkekoncerter, der oprindelig var en Hovedsag, omtrent kunne siges at være forsvundne. Man stødte hinanden for meget paa Albuerne i Slotskirken og Frue Kirke, hvor man tidligere havde troet, at der bestandig vilde være Plads nok for Musiken. Den placeredes allerede i 1884, da Beethovens Messe opførtes i Frue Kirke, ikke paa sit sædvanlige Sted over Orgelet, men i Koret. Saa er vel det kommet til, at Tilhørerne foretrække Koncertsalen[2]).

---

[1]) I 1900—1901: 78 Sopraner, 45 Alter, 24 Tenorer og 36 Basser. Den gamle Klage over Tenormangel har dog gjentaget sig og i 1885 stødte Basmangel til, ja i det nævnte Aars Foraar udstedtes Cirkulære til de assisterende Medlemmer, at den betydelige Nedgang i Antallet af syngende Herrer truede med at blive farlig for Foreningens Bestaaen; mindst 15 Bas- og 15 Tenorstemmer behøvedes yderligere for at Foreningen kunde fortsætte sin Virksomhed næste Vinter.

[2]) Foreningen, der i Henrik Rungs Tid havde saa temmelig stabile Koncertlokaler, maatte senere, hvad Programmerne vise, flytte meget om indtil den fik sit faste Stade i Koncertpalæets store Sal. Hvad Prøvelokaler angaar, kom man fra Østergade 15 tilbage til Efterslægten. Endelig er man efter Ophold i Kronprinsensgade Nr. 7 og Larsens Lokale havnet i kristelig Forening for unge Mænd i Gothersgade.

Blandt de mange korsyngende har der altid været nogle eller flere, hvis Anciennetet i Foreningen gik langt tilbage. Nu afdøde Manufakturhandler Johan Schmidt hørte til de mangeaarige, ivrige Medlemmer og endnu virker med fuld Kraft i Koret Kontorchef Riise, der traadte ind 1858 og, efter at have været Foreningens Revisor, blev Medlem af Bestyrelsen. Naar det i en Vise hedder:

»Mangen slog sig ned,
Og mangen En blev vred,
Og mangen blev fangen og skudt,«

saa har ogsaa det sidste sin Rigtighed, og Frederik Rung sluttede sig til Traditionen, da han forlovede sig med og i 1882 ægtede Louise Petersen, der begyndte i Koret samme Aar som han blev Dirigent og bestandig har sunget med siden.

Et saa stort Kor egnede sig ikke til A-cappella-Sang, der fra 1882 udførtes af et mindre Kor. Udvalget blev saa temmelig gjort i Flæng og efter nogle Aars Forløb indsaa Dirigenten, at der maatte gaas frem med større Kritik og saaledes, at det til en vis Grad blev de samme, der fungerede. Han dannede den 6. Oktober 1887 Madrigalkoret, hvilket Navn anbefaledes af daværende Bestyrelsesmedlem, Nationalbankfuldmægtig J. C. L. Jensen og strax blev adopteret. Da bestod det af 38, et Par Aar var det steget til 48, for Øjeblikket er der 44. Det kvindelige Element har absolut Overvægten og Damerne i deres hvide Madrigaldragt skjule ved Koncerterne næsten de bagved staaende Herrer. Medens Berliner Domkorets Udvalg, som tidligere nævnt, i 1850 bestod af 20 Kvinde- og 14 Mands-

stemmer, anvendes der i Madrigalkoret, naar det f. Ex. bestaar af 40, 28 Damer og 12 Herrer. Afvejningen har staaet sin Prøve og Madrigalkorets udmærkede Præstationer blev Foreningens Specialitet. Som Navnet viser, maatte de italienske Madrigaler, ligesom ogsaa de engelske, først og fremmest høre til Repertoiret og noget nyt kom til, da den gammel-tyske Korsang (»Lied«) blev dragen ind med[1]). Men Madrigalkoret beskæftiger sig iøvrigt med al verdslig Sang a cappella for blandede Stemmer. I. P. E. Hartmann godtgjorde paa sine meget gamle Dage atter sin i mange Aar med Rette priste Ungdomsfriskhed, da han skrev sine fortræffelige A-cappella-Sange[2]).

Madrigalkorets Held fulgte ikke Dirigentens Forsøg paa at etablere et Dilettantorkester for Strygein-

---

[1]) Man vår saa langt tilbage i Breslau, hvor E. Bohn i 1881 begyndte at give historiske Koncerter, at det skadede Foretagendet, at man ligefrem ansaa det for utænkeligt, at der i det 15. og 16. Aarhundrede havde existeret god og velklingende verdslig Vokalmusik. (Emil Bohn: Fünfzig historische Koncerte in Breslau).

[2]) Blandt Festerne i Anledning af Hartmanns 90-aarige Fødselsdag var ogsaa Foreningens Koncert 15. Maj 1895, der fremkaldte følgende Skrivelse fra ham, dateret 21. Maj: »Først nu, da den for mig uforglemmelige Uge er tilende, kommer jeg til Cæciliaforeningen og beder den ærede Bestyrelse bringe Foreningens assisterende Medlemmer min inderligste Tak for al venlig Opmærksomhed, men fremfor alt for Korets uforlignelige og stemningsrige Udførelse af mine Sange a cappella, der dybt har grebet mig som alle Tilhørere. Jeg tilføjer en Tak til Foreningens udmærkede Dirigent for Programmet til denne Koncert den 15. ds., som var en af Ugens Perler, hvori saa forskjellige Perioder af mit Liv vare repræsenterede og som end mere løftedes ved den smagfulde og festlige Udsmykning af Koncertlokalet og den derved fremkaldte Forhøjelse af Stemningen hos Tilhørerne.«

strumenter, navnlig til Udførelse af ældre Strygemusik. Et saadant kom virkelig i Stand, bestaaende af 29 Strygere, der suppleredes med 2 Kontrabassister fra det kongelige Kapel, og Meningen var ved Hjælp af langt flere Prøver end der havde kunnet holdes med det lejede Orkester at opnaa en bedre Udførelse end hidtil. Efter 12 Prøver optraadte Dilettantorkestret ved Koncerten 15. Februar 1897 og efter det samme Antal Prøver i 1898 (7. og 10. Februar) med meget Held. Men det bestod næsten udelukkende af studerende og flere af dem maatte, navnlig paa Grund af Examenslæsning, trække sig tilbage, saa at Dirigenten, der havde haft stor Fornøjelse af det og satte megen Pris paa sit Samvær med de unge Mennesker, nødsagedes til at opløse det.

Man ser ofte, at Planter staa i Stampe. De se godt ud, man er glad over dem, men undrer sig dog over, at Væxten ikke tager til. Saa kan den komme pludselig og med Et skyde de i Vejret. Saaledes er det gaaet med Cæciliaforeningen, hvad de tørre Tal noksom vise. I 1882 havde den 455 kontribuerende Medlemmer og dette Tal sank til 400, ja derunder. I 1890 var Medlemsantallet 426 mod 449 i den forrige Saison. Men nu kom Stigningen som ved et Trylleslag fra 504 (1891) til 995 (1892—93) og 1226 (1893—94) og ved sidstnævnte Saisons Slutning viste sig desuden »da flere ikke kunde rummes i Koncertpalæets store Sal« en Expektantliste paa 118 vordende Medlemmer og de forventendes Tal er nu 400. Forskjellige Omstændigheder have bidraget til denne glædelige Fremgang, vel ogsaa det, at Repertoirets Skranker flyttedes

saa langt ud som muligt. Lovene af 1880 bibeholdt endnu Formuleringen af Formaalet fra 1864, men ved en senere udateret Lov faldt »Hensynet til den ældre italienske Kirkemusik« bort og Formaalet sattes i al Almindelighed i »at udbrede Kjendskab til den ældre klassiske Musik.« Med Bach og Händel i første Linie er der virket meget for Gluck, hvis Reformoperaer »Armida«, »Paris og Helena«, »Alceste« og »Orfeus« ere givne i større Uddrag. Af store Operaer er Kuhlaus »Lulu« udmærket fremført, ligeledes Spontinis »Vestalinden« og Mozarts »Idomeneo«. Til Mozart er Frederik Rung kommen i et særligt Forhold, idet han fra 1890 er »Vorsteher« ved Mozarteum i Salzburg[1]).

Om den italienske Musik ogsaa er traadt i Baggrunden, kan man dog, naar Talen er om Cæciliaforeningen, ikke komme bort fra Syden. Endnu hen i Halvfemserne proklamerede Hof- og Statskalenderen, at dens Formaal var at udbrede Kjendskab til »klassisk sydlandsk, især italiensk Musik«, ja ændrede det til »klassisk sydlandsk Musik«. Traditionen, der bestandig vil være medbestemmende ved Repertoiret, drejer sig

[1]) Denne internationale Institution af 30. Oktober 1888 har en »Vorsteher« i enhver By, hvor der findes 10 Medlemmer og i Kjøbenhavn er der 60. Den ejer Relikvier som »Das Mozart-Häuschen«, hvor »Tryllefløjten« blev komponeret, Klaverer, der have tilhørt Mesteren, Familiemalerier osv.; den foranstalter periodiske Musikfester og har en Musikskole. Mozarteum har bestaaet længe før 1888 som et lille Musæum for Mozartske Ejendele og Erindringer. Inspektøren holdt af at foredrage »Jeg vil og jeg vil ikke« paa Mozarts Klaver. Ogsaa den gamle Pater Peter i det Salzburgske Kloster spillede denne Melodi paa sit Klaver, naar Rejsende traadte ind i hans Celle — han var nævnt i Bädecker — for at se ham og de Instrumenter, han forfærdigede.

først og fremmest om Italien og Dirigenten selv har ikke fornægtet sin tidligere Tids Sympathier. Al god Musik glæder ham, saa at han selv under det brydsomme Arbejde som Dirigent nyder den, og hvad enten han kommer fra en Prøve paa »Thrymskviden« eller Verdis »Requiem« eller Palestrinas »Laudate« er han saa glad over Musiken som en Tilhører kunde være det. Vel kan han kaldes Bachianer, men han vilde ikke være sin Faders Søn, hvis den italienske Musik ikke laa ham paa Hjærte. Han har ikke blot efterlignet den — Operaen »Det hemmelige Selskab« — han har med den været inde paa Mystifikationens Veje, men det tjener til hans Undskyldning, at det er længe siden. Ved Koncert 19. Marts 1883 gav han en saakaldet »Sonata af Marcello«, der havde følgende Note paa Programmet: »Denne »Sonata«, der sandsynligvis er skrevet for Violin, er arrangeret for trestemmigt Strygeorkester af Fr. Rung.« Det vår rene Ord for Pengene. Man belavede sig paa at nyde Marcello og man nød ham eller rettere Fr. Rung, hvem hele Kompositionen skyldtes. Publikums og Bladenes Glæde over dette gamle Mesterværk var saa stor, at det i Grunden er Synd, at slig Glæde ikke oftere beredes. Den 4. April 1894 holdt Foreningen Mindefest for Palestrina i Anledning af 300-Aarsdagen for hans Død (2. Februar 1594) og tillige for Orlando di Lasso, der døde samme Aar. Man tænkte paa Rom, Palestrinas Stad. Man forestillede sig, hvorledes Begejstringens Luer dér slog højt mod Sky under Mindefest paa Mindefest og Henrik Rungs Forening vilde handle i sin Stifters Aand og taknemligt lægge en Krans paa

den store Mesters Grav. Denne reelt og ideelt iværksatte Exkursion til Rom havde et andet Forløb end man kunde forestille sig.

Den danske Konsul i Rom, August Jørgensen, paatog sig Hvervet og anskaffede for 50 ham tilsendte Lire en Krans, bestaaende af to store Palmegrene, overtrukne med særligt Lak for at kunne holde sig længe; en stor Sløjfe og to meget lange og brede Silkebaand med Guldfrynser havde Indskriften »Accademia di S. Cecilia Kopenhaghen 2—2—1894.« Fra Bainis Bog vidste man, at Palestrina var begraven i Peterskirken og didhen styrede Konsulen sine Fjed uden at ane, hvilke Hindringer der vilde møde ham og den til alt Held lakerede Krans. Sakristanen meddelte ham, at Palestrinas Ben for »mange, mange Aar siden« havde maattet vige Pladsen for en Helgens og ingen dødelig vidste noget om, hvor Benene vare blevne af. Konsulen maatte nu se at anbringe Kransen paa anden Maade og han gav sig til at søge efter Buster og Statuer. Men Rom havde ikke gjort samme Ære af Palestrina som München af Orlando di Lasso. Den eneste Buste af Mesteren i den hele Stad tilhørte det kongelige filharmoniske Akademi og var opstillet i Sala Palestrina i Palazzo Doria Pamfili, Piazza Navona. Selve den romerske Cæciliaforening, der kaldte Palestrina sin Stifter og ligeledes havde faaet Rang som kongelig, ejede ingen. Sagen skulde nu synes meget simpel og Konsulen bad Akademiet om at maatte henlægge Kransen paa Busten. Der var intet i Vejen — men man ønskede Henstand. Akademikerne havde ligesaa lidt som nogen anden i Rom tænkt paa Jubilæet, der nu

kom over dem som Juleaften paa Kællingen. Der maatte gjøres Anstalter — Fest, Koncert! Imidlertid sad Konsulen med sin Krans, ventede og ventede og tilsidst bad han om, at man dog vilde gjøre en Ende paa det. Man nødsagedes da til foreløbig at lade det bero ved en udelukkende Kransen helliget Højtidelighed, der fandt Sted i Sala Palestrina 7. Maj Kl. $3^1/_2$. Akademiets Bestyrelse mødte in pleno, Konsulen holdt en lille Tale og ophængte Kransen paa Busten og et af Bestyrelsens Medlemmer, Komponisten Sgambati, takkede for den usædvanlige Ære, der vistes hans store Landsmand. Først i den næste Saisons December blev det til noget med den romerske Jubilæumsfest, men man havde grebet sig an. Palestrinas Buste skjultes under et Mylr af Kranse, blandt hvilke den danske dog var den største og smukkeste, og Akademiet gav Palestrina-Koncerter. Men »den danske Søsterforening«, der havde givet Anledning til hele Stadsen, var man færdig med. Ialfald lykkedes det kun Konsulen med Møje at faa Koncertprogrammerne, som ønskedes i Kjøbenhavn, og han opnaaede kun at faa en eneste Billet tilstillet til en Koncert. Man vilde maaske helst glemme denne danske Søsterforening, der ikke havde stillet Akademiets Palestrinasindelag i det gunstigste Lys. Rigtignok tilskrev Bestyrelsen, med dens Præsident, Hertugen af Sermoneta, Frederik Rung et meget artigt Brev og stillede i Udsigt, at han vilde faa et Diplom som Medlem af Akademiet, naar Generalforsamlingen havde givet sit Samtykke. Men Diplomet kom ikke.

Derimod har Foreningen modtaget den franske

DEN FRANSKE ERINDRINGSMEDAILLE.

Erindringsmedaille i Anledning af Madrigalkorets Optræden i Paris ved Verdensudstillingen 1900. Anskuelserne om hvad der passede sig for unge Damer havde forandret sig siden 1867 og allerede 1897 optraadte Madrigalkoret ved Musikfesten i Stockholm og gjorde stormende Lykke, især med Brachrogges og Mogens Pedersøns Madrigalettoer[1]). I Udlandets Øjne var dog Parisertoget et Særsyn og man haabede i Tyskland paa, at det vilde blive taget til Exempel, saa at det ved Theatrene idelig anvendte Gjæstespil overførtes paa Koncerter af blandet Kor. Under Frederik Rungs Anførsel gav Madrigalkorets 28 Damer og 12 Herrer to Koncerter i Trocaderopaladset. De danske Sange gjorde mest Lykke, særlig »Modersmaalet«, »Roselil« og »Madonna over Bølgerne«, men selv Orlando di Lassos »Fuyons tous d'amour le jeu« blev, efter hvad der udtaltes, sunget med mere Munterhed og Gratie end man var vant til ved Saint-Gervais-Sangernes Foredrag. Den hele Fremtoning syntes enestaaende og ny. I Sommeren 1901 har Madrigalkoret ogsaa i Indlandet vundet nyt Territorium. I en Vise af 1876 stod der om »Cæcilia«:

> »Hun søgte altid hellere mod Syd end mod Nord;
> Saaledes var herhjemme hun i Roskild og Soer,
> Men hverken i Skagen eller Sæby.«

Madrigalkorets jydske Tournée gjaldt vel ikke de to sidstnævnte Byer, men Sorø, Vejle, Aarhus, Randers,

---

[1] Madrigalkorets Held medførte, at Fr. Rung blev opfordret af Filharmoniska Sällskapet i Gøteborg til at dirigere dets to aarlige Koncerter. Han modtog Tilbudet og har saaledes ogsaa en fast udenlandsk Virksomhed som Dirigent.

Aalborg og Hjørring, saa Bevægelsen har været nordlig nok, og hvad Skagen angaar, fik den et privat Besøg af Dirigenten med Frue og det halve Kor; paa Fyrtaarnet lød »Jylland mellem tvende Have«.

Med ringe Midler og en i lang Tid forholdsvis ringe Tilslutning fra det større Publikums Side har Foreningen arbejdet sig saa sejrrigt frem gjennem et halvt Aarhundrede. Det skyldes Enthusiasme, fremragende Dygtighed og Energi. Og det skyldes en inderlig Forening mellem Stifteren og hans Søn. Som denne var opdragen med det Maal for Øje engang i Tiden at kunne lede Foreningen, saaledes overtog han Hvervet som en hellig Arv, han skulde og maatte løfte. Faderen attraaede i stort som i smaat en kunstnerisk Samvirken med Sønnen, der har viist, at han netop vilde det samme. Villien blev styrket, Begejstringen næret ved Tanken om, at han fortsatte, hvad Faderen havde begyndt og hvad Faderen vilde, han skulde fortsætte. Den 29. Oktober 1901 betegner ligesom en Afslutning og en ny Begyndelse. I 24 Aar har Frederik Rung allerede ledet Foreningen og han begyndte saa tidlig, at man kan haabe, at en lang Fremtid venter ham. Gid det maa lykkes ham i rigt Maal at føre Kunstens ædle Værker frem for et forstaaende Publikum, rense dem for Tidens Støv og lade dem vise sig i deres Skjønhed! Se vi tilbage, da har Foreningen udført en betydningsfuld kunstnerisk Gjerning; den kan ikke tænkes borte uden at der vilde vise sig en Tomhed, et føleligt Savn. Og hvad der saa lykkeligt er fuldført, er Henrik og Frederik Rungs fælles Værk.

BILAG.

A. FORENINGENS KONCERTPROGRAMMER.

Det skandinaviske Selskabs Kirkekoncert 27 April 1852.

(Se Side 113).

Det skandinaviske Selskabs Kirkekoncert 14 December 1852.

(Frue Kirke).

Palestrina: »Kyrie eleison« af Missa papæ Marcelli (6-st.).
Allegri: »Salvatorem« (6-st.).
Palestrina: Peccantem me (5-st.)
Felice Anerio: »Reqviem aeternam« (4-st.).
H. Rung: »Een Gud og alles Fader« af Ingemann (8-st.).

Ved et Møde af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie 11 Januar 1853.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: »O bone Jesu« (4-st.).
— »Super flumina« (4-st.).
— »Kyrie eleison« af Missa pro defunctis (5-st.).
— Agnus Dei (4-st.).
Allegri: »Salvatorem«.
Anerio: »Reqviem aeternam«.

1 KONCERT 13 APRIL 1853.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina (Missa Papae Marcelli): Gloria (6-st.).
— — — Credo (6-st.).
Pergolese: Salve Regina (Solo).
Palestrina: Stabat mater (8-st.).
H. Rung: Julesalme »Fryd dig, du Kristi Brud« (6-st.).
— »Krist stod op af Døde« (5-st.).
Palestrina: Peccavimus (5-st.).

Pergolese: Uddrag af »Stabat mater«.
Palestrina (Missa octo vocum): Agnus Dei.
— O beata et benedicta (5-st.).

Ved Koncert i velgjørende Øjemed 4 Maj 1853
(Frue Kirke).

Palestrina: Credo.
Anerio: Reqviem.
H. Rung: »Fryd dig, du Kristi Brud«.
Palestrina: »Stabat mater« (8-st.).

2 KONCERT 28 MARTS 1854.

(Slotskirken).

Aftensang: »Den lyse Dag forgangen er«. (Ord og Musik af Kingos Gradual 1699).
Weyse: Kor og Kvartet af Julekantate.
Orl. di Lasso: »In pace in id ipsum« (3-st.).
Pitoni: »Dies irae« (6-st.).
Schulz: Hymne af Thaarup.
Orl. di Lasso: Gloria patri (5-st.).
Weyse: Kvintet med Kor af Julekantate.
Palestrina: Tenebrae factae sunt (4-st.).
Benevoli: Kyrie eleison for 3 Kor.

3 KONCERT 7 APRIL 1855.

(Universitetets Solennitetssal).

Vittoria: O vos omnes (4-st.).
Weyse: Terzet med Kor af den ambrosianske Lovsang.
Carissimi: O felix anima (3-st.).
Weyse: Kvintet af den ambrosianske Lovsang.
Lotti: Crucifixus (10-st.).
— »Spirto di Dio« (Madrigal).
Marcello: Salme (Davids 11te Salme).
Palestrina: Agnus Dei.
Weyse: Kvartet af en Paaskekantate.
Palestrina: Tu es Petrus (6-st.).

4 KONCERT 16 APRIL 1857.

(Universitetets Solennitetssal).

Mel. fra det 4de Aarh.: »Jam moesta quiesce«.
Palestrina: Peccantem me.
Leo: »Ave maris stella« (Duet for 2 Sopr.).
Jommelli: Miserere.
Leo: Sumens illud ave (Duet).
Palestrina: Hodie Christus natus est (8-st.).
Stradella: Canzonetta (S.).
Durante: Duetto (S. A.).
A. Scarlatti: Canzonetta (S.).
Giovanelli: »Rallegrarmi« (5-st. Madrigal).
Pergolese: Canzonetta.
— Siciliano »Tre giorni son che Nina«.
H. Rung[1]*):* Sonetto LIX di Petrarca (Altsolo).
Conversi: »Sola soletta« (5-st. Madrigal).
P. Philippi: »Il dolce mormorio« (6-st. Madrigal).

5 KONCERT 6 MAJ 1857.

(Universitetets Solennitetssal).

Mel. fra det 4de Aarh.: »Jam moesta quiésce«.
Palestrina: Peccantem me.
Leo: »Ave maris stella« (Duet for 2 Sopr.).
Jommelli: Miserere.
Stradella: Canzonetta (S.).
Durante: Duetto (S. A.).
A. Scarlatti: Canzonetta (S.).
Philippi: »Il dolce mormorio« (Madrigal).
Pergolese: Canzonetta (S.).
— Siciliano »Tre giorni«.
Giovanelli: »Rallegrarmi« (Madrigal).
H. Rung[1]*):* Sonetto LIX di Petrarca (A.).
Conversi: »Sola soletta« (Madrigal).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

6 KONCERT 3 DECEMBER 1857.

(Universitetets Solennitetssal).

G. Franc: Salme: »Il faut grand Dieu«.
H. Rung[1]*):* »Nessun maggior dolore« af Dantes La divina commedia: L'inferno (Kvartet).
Anerio: Requiem.
H. Rung[1]*):* Ora incominciano af L'inferno.
Palestrina (Missa Papae Marcelli): Credo.
Lasso: »O d'amarissime« (Madrigal).
A. Scarlatti: Canzonetta.
Tenaglia: Duetto.
Rinaldo del Mel: »Assiso« (Madrigal).
Tenaglia: Arioso (»Begl'occhi«).
— Terzetto (Speranza).
Giovanelli: »Mi sfidate« (Madrigal).

7 KONCERT 13 FEBRUAR 1858.

(Frue Kirke, til Fordel for „Hygæa").

H. Rung: Salme »Alt staar i Guds Faderhaand«.
Carissimi: O felix anima.
Leo: »Solve vincla reis« (Duetto).
Anerio: Requiem.
Pergolese: Salve Regina.
Palestrina (Missa Papae Marcelli): Credo.
Melodi fra det 4de Aarh.: »Jam moesta quiesce«.
Jommelli: Miserere.

8 KONCERT 31 MARTS 1858.

(Slotskirken).

Vittoria: O vos omnes.
Perti: Crucifixus.
Palestrina: Stabat mater.
Pergolese: Duet af »Stabat mater«.
Tommaso Baj: Miserere.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

9 KONCERT 19 MAJ 1858.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: O Domine Jesu.
Leo: Hoc corpus.
Palestrina: Pater noster (8-st.).
Astorga: Duet af »Stabat mater« (»Fac me tecum«).
Palestrina (Missa Papae Marcelli): »Et resurrexit«.
Lotti: »Spirto di Dio« (Madrigal).
H. Rung[1]*):* Sonetto LIX di Petrarca (A.).
Zamboni: »Se gl'occhi vostri« (Madrigal).
A. Scarlatti: La Speranza (Arietta).
Philippi: »»Si« mi dicesti« (Madrigal).
Tenaglia: »Voglio morir« (Madrigal f. 3 Solost.).
Corelli: Sarabande og Gigue f. Violin.
Conversi: »Sola soletta« (Madrigal).

10 KONCERT 22 OKTOBER 1858.

(Helligaandskirken).

Melodi fra 1599: »Af Højheden oprunden er« (udsat 5-st. af H. Rung).
Palestrina: Christe eleison.
H. Rung: Morgensang »Den mørke Nat forgangen er«.
— Kirkeklokken.
— Paaske-Herberget.
Palestrina: »Super flumina«.
H. Rung: Nattevagt (Duet).
Ældre Melodi: »Amen raabe hver en Tunge« (udsat 4-st. af H. Rung).

11 KONCERT 25 NOVEMBER 1858.

(Universitetets Solennitetssal).

Weyse: Kvintet med Kor af Julekantaten.
Brunetti: »Ave verum«.
Cherubini: »Tantum ergo«.
Marco di Gallo: »O domine Jesu«.

---

[1]) H. Rung anført som Komponisten.

Cherubini: Pater noster.
Philippi: »Il dolce mormorio« (Madrigal).
Pergolese: Siciliano.
Corelli: Sarabande og Gigue for Violin.
Durante: Duet (»Dorme ancor«).
Giovanelli: »Mi sfidate« (Madrigal).
H. Rung: »Il dolce sonno« af Ariosto (Solo).
A. Scarlatti: »Crudele« (Canzonetta).
Tartini: Presto for Violin.
Giovanelli: »Rallegrarmi« (Madrigal).

12 KONCERT 7 APRIL 1859.

(Universitetets Solennitetssal).

Vittoria: Ave Regina (8-st.).
Leo: Ave maris stella (Duet).
Piccioni: O Jesus, mi dulcissime (6-st.).
Sarti: Miserere.
Vitali: »Se pur è ver« (Madrigal).
A. Scarlatti: La speranza (Canzonetta).
Marenzio: »Zeffiro torna« (Madrigal).
Méhul: Kvartet med Solo af Op. »Uthal«.
Sarti: »Come un agnello« (Arie) af »Tra due litiganti«.
Giovanelli: »‚Ama' ben dice« (Madrigal).

13 KONCERT 23 APRIL 1859.

(Slotskirken).

Palestrina: Stabat mater.
Cherubini: Tantum ergo.
H. Rung[1]*:* Aria di Chiesa (Alt).
Cherubini: Pater noster.
Ældre Melodi: »Amen raabe hver en Tunge«.
H. Rung: St. Lucæ Evang. 24 Kap. (Soli, Kor og Ork.).

14 KONCERT 16 MAJ 1859.

(Extra-Koncert i Hotel Phoenix).

Weyse: Fædrelandssang.
— Romance af Reformationskantaten.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Weyse: Romance af »Sovedrikken«.
Kuhlau: Adagio for Fløjte.
— Terzet af »Røverborgen«.
H. Rung: Fædrelandssang.
Giovanelli: Madrigal.
Tenaglia: Madrigal.
A. Scarlatti: Canzonetta.
H. Rung[1]*:* Canzonetta popolare.
Cavalli: Siciliano (A.).
Rossini: Sextet af Op. »Tyrken i Italien«.
H. Rung: Barcarola veneziana (T.).
Conversi: »Sola soletta« (Madrigal).

15 KONCERT 2 NOVEMBER 1859.

(Slotskirken).

Vittoria: Due Seraphim.
H. Rung[1]*:* Aftensang, »Sov sødt, Barnlille!«
Palestrina: Peccavimus.
H. Rung[1]*:* Morgensang, »Bleg Morgenstjærnen« (S. og B.).
Mozart: Ave verum.
Brunetti: Ave verum.
Weyse: Aftensang.
Allegri: Salvatorem.

16 KONCERT 30 JANUAR 1860.

(Universitetets Solennitetssal).

Pacelli: »In coelestibus« (Kor).
Majo: »O clemens« (Solo).
Lotti: »Vere langvores« (Terzet og Kor).
Carissimi: »Ardens est« (Kvartet).
Palestrina: Sanctus Dominus (af Missa Papae Marcelli).
— »Vestiva i colli« (Madrigal).
H. Rung[1]*:* »Nessun maggior« (Kvartet).
Sarti: »Come un agnello« (Arie).
Tenaglia: »Ma se un moto« (Duet).
Quagliati: Madrigal med Ekko.
Majo: »Padre perdona« (Arie).
Conversi: »Io vò gridando« (Madrigal).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

17 KONCERT 25 MARTS 1860.

(Universitetets Solennitetssal).

Weyse: Julekantate.
Naumann: Rec. og Arie m. Kor af Orat. »David«.
Palestrina: »Tu es Petrus«.
Galuppi: Rec. og Arie.
Spansk Folkevise: »No tocaran campanas«.
Cherubini: »Dors, dors, noble enfant« (Damekor).
H. Rung[1]*:* Barcarola notturna (Duet, S. A.).
D. Scarlatti: Katte-Fuga for Klaver.
I. S. Bach: Prel. og Fuga for Klaver.
H. Rung: Barcarola veneziana.

18 KONCERT 11 MAJ 1860.

(Slotskirken).

Aftensang: »Den lyse Dag« (Kingos Gradual).
H. Rung[1]*:* Kirkens Trøst (2 Solost.).
Weyse: Bryllupssang.
H. Rung[1]*:* Morgensang.
Ældre Melodi: »Amen raabe hver en Tunge.«
Carapella: Uddrag af »Miserere«.
Ubek. Komp. fra 17de Aarh.: Crucifixus.
Palestrina: Stabat mater.
d'Astorga: Duet af Stabat mater.
Lasso: Decantabat populus.

19 KONCERT 3 JUNI 1860.

(Sorø Kirke).

Carissimi: O felix anima (3-st.).
Weyse: Aftensang.
— Bryllupssang.
Majo: Salve Regina (Solo).
Palestrina: Super flumina.
Weyse: Rec. og Terzet m. Kor af Reformationskantaten.
Ældre Mel.: »Amen raabe hver en Tunge«.
H. Rung: Salme »Alt staar i Guds Faderhaand«.
— Kirkens Trøst.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Allegri: Salvatorem.
Mozart: Ave verum.
Arcadelt: Ave Maria.
H. Rung: Hans Tausen.
Palestrina: Credo af Missa P. M.

20 KONCERT 26 OKTOBER 1860.

(Slotskirken).

Salme: Weyses Koralbog Nr. 5.
Weyse: »Stjærnen stod« (af Reform.-Kant.).
H. Rung[1]*):* »Kimer I Klokker«. Julesalme.
Weyse: »Det Helliges Forkynder« (af Reform.-Kant.).
G. Franc: »Il faut grand Dieu« (Salme).
H. Rung: Hans Tausen.
Meyerbeer: »Preis ihm«.
Palestrina: Qui tollis (af Missa P. M.).
Jannaconi: Laudamus te.
Palestrina: Crucifixus (af Missa P. M.).
Cherubini: O salutaris (Solo).
Palestrina: Hosanna (af Missa P. M.).

21 KONCERT 2 JANUAR 1861.

(Universitetets Solennitetssal).

Allegri: Domine Jesu Christe.
H. Rung: Aria di Chiesa.
Weyse: Hymne.
Rinaldo del Mel: »Assiso« (Madrigal).
Lully: Gigue af »Le temple de la paix« (Ork.).
— »Heureuse mort« af »Bellerophon«.
Méhul: Ouvert. og Romance af »Les amours de Henri IV«.
Melodi fra det 16de Aarh.: »Vive Henri IV«.

22 KONCERT 6 APRIL 1861.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Introduxit me rex.
Pergolese: Salve Regina (Solo).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Palestrina: O crux, ave!
Majo: O clemens (Solo).
Arcadelt: Ave Maria.
Cherubini: Adoremus!
Palestrina: Peccantem me.
Quagliati: Madrigal med Ekko.
Sarti: »Come un agnello« (Arie).
Meyerbeer: Adieux aux mariées.
Rossi: »Ah, rendimi!« (Arie).
Giovanelli: »Mi sfidate« (Madr.).
Cherubini: »Dors, dors« (Damekor).
Giovanelli: »Rallegrarmi«.

23 KONCERT 29 APRIL 1861.

(Slotskirken).

Carissimi: O felix anima.
Lesueur: Qui tollis.
Palestrina: Agnus Dei (af Missa beata vergine).
Vittoria: Populе meus.
Mozart: Ave verum.
Palestrina: O bone Jesu.
Paisiello: Miserere mei.
Meyerbeer: Pater noster.
Weyse: »Den store, stille Nat« (Aftensang).
— Bryllupssang.
— »Der staar et Slot« (Aftensang).
— »Gud ske Tak« (Morgensang).
H. Rung[1]*:* Kirkens Trøst.
— [1]: »Alt staar i Guds Faderhaand« (Salme).
— [1]: Jesus i Vennehuset.
Ældre Mel.: »Amen raabe«.

24 KONCERT 11 NOVEMBER 1861.

(Slotskirken).

Palestrina: Kyrie eleison
— Christe eleison
— Kyrie eleison
} af Missa pro defunctis.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Hasse: Miserere.
Lotti: Christe eleison.
Pergolese: Eia! ergo.
Palestrina: Jesu, corona virginum.
Carissimi: Ardens est.
Palestrina: Pater noster.
Weyse: »I Saxernes Land« (Rom. af Reformat.-Kant.).
Silcher: »Aldrig er jeg uden Vaade«.
Weyse: »Bliv hos os« (Aftensang).
»Du Nat hin mørke« (Morgensang).
H. Rung[1]*):* »Naar Alting gaar til Hvile« (S. og A.).
Aftensang: »Den lyse Dag forgangen er« (Kingos Gradual).

25 KONCERT 1 FEBRUAR 1862.

(Hoftheatret).

Lotti: »Spirto di Dio« (Madr.).
H. Rung: »Nessun maggior« (Kvartet).
Meyerbeer: Den 91de Salme.
H. Rung: Sonetto LIX di Petrarca.
Lasso: »Je l'ayme bien«.
Lully: Menuet af »Bellerophon« (Solo m. Ork.).
Lasso: »Fuyons tous d'amour«.
Pergolese: »Ogni pena« (Canzonetta).
Conversi: »Sola soletta« (Madr.).
Sacchini: Udvalg af 1ste Akt af Op. »Oedipe à Colonne«.

26 KONCERT 14 APRIL 1862.

(Frue Kirke).

J. S. Bach: »Ich lasse dich nicht«.
Cherubini: Iste dies.
Brunetti: Ave verum.
Paisiello: Miserere.
Majo: O clemens.
Palestrina: Stabat mater.
Meyerbeer: 91de Salme.
H. Rung: Kirkens Trøst.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Weyse: Bryllupssang.
H. Rung: Nattevagt.
— St. Lucæ Evang. 24. Kap.

27 KONCERT 18 NOVEMBER 1862.

(Slotskirken).

Mel. fra det 15de Aarh.: Iste confessor (5-st.).
A. Stradella[1]*):* Kirkearie.
Palestrina: Laudate (8-st.).
Paisiello: Libera me (5 Solost.).
Baini: Audivi vocem (Soli og 3-st. Kor).
Jommelli: Victimae Paschali (6 Soli og Kor).
H. Rung[2]*):* Den blide Tanke (Solo).
— »O lad din Aand« (Kor).
— Det svundne og det vundne (Duet).
— »Lad det klinge sødt i Sky« (Kor).
Weyse: »Alt opreist Maanen staar« (Rom.).
H. Rung[2]*):* Gravsang (Soli og Kor).

28 KONCERT 3 JANUAR 1863.

(Johanneskirken).

H. Matthison-Hanson: Fantasi for Orgel.
Emil Hartmann: Paaskesang (Solo).
Aftensang: »Den lyse Dag« (Kingos Gradual).
Weyse: »Bliv hos os«.
H. Rung: Det svundne og det vundne.
Paisiello: Miserere.
Palestrina: Laudate.
H. Matthison-Hansen: Adagio cantabile f. Orgel.
Emil Hartmann: Julesang (Solo).
Mel fra 15de Aarh.: Iste confessor (Hymne).
H. Rung: Den blide Tanke.
Baini: Audivi vocem.
Weyse: »Alt oprejst«.
Ældre Mel.: »Amen raabe«.

---

[1]) Se S. 162.
[2]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

29 KONCERT 21 FEBRUAR 1863.

(Kasinos mindre Sal).

Meyerbeer: Ineffable splendeur (Cantique).
G. B. Martini: Miserere (A.).
Philippi: »Il dolce mormorio« (Madr.).
Galuppi: Rec. og Arie.
Meyerbeer: Bøn af Opr. »Dinorah« (Solo og Kor).
Louis XIII: Amaryllis (4-st.).
Lully: Trio og Kor af Op. »Le temple de la paix«.
Rameau: Rigaudon af Op. »Dardanus«. (Ork.).
— Kor af Op. »Castor et Pollux«.
Monsigny: Solo af Op. »Rose et Colas«.
Grétry: Duet af Op. »Richard, Coeur de Lion«.
d'Alayrac: Solo af Op. »Nina«.
Isouard: Solo af Op. »Cimarosa«.
Cherubini: O sacrum (Kor).

30 KONCERT 30 APRIL 1863.

(Slotskirken).

Allegri: Salvatorem (6-st.).
Cherubini: Pater noster (Kor og Ork.).
Mendelssohn: 2 Sprüche (8-st.).
Cherubini: Lauda Zion (2 Soli og Ork.).
Vittoria: Populе meus (Soli og Kor).
Paisiello: Judicabit (B. 5-st. Kor og Ork).
Palestrina: Credo (af Missa P. M.).
Weyse: Pinsehymne (Soli, Kor og Ork.).

31 KONCERT 7 JUNI 1863.

(Sorø Kirke).

Weyse: Morgensang »Gud ske Tak og Lov« (4-st.).
— Solo og Duet af Sørgekantaten over Frederik VI.
Palestrina: Benedictus, Agnus Dei (4-st.).
Hasse: Ricordare (A.)
Meyerbeer: Preis ihm (4-st.).
Heise: Salmevers for to lige Stemmer.
Anerio: Reqviem.

Mozart: Andante for Strygeinstrumenter.
H. Rung: Julen kommer (2 Solost. og Kor).
Palestrina: O bone Jesu (4 Solost.).
Mozart: Ave verum corpus (4-st.).
H. Rung: Det svundne og det vundne (2 Solost.).
Palestrina: Laudate (8-st.).

32 KONCERT 22 DECEMBER 1863.

(Frue Kirke).

H. Rung: Danmark sørger for Kongen (Kor og Ork.).
Hans Poulsen Resens Litani-Skole, 1632: »O Herre bold« (5-st.).
H. Rung: »Der hørtes et Suk« (Kor og Ork.).
Anerio: Requiem æternam.
I. P. E. Hartmann: Sørgemarsch over Thorvaldsen.
Cherubini: Requiem (Soli, Kor og Ork.).

33 KONCERT 13 APRIL 1864.

(Hoftheatret).

Weyse: Kor af »Faruk«.
Giovanelli: »Rallegrarmi« (Madr.)
V. Martin: Scene af Op. »L'arbore di Diana« (5 Soli).
Giovanelli: »‚Ama' ben dice« (Madr.).
Stradella: Rec. »Ti seguirò« og Arie (A.).
Giovanelli: »Mi sfidate« (Madr.).
V. Martin: Scene af Op. »Una cosa rara« (8 Soli).
Mel. fra 16de Aarh.: Mes yeux m'ont soumis (Chanson).
Sacchini: Kor af Op. »L'Olympiade«.
Piccinni: Uddrag af Op. »Iphigénie en Tauride«.
Rameau: Rigaudon af Op. »Dardanus«.
Méhul: Hymne.

34 KONCERT 14 MAJ 1864.

(Slotskirken).

Palestrina: Pater noster.
Cherubini: Sanctus (Solo).
— O salutaris (Solo).

Leisring: Julehymne.
H. Rung: Julen kommer (2 Soli og Kor).
Mel. af »The book of psalmes«: (1582): »All people«.
Heise: Salmevers for to lige Stemmer.
H. Rung: »Men Herren raader for Striden« (Soli og Kor.)
Cherubini: Requiem (Soli, Kor og Ork.).

35 KONCERT 21 JUNI 1864.

(Frederiksberg Slotskirke).

Weyse: Morgensang (Kor).
H. Rung: Kirkens Trøst (Soli og Kor).
Ældre Mel.: »Amen raabe« (Kor).
Weyse: Aftensang.
Carissimi: O felix anima.
Majo: O clemens (Solo).
Palestrina: Super flumina.
Panofka: Preghiera (Solo).
Weyse: Kvintet m. Kor af Julekantaten.
Vittoria: »Popule meus«.
H. Rung: »Men Herren raader for Striden«.

36 KONCERT 9 FEBRUAR 1865.

(Kasinos mindre Sal).

Lotti: Regina coeli (Kor).
Naumann: Rec. og Arie m. Kor af Orat. »David«.
Durante: Misericordias (8-st.).
Naumann: Canto de Pellegrini (Soli og Kor).
Philippi: »Il dolce mormorio« (Madr.).
Tenaglia: »Voglio morir« (Madr.).
Philippi: »Si mi dicesti« (Madr.).
Hatton: Serenade (T.).
Cherubini: »Dors, Dors«.
Mozart: Uddrag af Op. »Don Juan«.

37 KONCERT 12 APRIL 1865.

(Frue Kirke).

Allegri: »Quomodo sedet«.
— Misericordiae Domini.
Orgelpræludium.

Palestrina: »Fratres!«
Orgelpræludium.
Vittoria: Populе meus.
Orgelpræludium.
Vittoria: »O vos omnes«.
Orgelpræludium.
Palestrina: Stabat mater.

38 KONCERT 16 Maj 1865.

(Kasinos mindre Sal).

Weyse: »Dagen gaar« (Kor).
H. Rung: Aftensang (2 Soli).
Weyse: »Lysets Engel« (Kor).
Mendelssohn: Ave Maria[1]) (Soli og 8-st. Kor).
Conversi: »Ma se tempo« (Madr.).
Lully: Gigue og Gavotte, Solo m. Kor af Op. »Roland«.
Pizzoni: »Due begl'occhi« (Madr.).
Durante: Orfeo (A.).
Meyerbeer: »L'hymen dans ces demeures« (8-st.).
Irsk Mel.: Kathleen (Solo).
H. Rung: Canzonetta da bere (4 Herrest.).
Sacchini: Uddrag af Op. »Dardanus« (Ouverture, Duo og Kor, Finale).

39 KONCERT 2 JULI 1865.

(Frederiksborg Slotskirke).

Weyse: »Lysets Engel« (Kor).
H. Rung: »Bleg Morgenstjærnen« (2 Soli).
Weyse: »Nu vaagne alle« (Kor).
Mozart: »Ave verum« (Kor).
Vittoria: »Populе meus« (Soli og Kor).
Majo: »O clemens, o pia« (1 Solost.).
Palestrina: Laudate (8-st.).
Aftensang af Kingos Gradual.
Weyse: »I fjærne Kirketaarne hist« (Solo).
— »Dagen gaar« (Kor).
H. Rung: »Det svundne og det vundne« (2 Soli).
Lotti: Regina coeli (Kor).

---

[1]) *Pergolese* anført som Komponist (se S. 160).

Pergolese: Salve regina (Solo).
Mendelssohn: Ave Maria[1]) (Soli og 8-st. Kor).

40 KONCERT 20 DECEMBER 1865.

(Kasinos mindre Sal).

Weyse: Kor af »Faruk«.
Frydensberg: Amor og Psyche (Solo og Kor).
Beethoven: »In questa tomba« (B.).
Mozart: Tilkomponeret Arie af »Figaros Bryllup«. »Al desio«.
Rossini: »La carità« (Solo og Damekor).
Conversi: »Io vò gridando« (Madr.).
Sacchini: Kor af Op. »l'Olympiade«.
Cherubini: Uddrag af 1. og 2. Akt af Op. »Medea«.

Extra Koncert 31 Januar 1866.

(Kasinos mindre Sal).

Mel. fra d. 16de Aarh. »Vive Henri IV« (Kor).
Mozart: Arie af »Tryllefløjten« (S.).
H. Rung: Menuetto serio for 2 Viol. d'amore.
Mozart: Arie af »Figaros Bryllup«.
H. Rung: Villanelle for Kor, 2 Viol. d'amore og Klv.
Meyerbeer: Romance af »Dinorah« (Bar.).
H. Rung: Larghetto for Viol. d'amore og Klv.
Mercadante: Duettino for S. og A.
H. Rung: Andante for Viol. d'amore og Guitar.
Rossini: Terzet af «Wilhelm Tell« (T. Bar. B.).
H. Rung: Rom. f. Sopr. med Viol. d'amore og 2 Guitarer.
Giovanelli: Madrigal.
H. Rung: »Il Suonatore« f. Alt med Viol. d'amore og Klv.
— »Barcarola veneziana f. Tenor og Kor.
Méhul: Hymne af Op. »Uthal« (S. A. T. Bar. B.).
Giovanelli: Madrigal.
H. Rung: Sextet med 2 Viol. d'amore og Klv.
Conversi: Madrigal.

41 KONCERT 2 APRIL 1866.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Laudate (8-st.).
Porpora: Qui tollis (4 Soli).
Mendelssohn: Ave Maria[1]) (Soli og 8-st. Kor).

---

[1]) *Pergolese* anført som Komponist.

H. Rung: »Den store hvide Flok« Salme.
Weyse: Duet af Sørgekantate o. Fr. VI.
Donizetti: Ave Maria (S. og Kor).
Palestrina: »Io son ferito« (Madr.).
H. Rung: »Nessun maggior«. Kvartet.
Palestrina: »Oh bella ninfa« (Madr.)
Rossi: »Ah rendimi« (A.).
Quagliati: Madrigal m. Ekko.
Pergolese: »Tre giorni« (T.).
Lully: Trio og Kor af Op. »Le temple de la paix«.
Cherubini: »Dors, dors«.

42 KONCERT 14 MAJ 1866.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Credo (af Missa P. M.).
Porpora: Qui tollis (A.).
Pitoni: Dies irae.
Jommelli: »Pietà, pietà Signore« (S. og A.).
Benevali: Et incarnatus est (6 Damest.).
— Crucifixus (4 Herrest.).
Meyerbeer: Den 91de Salme.
Weyse: Damekor af »Aly og Gulhyndy«.
H. Rung: I Stormen (Rom.).
— »Af Marmor er det bygget« af »Svanehammen«.
— »Hr. Magnus han rider« af »Svend Grathe«.
— »Læg dig kun ned« (Rom.).
— »Havfruen« (S. og A.).
Lully: Gigue f. Ork.
Corelli: Sarabande og Gigue f. Violin.
Pizzoni: »Due begl'occhi« (Madr.).

43 KONCERT 8 JULI 1866.

(Roskilde Domkirke).

Weyse: »Dagen gaar« (Kor).
— Duet af Reformationskantaten.
Mozart: Ave verum (Kor).
Hartmann: Jairi Datter (A.).
H. Rung: »Den store hvide Flok« (Salme).

Weyse: »Alt oprejst Maanen« (Solo).
H. Rung: De hellig tre Kongers Sang (3-st. m. Viol. d'amore).
Palestrina: Laudate Dominum.
H. Matt.-Hansen: Orgel-Præludium.
Weyse: Duet af Sørgekantate o. Fr. VI.
Benevoli: Et incarnatus est.
— Crucifixus.
Jommelli: »Pietà, pietà Signore« (S. og A.).
Meyerbeer: Den 91. Salme.

44 KONCERT 29 NOVEMBER 1866.

(Slotskirken).

Palestrina: Super flumina.
Weyse: Duet af Sørgekantate o. Fr. VI.
Hartmann: Jairi Datter (A.).
H. Rung: Juleaften (Kor).
Mozart: Requiem (Soli, Kor og Ork.).

45 KONCERT 14 MARTS 1867.

(Universitetets Solennitetssal).

Lotti: Magnificat (Soli, Kor, Orgel og Ork.).
Benevoli: Kyrie eleison (12-st. i 3 Kor).
Pergolese: Sanctum et terribile (5-st. m. Orgel).
— Salve Regina (Solo).
Benevoli: Sanctus (16-st. i 4 Kor).
Gastoldi: »Viver lieto« (Balletto).
Marenzio: »O valoroso Dio« (Madr.).
A. Scarlatti: »Scherza amando« (Solo).
Marenzio: »Dissi a l'amata« (Madr.).
Weyse: Damekor af »Aly og Gulhyndy«.
H. Rung: Hjemve (Rom.).
Frydensberg: Amor og Psyche (Solo og Kor).

46 KONCERT 10 MAJ 1867.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Agnus Dei.
H. Rung[1]*:* Crucifixus (2 S. m. Ork.).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Lotti: Regina coeli (4-st.).
Jommelli: Offertorium (Soli, Kor og Ork.).
Paradisi: Sonate i Adur f. Klaver.
G. B. Martini: Gavotte i Fdur f. Klaver.
A. Gabrieli: Sento un rumor (8-st.).
Clementi: Sonate f. Klaver.
Weyse: Etude i Ddur f. Klaver.
— Vaarsang (T.).
H. Rung: Sigrids Sang af »Fra piazza del popolo«.
— »Natlige Skygger«, Serenade (f. Bar. m. Damekor, Harpe og Viol. d'amore).
Spansk Folkevise: »No tocaran campanas« (S., Kor og Ork.).

47 KONCERT 24 MAJ 1867).

(Universitetets Solennitetssal).

H. Rung: Modersmaalet (3-st.).
A. Gabrieli: »Sento un rumor«.
Pizzoni: Due begl'occhi. (Madr.).
Paradisi: Sonate i Adur f. Klv.
Weyse: »Dagen gaar« (Kor).
— Borgvægterens Sang af »Macbeth« (B.).
— »Lysets Engel« (Kor).
H. Rung: Sigrids Sang.
— Serenade ved Strandbredden.
G. B. Martini: Gavotte i Fdur f. Klv.
D. Scarlatti: Sonata (Presto) f. Klv.
Conversi: »Sola soletta« (Madr.).
A. Scarlatti: »Scherza amando» (Solo).
Gastotdi: »Viver lieto« (Balletto).

48 KONCERT 16 JUNI 1867.

(Frederiksborg Slotskirke).

Palestrina: Agnus Dei.
H. Rung[1]*:* Crucifixus.
Leisring: Julehymne (8-st.).
Weyse: Solo m. Kor og Orgel af Sørgekantate o. Fr. VI.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

H. Rung: Juleaften (Kor).
Weyse: »I Saxernes Land«, Solo af Reform.-Kant. (Bar.).
H. Rung: Kirkens Trøst.
Donizetti: Ave Maria (S. m. Kor og Ork.).
H. Rung: Jesus i Bethania (Solo m. Orgel).
Mel. fra d. 13de Aarh.: »Et Barn er født i Bethlehem« (Kor).
H. Rung[1]*):* Andante religioso for 5-st. Strygeorkester.
Meyerbeer: Den 91. Salme.

49 KONCERT 28 OKTORER 1867.

(Slotskirken).

Palestrina: Laudate.
J. S. Bach: Fantasi og Fuga i Gmoll for Orgel.
Benevoli: Sanctus (16-st. i 4 Kor).
Mozart: Requiem.

50 KONCERT 17 FEBRUAR 1868.

(Universitetets Solennitetssal).

Mel. fra 1699: »Den lyse Dag«.
Scheibe: »Hold Taare op at trille« (Solo, Kor og Ork., af Sørgekantate over Frederik V).
P. Schall: Wiedewelt (4-st.).
Schulz: Arie af »Høstgildet« (T.).
Kunzen: Arie af »Vinhøsten« (T.).
— Kor af »Vinhøsten«.
H. Rung: »Her er Fløjter«. Aforisme (f. 8-st. Kor).
— Atle og Giukungerne.
Vecchi: Serenata (6-st.).
C. Schall: Uddrag af 3die Akt af Ball. »Romeo og Julie«.
Gounod: Epithalame af Op. »Roméo et Juliette« (8-st.).
Spansk Folkevise: »No tocaran campanas«.

51 KONCERT 20 APRIL 1868.

(Slotskirken).

Palestrina: Stabat mater.
H. Rung[1]*):* Crucifixus.
Vittoria: Populе meus.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Jommelli: Miserere.
Weyse: »Den store stille Nat« (Solo).
— »Lysets Engel« (Kor).
— »Bliv hos os« (Solo).
Palestrina: Pater noster (8-st.).
H. Rung: Andante religioso.
Allegri: Miserere.

52 KONCERT 30 NOVEMBER 1868.

(Slotskirken).

Allegri: »Salvatorem« (6-st.).
Paisiello: »Judicabit« (Bas, 5-st. Kŏr og Ork.).
H. Rung: Nattevagt.
Mendelssohn: Sonate f. Orgel i Cdur.
Weyse: Den ambrosianske Lovsang (Soli, Kor og Ork.).

53 KONCERT 3 MARTS 1869.

(Universitetets Solennitetssal).

Carissimi: Uddrag af Orat. »Jephta« (Soli og Kor).
Marcello: Den 51de Salme (Soli, 3-st. Kor m. Ork.).
Beethoven: Elegischer Gesang (4 Soli m. Strygeork.).
H. Rung: Island (Kor).
Rosenhain: Villanelle (S. A.).
Dansk Folkemelodi: »Det haver saa nyligen regnet«.
Cimarosa: Rec. og Duet af Op. »Il mercato di marmantile« (2 S.).
H. Rung: »Her er Fløjter« (8-st.).
Vecchi: Saltarello (5-st. Strygeork.).
Gesualdo: Io tacerò (5-st. Madr.).
Lully: Solo af Op. »Bellerophon«.
Vecchi: Vinata (5-st.).

54 KONCERT 22 APRIL 1869.

(Slotskirken).

Palestrina: Agnus Dei (af Missa P. M.) 6-st.
Stradella[1]*:* Kirkearie.

---

[1]) Se S. 162.

J. S. Bach: Fuga i Edur (for Orgel).
Palestrina: Credo (af Missa P. M.) 6-st.
Mozart: Requiem.

55 KONCEBT 15 DECEMBER 1869.

(Slotskirken).

Rossini: Missa solemnis (Soli, Kor og Ork.).

56 KONCERT 22 MARTS 1870.

(Universitetets Solennitetssal).

Anerio: Requiem æternam (4-st.).
Rossini: La carità.
Palestrina: Lauda anima (5-st.).
Lasso: O d'amarissime onde (5-st.).
H. Rung[1]*):* 3 Toskanske Folkeviser:
a. »Fossi sicuro«.
b. »E lo mio«.
c. »Il primo giorno«.
Tenaglia: La speranza (3 Damest.).
Giovanelli: »Cara dolce favella« (5-st. Madr:).
Stradella: »Se nel ben« (Arietta).
Carissimi: »Siam tre misere« (3 Damestemmer).
Giovanelli: »Amorose viole« (5-st. Madr.).
Mozart: Rec. og Serenade af »Don Juan« (m. Mandolin).
A. Gabrieli: »Sento un rumor«.

57 KONCERT 3 MAJ 1870.

(Universitetets Solennitetssal).

Durante: Requiem aeternam (4-st. m. Ork.).
Lotti: »Spirto di Dio« (5-st. Madr.).
Rossini: La carità.
Stradella: »Così Amor«. (Canzonetta).
Conversi: »Ma se tempo« (5-st. Madr.).
Carissimi: »Siam tre misere«.
Pizzoni: »Due begl'occhi«. (Madr.).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

A. Scarlatti: Terzet og Kvartet af Op. »Griselda«.
Conversi: »Io vò gridando« (Madr.).
A. Scarlatti: »O cessate« (Canz).
Gastoldi: »Tutti venite« (Balletto, 5-st.).
Spansk Folkesang: »No tocaran campanas«.

58 KONCERT 26 NOVEMBER 1870.

(Frue Kirke).

Vittoria: »Populе meus«.
Rossini: Missa solemnis.

59 KONCERT 1 APRIL 1871.

(Universitetets Solennitetssal).

Carissimi: 2 Kor af Orat. »Jephta«.
Majo: O clemens (Solo).
Palestrina: Laudate.
Cherubini: »Arbre charmant«. Romance.
H. Rung[1]*:* Chanson de troubadour (Bar. m. Viol. d'amore og Klv.).
H. Rung[1]*:* Toskanske Folkeviser:
a. »Quando ti vedo«.
b. »Vorrei far«.
c. »Le cose piccoline«.
Florio: »È poco«, ei disse« (6-st. Madr.).
Vecchi: Saltarello.
— Vinata.
Lotti: »Pur dicesti» (Arietta).
Morley: »Now is the month« (5-st. Ballet).
— »My bonny lass« (5-st. Ballet).
Händel: »Stille amare«. Arie af Op. »Tolomeo«.
Gluck: Uddrag af »La contesa dei Numi«.

60 KONCERT 2 MAJ 1871.

(Universitetets Solennitetssal).

Weyse: Kor af »Faruk«.
— Cavatine af do.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Isouard: Ouvrt. af Op. »Lully et Quinault«.
Cherubini: Hymne af Op. »Anacréon«.
Giovanelli: »Rallegrarmi«.
Zingarelli: Arie af »Giulietta e Romeo«.
Conversi: »Sola soletta«.
Paisiello: Uddrag af Op. »Il barbiere di Seviglia«.
H. Rung: »Den Sommerdag« } Sange af »Svanehammen«.
— »Til Myklegaard« }

61 KONCERT 18 JUNI 1871.

(Helsingør, Frimurerlogen).

Weyse: Kor af »Faruk«.
H. Rung: Sang af Jomsborgs Belejring (Alt m. Kor).
— Havfruen (S. A.).
Morley: »Now is the month« (5-st.).
Rossini: La Carità.
Finsk Folkevise: »Fjerran han dröjer« (MS.).
F. Rung: Sangen (S. og A.).
H. Rung: Chanson de troubadour.
»Le cose piccoline« }
»Un angelo dal cielo« } Toskanske Folkeviser.
»E lo mio damo« }
— »Her er Fløjter« (8-st.).
Cherubini: »Dors, dors«, (Damekor).
Mozart: Rec. og Serenade af Op. »Don Juan«.
Gastoldi: »Viver lieto voglio« (5-st.).
H. Rung: Trio f. Viola d'amore, Bratsch og Klaver.
Tenaglia: »Voglio morir«.
Paisiello: Figaros Arie af Op. »Barberen i Sevilla«.
Giovanelli: »Rallegrarmi«.
Conversi: »Sola soletta«.
Spansk Folkevise: »No tocaran campanas«.

1872—1877.
(H. S. PAULLI).

62 KONCERT 30 MARTS 1872.
(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Kyrie (af Missa P. M.).
Pergolese: Quis sicut (Solo, Kor og Ork.).
— Qui tollis (Soli, Kor og Ork.).
Palestrina: Sanctus (af Missa Beata virgine).
H. Rung: »Fuggite amore« (4-st.).
Händel: »Giacchè morir« (A. m. Ork.).
Giovanelli: »Mi sfidate« (5-st. Madr.).
Hasse: »Padre perdona«, Arie af »Demofoonte«.
Cesti: »Dormi«, Arie af »Orontea«.
Vecchi: Serenata (6-st. Kor).
H. Rung: a. Chanson.
— b. Rondel.
— c. Chanson de troubadour.
— Aforisme Nr. 2.

63 KONCERT 8 MAJ 1872.
(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Stabat mater.
Pergolese: Salve Regina (Solo m. Ork.).
Pitoni: Dies irae.
Carissimi: O felix anima.
Corelli: Sonata da camera (3-st. Ork.):
a. Preludio. c. Sarabanda.
b. Allamanda. d. Corrente.
H. Rung[1]*:* »Un angelo dal cielo« (Toskansk Folkev.).
Sacchini: »Jour heureux«, Arie af Op. »Dardanus«.
Tenaglia: »Voglio morir« (3 Soli m. Ork.).
Cesti[1]*:* Le fate (Solo, Kor og Ork.).
A. Scarlatti: »Povera pellegrina« (Solo m. Ork.).
Philippi: »Il dolce mormorio« (6-st. Madr.).

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

Ubekjendt Komponist: »O giorno avventuroso«, Arie af Komedien »Arlequin Mercure galant«.
H. Rung: Bølgerne (Soli og Damekor).
Naumann: Canto dei pellegrini (Soli, Kor og Ork.).

64 KONCERT 1 FEBRUAR 1873.

(Slotskirken).

E. Siboni: »Stabat mater« (Soli, Kor og Ork.).
Cherubini: Requiem (Kor og Ork.).

65 KONCERT 17 MARTS 1873.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: »Laudate«.
Vittoria: Populе meus.
J. S. Bach: Rec. og Arie af Julekantaten (A. m. Ork.).
Mogens Pedersön: »Min Sjæl nu love Herren« (5-st) Kor).
Haydn: Adagio for Strygekvartet.
Gastoldi: »Tutti venite« (5-st. Ballet).
Perti: »O d'immenso rigore« (5 Soli m. Ork.).
Vecchi: »O bella, o bianca« (6-st.).
Paisiello: Rec. og Duet af Op. »Elfrida« (2 S. m. Ork.).
H. Rung: Aforisme Nr. 2.
Cimarosa: Arie af Op. »Il ritorno di Don Calandrino« (Bar. m. Ork.).
Gastoldi: »Viver lieto« (5-st.).

66 KONCERT 18 MAJ 1873.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Agnus Dei (4-st.).
Ældre Melodi: »Jeg saa to dejlig' Roser staa« (4-st.).
Bertani: »Ch'ami la« (5-st. Madr.).
Joh. Hartmann: Kor af »Fiskerne«.
Kunzen: Uddrag af Kant. »Erobreren og Fredsfyrsten«.
Frydensberg: Brudstykke af »Agnete og Havmanden«.

67 KONCERT 18 DECEMBER 1873.

(Slotskirken).

Frescobaldi: Capriccio di durezza (f. Orgel).
Palestrina: Agnus Dei.
Cherubini: Pater noster (4-st.).

— *J. S. Bach:* Toccata (f. Orgel).
H. Rung: Juleaften.
Weyse: Pinsekantate (Soli, Kor og Ork.).

68 KONCERT 9 MARTS 1874.

(Universitetets Solennitetssal).

Mogens Pedersön: »Et Barn er født« (5-st.).
Palestrina: Super flumina.
Wilbye: »Sweet honey« (Madr.).
Cimarosa: Aria buffa af Op. »Giannina e Bernardone« (Bar. m. Ork.).
H. Rung: Havfruen (S. A.).
Gluck: »O del mio dolce«, Arie af Op. »Elena e Paride«.
Lotti: »Spirto di Dio« (Madr.).
H. Rung: Hjemve, Romance.
— Chanson de troubadour.
Pizzoni: Due begl'occhi (Madr.).
Meyerbeer: Den 91. Salme.

69 KONCERT 2 MAJ 1874.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Stabat mater.
Weyse: Miserere.
Vecchi: Vinata (5-st.).
G. B. Martini: »Quell'onda« (Duet).
Boieldieu: Duet af »Les voitures versées«.
Schulz: Ouvert. og Kor af »Athalia«.
H. Rung: Kor med Soli og Duet af Op. »Federigo«.
— Sigrids Sang.
Frydensberg: Brudstykke af »Agnete og Havmanden«.

70 KONCERT 12 JANUAR 1875.

(Slotskirken).

Anerio: Requiem aeternam.
Berggreen: Pater noster (4-st.).
Mendelssohn: »Es ist genug«, Arie af »Elias«.
H. Rung: Kirkens Trøst.
Mendelssohn: Ave Maria.
Weyse: Nytaarskantate (Soli, Kor og Ork.).

71 KONCERT 9 MARTS 1875.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Credo (af Misso P. M.).
Majo: O clemens.
Gounod: Ave verum (5-st.).
Carissimi: »Siam tre misere« (3 S. m. Ork.).
Stradella: »Se nel ben« (Bar. m. Ork.).
Crequillon: »Reveillez-vous« (4-st.).
Sullivan: »O hush thee« (4-st.).
Locatelli: Sonate f. Violin.
V. Martin: Duet af Op. »La cosa rara«.
H. Rung: »Il dolce sonno« (M. S. m. Klv.).
Rossini: La carità.

72 KONCERT 3 MAJ 1875.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: »O beata«.
Jommelli: Miserere.
Naumann: Solo og Kor m. Ork. af Orat. »Davidde«.
Kuhlau: Ouvert., Kor og Solo af »Trylleharpen«.
Giovanelli: »Rallegrarmi« (Madr.).
— »Mi sfidate« (Madr.).
Kuhlau: Ariette af »Elisa« (Bar.).
Spansk Folkesang: »No tocaran campanas«.

73 KONCERT 21 MAJ 1875.

(Kasinos mindre Sal).

(Extrakoncert ved Fr. Rung).

Palestrina: Agnus Dei.
Hartmann: Jairi Datter.
Rossini: Kvartet og Kor af Kantaten »Il conte Ugolino«.
Gade: Romance af Op. »Mariotta«.
Sullivan: »O hush thee«.
Weyse: Romance (Bar.).
H. Rung: Romance (Bar.).
G. B. Martini: »Quell'onda« (Duet).
H. Rung: Island.

Lully: Gigue af »Le Temple de la paix«,
Menuet af »Bellerophon«.
Entrée des Basques (f. Strygeork.).
Fr. Rung: »Du rige og dejlige Fugl« (Romance).
— I Skoven (Duet).
Cimarosa: Arie af Op. »Il ritorna di Don Calandrino«.
H. Rung[1]*):* »Le cose piccoline« } Toskanske Folkeviser.
— »L'ho perso« }
Conversi: »Sola soletta« (Madr.).

74 KONCERT 13 JANUAR 1876.

(Slotskirken).

Töpfer: Allegro (f. Orgel).
Palestrina: Salvator mundi (4-st.).
H. Matth. Hansen: Fantasi over Salmen: »Fra Himlen højt« (f. Orgel).
Haydn: Kristi 7 Ord paa Korset (Orat. f. Soli, Kor og Ork.).

75 KONCERT 28 MARTS 1876.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: »O, vera summa« (5-st.).
Jommelli: »Confirma« (5 Soli, Kor og Str.-Ork.).
Tenaglia: »Voglio morir« (3 Soli).
Keiser: »Dove sei«, Arie af Op. »Orpheus«.
Pitoni: Dies irae.
Händel: »Giacchè morir«, Arie af Op. »Radamisto«.
H. Rung: Vexelsang af »Brand«.
— Duet af »Farinelli«.
Florio: »È poco« (Madr.).
Cherubini: »Solitario bosco« } Duetter f. S. og A. m. Klv.
»Dite almeno« }
Isouard: »Non je ne veux pas«, Arie af Op. »Le billet de lotterie«.
Waelrant: »Vorria morire« (4-st.).
Gastoldi: »Tutti venite«.
— »Viver lieto«.

---

[1]) Uden Angivelse af Komponistens Navn.

76 KONCERT 11 MAJ 1876.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: Tenebrae factae (4-st.).
Cherubini: »O sacrum« (Kor og Ork.).
H. Rung: En Erindring. } Romance.
— Tonernes Flugt. }
Händel: »Stille amare«, Arie af Op. »Tolomeo«.
Marenzio: »Zeffiro torna« (Kor).
H. Rung: Fuggite amore.
Rossini: Kvartet og Kor af »Il conte Ugolino«.
Leslie: »My love is fair« (Madr.).
H. Rung: »Ite, rime dolenti« (A.).
Kuhlau: Uddrag af 1ste Akt af Op. »Lulu«.

77 KONCERT 29 OKTOBER 1876.

(Universitetets Solennitetssal).

(Foreningens 25-aarige Stiftelsesdag).

Palestrina: Kyrie eleison.
Christe eleison.
— Super flumina.
Giovanelli: »Rallegrarmi«.
Lotti: »Spirto di Dio«.
Conversi: »Sola soletta«.
H. Rung: St. Lucae Evang. (24de Kap.).
— Odrun og Ternerne.
— Gurre.
— »Fossi sicuro«. }
»Il primo giorno«. } Toskanske Folkeviser.
»E lo mio«. }
— »Danmark mit Fædreland« (udsat f. 4-st. Kor af Fr. Rung).

78 KONCERT 12 FEBRUAR 1877.

(Universitetets Solennitetssal).

Carissimi: O felix anima.
Gounod: Noël (2 Soli og Damekor m. Orgel).
Lotti: Magnificat (Soli, Kor, Ork. og Orgel).

Philippi: »Il dolce mormorio« } 2 Madr.
»Si mi dicesti« }
Händel: »O Juda«, Rec. og Arie af Orat. »Athalia«.
Quagliati: Madrigal med Ekko.
Fr. Rung: »Vent mig ikke, Skat.« } To russiske Folkesange
»Unge Pige«. } f. M. S. og Bar.
H. Rung: »Her er Fløjter«, Aforisme.

79 KONCERT 5 MAJ 1877.
(Slotskirken).

Haydn: Skabelsen, Orat. f. Soli, Kor og Ork.

80 KONCERT 8 MAJ 1877.
(Slotskirken).

Haydn: Skabelsen.

81 KONCERT 17 MAJ 1877.
(Slotskirken).

Haydn: Skabelsen.

82 KONCERT 3 JUNI 1877.
(Roskilde Domkirke).

Haydn: Skabelsen (under Fr. Rungs Direktion).

1877—1901.
(FR. RUNG).

83 KONCERT 3 NOVEMBER 1877.
(Slotskirken).

Händel: 1ste og 2den Del af Orat. »Messias« (Soli, Kor, Ork. og Orgel).

84 KONCERT 11 FEBRUAR 1878.
(Universitetets Solennitetssal).

d'Astorga: Stabat mater (Soli, Kor og Ork.).
Händel: »O hör' mein Fleh'n«, Arie m. Kor af Orat. »Samson«.
Palestrina: »O, bone Jesu«.

Buononcini: »In te, Domine« (4-st. m. Ork.).
Jommelli: »Chi vuol comprar« (S. m. Klv.).
H. Rung: »Bølgerne«.
Gibbon: Le vieux chasseur (Madr.).
Marenzio: »O valoroso Dio« (Madr.).
Donato: Villanella Napolitana (Madr.).
Leo: Sicut erat (10-st.).

85 KONCERT 10 MAJ 1878.

(Universitetets Solennitetssal).

H. Matth.-Hansen: Den 100de Salme (Kor og Ork.).
H. Rung: Sang i Julenatten (4-st.).
Fr. Rung: De sønderjydske Piger (Damekor m. Ork).
H. Rung: Aforisme Nr. 2.
Mozart: Uddrag af 1. og 2. Akt af Op. »Idomeneo«.

86 KONCERT 15 NOVEMBER 1878.

(Slotskirken).

Händel: 1. og 2. Del af »Messias«.

87 KONCERT 3 FEBRUAR 1879.

(Universitetets Solennitetssal).

Weyse: Den ambrosianske Lovsang (Soli, Kor og Ork.).
Palestrina: Stabat mater.
H. Rung: Aria di chiesa.
Thomas: Introduction og Kor af Op. »Psyché«.
Morley: »My bonny lass« } 5-st. Ballets.
— »Now is the month« }
Gluck: »Di Pafo il Dio« (4-st. Kor m. Ork.).
Thomas: Nymfekor af Op. »Psyché«.

88 KONCERT 28 APRIL 1879.

(Slotskirken).

Palestrina: Laudate.
Mendelssohn: »Ja, sønderriver Hjærtet«, Rec. og Arie af Orat. »Elias«.
G. Matth.-Hansen: Fantasi i Dmoll (Orgel).
Mozart: Requiem.

89 KONCERT 15 JUNI 1879.

(Malmö).

Mozart: Requiem.
Costa: Kvartet.
Morley: »My bonni lass«.
— »Now is the month«.
Brückler: Lied »Jung Werner's am Rhein«.
Rubinstein: Morgenlied.
Schumann: Widmung.
Spansk Folkevise: »No tocaran campanas«.

90 KONCERT 5 DECEMBER 1879.

(Slotskirken).

Händel: Ouverture af »Alexanderfesten«.
Palestrina: »Gloria patri« (to 4-st. Kor).
Marcello: Den 15de Salme (S. m. Str.-Ork.).
Pergolese: Sanctum et terribile (Kor m. Ork. af Fr. Rung).
Mozart: Requiem.

91 KONCERT 31 JANUAR 1880.

(Kasinos store Sal).

Mindefest i Anl. af Hundredaarsdagen for den 1ste Opf. af »Fiskerne« af Ewald,

Weyse: Ouverture til »Balders Død«.
Fr. Rung: »Rungsteds Lyksaligheder«.
Joh. Hartmann: »Fiskerne«, Syngespil i 3 Akter.

92 KONCERT 20 MARTS 1880.

(Kasinos mindre Sal).

Weyse: Ouvert. til »Balders Død«.
J, S. Bach: Koncert i Amoll f. Violin m. Ork.
Gluck: Uddrag af Op. »Armide«.

93 KONCERT 3 MAJ 1880.

(Slotskirken).

Rossini: Missa solemnis.

94 KONCERT 17 NOVEMBER 1880.

(Kasinos mindre Sal).

Mozart: Rec. og Kor af Op. »Idomeneo«.
Cherubini: »La Primavera« (S. A. T. B. m. Ork.).
Händel: »Acis und Galatea«, Pastoral i 2 Akter (Soli, Kor og Ork.).

95 KONCERT 11 DECEMBER 1880.

(Kasinos mindre Sal).

(1ste Kammermusik-Koncert).

Haydn: Strygekvartet i Fdur (Nr. 82).
Stradella: »Cosi amor» (Canzonetta).
Pergolese: »Tre giorni« (Siciliano).
A. Scarlatti: »O cessate« (Canzonetta).
Händel: Sonate i Adur f. Violin.
Rossi: »Ah, rendimi« (Arie).
Mozart: Divertimento i Ddur for Strygekvartet, Kontrabas og 2 Horn.

96 KONCERT 9 FEBRUAR 1881.

(Kasinos mindre Sal).

(2den Kammermusik-Koncert).

Beethoven: Strygekvartet i Emoll, Op. 59, Nr. 2.
Reichardt: Spanische Canzonetta. } Romancer.
Serenade. }
Frühzeitiger Frühling. }
J. S. Bach: Kromatisk Fantasi. } Klaver.
Preludie i Cisdur. }
Preludie og Fuga i Gmoll. }
Gluck: Arie af »La contesa dei Numi« (S.).
Boccherini: Strygekvintet i Cdur Nr. 46.

97 KONCERT 14 FEBRUAR 1881.

(Universitetets Solennitetssal).

Palestrina: »Fratres ego«.
Carissimi: »Jephta« (fuldstændigt).
Marcello: Den 3die Salme.

Durante: Magnificat (Soli, Kor og Ork.).
Giovanelli: »Mi sfidate« (Madr.).
Vecchi: Saltarello (5-st. Str. Ork.).
— Serenata.
Cimarosa: Rec. og Duet af Op. »Il Mercato di Marmantile« (2 S. m. Ork.).
Giovanelli: »Rallegrarmi« (Madr.).
Händel: Nachtigallenchor af Orat. »Salomon«.

98 KONCERT 8 APRIL 1881.

(Kasinos mindre Sal).

(3die Kammermusik-Koncert).

Mozart: Strygekvartet i Ddur.
J. S. Bach: »Se il ciel«.
Galuppi: »Fino ch'io viva«. } Arier (S.).
Haydn: Trio i Esdur f. Klv., V. og Violoncel.
Tenaglia: »Voglio morir« (3 Soli).
Cherubini: Strygekvartet i Esdur.

99 KONCERT 25 APRIL 1881.

(Slotskirken).

H. Matth.-Hansen: »Ved Dødens Komme« (Kor og Ork.).
Bortnjánski: »Lad som duftende Røgelse« (3-st. Damekor).
Gammel russisk Koral: Du Sions Konge (4-st. bl. Kor).
Pergolese: Stabat mater (fuldstændigt).
Palestrina: Agnus Dei.
Händel: 3die Del af »Messias«.

100 KONCERT 13 MAJ 1881.

(Kasinos mindre Sal).

(4de Kammermusik-Koncert).

Haydn: Strygekvartet i Cdur.
Buononcini: »Pietà mio caro«.
Legrenzi: »Che fiero«. } Arier f. S.
Sarti: »Vorrei punerti«.
Nardini: Sonate i Ddur f. Violin.
Jommelli: »Chi vuol comprar«. Arie.

Cimarosa: Duet af Op. »I Traci amanti« (S. og Bar.).
Beethoven: Strygekvintet i Cdur. Op. 29.

101 KONCERT 28 OKTOBER 1881.

(Hoftheatret).

Mozart: »Idomeneo«, Opera i 3 Akter.

102 KONCERT 8 NOVEMBER 1881.

(Kasinos mindre Sal).

(Extra-Koncert).

Mozart: »Idomeneo«, Opera i 3 Akter.

103 KONCERT 30 NOVEMBER 1881.

(Kasinos mindre Sal).

(Kammermusik-Koncert).

Mozart: Strygekvintet i Ddur.
Gluck: Arie af »Paris og Helena«.
Lully: Romance af »Atys«.
Gluck: Romance af »Echo et Narcisse«.
Tartini: Sonate i Gdur for Violin.
A. Scarlatti: »Toglietemi la vita«, Canzonetta.
— »La speranza«, Canzonetta«.
Stradella: »Il destin vuol«, Cantata.
Beethoven: Klavertrio i Bdur, Op. 97.

104 KONCERT 19 JANUAR 1882.

(Universitetets Solennitetssal).

Allegri: Miserere.
Benevoli: Sanctus (16-st.).
Bortnjánsky: »Himmelens Cheruber« (3-st. Damekor).
Ældre Mel.: »Herre vær os naadig« (udsat f. 4 St. af Lwoff).
Mendelssohn: Laudate pueri (3 Soli, 3-st. Damekor og Orgel).
H. Rung: »Nessun maggior« (4 Soli).
— »Fryd dig«, Julesalme (6-st.).
Vitali: Ciaconna f. Violin.
H. Rung: Island.
A. Scarlatti: »Dalsigre, ahi«, Cantata (S.-Solo).

Morley: »Heller Pfeiffen« (5-st.).
— »Auf! lasst uns singen« (5-st.).
Lully: »Heureuse mort« (Arie af Op. »Bellerophon«).
Rameau: »Helas! est-ce assez« af Op. »Les fêtes de Polimnie«.
Grétry: Serenade af Op. »L'amant jaloux«.
Leclair: Sarabande og Presto f. Violin.
H. Rung: »Her er Fløjter« (8-st.).

105 KONCERT 3 FEBRUAR 1882.

(Kasinos mindre Sal).

(Kammermusik-Koncert).

Beethoven: Serenade i Ddur, Op. 8.
Händel: »Wach' auf, Saturnia«, Rec. og Arie af Op. »Semele«.
Nardini: Sonate i Fmoll for Bratsch.
Mozart: »Mia speranza« (Koncertarie f. S.).
Haydn: Strygekvartet i Ddur, Op. 64.

106 KONCERT 1 April 1882.

(Kasinos mindre Sal).

(Kammermusik-Koncert).

Clementi: Klavertrio i Fdur.
Cavalli: »Dolce Amor« (Siciliano).
Lully: Menuet af Op. »Bellerophon«.
Händel: »Kleine Vöglein«, Arie af Op. »Justinus«.
Rust: Sonate i Dmoll for Violin.
Pizzoni: »Due begl'occhi« (Madr.).
Conversi: »Sola soletta« (Madr.).
Beethoven: Strygekvartet i Bdur, Op. 18.

107 KONCERT 28 OKTOBER 1882.

(Missionshuset „Bethesda"s Festsal).

Händel: »Israel in Aegypten«, Orat. f. Soli, 2 Kor og Ork.

108 KONCERT 23 FEBRUAR 1883.

(Slotskirken).

Haydn: Skabelsen.

109 KONCERT 19 MARTS 1883.

(Universitetets Solennitetssal).

Marcello (Fr. Rung[1]*)):* Sonata f. 3-st. Strygeork.
Händel: Arie af Op. »Tolemeo«.
Fornsete: Kanon (6-st.).
Cimarosa: Duet af Op. »I Traci amanti« (S. og Bar.).
Händel: »Acis und Galatea«, Pastoral i 2 Akter (Soli, Kor og Ork.).

110 KONCERT 9 APRIL 1883.

(Universitetets Solennitetssal).

Gluck: »Paris und Helena«, Op. i 5 Akter (i Uddrag).

111 KONCERT 19 DECEMBER 1883.

(Universitetets Solennitetssal).

Fornsete: Kanon.
Okeghem: »Osanna« (4-st.).
Josquin-des-Prez: »Nymphes des bois« (5-st.).
Lasso: »Domine in auxilium« (4-st.).
Vecchi: Saltarello (5-st. Str.-Ork.).
Gastoldi: »Tutti venite« (5-st.).
Palestrina: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. } af Missa P. M.
G. Gabrieli: Surrexit Christus (3-st. Kor m. Ork.).
Caccini: »Fere selvagge«, Arie.
Peri: »Gioite al canto«, Canzone af Op. »Euridice«.
Carissimi: »Io dissi«, Cantate (S. Solo).
— Duetto da camera (2 S.).
— »Jephta«, Orat.

112 KONCERT 21 JANUAR 1884.

(Universitetets Solennitetssal).

Cavalli: Rec. og Arie af »Didone«.
— Arie af »Giasone«.
— Arie af »Erismena«.
Lully: Gigue af »Roland« (Str.-Ork.).

---

[1]) Se S. 220.

Lully: Gavotte af »Roland« (Solo, Kor, Ork.).
— »Heureuse mort«, Arie af »Bellerophon«.
Stradella: »Se nel ben«, Arietta.
— »Una donna imbizzarita«, Arie af »Orazio«.
A. Scarlatti: Terzet og Kvartet af »Griselda«.
— »Io morirei (T.-Solo).
Corelli: Folies d'Espagne (Violin-Solo).
Lotti: Crucifixus (8-st.).
— »V'ho detto tante« (Duet, S. og A.).
Rameau: Arie og Kor af Op. »Hippolyte et Aricie«.
Pergolese: »La serva padrona«, Intermezzo i 2 Akter (forkortet) (2 Soli m. Ork.).

113 KONCERT 27 MARTS 1884.

(Frue Kirke).

Beethoven: Missa solemnis i Ddur (4 Soli, Kor og Ork.).

114 KONCERT 13 NOVEMBER 1884.

(Slotskirken).

Beethoven: Missa solemnis i Ddur.

115 KONCERT 26 FEBRUAR 1885.

(Kasinos mindre Sal).

(Jubelfest for Händel).

Fr. Rung: Kantate af Thor Lange.
Händel: Judas Maccabäus (Orat., Soli, Kor og Ork.).

116 KONCERT 5 MAJ 1885.

(Universitetets Solennitetssal).

Hassler: »Hertzlich lieb« (8-st.).
J. S. Bach: »Ich lasse dich nicht« (8-st.).
— Koncert i Amoll f. Violin.
Senfl: »Mit Lust thät ich«. }
»Hans Beutler« }
»Entlaubet ist«. } 4-st.
»Ich soll und muss«. }
»Dort oben auf«. }
Händel: Koncert i Gmoll f. Obo.

Dowland: »Liebe erwacht«.
Tallis: »Einst wandelt' ich«.
Morley: »Frühling umstrahlt«.
Bennet: »Fliesset dahin«.
Morley: »Feu'r! Feu'r!« } Madrigaler.

117 KONCERT 25 NOVEMBER 1885.

(Slotskirken).

Händel: »Messias«, 1ste og 2den Del.

118 KONCERT 24 FEBRUAR 1886.

(Slotskirken).

J. S. Bach: Kyrie, Christe, Kyrie af Messe i Hmoll.
K. Ph. Em. Bach: Auferstehung und Himmelfahrt Jesu.

119 KONCERT 6 APRIL 1886.

(Universitetets Solennitetssal).

Weyse: Miserere.
H. Rung: »Krist stod op af Døde« (5-st.).
— »Fuggite amore«.
Fr. Rung: Suite i ældre Stil for Strygeork. og obl. Trompet.
Dowland: »Liebe erwacht«.
Tallis: »Einst wandelt' ich«.
Morley: »Frühling umstrahlt«. } Madrigaler.
Senfl: »Hans Beutler«.
»Ich soll und muss«.
»Dort oben auf«. } (4-st.).
J. S. Bach: Suite for Fløjte, Strygekvartet og Kontrabas m. Klaverakkompagnement i Hmoll.
Palestrina: Agnus Dei.
Vecchi: Vinata.
Pizzoni: »Due begl'occhi« (5-st. Madr.).
Conversi: »Sola soletta« (5-st. Madr.).

120 KONCERT 2 NOVEMBER 1886.

(Slotskirken).

Hajdn: Skabelsen.

121 KONCERT 12 FEBRUAR 1887.

(Kasinos store Sal).

(Mindefest for Kuhlau).

Kuhlau: Ouverture til Op. »Hugo og Adelheid«.
Prolog af Holger Drachmann.
Kuhlau: »Lulu«, Opera i 3 Akter (forkortet).

122 KONCERT 21 APRIL 1887.

(Universitetets Solennitetssal).

J. S. Bach: 2den Del af »Juleoratoriet«.
Händel: Koncert for 2 Violiner og Strygeorkester i Hmoll.
Vecchi: Serenata (6-st.).
H. Rung: »Vorrei far«. »Le cose piccoline«. »Il primo giorno«. »E lo mio damo«. } Toskanske Folkeviser.
Giovanelli: »Rallegrarmi«. — »Mi sfidate«. } Madrigaler.
J. S. Bach: Komische Kantate (S. og B.).

123 KONCERT 1 DECEMBER 1887.

(Kasinos store Sal).

Kuhlau: »Lulu«.

124 KONCERT 19 DECEMBER 1887[1]).

(Universitetets Solennitetssal).

Lasso: »Bonjour mon coeur«. »Fuyons tous« »Je l'ayme bien«. } (4-st.).
Haydn: Strygekvartet i Ddur Nr. 79.
Händel: »Ah! Barbar!« Arie af Op. »Rinaldo«.
— »O theures Leben«, Arie af Op. »Rodelinde«.
Boccherini: Strygekvintet i Cdur.
Vecchi: Serenata.
Gastoldi: »Viver lieto«.

---

[1]) Madrigalkorets 1ste Optræden.

125 KONCERT 13 MARTS 1888.

(Universitetets Solennitetssal).

Anerio: Requiem aeternam (4-st.).
Pergolese: Stabat mater (fuldstændigt) (S., A., Damekor og Strygeork.).
Händel: Koncert f. 2 Viol. og Strygeork. i Adur.
A. Scarlatti: »O cessate«. }
— »La speranza«. } Tenor-Solo.
D. Scarlatti: »Qual farfalletta«. }
Lasso: »Bonjour mon coeur«. }
»Fuyons tous«. } (4-st.).
»Je l'aymę bien«. }
J. S. Bach: Koncert f. Viol., Fløjte, Obo, Trompet og Strygeorkester.
Vecchi: »O bella o bianca« (6-st.).
H. Rung: »Fuggite amore« (4-st.).

126 KONCERT 1 DECEMBER 1888.

(Folketheatret).

Händel: Das Alexanderfest, Kantate (f. Soli, Kor og Ork.).

127 KONCERT 31 JANUAR 1889.

(Universitetets Solennitetssal).

Gl. tysk Folkevise: »Ich komm aus fremden« (uds. af Prætorius). }
Senfl: »Sieh, Bauernknecht«. } Kor.
Scandellus: »Der Wein der schmeckt«. }
P. E. Bach: Sonate for Klaver i Gdur.
Eccard: 2 preussische Festlieder (5- og 6-st.).
J. S. Bach: Koncert for 2 Klaverer og Strygeork. i Cmoll.
Isaac: »Innspruck, ich muss«. }
»Ich stund an einen« } 4-st. Kor.
M. le Maistre: »Schäm dich«. }
Dittersdorff: Strygekvartet i Esdur.

128 KONCERT 30 MARTS 1889.

(Folketheatret).

Spontini: Vestalinden, Op. i 3 Akter.

129 KONCERT 26 APRIL 1889.

(Kasinos mindre Sal).

(Privat-Koncert for Fr. Rung).

J. P. E. Hartmann: »En Engel har rørt«.
»Jeg sadled min Hest«.
»Jeg véd, jeg vorder«.
»I Vaaren knoppes«. } 4-st.

Schubert: 3 Sange af »Die schöne Müllerin« (T.).
Lange-Müller: Lied an Madonna (M.-S. og Damekor m. Klv.).
Délibes: Les Norvégiennes (Damekor m. Klv.).
Fr. Rung: Strygekvartet i Emoll.
— »Après tant de jours«.
— »Si j'étais petit oiseau«.
— »Den unge Majmaane«.
— »Vil du?« } f. Tenor.
Tre spanske Folkeviser arr. f. Kor.

130 KONCERT 9 DECEMBER 1889.

(Koncertpalæets mindre Sal).

Palestrina: Agnus Dei.
Lully: »Il faut passer«, Arie af Op. »Alceste«.
Lotti: »Spirto di Dio« (Madr.).
Florio: »»È poco« ei disse« (Madr.).
Hobrecht: »La tortorella« (Damekor).
Händel: Sonate f. Violin i Adur.
Giovanelli: »Consumando« (Madr.).
Pizzoni: »Due begl'occhi« (Madr.).
Ubekendt Komp.: »Puisque ma bergère« (B.).
— Chanson à boire (B.).
Lemaire: Chanson à manger (B.).
Exaudet: Le célèbre menuet (B.).
Tre spanske Folkeviser arr. f. Kor.

131 KONCERT 30 JANUAR 1890.

(Koncertpalæets store Sal).

Händel: Wassermusik for Strygeork. og 2 Horn.
Gluck: »Armide«, Op. i 5 Akter.

132 KONCERT 28 MARTS 1890.

(Koncertpalæets mindre Sal).

M. Pedersøn: Motet (5-st.).
Gl. danske Folkeviser: Liden Kirsten. / Valravnen. / Ramund. } (uds. f. Kor af Th. Laub).
J. S. Bach: Koncert f. 3 Klaverer m. Strygeork. i Cdur.
Schütz: »Wer will uns scheiden« (4-st. Kor med Orgel).
Brachrogge: »Angioletta« (Madrigaletto).
Borchgrevinck: »Amatemi« (Madr.).
Leoni: »Dimmi Clori« (3-st. Madr. m. 2 Soli).
Schulz: Der Abendbesuch. / Das Grab. / Anselmuccio. / An die Natur. } (f. T.).
H. Rung: Fire italienske Duetter (S. og A.).
J. P. E. Hartmann: »En Engel har rørt«. / »Jeg sadled min Hest«. / »Jeg véd, jeg vorder«. / »I Vaaren knoppes«. } (4-st.).

133 KONCERT 13 DECEMBER 1890.

(Koncertpalæets mindre Sal).

Schütz: »Wer will uns scheiden« (4-st. Kor m. Klaver).
Aichinger: Salve Regina (3-st. Damekor).
Reichardt: Aus Euphrosyne. / Kophtisches Lied. / Letztes Lied des Harfenspielers. / Das Blümlein Wunderschön. } (f. B.).
J. S. Bach: Sonate f. Violoncel (alene) i Cdur.
Gl. danske Folkeviser: »Skjøn Jomfru hun ganger« / »Der var vel syv og« / »Marsk Stig« / »Liden Kirsten« } (uds. f. Kor af Th. Laub.
Monsigny: »Adieu chère Louise«, Arie af Op. »Le Déserteur«.
Ubekendt Komp.: L'insensible.
— Le beau séjour.

Grétry: Serenade af »L'amant jaloux« (m. Akk. af Mandolin og 2 Guitarer).
Vecchi: »Tik. tak, tok« (5-st. Madr.).
D'Ana: »Nasce l'aspro« (4-st.).
Scandelli: »Bonzorno madonna« (4-st.).

134 KONCERT 3 MARTS 1891.

(Koncertpalæets mindre Sal).

Eccard: 2 Festlieder.
Corelli: Sonate f. Violin i Ddur.
Gl. dansk Folkevise: »Dronning Dagmar« (udsat for Kor af Th. Laub).
P. Schall: Wiedewelt (4-st.).
Morley: »My bonny lass« } (5-st.).
»Now is the month«. }
Mozart: Phillis an's Clavier. }
Abendempfindung. } (Akk. af et gammelt Klaver).
Wiegenlied. }
Gade: Ritter Frühling. }
Die Wasserrose. } (4-st. Kor).
Im Herbste. }

135 KONCERT 13 APRIL 1891.

(Koncertpalæets store Sal[1]*).*

J. S. Bach: Messe i Hmoll (i Udvalg) f. Soli, Kor og Ork.).

136 KONCERT 5 DECEMBER 1891.

(Mindefest for Mozart).

Mozart: Ouverture til Op. »Titus«.
— Kyrie for Kor m. Strygeork. i Fdur, komp. 1766.
— Koncert f. Klv. m. Ork. i Adur.
— Requiem.

137 KONCERT 15 FEBRUAR 1892:

Palestrina: Laudate.
— Pueri Hebræorum (4-st. Damekor).

---

[1]) De følgende Koncerter ere, hvad Kjøbenhavn angaar, givne i Koncertpalæets store Sal med Undtagelse af den 144de.

Guillemain: Sonate f. Fløjte, Violin, Bratsch og Violoncel med Klaverakk.

Hassler: »Mein G'müth ist«.
»Wer liebt aus«.
»Ach weh des leiden«.
»Tantzen und springen«. } (5-st.).

Rust: Sonate f. Violin i Dmoll.

Beethoven: 3 skotske Sange m. Akk. af Klv., Violin og Violoncel.

A. *Gabrieli:* »Caro dolce« (5-st. Madr.).

Giovanelli: »Amorose viole« (5-st. Madr.).

Conversi: »Io vò gridando« (5-st. Madr.).

138 KONCERT 11 APRIL 1892.

J. S. Bach: Messe i Hmoll.

139 KONCERT 28 OKTOBER 1892.

(Tysk Musik).

Händel: Ouverture af »Op. »Radamisto«.

— »Sommi Dei«
— »Tu vuoi ch'io parta«. } Arier af »Radamisto«.

Senfl: »Hans Beutler«.
»Ich soll und muss«.
»Dort oben auf«. } (4-st.).

J. S. Bach: Koncert f. 4 Klaverer m. Strygeork. i Cdur.

Hassler: »Mein G'müth ist«.
»Wer liebt aus«.
»Ach weh des leiden«.
»Tantzen und springen«. } (5-st.).

Mozart: Serenade (eine kleine Nachtmusik) f. Strygeorkester i Gdur.

Haydn: Abendlied zu Gott (4st. Kor m. Klv.).

Mendelssohn: Die Priemel.
Die Waldvögelein. } (4-st.).

140 KONCERT 13 FEBRUAR 1893.

Händel: »Belsazar«, Orat. i 3 Akter (forkortet) f. Soli, Kor og Ork.

141 KONCERT 7 APRIL 1893.

(Dansk Musik).

M. Pedersøn: »Laudate Dominum« (5-st.).
Gl. danske Folkeviser: Aage og Else. } (uds. f. Kor af
Ridderen i Fugleham. } Th. Laub).
Schulz: Sonatine f. Klv. i Gdur.
Weyse: Scherzo i Bdur og Etude i Fmoll f. Klv.
I. P. E. Hartmann: Bruden. Ballade f. Bar. og Damekor m. Klv.
— Skytsengelen. } (4-st.).
Rid sagte gennem Lunden }
H. Rung: Natten var mild. }
Guttens Sang. } Romancer.
»Naar hist La Piazzetta«. }
— Bølgerne (Damekor).
Kuhlau: Andante con moto af »Duo brillant« f. Klv. og Violin i Ddur.
Gade: To Folkedanse f. Klv. og Violin.
Fr. Rung: Til min Musa. }
Foraarsregn. }
Ved Huset. } (Kor).
Elskov, en Jægerdreng. }

142 KONCERT 27 NOVEMBER 1893.

J. S. Bach: Johannes-Passion f. Soli, Kor og Ork.

143 KONCERT 6 FEBRUAR 1894.

(Fransk Musik).

J. des Prez: »Nymphes des bois« (5-st.).
Lully: Passacaille af Op. »Armide« (Solo, Kor og Ork.).
Rameau: Suite de pièces f. Klv. i Amoll.
Grétry: Ouverture og Kor af Op. »Richard Coeur de Lion«.
Gaveaux: Uddrag af Op. »Leonore« (Soli, Kor og Ork.).
Gounod: Gallia (S., Kor og Ork.).

144 KONCERT 16 MARTS 1894.

(Frue Kirke).

(Extra-Koncert).

J. S. Bach: Johannes-Passion.

145 KONCERT 4 APRIL 1894.

(Til Minde om Palestrina og Orl. di Lasso).

Mozart: Adagio og Fuga f. Strygeork. i Cmoll.
Palestrina: Uddrag af Messen: »Aeterna Christi munera«.
J. S. Bach: Koncert f. 4 Klv. m. Strygeork. i Cdur.
Lasso: Super flumina.
— Jubilate Deo.
Händel: Koncert f. 2 Viol., Violoncel og Strygeork. i Emoll.
Palestrina: O bella Ninfa (5-st. Madr.).
Lasso: »Bonjour mon coeur«. »Je l'ayme bien«. »Fuyons tous d'amour«. (4-st.).

146 KONCERT 3 DECEMBER 1894.

Rossini: Missa solemnis.

147 KONCERT 9 FEBRUAR 1895.

(Italiensk Musik).

Vittoria: Populе meus.
Palestrina: Agnus Dei.
Stradella: Pentimento, Arie.
A. Scarlatti: »No, no, non è possibile«, Arie.
Lotti: »Pur dicesti«, Arietta.
Giovanelli: »Rallegrarmi«. »Consumando«. »Mi sfidate«. (Madr.).
Tartini: Sonate f. Violin i Gmoll.
Jommelli: Libera me (4-st. Herrekor).
Steffani: »Inquietate«, Duetto da camera (Damekor).
G. B. Martini: »Quell'onda«, Duetto da camera (Damekor).
D. Scarlatti: Allegro, Pastorale. Allegro assai. Cantabile. Fuga. (f. Klv.).
Vecchi: Serenata (6-st.).
Conversi: »Sola soletta« (Madr.).

148 KONCERT 25 MARTS 1895.

Gluck: »Orpheus«, Opera (Uddrag af 1ste og 2den Akt).
Mozart: »Thamos«, Bas-Solo, Kor og Orkester.

149 KONCERT 15 MAJ 1895.

(Fest-Koncert).

I. P. E. Hartmann: Ouvrt. til Op. »Ravnen«.
Prolog af Ernst v. d. Recke.
I. P. E. Hartmann: En Sommerdag, Soli, Damekor og Ork.
— »En Engel har rørt«.
— »Jeg sadled min Hest«.
— »Jeg véd, jeg vorder«.
— »I Vaaren knoppes«.
(4-st.).
— Romance, Introduktion og Barcarole af Op. »Korsarerne«.
— Skytsengelen, 4-st. m. Harpe og Violoncel.
— Rid sagte gjennem Lunden (4-st.).
— I Provence. Kor og Ork.
— Suite f. Ork. af Ball. »Thrymskviden«.

150 KONCERT 16 DECEMBER 1895.

J. S. Bach: Jule-Oratorium f. Soli, Kor og Ork.

151 og 152 KONCERT 10 og 14 FEBRUAR 1896.

(Engelsk Musik).

Fornsete: Kanon (6-st.).
Tallis: Hear the voice (4-st).
Bird: Sanctus Dominus (5-st.)
Gibbons: »Almighty and« (4-st.).
Purcell: »Christmas Anthem« (Solo, Kor og Ork.).
— »Return fond Muse« (Arie f. Alt).
— Winter (Arie f. Bas).
— Præludium. Siciliano. Preludium.
— Gavotte. Ground (f. Klv.).
— »So when the glit'ring«, Arie af »Yorkshire Fest« (A.).
— »Hark! how the songsters«, Damekor af »Timon of Athens«.
Morley: »Besides a fountain«
Weelkes: Aye me!
Wilbye: Flora gave me.
(4-st. Madr.).
Arne: Andante. Adagio. Allegro (f. Klv.).

Händel: Kroningshymne (f. Kor og Ork.).
Sullivan: Echoes.)
— O hush thee, my babie.) (4-st.).

153 KONCERT 13 APRIL 1896.

Mozart: Messe i Cmoll (Soli, Kor og Ork.).
— Uddrag af Op. »Bortførelsen fra Serailet«.

154 og 155 KONCERT 14 og 18[1]) DECEMBER 1896.

Händel: Ouvrt. til »Alexanderfesten«.
— »Israel i Ægypten«, Orator. f. Soli, 2 Kor og Ork.

156 KONCERT 15 FEBRUAR 1897.

(Tysk Musik).

Hassler: »Ach weh der grossen pein« (5-st.).
— »Ach Fräulein zart« (4-st.).
— Intrada. Galliarda. Intrada (6-st. Strygeork.).
— »Mein G'müth ist mir«.)
»Wer liebt aus treuem«.)
»Ach weh des leiden«.) 5-st.
»Tantzen und springen«.)
Händel: Largo. Allegro. Menuetto (Strygeork.).
Schubert: Den 92 Salme. Soli og Kor.
— Strygekvintet i Cdur.
— Der Tod und das Mädchen.)
— Der Doppelgänger.) M.-S.
— Die junge Nonne.)
— Geheimes.)
— An die Musik.) Tenor.
— Ungeduld.)
— Hymne an den Unendlichen (Kor m. Klv.).
— Hyrdekor af Dramaet »Rosamunde« m. Ork.

157 KONCERT 12 APRIL 1897.

Beethoven: Missa solemnis i Ddur.

---

[1]) Til Indtægt for »Herberg for Hjemløse«.

Ved den nordiske Musikfest i Stockholm 1897 sang Madrigalkoret den 5. Juni ved den danske Kammermusikkoncert i Musikakademiets Sal:

Folkevise: Liden Kirsten.
— Ramund.
Brachrogge: »Angioletta che sola«, Madrigaletto (3-st. Kor).
Mogens Pedersøn: »Non fuggir«, Madrigaletto (3-st. Kor).
J. P. E. Hartmann: »Jeg ved, jeg vorder«.
— »I Vaaren knoppes«.

158 KONCERT 22 NOVEMBER 1897.

Beethoven: Missa solemnis i Ddur.

159 og 160 KONCERT 7 og 10 FEBRUAR 1898.

(Italiensk Musik).

Carissimi: O felix anima (3-st.).
Vittoria: Populo meus.
Lotti: Crucifixus (10-st. Kor m. Strygeork.).
Palestrina: Pueri Hebræorum (4-st. Damekor).
Geminiani: Koncert f. Strygeork. i Dmoll.
Carissimi: »Jephta«.
Vecchi: Saltarello. } f. Strygeork.
Corelli: Giga. }
Tenaglia: »Voglio morir«. 3-st. Madr. (Damekoret).
Giovanelli: »Amorose viole« (5-st. Madr.).
Gastoldi: »Tutti venite«.

161 KONCERT 21 MARTS 1898.

J. S. Bach: Messe i Hmoll.

162 KONCERT 15 NOVEMBER 1898.

Gluck: »Alceste«, Op. i 3 Akter (forkortet).

163 KONCERT 30 JANUAR 1899.

Schütz: »Ehre sei dir, Christi«, Kor af Matthæus-Passionen.
— »Was betrübst du« (5-st. m. Orgel).
J. S. Bach: Koncert f. 2 Viol. m. Klv. i Cdur.

Friederici: Ade.
Stephani: Kukuk.
Tschaikowsky: Legende.
Brahms: Schnitter Tod.
— In stiller Nacht.
} Kor.

Mozart: Serenade f. 8 Blæseinstr. i Esdur.

Grieg: Ave maris stella.
I. P. E. Hartmann: Græsk Folkevise.
— Svensk Folkevise.
} Kor.

164 KONCERT 10 APRIL 1899.

Dvořàk: Stabat mater (4 Soli, Kor og Ork.).
J. S. Bach: Ouverture f. Ork. i Ddur.
— Nun ist das Heil. Kantate (f. dobb. Kor og Ork.).

165 KONCERT 5 DECEMBER 1899.

J. S. Bach: »Ein' feste Burg ist unser Gott«, Kantate f. Soli, Kor, Ork. og Orgel.
Mozart: Requiem.

166 KONCERT 19 FEBRUAR 1900.

Festa: »Regem Archangelorum« (4-st.).
Palestrina: »O quantus luctus« (4-st.).
Zoilo: »Clori gentil« (5-st. Madr.).
Leoni: »Dimmi Clori« (3-st. og 2 Soli).
J. S. Bach: Sonate f. Violin og Klv. i Hmoll.
P. E. Lange-Müller: Tre Madonnasange f. bl. Kor.
J. Fabricius: »Sommertaagens Sølverflor«.
»Vaar, som klæder Dal«.
} (Madr. Damek.).

Senfl: »Ich soll und muss«.
»Dort oben auf«.
»Hans Beutler«.
} 4-st.

167 KONCERT 19 MARTS 1900.

Gluck: »Alceste«.

(I Paris under Verdensudstillingen).

168 KONCERT 21 JULI 1900.

(Madrigalkoret).

H. Rung: Island.
— Modersmaalet (arr. af Fr. Rung).
Folkeviser: Aage og Else.
Liden Kirsten.
Ramund.
(arr. af Th. Laub).
I. P. E. Hartmann: »En Engel har rørt«.
»Jeg ved, jeg vorder«.
»Jeg sadled min Hest«.
»Der sang en fager Fugl«.
»I Vaaren knoppes«.
Fr. Rung: Til min Musa.
Folkevise: Roselil (arr. af Fr. Rung).
Gade: Aakanden.
— I Høst.
Grieg: Ave maris stella.
Lange-Müller: Hil dig, Havets Stjærne.
— Madonna over Bølgerne.

(I Paris under Verdensudstillingen).

169 KONCERT 24 JULI 1900.

(Madrigalkoret).

Carissimi: O felix anima.
Palestrina: Agnus Dei.
Hassler: »Ach weh des leiden«.
— »Tantzen und springen«.
Senfl: »Dort oben auf«.
Lasso: »Bonjour mon coeur.«
— »Fuyons tous d'amour«.
— »Je l'ayme bien«.
Gastoldi: »Tutti venite«.
— »Viver lieto voglio«.
Tschaikowsky: Legende.
Brahms: Schnitter Tod.
— In stiller Nacht.
Sullivan: Echoes.
— »O hush thee«.
Giovanelli: »Rallegrarmi«.
Pizzoni: »Due begl'occhi«.
Conversi: »Sola soletta«.
H. Rung: Modermaalet.
Folkevise: Roselil.
Lange-Müller: Madonna over Bølgerne.

EXPOSITION UNIVERSELLE de 1900

SALLE DES FÊTES DU TROCADÉRO

(Entrée : Place du Trocadéro, porte de droite, côté Passy)

SAMEDI 21 et *MARDI 24 Juillet*

A 3 HEURES PRÉCISES

(Ouverture des Portes à 2 h. 1/2)

CONCERTS

DES

DANOIS

SOUS LE PATRONAGE DE

S.A.R.Mme la Pesse MARIE DE DANEMARK

ŒUVRES DE

Compositeurs Danois et Etrangers

EXÉCUTÉS PAR

LE CHŒUR DES MADRIGAUX

(Hommes et Dames)

DE LA SOCIÉTÉ DE Ste-CÉCILE DE COPENHAGUE

SOUS LA DIRECTION DE

M. FREDERIK RUNG

Chef d'Orchestre du Théâtre Royal de Copenhague

PROGRAMMES

PREMIER CONCERT, *Samedi 21 Juillet*, à 3 heures

H. RUNG (1807-1874)	*L'Islande*
	La langue maternelle
CHANSONS POPULAIRES . .	*Aage et Else*
	Petite Kirstin
	Ramund le Jeune
J.-P.-E. HARTMANN (1805-1900) . .	*Cinq Chansons*
FR. RUNG (1854-)	*A ma muse*
CHANSON POPULAIRE	*"Roselil"*
N.-W. GADE (1817-1890)	*Le Nénufar*
	En Automne
E. GRIEG (1843-)	*Ave, maris stella*
P.-E. LANGE-MULLER (1850-) .	a *Nous te saluons étoile de la mer*
	b *La Vierge sur les vagues*

DEUXIÈME CONCERT, *Mardi 24 Juillet*, à 3 heures

G. CARISSIMI (1604-1674)	*O felix anima*
G.-P. DA PALESTRINA (1524-1594) .	*Agnus Dei*
H.-L.-V. HASSLER (1564-1612) . . .	*Deux Chansons*
L. SENFL (mort en 1555)	*Chanson*
ORL. DI LASSO (1520-1594)	*Trois Chansons*
G.-G. GASTOLDI (XVIme siècle) . .	a *Amor vittorioso*
	b *Il bell'humore*
P. TSCHAIKOSWKY (1840-1893) . .	*Légende*
J. BRAHMS (1833-1897)	a *Schnitter Tod*
	b *In stiller Nacht*
A. SULLIVAN (1842-)	a *Echoes*
	b *O hush thee, my babie*
R. GIOVANELLI (XVIme siècle) . . .	*Madrigal*
E. PIZZONI (1650-)	*Madrigal*
G. CONVERSI (XVIme siècle)	*Madrigal*
H. RUNG (1807-1874)	*La langue maternelle*
CHANSON POPULAIRE	*"Roselil"*
P.-E. LANGE-MULLER (1850-) . .	*La Vierge sur les vagues*

Tous ces morceaux sont exécutés par le **CHŒUR DES MADRIGAUX** (Hommes et Dames) de la Société de *SAINTE-CECILE DE COPENHAGUE*, sous la direction de M. **FREDERIK RUNG**, Chef d'Orchestre du Théâtre Royal de Copenhague.

PRIX DES PLACES : Loges couvertes (*la place*), **5** fr.; Loges découvertes, **3** fr. Fauteuils de Parquet, **3** fr.; Fauteuils de Balcon, **2** fr.; Fauteuils d'Amphithéâtre, **1** fr.; Tribunes, **50** centimes.

Remise de 25 % à tout porteur de bon de l'Exposition au Bureau de Location et à l'entrée du Palais du Trocadéro

Le paiement du prix de la place ne dispense pas d'acquitter le prix d'entrée dans l'enceinte de l'Exposition

On peut se procurer des Billets à l'avance (**sans augmentation de Prix**) : Au Bureau de Location du TROCADÉRO, de 11 heures à 6 heures ; chez MM. A. DURAND et Fils, 4, place de la Madeleine ; GRUS, place Saint-Augustin, et dans les AGENCES DE THÉATRES, 13, boulevard des Italiens et 38, avenue de l'Opéra ; au PAVILLON DU DANEMARK, rue des Nations, à l'Exposition.

7-7-1900 2078 1111 Paris. — Typographie MORRIS Père et Fils, rue Amelot, 64

170, 171 og 172 KONCERT 7, 14 og 21 OKTOBER 1900.
Gjentagelse i Kjøbenhavn af Pariser-Koncerterne.

173 og 174 KONCERT 3 og 4 DECEMBER 1900.

César Franck: »Les Béatitudes« (f. Soli, Kor og Ork.).

175 KONCERT 11 Februar 1901.

Mozart: Klavertrio i Bdur.
Dowland: »Say, Love, if ever«.
Ward: »Hope of my heart«.
Bateson: »Have I found her«.
Dowland: »Shall I sue«.
Bird: »I thought that Love«.
Tomkins: »See, the shepherds' Queen«. } Madrigaler.
Ph. E. Bach: Fantasi i Cdur og to Rondoer i Amoll og Bdur for Klaver.
I. P. E. Hartmann: Morgen- og Aftensang.
Korsfarersang.
Græsk Folkevise.
Svensk Folkevise.

176 KONCERT 15 APRIL 1901.

Verdi: Requiem (f. Soli, Kor og Ork.).

177 KONCERT 17 APRIL 1901.

Verdi: Requiem.

178—183 KONCERT

i Sorø	5 Juni 1901	i Randers. .	8 Juni 1901
i Vejle . . .	6 —	i Aalborg. .	9 —
i Aarhus . .	7 —	i Hjørring .	10 —

H. Rung: Island.
Folkeviser: Liden Kirsten.
— Ramund.

Fr. Rung: Til min Musa.
Gastoldi: »Tutti venite«.
— »Viver lieto«.
Conversi: »Sola soletta«.
Brahms: Schnitter Tod.
— In stiller Nacht.
Sullivan: Echoes.
— O hush thee.
Lange-Müller: Madonna over Bølgerne.
Gade: I Høst.
Hartmann: »Jeg ved, jeg vorder«.
— »I Vaaren knoppes«.
Folkevise: Roselil.
H. Rung: Modersmaalet.

B. DE I PROGRAMMERNE FOREKOMMENDE KOMPONISTER.

Aichinger, Gregor, (ca. 1565—1628).
Alayrac, N. d' (1753—1809).
Allegri, Gregorio (1584—1652).
Ana, Francesco d' (15. Aarh.).
Anerio, Felice, (1560—1630).
Arcadelt, J. (ca. 1514—ca. 1575).
Arne, Th. Aug. (1710—1778).
Asioli, Bonifazio (1769—1832).
Astorga, Emanuele d' (1681—1736).
Bach, J. S. (1685—1750).
Bach, K. Ph. E. (1714—1788).
Baini, Giuseppe (1775—1844).
Baj, Tommaso (ca. 1650—1714).
Bateson, Th. (—1604—).
Beethoven, L. v. (1770—1828).
Benevoli, Orazio (1602—1672).
Bennett, John (ca. 1570—1610).
Berggreen, A. P. (1801—1880).
Bertani, Lelio (1520—ca. 1600).
Bird (Byrd), W. (1543—1623).
Boceherini, Luigi (1743—1805).
Boieldieu, F. A. (1775—1834).
Borchgrevinck, M. (—1632).
Bortnjansky, D. (1751—1825).
Brachrogge, H. (—1619—).
Brahms, J. (1833—97).
Brückler, H. (1845—71).
Brunetti, G. (1753—1808).
Buononcini (Bononcini), G. B. (1672—ca. 1755).
Caccini, G. (ca. 1550—1618).
Carapella, F. (ca. 1680—).
Carissimi, G. (ca. 1604—74).
Cavalli, F. (1599—1676).
Cesti, M. A. (ca. 1620—69).
Cherubini, L. (1760—1842).
Cimarosa, D. (1749—1801).
Clementi, M. (1752—1832).
Conversi, G. (16. Aarh.).
Corelli, A. (1653—1713).
Costa, M. (1810—1884).
Crecquillon, Th. (1520—57).
Délibes, Léo (1836—91).
Dittersdorff, D. v. (1739—99).
Donato, B. (1558—1603).
Donizetti, G. (1797—1848).
Dowland, J. (1562—1626).
Durante, F. (1684—1755).
Dvoràk, A. (1841—).
Eccard, Joh. (1553—1611).
Exaudet, Joseph (1710—63).
Fabricius, Jak. (1840—).
Festa, C. (—1545).
Florio, G. (16. Aarh.).
Fornsete, John (13. Aarh.).
Franc, Guillaume (ca. 1570—).

Franck, César (1822—90).
Frescobaldi, G. (1583—1644).
Friederici, D. (17. Aarh.)
Frydensberg, Carl (1835—).
Gabrieli, A. (1510—1586).
Gabrieli, G. (1557—1613).
Gade, N. W. (1817—1890).
Gallo, Marco di (16. Aarh.).
Galuppi, B. (1706—84).
Gastoldi, G. (ca. 1556—1622).
Gaveaux, P. (1761—1825).
Geminiani, F. (1680—1762).
Gesualdo, Don Carlo, Principe di Venosa (ca. 1560—1614).
Gibbons, Orl. (1583—1625).
Giovanelli, R. (ca. 1560—ca. 1615).
Gluck, Chr. W. v. (1714—1787).
Gounod, Ch. (1818—93).
Grétry, A. E. M. (1741—1813).
Grieg, E. H. (1843—).
Guillemain, G. (1705—1770).
Händel, G. F. (1685—1759).
Hartmann, Emil (1836—98).
Hartmann, J. P. E. (1805—1900).
Hartmann, Johan (1725—93).
Hasse, Ad. (1699—1783).
Hasler, H. Leo, v. (1564—1612).
Hatton, J. L. (1809—86).
Haydn, J. (1732—1809).
Heise, P. (1830—79).
Hobrecht, J. (ca. 1450—1505).
Isaak (Isaack), H. (ca. 1450—ca. 1517).
Isouard, N. (1775—1818).
Jannaconi, G. (1741—1816).
Jommelli, N. (1714—1774).
Keiser, R. (1674—1739).
Kuhlau, Fr. (1786—1832).
Kunzen, F. L. Æ. (1761—1817).
Lange-Müller, P. E. (1850—).
Lasso, Orl. di (1532—1594).
Leclair, J. M. (1687—1764).
Legrenzi, G. (ca. 1625—1690).
Leisring, V. (ca. 1590—1637).
Lemaire, Ch. (Sidste Halvdel af 17. Aarh.).
Le Maistre, M. (16. Aarh.).
Leo, Leonardo (1694—1756).
Leoni, Leo (Slutn. af 16. og Beg. af 17. Aarh.).
Leslie, H. D. (1822—96).
Lesueur, J. F. (1760—1837).
Locatelli, P. (1693—1764).
Lotti, Antonio (1667—1740).
Lully, J. B. (1633—87).
Majo, F. di (ca. 1745—70).
Marcello, B. (1686—1739).
Marenzio, L. di (1550—99).
Martin, V. (1754—1810).
Martini, G. B. (1706—1784).
Matthison-Hansen, G. (1832—).
Matthison-Hansen, H. (1807—90).
Méhul, E. N. (1763—1817).
Mel, Rinaldo del (16. Aarh.).
Mendelssohn, F. (1809—47).
Meyerbeer, G. (1791—1864).
Monsigny, P. A. 1729—1817).
Morley, Th. 1557—ca. 1602).
Mozart, W. A. (1756—91).
Nardini, P. (1722—93).
Naumann, J. G. (1741—1801).
Okeghem, J. de (ca. 1430—95).
Pacelli, A. (1570—1623).
Paisiello, G. (1741—1816).
Palestrina, G. P. da (1514—94).
Panofka, H. (1807—87).
Paradisi, P. D. (1710—92).
Pedersøn, Mogens (17. Aarh.)

Pergolese, G. B. (1710—36).
Peri, J. (1561—1633).
Perti, G. A. (1661—1756).
Philippi, Pietro (ca. 1560—).
Piccinni, N. (1728—1800),
Pitoni, G. O, (1657—1743).
Pizzoni (Piccioni) Giov. (16. Aarh.).
Porpora, N. (1686—1766).
Prätorius, M. (1571—1621).
Prez, Josquin des (1440—1521).
Purcell, H. (1658—95).
Quagliati, P. (17. Aarh.).
Rameau, J. Ph. (1683—1764).
Reichardt, J. Fr. (1752—1814).
Rosenhain, J. (1813—94).
Rossi, Francesco (ca. 1645—).
Rossini, G. (1792—1868).
Rubinstein, A. (1829—94).
Rung, Fr. (1854—).
Rung, H. (1807—71).
Rust, F. W. (1739—96).
Sacchini, A. M. G. (1734—86).
Sarti, G. (1729—1802).
Scandellus, A. (1517—80).
Scarlatti, A.. (1659—1725).
Scarlatti, D., (1685—1757).
Schall, Claus (1757—1835).
Schall, Peder (1762—1820).
Scheibe, J. A. (1708—76).
Schubert, F. (1797—1828).
Schulz, J. A. P. (1747—1800).
Schumann, R. (1810—56).
Schütz, H. (1585—1672).
Seufl, Ludvig (1492—1555).
Siboni, Erik (1828—92).
Silcher, F. (1789—1860).
Spontini, G. (1774—1851).
Stradella, A. (1645—88).
Steffani, A. (1655—1730).
Stephani, J. (17. Aarh.).
Sullivan, A. (1842—1900).
Tallis, Th. (—1585).
Tartini, G. (1692—1770).
Tenaglia, A. F. (—1650—).
Thomas, C. L. A. (1811—96).
Tomkins, Th. (16.—17. Aarh.).
Tschaikowsky, P. (1840—93).
Töpfer, J. G. (1791—1870).
Vecchi, Orazio (1550—1605).
Verdi, Giuseppe (1813—1901).
Vitali, F. (1590—1650).
Vittoria, T. L. (ca. 1540—ca. 1613).
Waelrant, H. (c. 1517—95).
Ward, John (—1613—).
Weelkes, Th. (—1597—).
Weyse, C. E. F. (1774—1842).
Wilbye, (—1609—).
Zamboni, G. (—1755—).
Zingarelli, N. A. (1752—1837).
Zoilo, A. (16. Aarh.).

C. BESTYRELSESMEDLEMMER.

1853—71. *Rung, H.*
1853—56. *Thomsen, H.*, Krigsassessor (Etatsraad).
1857—59. *Winther, G.*, Dr. phil.
1857—64. *Schønberg, E.*, Assistent (Justitsraad).
1859—80. *Lindeburg, W.*, Overintendant (Etatsraad).
1862—64.)
1868—69.) *Warming, P.*, Læge.
1864. *Lipke, W.C. F.* Overauditør.
1864—80. *Nissen, N. C. A.*, Overretsprokurator.
1864—66. *Wilse. F.*, Cand, jur. (Universitetsforvalter).
1864—65. *Hofman-Bang, N. E.*, Cand.polit. (Hofjægermester).
1865—66. *Hald, A. C.*, Lærer.
1866—74. *Bricka, G. St.*, Overlærer.
1866—68. *Høst, A. F.*, Kancelliraad (Etatsraad).
1869—80. *Hagen, S.*, Musikhandler.
—1880. *Frydensberg, C. J.*, Kasserer ved Universitetskvæsturen.
—1880. *Winther, W.*, Fabrikant.
—1880. *Bindesbøll, N. G.*, Cand. theol.
1880—. *Rung, Fr.*
1880—82.)
1884—85.) *Duseberg, H.*, Assistent (Konsul).
1880—84. *Jensen, I. C. L.*, Assistent (Fuldmægtig i Nationalbanken).
1880—. *Reitzel, Th.*, Boghandler.
1880—89. *Weis, A. P.*, Cand. jur. (Kontorchef i Kultusministeriet).
1882—. *Lange, S.*, Assistent (Expeditionssekretær i Overformynderiet).
1886—. *Weis, M.*, Frøken.
1889—. *Riise, C. I. H.*, Fuldmægtig (Kontorchef i Finansministeriet).

D. SOLISTER.

SANG.

1853—77.

Allesøe, Augusta, Frøken. Alt.
Andersen, Anna, (Fru Levinsohn) kgl. Skuespillerinde. Sopran.
Borgen, Therese (Fru Schrøder). Sopran.
Carlsen, Julius, Korregissør v. d. kgl. Theater. Bariton.
Christophersen, H. E., Operasanger. Tenor.
Drechsel, Adelaide, Frøken. Mezzo-Sopran.
Eigler, Cand. phil. Tenor.
Falck, Grosserer. Tenor.
Flentje, Frk. Mezzo-Sopran.
Frederiksen, Peder, Kantor. Bas.
Funck, Sanger v. d. kgl. Theater. Bas.
Gætje, Valdemar, Bagermester. Bariton.
Hansen, Benjamine, Fru. Alt.
Hansted, C., Frk. (Fru Springborg). Sopran.
Holm, Louise, Frk. (Fru Riise), kgl. Skuespillerinde. Sopran.
Holst, W., Premierlieutenant. Bas.
Hvid, Nanna, Frk. Alt.
Irgens-Bergh, Ritmester. Tenor.
Jastrau, R., kgl. Skuespiller. Tenor.
Jørgensen, Camilla, Frk. Alt.
Lange, J., Professor. Tenor.
Larsen, Ferdinand, Manufakturhandler. Bas.
Lindeburg, W., Overintendant (Etatsraad). Bas.
Meyer, Alb., Sanglærer. Tenor.
Monrath, Agnes, Frk., Skuespillerinde v. d. kgl. Theater. Sopr.
Nielsen, P. I., Intendant ved Hæren (Stabsintendant, Overkrigskommissær). Tenor.
Pfeil, Doris, Frk. (Fru Erhard-Hansen), Operasangerinde. Sopr.
Ravn, Mathilde, Frk. (Fru Halberg). M.-Sopr.
Rung, Sophie, Frk. (Fru Keller). Sopr.
Rømer, Elisa, Frk. (Fru Sanne). Sopr.

Schønberg, E., Assistent (Justitsraad). Bariton.
Simonsen, N.J., kgl. Skuespiller, kgl. Kammersanger. Bariton.
Steenberg, Jacob, Tenor.
Thomsen, H., Krigsassessor (Etatsraad). Tenor.
Tolderlund, Otto, Cand. jur. (Bogholder). Bariton.
Winther, Hanne, f. Thomsen. Alt.
Østerberg, Vilhelmine, Frk., fhv. kgl. Skuespillerinde. Sopr.

1877—1901.

Bang, Poul, Kunstmaler. Bariton.
Beck, Ellen, Frk. M.-Sopr.
Bentzen-Bilqvist, Kunstmaler. Bas.
Beste, Marie, Frk. Sopr.
Bielefeldt, Viggo, Cantor, Professor. Tenor.
Binzer, Annie, Frk. (Fru Wedege). Sopr.
Blaamann, Aage, Kasserer. Bas.
Bolt, Anna, Frk. Sopr.
Boserup, Emilie, Frk. (Fru Ulrich), Operasangerinde. Sopr.
Boye, Margrethe, Frk. (Fru Boye-Jensen). Alt.
Brandt, Alexander, Operasanger. Bariton.
Brun, Fr. Operasanger. Tenor.
Brun, Johanne, Fru, Operasangerinde. Sopr.
Brun, Nordal, Operasanger. Tenor.
Christensen, Fanny, Frk., Operasangerinde. Alt.
Cornelius, Peter, Operasanger. Tenor.
Dons, Anna, Frk. Sopr.
Dons, Elisabeth, Frk., kgl. Skuespillerinde. M.-Sopr.
Frederiksen, P. Kantor.
Frederiksen, Lucinde, Frk. Alt.
Frisch, Othilia, Frk. M.-Sopr.
Giersing, Pauline, Frue. Sopr.
Gætje, Fanny, Frk. Alt.
Hansen, Johanne, Frk. Alt.
Haunstrup, Christian, Cand. mag. Tenor.
Herold, Vilhelm, Operasanger, kgl. Kammersanger. Tenor.
Holbøll, O., Arkitekt. Tenor.
Hornemann, Emma, Frk. Alt.
Jensen, Harald. Bas.
Jensen, Marie, Frk. Sopr.

Jerndorff, *Peter*, kgl. Skuespiller. Tenor.
Keller, *Sophie*, Fru.
Jæger, *Anna*, Frk. Sopr.
Kelter-Wesenberg, *Anna*, Frk. Sopr.
Klemming, *Anna*, Frk. (fra Stockholm). Sopr.
Krarup-Hansen, *Johanne*, Frk., Operasangerinde. Alt.
Kreyenberg, *Sigrid*, Frk. Sopr.
Lange, *Algot*, Operasanger. Bas.
Lehmann, *Vilhelm*, Bankdirektør. Bariton.
Lenthe, *Georg*, Prokurist. Tenor.
Lütken, *Augusta*, Frue, Operasangerinde. Sopr.
Madsen, *Frederikke*, Frk. Alt.
Menzell, *Emmy*, Frk. M.-Sopr.
Michelsen, *Marie*, Frk. Sopr.
Mogensen, *Emmy*, Frk. Sopr.
Motte, *de la*, Sanger ved det kgl. Theater. Bas.
Møller, *Jørgen*, Læge (Dr. med.). Tenor.
Nielsen, *Agnes*, Frk. Sopr.
Nielsen, *Regina*, Frk., Operasangerinde. Sopr.
Nissen, *Helge*, Operasanger. Bas.
Noack, *Augusta*, Frk., Operasangerinde. Sopr.
Olsen, *Emma*, Frk. Sopr.
Pfefferkorn, *Margrethe*, Frk. Alt.
Qviding, *Hedvig*, Fru. Sopr.
Rahlff, *Anna*, Frk. Sopr.
Ross, *Elma*, Frk. (Fru Hornemann). Sopr.
Schmidt, *Olga*, Frk. M.-Sopr.
Schrøder, *Emanuela*, Frk., Operasangerinde. Sopr.
Schønberg, *Anna*, Fru. Sopr.
Simon, *A.*, Cantor. Bas.
Simonsen N. J., kgl. Kammersanger.
Skytt, *Clara*, Frk., Operasangerinde. Alt.
Smith, *Salomon*, Apoteker (fra Ystad).
Steglich, *Hjalmar*. Tenor.
Steinhauer, *Anna*, Frk. (Fru Mallinson). Sopr.
Thomsen, *A.* Bas.
Thomsen, *Mathilde*, Frk. Sopr.
Tuxen, *Marie*, Frk. Alt.
Verdier, *Henry*. Bas.

Wilse, F., Universitetsforvalter. Bas.
Wøldike, Rolf, Skuespiller ved det kgl. Theater. Bas.
Zinck, Johan Haae. Tenor.

INSTRUMENTER.

Piano.

Bendix, Victor.
Hammerich, Golla, Fru.
Hansen, Agnes, Frk. (FruAdler)
Henriques, Fernanda.
Larsen, Frk.
Molboe, Anna, Frk.
Olrich, Cathrine, Fru.
Rée, Anton.
Rung, Fr.
Stockmarr, Anna, Frk.
Stockmarr, Johanne, Frk.
Winding, August.

Orgel.

Attrup, Carl.
Hartmann, I. P. E.
Matthison-Hansen, Gotfred.
Matthison-Hansen, H.
Meyer, P. M.

Violin.

Borup, Julius.
Gade, Axel.
Hilmer, Fr.
Jastrau, H. F. F., Kapt. (Slotsforvalter).
Petersen, Chr. (Bratschist).
Schiørring, Chr.
Svendsen, Anton.
Tofte, V.

Violoncel.

Hansen, Robert.

Fløjte.

Andersen, Viggo.

Obo.

Brøndum, Peter.
Krause, Olivo.

Trompet.

Hansen, Thorvald.

Viola d'amore.

Bricka, G. St.
Henriques, Fini.
Rung, Fr.

Mandolin.

Rung, Fr.

Guitar.

Christensen, Gotfred, Prof.
Eggers, A.
Rung, Georg (Kaptajn).

E. KAMMERMUSIK.

Andersen (Horn).
Bendix, F. (Violoncel).
Berg, I. F. (Violin).
Blauhut, A. (Kontrabas).
Bloch, Ant. (Violin).
Christensen, Søren (Horn).
Guldbrandsen, Axel (Fagot).
Hansen, Nicolai (Violin).
Hegner, Ludvig (Kontrabas).
Høeberg, Ernst (Violoncel).
Jensen, Carl (Violin).
Jensen, Eiler (Violoncel).
Jensen, Harald (Fløjte).
Lassen, K. A. V. (Fagot).
Mikkelsen, I. P. (Horn).
Møller, Holger (Violin).
Neruda, Franz (Violoncel).
Poulsen, Osvald (Bratsch).
Sanne, Emil (Clarinet).
Skjerne, C. C. (Clarinet).

F. DEKLAMATION.

Jerndorff, Peter, kgl. Skuespiller.
Poulsen, Emil, kgl. Skuespiller.

